

Trečioji
SALDUMAS PYRAGO DUGNE
dalis

Alan Bradley

RŪKYTA SILKĖ BE GARSTYČIŲ

VAGA

Alan Bradley

RŪKYTA SILKĖ BE GARSTYČIŲ

Alan Bradley

RŪKYTA SILKĖ BE GARSTYČIŲ

Iš anglų kalbos vertė Lina Krutulytė

Vilnius
2011

UDK 821.111(71)-31
Br-17

Versta iš:
Alan Bradley, *A Red Herring Without Mustard.*
Doubleday Canada, a division of Random House of Canada Limited, 2011

© Alan Bradley, 2011
© Vertimas į lietuvių kalbą,
Lina Krutulytė, 2011
© Viršelis, Agnė Kananaitienė, 2011
© Leidykla VAGA, 2011

ISBN 978-5-415-02212-0

Džonui ir Džanetai Harlandams

...alaus bokalas be mergos, oi, deja,
tai kaip kiaušinis be druskos arba rūkyta silkė
be garstyčių.

THOMAS LODGE IR ROBERT GREENE
VEIDRODIS LONDONUI IR ANGLIJAI (1592)

Pirmas

– Tu mane gąsdini, – tarė čigonė. – Savo krištolo rutuly dar niekad nemačiau tiek daug tamsos.

Ji apgaubė delnais tą daiktą, lyg norėdama pridengti mano akis nuo baisenybių, plaukiojančių drumzlinose jo gelmėse. Kai pirštais sugriebė stiklą, man pasirodė, kad jaučiu gerklėje sruvenant ledinį vandenį.

Ant stalo krašto mirgėjo plona žvakė, o blanki jos šviesa žybsėjo tabaluojančių varinių čigonės auskarų kilpose ir atsispindėjusi blėso kažkur užtemdytuose palapinės kampuose.

Juodi plaukai, juodos akys, juoda suknia, raudonai dažyti skruostai, raudonos lūpos, o balsas toks, koks gali būti tik surūkius pusę milijono cigarečių.

Tarsi patvirtindama mano įtarimus, senoji moteris staiga susirietė nuo ūmaus kosulio priepuolio, dėl kurio ėmė kratytis visa susikūprinusi ir ėmė kraupiai gaudyti orą. Skambėjo taip, tarsi jos plaučiuose būtų kažkaip įsipainiojęs didelis paukštis, kuris mėgino plasnodamas ištrūkti.

– Kaip jaučiatės? – paklausiau. – Einu, pakviesiu pagalbą.

Atrodo, vos prieš dešimt minučių šventoriuje mačiau daktarą Darbį, stabčiojantį porai žodžių prie kiekvieno bažnyčios iškylos stendo. Bet man nespėjus pajudėti, tamsi čigonės ranka uždengė manąją, gulinčią ant juodu velvetu užtiesto stalviršio.

– Ne, – tarė ji, – ne... nereikia. Taip visą laiką būna.

Ir ji vėl ėmė kosėti.

Kantriai palaukiau, beveik bijodama pajudėti.

– Kiek tau metų? – galiausiai tarė ji. – Dešimt? Dvylika?

– Vienuolika, – atsakiau, ir ji nuvargusi linktelėjo galva, tarsi taip ir žinojo.

– Matau... kalną, – tęsė ji, beveik dusdama nuo tų žodžių, – ir veidą... moters, kuria tu tapsi.

Nepaisant troškaus karščio pritemdytoje palapinėje, man kraujas sustingo gyslose. Aišku, kad ji pamatė Harietą!

Harieta buvo mano motina, kuri žuvo per nelaimingą alpinizmo atsitikimą, kai buvau maža.

Čigonė apvertė mano ranką ir skaudžiai įsmeigė nykštį į patį mano delno vidurį. Mano pirštai išsiskėtė, o tada vėl susirietė tarsi nupjautos vištos kojos nagai.

Ji paėmė mano kairiąją ranką.

– Su šita ranka tu gimei, – tarė ji, vos žvilgtelėjusi į delną, o tada numetė ją ir paėmė kitą, – ...o į šitą išaugai.

Ji bjaurėdamasi įsižiūrėjo į ją blyksinčios žvakės šviesoje.

– Ši lūžusi žvaigždė ant tavo Mėnulio kauburio rodo talentingą protą, nukreiptą prieš save, – protą, klaidžiojantį tamsos keliais.

Ne šito aš norėjau klausytis.

– Papasakokit apie tą moterį, kurią matėte ant kalno, – pasakiau. – Tą, kuria aš tapsiu.

Ji vėl atsikosėjo ir tvirčiau apsigobė savo spalvingu šaliu pečius, tarsi apsisiausdama prieš kažkokį senovinį ir nematomą žiemos vėją.

– Peržegnok man delną sidabru, – pareikalavo ji, atkišdama nevalyvą ranką.

– Bet aš daviau jums šilingą, – tariau. – Taip parašyta ant lentos lauke.

– Pranešimai iš Trečiojo Rato kainuoja papildomai, – sušvokštė ji. – Nuo jų išsenka mano sielos baterijos.

Vos balsu nenusijuokiau. Kuo ta sena ragana save laiko? Bet vis dėlto atrodė, kad ji už skraistės pastebėjo Harietą, ir aš negalėjau leisti skepsiui sugadinti kad ir menkiausią šansą persimesti keliais žodžiais su mirusia motina.

Iškrapščiau paskutinį savo šilingą ir, kai įspraudžiau monetą jai į ranką, tamsios čigonės akys staiga sublizgo tarsi kuosos ir įsmigo į manąsias.

– Ji mėgina grįžti namo, – tarė ji. – Ši... moteris... bando grįžti namo iš ten, kur šalta. Ji nori, kad jai padėtum.

Pašokau ant kojų, plikais keliais trenkdama į stalo apačią. Jis susvyravo ir nuvirto ant šono, o žvakė nuslydo ir nukrito į dulkėtų juodų užuolaidų raizginį.

Iš pradžių pasirodė menka juoda dūmų sruogelė, liepsna tapo mėlyna, tada raudona, o tada staiga oranžinė. Su siaubu žvelgiau, kaip ji plinta portjeromis.

Greičiau, nei spėčiau papasakoti, užsiliepsnojo visa palapinė.

Gaila, kad nesusiprotėjau užmesti šlapio skuduro čigonei ant akių ir išvesti jos į saugią vietą.

Užuot tai padariusi, aš stryktelėjau tiesiai pro ugnies žiedą, kuriuo tapo įėjimas, ir nesustojau, kol pasiekiau kokoso riešutų kioską, ir stovėjau ten šnopuodama už brezento uždangos, mėgindama atgauti kvapą.

Kažkas į šventorių atsinešė prisukamą gramofoną, iš kurio sklido Danny Kaye balsas, šleikščiai suplonėjęs nuo dažyto aparato garsintuvo:

Oi turiu nuostabią kekę kokosų.
Jie išrikiuoti iš eilės...

Pažvelgusi atgal į čigonės palapinę, kaip tik spėjau pamatyti, kaip ponas Haskinsas, Šv. Tankredo zakristijonas, ir kitas vyriškis, kurio nepažinojau, užvertė ant liepsnų vandens kubilą kartu su obuoliais.

Pusė Bišop Leisio kaimiečių, ar bent taip atrodė, išsižioję spoksojo į kylantį juodų dūmų stulpą, rankomis užsidengę burnas ar pridėję pirštų galiukus prie skruostų, ir nė vienas iš jų nežinojo, ką daryti.

Daktaras Darbis jau lėtai vedė čigonę prie Šv. Džono greitosios pagalbos palapinės, o senus jos kaulus purtė kosulys. Kokia maža ji atrodo prieš saulę, pamaniau, ir kokia išblyškusi.

– Ak štai kur tu, maža šlykšti krevete. Visur tavęs ieškojom.

Tai buvo Ofelija, vyresnioji iš mano dviejų seserų. Filė buvo septyniolikos ir laikė save vieno rango su Palaimintąja Mergele Marija, nors galėčiau kirsti lažybų, kad pagrindinis skirtumas tarp jų tas, kad Mergelė nepraleidžia dvidešimt trijų valandų per dieną spoksodama į save veidrodyje ir rakinėdama veidą pincetu.

Filei visada geriausia atšauti greita replika:

– Kaip drįsti vadinti mane krevete, tu kvaila dešra? Tėvas tau ne kartą sakė, kad tai nepagarbu.

Filė grybštelėjo man už ausies, bet aš lengvai išsisukau nuo jos. Tiesiog iš būtinumo man yra tekę išmokti, kaip išsisukti žaibišku judesiu.

– Kur Dafi? – paklausiau, tikėdamasi nukreipti jos nuodingą dėmesį.

Dafi – kita mano sesuo, dvejais metais vyresnė už mane, trylikos metų ir jau patyrusi kankintojos bendrininkė.

– Varvina seilę prie knygų. Kur dar? – Ji smakru parodė stalus, suręstus iš ožių ir pasaga išdėstytus ant šventoriaus žolės, ant kurių Šv. Tankredo altoriaus draugija ir Moterų institutas bendromis jėgomis surengė netvarkingą naudotų knygų ir visokio buitinio šlamšto išpardavimą.

Atrodė, kad Filė nepastebėjo rūkstančių čigonės palapinės liekanų.

Kaip visad, iš tuštybės paliko akinius namie, bet galbūt nekreipė dėmesio tiesiog iš abejingumo. Praktiniu požiūriu Filės susidomėjimas siekė tik tiek, kiek jos pačios oda.

– Žiūrėk kokie, – tarė ji, prisidėjusi prie ausų porą juodų auskarų. Negalėjo susilaikyti nepasirodžiusi. – Prancūziškas gagatas. Jie iš ponios Troter palikimo. Glenda sako, kad jiems dar pasisekė, jog gavo už juos šešis pensus.

– Glenda teisi. Prancūziškas gagatas – tik stiklas.

Tai tiesa: neseniai savo chemijos laboratorijoje ištirpinau klaikią Viktorijos laikų segę ir atradau, kad ji – grynas silicis. Kažin ar Filė kada jos pasiges.

– Angliškas gagatas kur kas įdomesnis, – tariau. – Matai, jis susidaręs iš fosilizuotų araukarijos medžių liekanų ir...

Bet Filė jau ėjo šalin, priviliota vaizdo, kaip Nedas Kroperis, raudonplaukis „Trylikos gaigalų“ patarnautojas, ganėtinai grakščiai judindamas raumenis energingai svaido medines lazdeles į Tetą Sali. Trečiuoju metimu jis sudaužė tos medinės figūros pypkę pusiau, o Filė pačiu laiku prisigretino prie jo, ir beprotiškai išraudęs Nedas įteikė jai prizą – pliušinį meškiuką.

– Ką nors verta gelbėti nuo laužo? – paklausiau Dafi, kuri buvo tvirtai įsmeigusi nosį į tai, kas, sprendžiant iš taškuotų oksiduotų lapų, gal buvo pirmasis *Puikybės ir prietarų* leidimas.

Tačiau atrodė mažai tikėtina. Karo laikais ištisos bibliotekos buvo atiduotos antrinėms žaliavoms, ir šiais laikais mažai kas buvo likę išpardavimams. Knygas, likusias neparduotas iki vasaros sezono pabaigos, Gajaus Fokso naktį atveš iš parapijos salės rūsio, suvers ant kaimo pievos ir sudegins.

Pakreipiau galvą šonu ir skubiai pažvairavau į krūvą knygų, kurias Dafi jau pasidėjo į šalį: *Rogėmis ir arkliais pas atstumtuosius Sibiro raupsuotuosius*, Plinijaus *Gamtos istorija*, *Žmogaus kankinystė* ir pirmieji du *Žako Kazanovos memuarų* tomai – kuo bjauriausi tauškalai. Gal išskyrus Plinijų, parašiusį puikių dalykų apie nuodus.

Lėtai ėjau šalia stalo, pirštu braukdama per knygas, sustatytas nugarėlėmis aukštyn: Etelė M. Dell, E. M. Delafyldas, Varvikas Dypingas...

Kita proga buvau pastebėjusi, kad istorijoje daugelio didžiųjų nuodytojų pavardės prasidėjo raide „K“, o čia buvo daugybė autorių iš „D“. Gal aš į kažką pataikiau? Kažkokią visatos paslaptį?

Stipriai užmerkiau akis ir susikaupiau: Dikensas... Doilis... Diuma... Dostojevskis – visus juos esu mačiusi, vienu ar kitu metu, sugniaužtus Dafi rankose.

Pati Dafi ketino tapti romaniste, kai paaugs. Kadangi jos vardas Dafnė de Liuka, jai tikrai negali nepavykti!

– Daf! – tariau. – Neatspėsi...

– Tylos! – nukirto ji. – Sakiau, kad nekalbėtum su manim, kai skaitau.

Mano sesuo, kai pasistengia, gali būti kuo nemaloniausia jūros kiaulė.

Taip buvo ne visada. Pavyzdžiui, kai buvau mažesnė, o Tėvas liepė Dafi prieš miegą klausytis mano maldų, ji išmokė mane sakyti

jas kiauliškąja lotynų kalba, ir mes voliojomės tarp pūkinių pagalvių vos neplyšdamos iš juoko.

– Ieve-dei, alaimink-pei Ėvą-tei, Ilę-fei ir onią-pei Alet-mei. Ir Ogerį-dei aip-tei at-pei!

Tačiau metams bėgant tarp manęs ir seserų kažkas pasikeitė.

Truputį įskaudinta, ištiesiau ranką prie knygos, kuri gulėjo ant kitų viršaus: *Veidrodis Londonui ir Anglijai.* Pamaniau, kad tai tokia knyga, kuri patiktų Filei, nes ji pakvaišusi dėl veidrodžių. Galbūt pati ją nusipirksiu ir pasidėsiu iki tokios vargiai tikėtinos dienos, kai galbūt norėsiu įteikti jai dovaną ar pasiūlyti taikytis. Būna ir keistesnių dalykų.

Versdama jos lapus, iškart pamačiau, kad tai ne romanas, o pjesė – pilna veikėjų vardų ir jų pasakytų žodžių. Kažkas, vardu Adomas, kreipėsi į klouną:

...alaus bokalas be mergos, oi, deja, tai kaip
kiaušinis be druskos arba rūkyta silkė be garstyčių.

Kai kam tai tiktų kaip tobulas moto, pamaniau, žvilgteldama šalin, kur Nedas sau kramsnojo mano sesers kaklą, o ta vaidino, kad nepastebi. Jau ne vieną kartą mačiau, kaip Nedas dirbdamas sėdi „Trylikos gaigalų“ kieme su alaus bokalu – o kartais ir su Mere Stouker, savininko dukterimi, – prie alkūnės. Netikėtai mane sukrėtė suvokimas, kad Nedui tarsi kažko trūksta, jei po ranka nėra nei alaus, nei moters. Kodėl anksčiau to nepastebėjau? Galbūt, kaip daktaras Vatsonas „Bohemijos skandale“ per radiją, kartais aš matau, bet nepastebiu. Apie tai reikės dar pagalvoti.

– Spėju, tavo rankų darbas? – staiga tarė Dafi, padėdama knygą ir imdama kitą. Ji mostelėjo link būrelio kaimiečių, kurie žiopsojo į rūkstančius čigonės palapinės griuvėsius. – Tiesiog matyti užrašas „Flavija de Liuka“.

– Eik sau, – atsakiau. – Norėjau padėti tau parsinešti tas kvailas knygas namo, bet dabar gali, po galais, pati jas temptis.

– Ak, liaukis! – tarė ji, griebdama man už rankovės. – Prašau, nustok. Mano širdies stygos groja Mocarto „Requiem“, o tiesiog mums bekalbant man į dešiniąją akį skverbiasi ašara išdavikė.

Nerūpestingai švilpaudama nuklydau šalin. Vėliau užsiimsiu jos įžūlybėmis.

– Au! Paleisk, Bruki! Man skauda.

Verkšlenantis balsas sklido kažkur iš už puspensio stumdymo žaidimo būdelės, ir pažinusi, kad tai Kolinas Prautas, sustojau pasiklausyti.

Prisiplojusi prie akmeninės bažnyčios sienos ir gerokai užlindusi už brezento, kuriuo buvo apdengtas žaidimų kioskas, galėjau saugiai paslapčia klausytis. Dar geriau: patenkinta pastebėjau, kad netikėtai aiškiai matau Koliną pro tarpus tarp netašytų kiosko rąstų.

Jis blaškėsi įkliuvęs Brukio Heirvudo rankoje tarsi didžiulė akiniuota žuvis, stori jo akiniai perkreipti į šoną, rusvi šviesūs plaukai styrojo kaip šiaudai, o plati drėgna burna pravira gaudė orą.

– Paleisk. Aš nieko nepadariau.

Brukis laisva ranka suėmė Koliną už nusmukusių kelnių sėdynės ir apsuko jį veidu į rūkstančias čigonės palapinės liekanas.

– Tada kas tai padarė, ką? – paklausė jis, purtydamas berniūkštį su kiekvienu žodžiu. – Nėra dūmų be ugnies. Nėra ugnies be degtukų. O kur degtukai – ten ir Kolinas Prautas.

– Še, – tarė Kolinas, mėgindamas įsigrūsti ranką kišenėn, – suskaičiuok! Tu suskaičiuok juos, Bruki. Tiek pat, kiek vakar turėjau. Trys. Nepanaudojau nė vieno.

Kai Brukis atleido gniaužtus, Kolinas pargriuvo ant žemės, apsivertė ant alkūnių, pasikuitė kelnių kišenėje ir išsitraukė medinių degtukų dėžutę, kuria pamojavo savo kankintojui.

Brukis pakėlė galvą ir pauostė orą, lyg ieškodamas patarimo. Su taukuota kepure, indiškais botais, ilgu moleskino paltu ir vilnoniu šaliku, kuris, nepaisant karštų vasaros orų, tarsi raudona gyvatė vijosi apie buldogišką jo kaklą, jis atrodė tarsi Dikenso žiurkiagaudys.

Man net nespėjus pagalvoti, ką daryti, Kolinas atsistojo ir juodu nužingsniavo šventoriumi tolyn; Kolinas valėsi dulkes ir pabrėžtinai gūžčiojo pečiais, rodydamas, kad jam tas pats.

Tikriausiai man reikėjo išlįsti iš už kiosko, prisipažinti, kad gaisras kilo per mane, ir pareikalauti, kad Brukis berniūkštį paleistų. Jei būtų atsisakęs, laisvai galėčiau nubėgti pas vikarą arba pašaukti bet kurį kitą stiprų vyrą, kas galėtų išgirsti. Bet to nepadariau. Paprasčiausiai štai dėl ko, kaip pašiurpusi supratau: aš bijojau Brukio Heirvudo.

Brukis buvo Bišop Leisio padugnė.

– Brukis Heirvudas? – prunkštelėjo Filė tądien, kai ponia Malet pasiūlė pasamdyti Brukį, kad padėtų Dogeriui ravėti daržą ir karpyti gyvatvores Bukų giraitėje. – Bet jis juk atliekamas išlaikytinis, ar ne? Jeigu jis čia maltųsi, mūsų gyvybės būtų nevertos nė dviejų pensų.

– Ką reiškia atliekamas išlaikytinis? – paklausiau, kai Filė išplasnojo iš virtuvės.

– Tikrai nežinau, brangute, – atsakė ponia M. – Jo motina – ta ponia, kur dažo Malden Fenvike.

– Dažo? – paklausiau. – Namus?

– Namus? Dievaži! Ne, ji paišo paveikslus. Ponus ant arklių ir panašiai. Gal kada ateis tau eilė, ir tave nupaišys. Tave, panelę Ofeliją ir panelę Dafnę.

Tai išgirdus aš šnirpštelėjau ir sprukau iš kambario. Jeigu tektų mane tapyti aliejiniais dažais, padengti šelaku ir įrėminti, pozuočiau savo chemijos laboratorijoje ir niekur kitur.

Apsupta menzūrų, pūstų mėgintuvėlių ir Erlenmejerio kolbų, aš pozuočiau nekantriai pakėlusi akis nuo savo mikroskopo, visai kaip mano senelio brolis Tarkinas de Liuka savajame portrete, kuris iki šiol kabo Bukų giraitės paveikslų galerijoje. Visai kaip dėdė Taras, aš atrodyčiau akivaizdžiai susierzinusi. Ačiū, nereikia man arklių ir ponų.

Virš šventoriaus tebetvyrojo lengvas dūmų debesis. Dabar, kai jau išsiskirstė dauguma žiūrovų, apdegusios ir teberusenančios čigonės palapinės liekanos buvo aiškiai matyti šalia tako. Tačiau mane domino ne tiek išdegęs apskritimas žolėje, kiek tai, kas anksčiau slėpėsi už jo: ryškiai dažytas čigonų vežimas.

Jis buvo sviesto geltonumo su tamsraudonėmis langinėmis, o dėl savo pintų šonų, kurie buvo šiek tiek išsikišę į šalis po apvalainu stogu, atrodė tarsi duonos kepalas, išsipūtęs virš kepimo skardos kraštų. Nuo laibų geltonų ratų iki kreivo skardinio kamino ir nuo arkinių tarsi katedros langų iki įmantriai išraižytų medinių rėmų abiejose durų pusėse, jis atrodė tarsi būtų atbildėjęs iš kokio sapno. Kad paveikslas būtų visai tobulas, tolimajame šventoriaus kampe, tarp palinkusių antkapių, vaizdingai ganėsi senutėlis arklys įlinkusia nugara.

Tai buvo romų arklys. Iškart jį pažinau iš nuotraukų, kurias mačiau *Kaimo gyvenime.* Dėl pasišiaušusių kojų ir uodegos ir dėl snukį dengiančių ilgų karčių (iš po kurių jis nedrąsiai žvelgė tarsi Veronika Leik) arklys atrodė tarsi klaidesdeilo ir vienaragio hibridas.

– Flavija, brangute, – tarė balsas už manęs. Tai buvo Denvinas Ričardsonas, Šv. Tankredo vikaras. – Daktaras Darbis būtų labai

dėkingas, jei galėtum nubėgti ir atnešti ąsotį šviežio limonado iš virtuvės ponių.

Dėl mano susierzinusio žvilgsnio jis turbūt pasijuto kaltas. Kodėl su vienuolikos metų mergaitėmis visad elgiamasi kaip su tarnais?

– Matai, nueičiau pats, bet gerasis daktaras mano, kad vargšei poniai gali būti nemalonu dėl mano kunigo apykaklės ir taip toliau, tai ir va...

– Mielai, vikare, – džiugiai tariau, ir visai nuoširdžiai. Tapusi Limonado nešėja, galėsiu patekti į Šv. Džono greitosios pagalbos palapinę.

Nespėtum nė pasakyti „blyn!“, kai aš nustraksėjau į parapijos salės virtuvę („Atsiprašau. Medicininė bėda!“), pagrobiau apšarmojusį ledinio limonado ąsotį ir jau atsidūriau pirmosios pagalbos palapinės prieblandoje, kur pyliau gėrimą į suskilusią stiklinę.

– Tikiuosi, nenukentėjote, – pasakiau, paduodama ją čigonei. – Atsiprašau dėl palapinės. Aš už ją sumokėsiu, be abejo.

– Mmmm, – tarė daktaras Darbis, – nereikia. Jinai jau paaiškino, kad tai nelaimingas atsitikimas.

Gerdama moteris budriai mane stebėjo klaikiai paraudusiomis akimis.

– Daktare Darbi, – tarė vikaras, iškišdamas galvą pro palapinės atvartus tarsi vėžlys, kad nebūtų matyti jo antkaklio, – jei galėtumėt minutėlę... ten ponia Pysli prie kėglių aikštelės. Ji sako, kad pasijuto visai sunegalavusi.

– Mmmm, – murmtelėjo daktaras, užtrenkdamas savo juodąjį krepšį. – Ko jums reikia, mano senučiuke, – tarė jis čigonei, – tai gerai pailsėti. – O man: – Pabūk su ja. Aš ilgai neužtruksiu.

– Po vieną nevaikšto, – išeidamas tarstelėjo pats sau.

Kuo ilgiausiai stovėjau, nejaukiai spoksodama sau į kojas, mėgindama sugalvoti, ką pasakyti. Nedrįsau pažvelgti čigonei į akis.

– Sumokėsiu už palapinę, – pakartojau. – Nors tai ir *buvo* nelaimingas atsitikimas.

Nuo to ji vėl ėmė kosėti ir net man buvo akivaizdu, kad gaisras pakenkė jos ir taip jau silpniems plaučiams. Bejėgiškai laukiau, kol ji liausis žiopčiojusi.

Kai galiausiai nustojo, vėl įsivyravo ilga erzinanti tyla.

– Ta moteris, – galiausiai tarė čigonė. – Moteris ant kalno. Kas ji tokia?

– Ji buvo mano motina, – atsakiau. – Jos vardas Harieta de Liuka.

– O kalnas?

– Atrodo, kažkur Tibete. Ji ten mirė prieš dešimt metų. Mes nedažnai apie tai kalbamės Bukų giraitėje.

– Bukų giraitė man nieko nereiškia.

– Aš ten gyvenu. Į pietus nuo kaimo, – pasakiau, neaiškiai pamodama ranka.

– Ak! – tarė ji, perverdama mane aštriu žvilgsniu. – Tas didelis namas. Su dviem užlenktais priestatais.

– Taip, tas pats. Netoli nuo ten, kur upės kilpa.

– Taip, – tarė moteriškė. – Teko ten apsistoti. Niekad nežinojau, kaip ta vieta vadinasi.

Apsistoti ten? Sunku patikėti.

– Ponia leido mano *romui* ir man įsikurti miškelyje prie upės. Jam reikėjo pailsėti...

– Žinau tą vietą! Ji vadinasi Statiniai. Daug šeivamedžių ir...

– Uogų, – pridūrė ji.

– Bet palaukit! Ponia? Bukų giraitėje nėra jokių ponių nuo tada, kai mirė Harieta.

Čigonė tęsė, tarsi aš nieko nebūčiau pasakiusi.

– Ir ji buvo graži ponia. Panaši į tave, – pridūrė ji, atidžiai įsižiūrėdama į mane, – kai jau matau tave prieš šviesą.

Bet tada jos veidas apsiniaukė. Gal man pasirodė, o gal jos balsas jai bekalbant ėmė stiprėti.

– O tada mus išvarė, – piktai tarė ji. – Pasakė, kad mes ten nebepageidaujami. Tai buvo tą vasarą, kai mirė Džonis Faa.

– Džonis Faa?

– Mano *romas.* Mano vyras. Mirė vidury dulkėto kelio, susigriebęs už krūtinės, va taip, ir keikdamas *gadžą* – tą anglą – kuris mus išvarė.

– O kas jis toks buvo? – paklausiau, jau bijodama atsakymo.

– Niekad nepaklausiau, kuo vardu. Išsitempęs lyg mietas ant dviejų šakalių, tas velnias!

Tėvas! Buvau tuo tikra! Tai Tėvas po Harietos mirties išvarė čigonus iš savo žemių.

– O Džonis Faa, jūsų vyras... sakote, jis dėl to numirė?

Čigonė linktelėjo, ir iš liūdesio jos akyse buvo matyti, kad tai tiesa.

– Nes jam reikėjo poilsio?

– Reikėjo poilsio, – kuždesiu pakartojo ji, – kaip ir man dabar.

Ir tada man šovė į galvą mintis. Kol nespėjau apsigalvoti, išpyškinau:

– Galite grįžti į Bukų giraitę. Būkite kiek panorėsite. Niekas neprieštaraus... pažadu.

Dar sakydama tai žinojau, kad teks kaip reikiant susipliekti su Tėvu, bet kažkodėl tai buvo nesvarbu. Harieta kadaise suteikė šiems

žmonėms prieglobstį, ir mano kraujas man tiesiog neleistų pasielgti kitaip.

– Pastatysime jūsų vežimą prie Statinių, krūmuose. Niekas net nesužinos, kad ten esate.

Tamsios jos akys apžiūrinėjo mano veidą, skubiai lakstydamos iš šono į šoną. Padrąsinamai ištiesiau jai ranką.

– Mmmm. Nagi, senučiuke. Pasinaudok jos pasiūlymu. Šiek tiek poilsio tau nepaprastai padėtų.

Tai buvo daktaras Darbis, tyliai įsėlinęs atgal į palapinę. Jis man vos vos mirktelėjo. Daktaras buvo vienas iš seniausių Tėvo draugų, ir žinojau, kad jis irgi jau numatė, koks mūšis laukia. Prieš prabildamas, jis apžvelgė lauką ir apsvarstė riziką. Knietėjo jį apkabinti.

Jis pasidėjo juodąjį krepšį ant stalo, pasirausė jo gelmėse ir išsitraukė užkimštą butelį.

– Gerkite nuo kosulio, pagal poreikį, – tarė jis, paduodamas jį čigonei. Ši įtariai spoksojo į jį.

– Nagi, – paragino jis, – imkite. Atsisakyti licencijuoto gydytojo pasiūlymo – siaubingai blogas ženklas, žinokit.

– Padėsiu su arkliu, – pasisiūlė, – esu pats vieną turėjęs.

Dabar jau jis vaidino seno kaimo daktaro spektaklį, ir aš supratau, kad, kalbant medicinine kalba, pavojus nebegresia.

Žmonių būreliai spoksojo, kaip daktaras palydėjo mus link vežimo. Visai netrukęs jis pakinkė čigonės arklį ir mudvi įsitaisėme ant medinės briaunos, kuri buvo ir slenkstis, ir vežiko sėdynė.

Senoji moteriškė pliaukštelėjo liežuviu ir kaimiečiai pasitraukė į abi šalis, vežimui pajudėjus ir ėmus lėtai bildėti šventoriaus taku. Iš savo pozicijų aukštumoje pažvelgiau žemyn į daugybę pakeltų veidų, bet Filės ir Dafi tarp jų nebuvo. *Gerai*, pamaniau. Jos tikriausiai kuriame nors kioske kemšasi į kvailus žabtus pyragaičius ir tirštą kremą.

Antras

Mes dardėjome pagrindine gatve, o arklio kanopų garsai trankiai aidėjo nuo grindinio akmenų.

– Koks jo vardas? – paklausiau, rodydama į tą senutėlį galviją.

– Grajus.

– Grėjus?

– Grajus. „Arklys“ romų kalba.

Įsidėmėjau šį keistą žinių gabalėlį ateičiai, mielai laukdama progos, kada galėsiu juo pasipuikuoti prieš savo visažinę sesę Dafi. Žinoma, ji apsimes, kad pati seniai tą žinojo.

Tikriausiai dėl mūsų važiuojant skleidžiamo garsaus triukšmo panelė Kūl, kaimo paštininkė, atkurnėjo į savo saldainių parduotuvės priekį. Pamačiusi, kad aš sėdžiu greta čigonės, išplėtė akis, o jos ranka švystelėjo prie burnos. Nepaisant storo vitrininio stiklo parduotuvės langų ir mus skiriančios gatvės, beveik išgirdau jos aiktelėjimą. Ją tikriausiai baisiai šokiravo vaizdas, kaip pulkininko Havilando de Liukos jauniausiąją dukterį išsiveža čigonų vežimu.

Lyg pašėlusi pamojavau ranka tarsi dulkių šluotele, absurdiškai plačiai išskėtusi pirštus, tarsi sakyčiau: „Kaip smagu!“ O iš tikrųjų norėjau pašokti, nutaisyti pozą ir užtraukti kokią nors dainą: „Jo-ho į laisvą kelią!“, kokias visad groja kino miuzikluose, bet užgniaužiau

šį impulsą ir pasitenkinau kraupiai išsišiepdama ir dar kartą pamakaluodama pirštais. Netrukus visur tarsi katedroje paleistas paukštis ims plasnoti žinia, kad mane pagrobė. Kaimuose taip būna, o Bišop Leisis – ne išimtis.

– Mes visi gyvenam viename bate, – mėgo sakyti ponia Malet, – visai kaip motušė Habard.

Šiurkštus kosulys grąžino mane į realybę. Čigonė buvo susirietusi pusiau, apsikabinusi šonkaulius. Paėmiau vadžias jai iš rankų.

– Ar gėrėte vaistų, kuriuos davė daktaras? – paklausiau.

Ji papurtė galvą į šalis, o jos akys buvo raudonos lyg žarijos. Kuo greičiau šis vežimas atsidurs Statiniuose, o moteris – apkamšyta savo lovoje, tuo geriau.

Dabar jau važiavome pro „Trylika gaigalų“ ir Karvių gatvelę. Šiek tiek toliau rytuose kelias krypo į pietus link Dodingslio. Buvome dar toli nuo Bukų giraitės ir Statinių.

Vos už paskutinės trobelių eilės į dešinę suko siaura gatvelė, vietinių vadinama Dauba: įsmegusi akmenuota proskyna, juosianti vakarinį Gudžerio kalvos šlaitą ir daugmaž tiesiai kertanti atstumą iki pietrytinio Bukų giraitės kampo ir Statinių. Beveik negalvodama, truktelėjau už vadžių ir pasukau Grajaus galvą link siaurojo keliuko.

Pirmąjį ketvirtį mylios nuvažiavęs palyginti sklandžiai, vežimas ėmė gąsdinamai svirduliuoti. Mums važiuojant toliau, kratantis per aštrius akmenis, kelelis susiaurėjo ir tapo provėžuotas. Abiejuose šonuose iškilo aukšti pylimai, taip stačiai supilti ir pilni susiraizgiusių ir paviršiun išlindusių senų medžių šaknų, kad vežimas, nors ir kiek būtų sverdėjęs, apvirsti tiesiog negalėtų.

Tiesiai prieš mus tarsi didžiulės žalios gulbės kaklas buvo nulinkusi samanota seno buksmedžio šaka – tarsi milžiniška arka virš kelio. Vos užteko vietos pravažiuoti po ja.

– Banditų lakta, – pasakiau. – Čia plėšikai puldinėdavo pašto karietas.

Čigonė nieko neatsakė: atrodė, kad jai neįdomu. Man Banditų lakta buvo žavus vietinių žinių trupinėlis.

Aštuonioliktajame amžiuje Dauba buvo vienintelis kelias iš Dodingslio į Bišop Leisį. Kadangi žiemą jį užversdavo sniegu, o pavasarį ir rudenį apsemdavo lediniu tirpstančio sniego vandeniu, jis įgijo reputaciją, kurią išlaikė du šimtus metų, kaip ganėtinai nemaloni, jei ne tiesiog pavojinga, vieta šlaistytis.

– Istorija ten vaidenasi, – kartą man pasakė Dafi, žymėdama ją „Bukų giraitės ir apylinkių“ žemėlapyje, kurį tuo metu piešė.

Tokiu būdu rekomenduota, Dauba turėjo tapti mano mėgstamiausia vieta visame Bišop Leisyje, bet netapo.

Tik kartą surizikavau beveik visą jos ilgį pervažiuoti savo ištikimuoju dviračiu Gledis, bet sprandu pajutau keistą nerimą keliantį jausmą ir teko sukti atgal. Tai buvo niūri diena, kupina smarkių gūsingų vėjų, šalto lietaus ir žemai skriejančių debesų, tokia diena...

Čigonė griebė vadžias man iš rankų ir staigiai trūktelėjo.

– Viršuj! – pasakė gergždžiančiu balsu ir sustabdė arklį.

Aukštai ant apsamanojusios šakos tupėjo vaikas, tvirtai įsigrūdęs nykštį į burną.

Dėl raudonų jo plaukų buvo matyti, kad jis – iš Bulių.

Čigonė persižegnojo ir sumurmėjo kažką panašaus į „Hilda Muir“.

– Ja! – pridėjo ji, pliaukšteldama vadžiomis, – Ja! – Ir Grajus trūktelėjęs vėl išjudino vežimą. Mums lėtai bejudant po šaka, vaikas nuleido kojas ir ėmė kulnais trankyti per vežimo stogą, keldamas baisingą duslų bildėjimą mums už nugaros.

Jei būčiau paklususi savo instinktams, būčiau užlipusi ten ir mažų mažiausiai kaip reikiant išpliekusi tą vaikigalį žodžiais. Bet užteko žvilgtelėti į čigonę ir supratau, kad būna, kada reikia patylėti.

Šiurkštūs gervuogių krūmai draskė vežimą, jam kratantis ir svirduliuojant į šalis keliuku, bet čigonė tarsi nė nepastebėjo.

Ji kūprinosi virš vadžių, tvirtai įsmeigusi ašarojančias akis į tolimą horizontą, tarytum šiame šimtmetyje būtų tik jos kiautas, o ji pati pabėgusi kažkur toli į neaiškią ūkanotą šalį.

Kelias truputį išplatėjo ir netrukus lėtai judėjome pro aptriušusią statinių tvorą. Už tvoros buvo apgriuvęs namas, kuris atrodė sukaltas iš nereikalingų durų ir išklerusių langinių, ir smėlėtas daržas, prišiukšlintas šlamšto, įskaitant išmestą viryklę, gilų senamadišką vežimėlį be dviejų ratų, keletą suakmenėjusių automobilių ir daugybę visur išmėtytų tuščių skardinių. Šen bei ten sklype spietėsi susmukę pastatai – nedaug rimtesni už laikinas pašiūres, sulipintas iš supuvusių, samanotų lentų ir saujos vinių.

Virš viso to tvyrojo pilkų rūgščių dūmų, kylančių iš keleto rūkstančių šiukšlių krūvų, debesis, dėl kurio viskas atrodė lyg koks pragaras iš Viktorijos laikų iliustruotos Biblijos graviūros. Purvino kiemo viduryje geldoje sėdėjo mažas vaikas, kuris tą pačią akimirką, kai mus pamatė, išsitraukė nykštį iš burnos ir pratrūko garsiai ir pratisai klykti.

Viskas atrodė padengta rūdžių. Net raudoni vaiko plaukai sustiprino įspūdį, kad užklydome į keistą, irstančią šalį, kurioje karaliauja oksidacija.

Oksidacija, kaip aš niekad nepavargstu sau priminti, yra tai, kas įvyksta, kada užpuola deguonis. Tą pat akimirką jis kramsnojo netgi mano ir šalia manęs sėdinčios čigonės odą, nors buvo lengva pastebėti, kad ji kur kas labiau sugraužta negu aš.

Savo ankstyvais cheminiais eksperimentais Bukų giraitėje buvau patvirtinusi, kad kai kuriais atvejais, pavyzdžiui, kai geležis užsiliepsnoja gryno deguonies atmosferoje, oksidacija yra vilkas, kuris išalkęs drasko savo maistą: tiesą sakant, toks išalkęs, kad nuo geležies pliūpteli liepsnos. Tai, ką mes vadiname ugnimi, iš tikrųjų tėra mūsų senas draugas oksidacija, kai dirba su didžiausiu entuziazmu.

Bet kai oksidacija mus supantį pasaulį kramsnoja lėčiau (subtiliau, tarsi vėžlys), be liepsnos, tada ją vadiname rūdimis ir kartais tik vos pastebime, kaip ji užsiima savo reikalais ėsdama viską – nuo plaukų smeigtukų iki ištisų civilizacijų. Kartais yra tekę mąstyti, kad jeigu galėtume sustabdyti oksidaciją, galėtume sustabdyti laiką, ir galbūt galėtume...

Mano malonias mintis pertraukė ausis veriantis spiegimas.

– Čigonė! Čigonė!

Stambi raudonplaukė moteris paprasta, dėmėta nuo prakaito medvilnine suknele mojuodama rankomis išbėgo iš namo ir per kiemą link mūsų. Jos megztinio rankovės buvo užraitotos virš kaulėtų alkūnių, tarsi prieš mūšį.

– Čigonė! Čigonė! Dink iš čia! – šaukė ji, o jos veidas išraudo kaip ir plaukai. – Tomai, ateik čia! Ta čigonė prie vartų!

Visi Bišop Leisyje kuo puikiausiai žinojo, kad Tomas Bulius dingęs prieš šimtą metų ir kad tikriausiai negrįš. Moteris blefavo.

– Tai tu pagrobei mano mažylę, ir nesakyk, kad ne. Mačiau, kaip šlaisteisi čia tą dieną, ir galiu prieš bet kokį teismą atsistot ir pasakyt!

Kai prieš keletą metų dingo Bulių mažylė mergaitė, visi septynias dienas stebėjosi, tačiau neišspręsta byla pamažu nuslinko į paskutinius laikraščių puslapius, o paskui išblėso iš atminties.

Žvilgtelėjau į čigonę, žiūrėdama, kaip ji ištveria tos kaukiančios kaltintojos kliedesius. Ji sėdėjo ant vežiko sėdynės nejudėdama, žiūrėdama tiesiai į priekį, nereaguodama į pasaulį. Toks atsakas, atrodė, paakino tą kitą tik dar labiau pašėlti.

– Tomai, nešdinkis čionai... ir atsinešk kirvį! – suklykė ji.

Iki tol atrodė, kad ji vos mane tepastebėjo, bet dabar mano žvilgsnis staiga susidūrė su jos, ir poveikis buvo stulbinamas.

– Žinau tave! – sušuko ji, – tu – viena iš tų de Liukų mergaičių iš Bukų giraitės, ar ne? Tas šaltas mėlynas akis bet kur pažinčiau.

Šaltos mėlynos akys? Va čia tai verta susimąstyti. Nors dažnai tekdavo sustingti vietoje nuo ledinio Tėvo žvilgsnio, niekada nė akimirkos nepagalvojau, kad pati turėčiau tokį mirtiną ginklą.

– Deja, jūs klystate, – tariau, pakeldama smarką ir primerkdama akis, kad sustiprinčiau efektą. – Mano vardas Margareta Vol, o čia mano senelio sesuo Džilda Dikinson. Galbūt esate mačiusi ją kine? „Raudonoji trobelė“? „Mėnulio karalienė“? Bet žinoma, kokia aš kvaiša: kur jau ją pažinsite su čigonės kostiumu, ar ne? Ir dar taip smarkiai išsidažiusią? Atsiprašau, deja, nenugirdau jūsų vardo, panele...

– Bul, – sumikčiojo moteris, kiek nustebusi. – *Ponia* Bul.

Ji spoksojo į mus su didžiausia nuostaba, tarsi negalėtų patikėti savo akimis.

– Malonu susipažinti, ponia Bul, – tariau. – Kaip manote, galbūt galėtumėte mums pagelbėti? Matote, mes visiškai pasiklydome. Turėjome susitikti kino komandą prieš kelias valandas Malden Fenvike. Mes abidvi visai beviltiškos, kai reikia rasti kelią, ar ne, teta Džilda?

Čigonė nieko neatsakė.

Raudonplaukė moteris jau ėmė stumdyti šlapias savo plaukų sruogas į vietas.

– Sumautos kvaišos, kad ir kas jūs tokios, – tarė ji, rodydama pirštu. – Čionai nėra kaip apsisukti. Gatvė per siaura. Jums teks važiuoti tiesiai iki Dodingslio, o tada atgal pro Tenčą.

– Siaubingai dėkoju, – tariau, nutaisiusi kuo geriausią kaimo kvailės balsą, imdama vadžias iš čigonės ir pliaukšteldama jomis.

– Ja! – surikau ir Grajus bemat pajudėjo.

Nuvažiavome apie ketvirtį mylios, kai čigonė staiga prabilo:

– Meluoji kaip viena iš mūsų.

Kažin ar būčiau galėjusi tikėtis tokios pastabos. Ji turbūt pamatė sumišimą mano veide.

– Meluoji, kai tave užpuola už nieką... už tavo akių spalvą.

– Taip. Manau, kad taip.

Iš tikrųjų niekad taip nebuvau pagalvojusi.

– Taigi, – tarė ji, staiga pagyvėjusi, tarsi nuo susidūrimo su ponia Bul jai įkaito kraujas, – meluoji kaip mes. Meluoji kaip čigonė.

– Ar tai gerai? – paklausiau. – Ar blogai?

Ji atsakė ne iškart.

– Tai reiškia, kad ilgą gyvenimą nugyvensi.

Jos burnos kamputis trūktelėjo, tarsi tuoj ištrūks šypsena, tačiau jinai ją greitai užgniaužė.

– Nepaisant tos lūžusios žvaigždės ant mano Mėnulio kauburio? – nesusilaikiau nepaklaususi.

Ji mane nustebino gergždžiamai nusijuokdama.

– Tauškalai. Būrėjų šlamštas. Tu juk nepatikėjai, ar ne?

Nuo juoko ją vėl apėmė kosulio priepuolis, ir man teko palaukti, kol ji atgaus kvapą.

– Bet... moteris ant kalno... moteris, kuri nori grįžti namo iš ten, kur šalta...

– Klausyk, – tarė čigonė nuvargusi, tarsi būtų nepratusi kalbėti, – tavo seserys mane primokė. Jos perspėjo mane apie tave ir Harietą. Kyštelėjo man porą šilingų, kad prigąsdinčiau tave iki nualpimo. Nieko čia ypatinga.

Pajutau, kaip užšalo kraujas. Tarytum čiaupas, iš kurio maitinasi mano smegenys, būtų staiga atsuktas iš karšto į šaltą. Įsispoksojau į ją.

– Atsiprašau, jeigu įskaudinau, – tęsė ji, – visai nenorėjau...

– Tai nesvarbu, – tariau, mechaniškai gūžteldama. Bet buvo svarbu. Mano mintys sukte sukosi. – Tikrai rasiu būdą, kaip joms atsilyginti.

– Gal aš galiu padėti? – pasiūlė ji. – Kerštas – mano profesija.

Ar ji mane mulkina? Jinai juk ką tik prisipažino, kad yra apgavikė. Pažvelgiau giliai į jos juodas akis, ieškodama ženklo.

– Nespoksok taip į mane. Man nuo to kraujas niežti. Juk pasakiau, kad atsiprašau, ar ne? Ir nuoširdžiai.

– Ar tikrai? – tariau kiek iš aukšto.

– Tik nereikia raukytis. Pasaulyje įžūlumo pakanka ir be tavęs.

Ji buvo teisi. Nors ir tempiau burnos kampučius žemyn, jie suvirpėjo ir ėmė kilti. Nusijuokiau, o čigonė nusijuokė kartu su manimi.

– Tu man primeni tą būtybę, kuri buvo palapinėje prieš pat tave. Tikras audros debesis. Pasakiau, kad jos praeityje yra kažkas palaidota; pasakiau, kad jis nori, jog jį iškastų – kad būtų kaip priklauso. Ji išbalo kaip sodo varteliai.

– Kodėl, ką jūs pamatėte? – paklausiau.

– Pinigus! – tarė ji ir suprunkštė iš juoko. – Kaip visad matau. Pora svarų, jei teisingai sužaisiu kortomis.

– Ir pavyko?

– Pfe! Prakeiktą šilingą ji man paliko – nė penso daugiau. Kaip ir sakiau, visai nukvaišo, kai jai taip pasakiau. Spruko iš mano palapinės, lyg būtų ant usnies atsisėdusi.

Kurį laiką važiavome tylėdamos ir supratau, kad jau beveik pasiekėme Statinius.

Man Statiniai buvo lyg koks pražuvęs ir pamirštas rojaus kampelis. Pietrytiniame Bukų giraitės sklypo kampe, po išskleista žalių lapotų šakų palapine, upė, tarsi sukiotų savo sijonus, sukosi atgal į vakarus švelniu vingiu, sukurdama tykią laukymę, esančią beveik saloje. Čia rytinis krantas buvo kiek aukštesnis už vakarinį; vakarinis krantas labiau pelkėtas už rytinį. Jei žinotum, kur tiksliai ieškoti tarp medžių, vis dar galėtum pastebėti gražias akmeninio tiltuko arkas, pastatytas pirmosios Bukų giraitės laikais, kai ji buvo Elžbietos laikų dvaras, kurį septynioliktajame amžiuje sudegino įtūžę kaimiečiai – mat jiems klaidingai pasirodė, kokiai religijai ištikima mūsų šeima.

Atsisukau į čigonę, nekantraudama pasidalyti savo meile tai vietai, bet ji, atrodė, užmigo. Atidžiai stebėjau jos akių vokus, žiūrėdama, ar neapsimetinėja, bet jie net nesuvirpėjo. Sudribusi prie vežimo rėmo, ji retkarčiais sušvokšdavo, todėl supratau, kad tebekvėpuoja.

Keistoka, bet įsižeidžiau, kad ji taip ramiai snaudžia. Man tiesiog knietėjo išdrožti jai, lyg būčiau ekskursijos gidė, pačius įdomiausius Bukų giraitės istorijos momentus. Bet kol kas teks pasilaikyti juos sau.

Statiniai, kaip mes juos vadinome, buvo viena iš tų vietų, kur į dienų galą mėgo lankytis Nikodemas Fličas, buvęs siuvėjas,

kuris septynioliktajame amžiuje įkūrė Šlubius, religinę sektą, gavusią vardą dėl savotiškos lyg supančiotos eisenos, kai jie žingsniuodavo melsdamiesi. Šlubių įsitikinimai atrodė daugiausia grindžiami tokiomis naujoviškomis idėjomis, kad dangus yra parankiai įsikūręs šešios mylios virš žemės paviršiaus ir kad Nikodemas Fličas buvo asmeniškai Dievo paskirtas Jo kalbėtoju, ir dėl to jam buvo leista prakeikti sielas amžinybei kada tik panorės.

Dafi man sakė, kad kartą, kai Fličas pamokslavo Statiniuose, jis pašaukė Dievo kerštą vienam erzintojui ant galvos, o tas iškart krito negyvas – ir kad jeigu neatiduosiu skardinės su lakricos asorti, kurią man gimtadienio proga atsiuntė teta Felicitė, tai ji iškvies tą patį prakeikimą, kad nukristų tiesiai *man* ant galvos.

– Ir nemanyk, kad nemoku, – grėsmingai pridūrė ji, pirštu baksteldama į knygą, kurią tuo metu skaitė. – Instrukcijos kaip tik šitame puslapyje.

To erzintojo mirtis buvo atsitiktinumas, pasakiau jai, ir tikriausiai nuo insulto ar širdies priepuolio. Jis turbūt vis tiek būtų miręs, net jei tą konkrečią dieną būtų nutaręs likti lovoje namuose.

– Nebūk tokia tikra, – tada suniurzgė Dafi.

Į gyvenimo galą Fličas, gėdingai išvarytas iš Londono ir nuolat užleisdamas pozicijas įdomesnėms religinėms sektoms, tokioms kaip Rėksniai, Kratytojai, Drebėtojai, Kasikai, Lygintojai, Čiuožikai, Vystytojai, Virtikai, Mirkytojai, Tankeriai, ir taip, netgi Nesugadinamieji, atkeliavo į Bišop Leisį, kur kaip tik šiame upės vingyje ėmė krikštyti atsivertėlius į savo keistąjį tikėjimą.

Ponia Malet, žvilgtelėjusi pro abu pečius ir nutildžiusi balsą iki slapukiško kuždesio, man kartą sakė, kad kalbama, jog Nikodemo Fličo keistoji religijos rūšis tebėra kaime praktikuojama, nors šiais laikais tai vyksta tiktai užsidarius duris ir užsitraukus užuolaidas.

– Jie mirko savo kūdikius už kulnų, – tarė ji, išplėtusi akis, – kaip Chilas Kulnietis Stinkso upėje. Mano draugė ponia Voler minėjo, kad jai sakė jos Bertas. Žiūrėk, neprasidėk su tais Šlubiais. Jie tau kraują išsunks į dešras.

Tuomet išsišiepiau, ir dabar nusišypsojau, prisiminusi jos žodžius, bet kartu ir suvirpėjau, pagalvojusi apie Statinius ir apie šešėlius, prarijusius saulės šviesą juose.

Paskutinį kartą laukymėje lankiausi pavasarį, kada proskyną buvo nuklojusios purienos, – primulės, kaip jas vadino ponia Malet, – ir raktažolės.

Dabar laukymė bus pasislėpusi už aukštų šeivamedžio krūmų, augančių prie upės kranto. Metų laikas jau per vėlus, kad galėtum pamatyti šeivamedžių žiedus ir užuosti puikų jų kvapą. Balti jų žiedai, lyg japoniškų skėčių orda, jau bus parudavę ir sunykę per birželio liūtis. Galbūt linksmiau būtų galvoti apie tai, kad juodai violetinės šeivamedžių uogos, užimsiančios jų vietą, netrukus kabės idealiai tvarkingomis kekėmis tarytum paveikslų galerijoje, skirtoje tamsioms sumušimų mėlynėms.

Kaip tik Statiniuose, kai valdė pirmieji numeruotieji Jurgiai, Efono upė buvo laikinai nukreipta kita vaga, kad atsirastų dekoratyvinis ežeras ir užtektų vandens fontanams, kurių liekanomis buvo nusėtos Bukų giraitės pievelės ir terasos. Šis požeminės hidraulikos inžinerijos stebuklas sukėlė be galo daug piktumo tarp mano šeimos ir vietos žemvaldžių, tiek, kad paskui vieną iš mano protėvių Liucijų de Liuką pusė kaimo praminė „Siusijum de Liuka“. Savo portrete, kuris iki šiol kabo Bukų giraitės paveikslų galerijoje, jis, atrodytų, nuobodžiauja šiaurės vakarinio ežero kampo fone, kuriame matyti „kaprizas“, jo fontanai ir dabar jau seniai dingusi graikiška šventykla. Liucijus įsirėmęs kaulėtais vienos rankos krumpliais į stalą,

ant kurio padėtas kompasas, kišeninis laikrodis, kiaušinis ir įtaisas, skirtas matininkams, vadinamas teodolitu. Mediniame narve – kanarėlė praviru snapu. Ji arba gieda, arba šaukiasi pagalbos.

Linksmas mano mintis pertraukė lojamas kosulys.

– Stabdyk, – tarė čigonė, griebdama vadžias man iš rankų. Pagalvojau, kad trumpas snaudulys tikriausiai išėjo jai į naudą. Nepaisant kosulio, tamsūs jos skruostai įgavo daugiau spalvos, o akys spindėjo dar ryškiau nei paprastai.

Pliaukštelėjusi liežuviu Grajui ir taip mikliai ir lengvai, kad buvo matyti, jog vietovė jai pažįstama, ji nuvairavo vežimą nuo siauro kelio po lapotomis šakomis ir užvažiavo ant mažojo tiltelio. Po kelių akimirkų sustojome laukymės viduryje.

Čigonė sunkiai nulipo nuo savo sėdynės ir ėmė atrišinėti Grajaus pakinktus. Kol ji rūpinosi savo senuoju arkliu, aš naudojausi proga pasidžiaugti aplinka.

Šen bei ten augo aguonų ir dilgėlių ploteliai, apšviesti žemyn krypstančių popietės saulės spindulių. Dar niekad žolė neatrodė tokia žalia.

Grajus ją irgi pastebėjo ir jau patenkintas rupšnojo ilgus žolės stiebus.

Karavanas staiga kryptelėjo ir pasigirdo garsas, tarsi kažkas suklupo.

Nušokau žemyn ir nuskuodžiau aplink vežimo šoną.

Iškart buvo matyti, kad neteisingai įvertinau čigonės būklę. Ji nugriuvo ant žemės ir žūtbūtinai laikėsi įsikibusi vieno aukšto medinio rato stipinų. Kai atsidūriau šalia, ji vėl ėmė kosėti, dar baisiau nei anksčiau.

– Jūs pervargusi. Jums reiktų prigulti.

Ji kažką sumurmėjo ir užsimerkė.

Akies mirksniu užlipau ant vežimo ašies ir atidariau duris.

Bet kad ir ko tikėjausi, tik ne šito.

Viduje vežimas atrodė kaip pasaka ant ratų. Nors laiko turėjau tik skubiai apsižvalgyti, pastebėjau rafinuotą karalienės Anos stiliaus ketaus viryklę, o virš jos – lentyną su mėlynųjų gluosnių porcelianiniais indais. Karštas vanduo ir arbata, pamaniau: būtiniausi dalykai bet kuriuo kritiniu atveju. Prie langų kabėjo nėrinių užuolaidos, tiksiančios pirmosios pagalbos tvarsčiams, jei prireiktų, o pora sidabrinių parafino lempų su raudonais stiklais, švelniai besisupančių ant savo įtaisų, suteiks lygios šviesos, šiek tiek šilumos ir liepsną adatoms sterilizuoti. Mano skaučių mokymai, nors truko neilgai, nenuėjo visai veltui. Gale buvo pora pusiau pravirų drožinėto medžio plokščių, už kurių matėsi erdvus gultas, užimantis beveik visą vežimo plotį.

Grįžus laukan, padėjau čigonei atsistoti ir užsimečiau vieną jos ranką ant pečių.

– Išlanksčiau laiptus, – pasakiau jai, – padėsiu jums nueiti iki lovos.

Kažkaip sugebėjau nuvesti ją į vežimo priekį, kur stumdama, traukdama ir padėdama jos rankas ant reikiamų rankenų pagaliau įstengiau ją įtaisyti. Beveik visą laiką ji atrodė taip, tarsi vos pastebėtų aplinką arba mane. Bet saugiai apkamšyta savo gulte ji tarsi šiek tiek atsigavo.

– Einu pakviesti daktaro, – pasakiau. Kadangi Gledis palikau iškyloje, atremtą į sieną už parapijos salės, supratau, kad vėliau teks nukulniuoti iš Bukų giraitės atgal į kaimą.

– Ne, nereikia, – tarė ji, tvirtai suimdama mane už rankos, – padaryk gerą puodelį arbatos ir palik mane ramybėje. Man reikia tik išsimiegoti.

Tikriausiai pastebėjo skeptišką mano veido išraišką.

– Atnešk vaistus, – paprašė ji. – Tik paragausiu. Šaukštas – prie arbatos daiktų.

Pirmiausia – kas svarbiausia, pagalvojau, ieškodama to rakando aplamdytų stalo įrankių chaose ir pripildama jį pilną sirupo nuo kosulio, panašaus į melasą.

– Išsižiok, paukšteli, – išsišiepdama tariau. Šiuo posakiu ponia Malet įtikinėdavo mane nuryti tų nepakenčiamų tonikų ir aliejų, kurių Tėvas reikalaudavo duoti savo dukroms. Tvirtai įsmeigusi akis į manąsias (ar man pasirodė, ar jų žvilgsnis truputį suminkštėjo?), čigonė paklusniai pražiojo burną ir leido man įkišti kupiną šaukštą.

– Praryk, praryk ir skrisk šalin, – pasakiau, ištardama baigiamuosius ritualo žodžius ir nukreipdama dėmesį į žaviąją viryklėlę. Nenorėjau pripažinti, kad neišmanau: neturėjau nė menkiausio supratimo, kaip tą daiktą užkurti. Lygiai taip pat galėtum paprašyt manęs kūrenti „Karalienės Elžbietos" katilus.

– Ne čia, – tarė čigonė, pastebėjusi, kad suabejojau. – Lauke. Užkurk laužą.

Laiptų apačioje stabtelėjau ir skubiai apsižvalgiau po laukymę.

Kaip jau sakiau, visur augo šeivamedžių krūmai. Partempiau porą šakų, mėgindama jas nuplėšti, bet tai buvo nelengva užduotis.

Pernelyg pilnos gyvybės, pagalvojau; *per daug elastingos*. Truputį pakovojusi ir tik tada, kai energingai pašokinėjau ant poros žemiau augančių šakų, sugebėjau jas pagaliau nuplėšti.

Po penkių minčių laukymės viduryje buvau surinkusi pakankamai šakelių ir pagalių, kad galėčiau sukurti padorų stovyklos laužą.

Murmėdama skaučių maldą („Dek, kad tave kur!"), viltingai uždegiau vieną iš degtukų, kuriuos radau vežimo spintelėje. Kai liepsna palietė šakeles, jis sučirškė ir užgeso. Kitas taip pat.

Kadangi kantrybe negarsėju, man išsprūdo šioks toks keiksmažodis.

Jei būčiau namie, savo chemijos laboratorijoje, pamaniau, *daryčiau tą patį, ką ir bet koks civilizuotas žmogus, ir vandenį arbatai užvirčiau Bunzeno degikliu: nesiterliočiau laukymėje atsiklaupusi prie kvailų žalių šakaliukų gniutulo.*

Tas tiesa, kad prieš gana netikėtai palikdama skautes, aš išmokau užkurti stovyklos laužą, tačiau tuomet prisiekiau, kad veikiau mirsiu, negu dar kada nors pamėginsiu pasidaryti uždegimo lanką iš šakalio ir batraiščio ar trinsiu dvi sausas lazdas vieną į kitą lyg kokia nukvakusi voverė.

Kaip sakiau, turėjau visas smarkaus laužo sudedamąsias, tai yra visas, išskyrus vieną.

Kur tik yra parafino lempų, pagalvojau, *parafinas irgi ne per toliausia.* Nuleidau žemyn šoninę vežimo plokštę su vyriais ir ten, mano džiaugsmui, buvo galonas tos medžiagos. Atsukau skardinės dangtį, šliūkštelėjau šiek tiek ant laukiančių malkų ir nespėtum nė pasakyti „Baden-Pauelis", kai arbatinukas ėmė linksmai kunkuliuoti.

Didžiavausi savimi. Tikrai.

– Flavija išradingoji, – galvojau. – Flavija, visapusiškai gera mergaitė.

Ir panašiai.

Užkopiau stačiais vežimo laiptais, nešina arbata, pasistiebusi ant pirštų galų tarsi lyno akrobatė.

Padaviau puodelį čigonei ir stebėjau, kaip ji gurkšteli garuojančio skysčio.

– Greitai apsisukai, – tarė ji.

Aš kukliai gūžtelėjau. Nėra reikalo sakyti jai apie parafiną.

– Radai sausų malkų spintoje? – paklausė ji.

– Ne, aš...

Jos akys išsiplėtė iš siaubo ir ji atkišo puodelį per visą rankos ilgį.

– Tik ne krūmus! Juk nepjovei šeivamedžio krūmų?

– Kodėl ne, – kukliai tariau, – juk visai nesunku, aš...

Puodelis barškėdamas išlėkė jai iš rankų ir plikinanti arbata išsitaškė į visas puses. Ji stulbinamu greičiu nušoko nuo gulto ir susigūžė kampe.

– Hilda Muir! – suriko ji, klaikiai ir nelaimingai vaitodama balsu, aukštėjančiu ir žemėjančiu tarsi oro antpuolio sirena. – Hilda Muir!

Ji rodė į duris. Aš atsisukau pažiūrėti, bet ten nieko nebuvo.

– Šalin nuo manęs! Dink iš čia! Dink! – Jos ranka virpėjo lyg negyvas lapas.

Stovėjau priblokšta. Ką aš padariau?

– O Dieve! Hilda Muir! Mums *visiems* galas! – dejavo ji. – Dabar mums *visiems* galas!

TREČIAS

Žiūrint iš užpakalinės dalies, nuo dekoratyvinio ežero kranto, Bukų giraitė matėsi iš tokios pusės, kurią retai regėjo kas nors, išskyrus šeimos narius. Nors kai kurias namo dalis užstojo aukšta mūrinė virtuvės daržo siena, du viršutiniai kambariai, po vieną kiekvieno priestato gale, atrodė iškilę virš valdų tarsi du bokštai iš pasakos.

Pietvakariniame kampe buvo Harietos buduaras, beoris draustinis, išsaugotas lygiai toks pat, koks jis buvo tą baisią dieną, kai Bukų giraitę pasiekė žinia apie jos tragišką mirtį. Nepaisant itališkų nėrinių, kabančių prie jo langų, kambario vidus buvo neįprastai švarus draustinis, tarsi, lyg Britų muziejuje, jame būtų tylių pilkai apsirengusių valytojų komanda, kuri naktį ateina iššluoti visų bėgančio laiko ženklų, tokių kaip voratinkliai ar dulkės.

Nors aš maniau, kad tai mažai tikėtina, mano seserys tikėjo, jog tai Tėvas prižiūri Harietos šventovę. Kartą slėpdamasi ant laiptų išgirdau, kaip Filė sakė Dafi:

– Jis valo nakčia, atgailaudamas už savo nuodėmes.

– Kraujo dėmes ir panašiai, – dramatiškai sukuždėjo Dafi.

Negalėdama miegoti iš smalsumo, valandų valandas gulėjau lovoje atsimerkusi, galvodama, ką ji turėjo omenyje.

O pietrytiniame namo kampe, viršutiniame aukšte, mano chemijos laboratorijos languose atsispindėjo lėtai judantys debesys, kurie

plaukė tamsiu stiklu tarsi storos avys mėlynoje pievoje, net neužsimindami išoriniam pasauliui apie malonumų rūmus, slypinčius viduje.

Laiminga žvelgiau į langus iš apačios, apkabinusi pati save, įsivaizduodama spindinčių stiklo indų rinkinį, laukiantį mano dėmesio. Mano senelio brolio Tarkino de Liukos tėvas šią laboratoriją pastatė nuolaidžiaudamas savo sūnui karalienės Viktorijos valdymo laikais. Dėdę Tarą parsiuntė atgal iš Oksfordo dėl kažkokio skandalo, kuris niekad nebuvo iki galo išaiškintas, bent jau man girdint, ir kaip tik čia, Bukų giraitėje, jis pradėjo savo šlovingą, nors ir atsiskyrėlišką, chemiko karjerą.

Po dėdės Taro mirties laboratorija buvo palikta saugoti savo paslapčių: užrakinta ir pamiršta žmonių, kuriems labiau rūpėjo mokesčiai ir drenažas negu išmoningų formų stiklo indai.

Tai yra kol aš pasirodžiau ir pasisavinau ją.

Prisiminusi tai, iš malonumo suraukiau nosį.

Prisiartinusi prie virtuvės durų, pasijutau išdidi, kad pagalvojau pasinaudoti mažiausiai pastebimu įėjimu. Kadangi Dafi ir Filė amžinai kūrė intrigas ir planus prieš mane, atsargumo niekad nebus per daug. Bet per jaudulį dėl iškylos ir dėl to, kad vadeliojau čigonės vežimą į Statinius, aš pražiopsojau pietus. Dabar jau net gabalėlis ponios Malet vemti verčiančio kopūstų pyrago būtų buvęs pakenčiamas, jei valgyčiau su stikline šalto kaip ledas pieno, kuris užšaldytų skonio svogūnėlius. Tokią vėlyvą popietę ponia M. jau bus išėjusi namo iki kitos dienos, ir aš būsiu virtuvėje viena.

Atidariau duris ir įžengiau į vidų.

– Pagavau! – Man prie ausies pasigirdo gergždžiantis balsas, ir viskas užtemo, nes man ant galvos buvo užmautas maišas.

Priešinausi, bet tai nepadėjo. Mano rankos ir plaštakos buvo nieko vertos, nes maišo kaklas buvo tvirtai užrištas man apie šlaunis.

Nespėjus man suklykti, mano užpuolikai (buvau įsitikinusi, kad jie dviese, sprendžiant iš rankų, laikančių mano galūnes, skaičiaus) apvertė mane galva žemyn. Dabar buvau aukštyn kojomis, pastatyta ant galvos, ir kažkas laikė mane už kulkšnių.

Dusau, negalėdama įkvėpti, o mano plaučiai prisipildė aštraus sodraus kvapo nuo bulvių, kurios neseniai buvo tame maiše. Jaučiau, kaip kraujas teka man į galvą.

Prakeikimas! Reikėjo anksčiau pagalvoti jiems įspirti. Dabar per vėlu.

– Gali triukšmauti, kiek nori, – sušnypštė kitas balsas. – Niekas čia tavęs neišgelbės.

Apimta silpnumo supratau, kad tai tiesa. Tėvas išvažiavęs į Londoną, į filatelistų aukcioną, o Dogeris – drauge su juo pirkti sodo žirklių ir batų tepalo.

Mintis apie plėšikus Bukų giraitėje buvo neįsivaizduojama.

Tad liko Dafi ir Filė.

Keistoka, bet man buvo gaila, kad tai – ne plėšikai.

Prisiminiau, kad visame name yra tik viena durų rankena, kuri cypia – durų į rūsio laiptus. Dabar ji sucypė.

Po akimirkos tarsi nušautas elnias buvau užmesta ant savo pagrobėjų pečių ir šiurkščiai galva į priekį nunešta žemyn į rūsius.

Laiptų apačioje jos mane smarkiai numetė ant grindų plokščių, sutrenkdamos alkūnę, ir išgirdau savo pačios balsą, klykiantį iš skausmo ir aidintį nuo skliautuotų lubų, o tada pasigirdo, kaip aš nelygiai kvėpuoju.

Kažkieno batai sujudėjo ant smėlio netoli nuo ten, kur aš gulėjau sudribusi.

– Prašau tylos! – sukvarkė duslus balsas, kuris atrodė dirbtinis tarsi skardinio roboto.

Dar kartą suklykiau, ir bijau pripažinti, kad gal net truputį suinkščiau.

– Prašau tylos!

Nesu tikra, ar nuo netikėtumo šoko, ar nuo drėgno rūsių šalčio, bet aš ėmiau virpėti. Ar joms tai galėtų pasirodyti silpnumo ženklas? Sakoma, kad kai kurie maži žvėreliai turi instinktą apsimesti negyvi, kai gresia pavojus, ir aš supratau, kad esu viena iš jų.

Ėmiau negiliai kvėpuoti ir stengiausi nesujudinti nė raumens.

– Išlaisvink ją, Garbaksai!

– Taip, o Triaki.

Mano seserims kartais būdavo smagu staiga prisiimti keistų ateivių būtybių vaidmenis: tokių būtybių, kurios buvo dar keistesni ateiviai nei tai, kokios jos ir taip buvo kasdieniame gyvenime. Abidvi žinojo, kad ši gudrybė kažkodėl mane ypač kankina.

Jau buvau pasimokiusi, kad, kai turi seserų, tai po paviršiumi tarsi Lochneso ežere tyko nematomų padarų, tačiau manau, kad tik dabar supratau, jog iš visų nematomų gijų, siejančių mus tris, tamsios gijos yra pačios stipriausios.

– Liaukis, Dafi. Liaukis, File! – sušukau. – Man baisu.

Porą kartų įtikinamai pasispardžiau kojomis kaip varlė, tarsi mane tuoj ištiks priepuolis.

Maišas staiga trūktelėjo šalin, apversdamas mane, tad dabar gulėjau ant akmenų veidu žemyn.

Vienintelė žvakė, prilipdyta ant medinės statinės, neramiai mirgėjo, o nuo blankios jos šviesos visur tarp akmeninių rūsio arkų šoko tamsūs pavidalai.

Kai mano akys apsiprato tamsoje, pamačiau savo seserų veidus, groteskiškai šmėksančius šešėliuose. Jos buvo aplink akis ir

burnas degintu kamščiu nusipaišiusios juodus ratilus, ir aš iškart supratau, kokią žinią norima tuo pasakyti: „Saugokis! Esi laukinių rankose!“

Dabar pamačiau, iš kur atsirado tas iškreiptas roboto balsas, kurį girdėjau: Filė kalbėjo į tuščios kakavos skardinės angą.

– Prancūziškas gagatas – tai tik stiklas, – iškošė ji, sviesdama skardinę ant grindų, kur ši nukrito, barškėdama taip, kad nervus perrėžė. – Kaip tik tavo žodžiai. Kur dėjai Mamytės segę?

– Tai buvo nelaimingas atsitikimas, – melagingai suinkščiau.

Ledinė tyla iš Filės pusės suteikė man trupučiuką pasitikėjimo.

– Man iškrito ir užmyniau. Jei būtų tikras gagatas, nebūtų sudužęs.

– Duok čia.

– Negaliu, File. Nieko neliko, tik mažos šukelės. Sulydžiau jas į šlaką.

Iš tikrųjų tai trenkiau per ją plaktuku ir suskaldžiau į juodą stiklą.

– Į šlaką? Kažin kam tau reikia šlako?

Klaida būtų pasakyti jai, kad kuriu naujos rūšies keraminę kolbą, tokią, kuri išlaikytų temperatūrą, sukeltą deguonies persotinto Bunzeno degiklio.

– Niekam, tiesiog šiaip terliojausi.

– Kad ir kaip būtų keista, tikiu tuo, – tarė Filė, – nes jūs, laumių pakeistukai, tą geriausiai ir mokate, ar ne? Terliotis?

Turbūt mano veide buvo matyti, kaip suglumau.

– Pakeistukai, – keistu balsu prabilo Dafi, – laumės ateina nakčia ir pavagia sveiką kūdikį iš lopšio. Jo vietoje palieka tokį bjaurų sudžiūvusį pakeistuką kaip tu, o motina lieka nelaiminga.

– Jei netiki, – tarė Filė, – eik, atsistok priešais veidrodį.

– Aš ne pakeistukė, – užprotestavau, ir man sukilo pyktis. – Harieta mylėjo mane labiau negu bet kurią iš judviejų kvaišų!

– Ar tikrai? – nusišaipė Filė. – Tai kodėl tada ji kasnakt palikdavo tave miegoti prie atviro lango, tikėdamasi, kad laumės grąžins tikrąją Flaviją?

– Nepalikdavo! – sušukau.

– Deja, palikdavo. Aš ten buvau. Mačiau. Prisimenu.

– Ne! Tai netiesa.

– Tiesa. Aš įsikibdavau jos ir verkdavau: „Mamyte! Mamyte! Prašau, priversk laumes grąžinti mano mažąją sesutę."

– Flavija? Dafne? Ofelija?

Tai Tėvas!

Jo balsas nuskambėjo garsiai, tarsi paradų aikštėje, iš tos pusės, kur buvo virtuvės laiptai, sustiprintas akmeninių sienų ir aidėdamas nuo arkos prie arkos.

Mūsų visų trijų galvos atsisuko pačiu laiku, kad pamatytume, kaip jo batai, kelnės, liemuo ir galiausiai veidas pasirodo, jam leidžiantis laiptais.

– Ką visa tai reiškia? – paklausė jis, įsižiūrėdamas į mus tris prietemoje. – Ką jūs sau pasidarėte?

Atbulomis rankomis ir plaštakomis Filė ir Dafi jau mėgino nusitrinti juodas žymes nuo veidų.

– Mes tik žaidėme „Krevetes ir trikojus", – tarė Dafi, man nespėjus atsakyti. Ji kaltinamai parodė į mane: – Kai jos eilė vaidinti Begumą, ji kaip reikiant mus nukamuoja, bet kai mūsų eilė, ji visad...

Šaunuolė, Daf, pagalvojau. Nė pati nebūčiau prasimaniusi geresnio pasiteisinimo ekspromtu.

– Nustebinai mane, Ofelija, – tarė Tėvas, – nebūčiau pagalvojęs...

Tada jis nutilo, negalėdamas rasti reikiamų žodžių. Būdavo, kartais jis atrodydavo beveik – kaip čia pasakius... – *išsigandęs?..* mano vyriausios sesers.

Filė trynėsi veidą, baisiai terliodama savo kamštinį makiažą. Vos garsiai nenusijuokiau, bet tada supratau, ką ji daro. Tikėdamasi užuojautos, ji tepėsi dažais, kad po akimis atsirastų tamsūs teatrališki ratilai.

Tai lapė! Tarsi aktorė, besitepanti makiažą scenoje, ji vaidino drąsiai ir begėdiškai, ir negalėjau tuo nesigėrėti.

Tėvas stebėjo pakerėtas, tarsi žmogus, užburtas kobros.

– Ar viskas gerai, Flavija? – galiausiai ištarė, nesijudindamas iš savo pozicijos ant trečiojo laiptelio nuo apačios.

– Taip, Tėve.

Ketinau pridurti „ačiū, kad paklausei“, bet laiku susilaikiau. Nenorėjau perspausti.

Tėvas liūdnomis akimis lėtai apžvelgė mus vieną po kitos, tarytum pasaulyje nebeliko žodžių, iš kurių būtų galima rinktis.

– Septintą valandą bus pasitarimas, – galiausiai tarė. – Svetainėje.

Paskutinį kartą žvilgtelėjęs į kiekvieną iš mūsų, jis nusisuko ir lėtai užkopė laiptais aukštyn.

– Dalykas tas, – kalbėjo Tėvas, – kad jūs, mergaitės, atrodo, tiesiog nesuprantat...

Ir jis buvo teisus: mes jo pasaulį supratome ne daugiau, nei jis – mūsų.

Jo pasaulis buvo tarsi konfeti: ryškiaspalvė visata, pilna karališkųjų profilių ir gražių vaizdų ant lipnių popieriukų; piramidžių ir karo laivų, išklerusių kabančių tiltų tolimuose pasaulio kampeliuose,

giliavandenių uostų, vienišų sargybos bokštų ir garsių žmonių galvų pasaulis. Trumpai tariant, Tėvas buvo pašto ženklų kolekcininkas, ar „filatelistas“, kaip jis mieliau vadindavosi ir norėjo būti vadinamas kitų.

Vos nubudęs kiekvieną akimirką praleisdavo spoksodamas pro didinamąjį stiklą į popieriaus skiauteles, amžinai ieškodamas defektų. Radęs vienintelį mikroskopinį spausdinimo plokštės įtrūkimą, dėl kurio ant karalienės Viktorijos smakro atsirado nepageidaujamas plaukas, jis galėjo pulti į ekstazę.

Pirmiausia pakiliai nusiteikęs darydavo oficialią nuotrauką. Iš sandėlio atsinešdavo ir ant trikojo savo studijoje pastatydavo senovinę plokštinę kamerą su savotišku įtaisu, vadinamuoju makroskopiniu objektyvu, kuriuo buvo galima egzempliorių fotografuoti stambiu planu. Išryškinus išeidavo paveikslas, pakankamai didelis, kad užimtų visą knygos puslapį. Kartais, jam laimingam besikuičiant prie šitų reikalų, mes pastebėdavome „H.M.S. Pinaforo“ ar „Goldoljerų“ nuotrupų, tarsi pabėgėliai besimėtančių po namus.

Tada ateidavo laikas rašyti straipsnį, kurį jis nusiųsdavo *Londono filatelistui* ir panašiems, ir tada jis tapdavo kažkoks irzlus. Kiekvieną rytą Tėvas prie pusryčių stalo atsinešdavo šūsnis rašomojo popieriaus, kurio lapą po lapo ranka prirašydavo smulkučiu šriftu.

Ištisas savaites prie jo būdavo neįmanoma prisiartinti, ir tai trukdavo iki tol, kol jis pakeverzodavo paskutinį žodį – ir daugiau – nereikalingo karalienės ūso tema.

Kartą, kai gulėjome pietinėje pievelėje žvelgdamos į mėlyną tobulo vasaros dangaus skliautą, užsiminiau Filei, kad Tėvo trūkumų ieškojimai nėra nukreipti vien į pašto ženklus, bet kartais apima ir jo dukteris.

– Užčiaupk savo bjaurią burną! – atkirto ji.

– Dalykas tas, – pakartojo Tėvas, grąžindamas mane į dabartį, – kad jūs, mergaitės, atrodo, tiesiog nesuprantate situacijos rimtumo.

Daugiausia jis turėjo omenyje mane.

Žinoma, Filė mane įskundė, ir istorija apie tai, kaip aš sunaikinau vieną iš klaikiųjų Harietos Viktorijos stiliaus segių, prapliupo jai iš burnos palaimingai tarsi čiurlenančio upelio vanduo.

– Neturėjai teisės paimti jos iš savo motinos drabužinės, – tarė Tėvas, ir akimirką šaltas mėlynas jo žvilgsnis nukrypo į mano seserį.

– Atsiprašau, – išlemeno Filė, – ruošiausi įsisegti ją, sekmadienį eidama į bažnyčią, kad padaryčiau įspūdį Dyteriui. Pasielgiau visai netinkamai. Reikėjo atsiklausti leidimo.

Pasielgiau visai netinkamai? Ar išgirdau tai, ką pamaniau išgirdusi, ar mano ausys iškrėtė man pokštą? Būtų labiau tikėtina, kad saulė ir mėnulis staiga imtų linksmai danguje šokti džigą, o ne kad viena iš mano seserų atsiprašytų. Tai tiesiog negirdėta.

Dyteris, kurį paminėjo Filė, buvo Dyteris Štrancas iš Karvelidės fermos, buvęs vokiečių karo belaisvis, po paliaubų nutaręs pasilikti Anglijoje. Filė buvo į jį nusitaikiusi.

– Taip, – tarė Tėvas, – reikėjo.

Kai jis nukreipė dėmesį į mane, negalėjau nepastebėti, kad odos klostės išoriniuose jo uždribusių vokų kampučiuose (tos klostės, dėl kurių, kaip man dažnai atrodė, jis toks aristokratiškas) karojo sunkesnės nei paprastai, suteikdamos jo išvaizdai tokio gilaus sielvarto, kokio dar nebuvau mačiusi.

– Flavija, – pasakė jis monotonišku ir pavargusiu balsu, nuo kurio man buvo skaudžiau nei nuo aštraus ginklo.

– Taip, sere?

– Ką daryti su tavimi?

– Atsiprašau, Tėve. Nenorėjau sulaužyti segės. Ji man nukrito ir aš ją netyčia užmyniau, ir ji tiesiog sutrupėjo. Dievuliau, tikriausiai buvo labai sena, kad tokia trapi!

Jis beveik nepastebimai krūptelėjo ir iškart pažvelgė tokiu žvilgsniu, kuris reiškė, kad paliečiau temą, kuria diskutuoti negalima. Ilgai atsidūsėjęs jis nukreipė žvilgsnį pro langą. Kažkas mano žodžiuose išbaidė jo mintis ieškoti saugios vietos už kalvų.

– Ar maloniai nukeliavai į Londoną? – surizikavau. – Tai yra į filatelijos parodą?

Žodis „filatelija“ kaipmat grąžino jį atgal.

– Tikiuosi, radai kokių padorių pašto ženklų į savo kolekciją.

Jis dar kartą atsiduso: šis atodūsis pasirodė bauginamai panašus į mirštančio gargimą.

– Į Londoną važiavau ne pirkti ženklų, Flavija. Važiavau jų parduoti.

Net Filė aiktelėjo.

– Gali būti, kad mūsų dienos Bukų giraitėje artėja į pabaigą, – tarė Tėvas. – Kaip jūs puikiai žinote, pats namas priklausė jūsų motinai, o kai ji mirė, nepalikusi testamento...

Jis išskėtė rankas bejėgiškumo gestu, kuris man priminė paralyžiuotą drugelį.

Jis taip staiga subliūško mums prieš akis, kad vos galėjau patikėti.

– Tikėjausi jos segę nunešti vienam pažįstamam...

Kurį laiką net nesuvokiau jo žodžių.

Žinojau, kad pastaraisiais metais Bukų giraitės išlaikymo išlaidos tapo tiesiog pragaištingos, jau nekalbant apie mokesčius ir

grėsmingą paveldėjimo mokestį. Metų metus Tėvas sugebėjo neprisileisti „urzgiančių mokesčių rinkikų“, kaip jis juos vadino, bet dabar tikriausiai vilkai jau vėl staugė prie mūsų slenksčio.

Retkarčiais būta užuominų apie keblią mūsų padėtį, bet grėsmė visada atrodė nereali: ne daugiau nei tolimas debesis virš horizonto vasarą.

Atsiminiau, kad kurį laiką Tėvas dėjo viltis į tetą Felicitę, savo seserį, gyvenančią Hampstede. Dafi manė, kad daugelis jo vadinamųjų „filatelinių iškylų“ iš tikrųjų buvo apsilankymai pas tetą Felicitę prašyti paskolos – ar maldauti jos, kad perleistų šeimos brangenybių likučius.

Galiausiai sesuo tikriausiai jam atsakė. Visai neseniai savo pačių ausimis išgirdome, kaip jinai jam sakė, kad jis privaląs pagalvoti ir parduoti savo filatelinę kolekciją. „Tuos absurdiškus pašto ženklus“, kaip ji juos pavadino, jei kalbėsim tiksliau.

– Kas nors atsitiks, – linksmai pareiškė Dafi, – visad nutinka.

– Tik Dikenso kūryboje, Dafne, – tarė Tėvas. – Tik Dikenso.

Dafi skaitė *Deividą Koperfildą* kažkeliolliktą kartą. „Gilinu žinias apie lombardus“, – atsakė, kai paklausiau kodėl.

Tik dabar man atėjo į galvą, kad Tėvas ketino nunešti Harietos segę – tą, kurią aš sunaikinau, – į lombardą.

– Gal galėčiau išeiti? – paklausiau. – Staiga pasijutau prastai.

* * *

Tai buvo tiesa. Tikriausiai užmigau tą pačią akimirką, kai galva palietė pagalvę.

Po kažkiek valandų, staiga prabudau. Mano žadintuvo rodyklės, kurias buvau atsargiai patepusi savo pačios sukurtais

fosforescuojančiais dažais, man parodė, kad dabar – kelios minutės po antros ryto.

Gulėjau lovoje stebėdama tamsius medžių šešėlius, neramiai trūkčiojančius ant lubų. Nuo tada, kai teritorinis ginčas tarp dviejų tolimų mano protėvių baigėsi kartėlio pilna pato situacija (o fojė viduryje buvo nubrėžta juoda linija), šis namo priestatas liko nešildomas. Laikas ir orai pridarė žalos, dėl kurios beveik visų kambarių tapetai (manieji buvo garstyčių geltonumo su raudonais kirminais) nusilupo didžiuliais lakštais, kabančiais kaip nutįsę skvernai, o popierius ant lubų buvo nukaręs žemyn kaip dideli palaidi maišai, apie kurių turinį turbūt geriausia net negalvoti.

Kartais, ypač žiemą, mėgdavau apsimesti, kad gyvenu po ledynu Arkties jūroje; kad šaltis tėra tik sapnas ir kad kai atsibusiu, aprūdijusiame židinyje šniokš ugnis, o virš skardinės vonios, stovinčios kampe už durų, kils karštas garas.

Žinoma, to niekada nebuvo, bet iš tikrųjų nebuvo kuo skųstis. Čia miegoti buvo mano pačios pasirinkimas, o ne būtinybė. Čia, rytiniame priestate – vadinamajame „Taro“ priestate – Bukų giraitėje, aš galėjau, kiek tik širdis geidžia, bet kuriuo paros metu darbuotis savo chemijos laboratorijoje. Kadangi jie nukreipti į pietus ir į rytus, mano langai gali tvieksti šviesa, ir niekas lauke jų nepamatys – tai yra niekas, išskyrus galbūt lapes ir barsukus, gyvenančius saloje ir „kaprizo“ griuvėsiuose dekoratyvinio ežero viduryje, arba gal koks atsitiktinis brakonierius, kurių pėdų ir išmestų šovinių tūtelių kartais rasdavau, klaidžiodama po Statinius.

Statiniai! Beveik buvau pamiršusi.

Kai mane prie virtuvės durų pagrobė Filė ir Dafi, paskui įkalino rūsiuose, sugėdino Tėvas, ir galiausiai pasijutau išsekusi: visi šie įvykiai tarsi susitarę privertė mane visai išmesti iš galvos čigonę.

Iššokau iš lovos ir truputį nustebau, pamačiusi, kad tebesu visiškai apsirengusi. *Tikrai* buvau pavargusi!

Su batais rankoje nusėlinau didžiaisiais lenktais laiptais žemyn į fojė, kur sustojau pasiklausyti to didžiulio ploto, iškloto juodomis ir baltomis plytelėmis, viduryje. Stebinčiam iš vienos iš galerijų viršuje, tikriausiai būčiau atrodžiusi kaip pėstininkas kokiame grandioziniame gotiškame šachmatų žaidime.

Pėstininkas? Fe, Flavija! Pripažink: juk tikrai daugiau nei pėstininkas!

Name buvo visiškai tylu. Tėvas ir Filė, žinojau, sapnuoja savus sapnus: Tėvas – apie perforuotus popieriaus gabalėlius, o Filė – apie gyvenimą pilyje, pastatytoje vien iš veidrodžių, kuriuose ji matytų save, atsispindinčią daug kartų visais įmanomais kampais.

Tačiau viršutiniame aukšte, tolimajame vakarinio priestato gale, Dafi vis dar nemiegojo, išvertusi akis žvakių šviesoje, kaip ji mėgsta, į Gustavo Doré *Gargantiua ir Pantagriuelio* graviūras. Tą storą veršiuko odon įrištą tomą radau paslėptą po jos čiužiniu, kai naršiau po jos kambarį, ieškodama kramtomosios gumos pakelio, kurį Filei davė amerikietis kariškis, kai jinai jį pamatė vieną rytą besėdintį ant lipynės, eidama į kaimą išsiųsti laiško. Jis buvo vardu Karlas, ir jis buvo iš Sant Luiso Amerikoje. Jis jai pasakė, kad ji yra gyvas vaizdas Elizabetos Teilor iš „Nacionalinio aksomo“. Filė, žinoma, parėjo namo didžiuodamasi, o gumą paslėpė, kaip visad elgiasi su tokiomis dovanomis, savo apatinių drabužių stalčiuje, iš kurio Dafi ją nukniaukė. O aš savo ruožtu – iš jos.

Paskui ištisas savaites buvo girdėti „Karlas tą“, „Karlas aną“, ir Filė nesustodama plepėjo apie dumblinąją Misisipę, jos ilgį, posūkius ir vingius, ir kaip teisingai parašyti jos pavadinimą, kad neparodytum kvaiša. Mums iškart pasirodė, kad ji asmeniškai sumanė

ir suformavo tą didžiąją upę, o Dievas bejėgiškai stovėjo nuošalėje lyg koks santechniko padėjėjas.

Nusišypsojau nuo tos minties.

Kaip tik būtent tą akimirką išgirdau kai ką: metalinį *klikt*.

Porą širdies dūžių stovėjau visiškai sustingusi, mėgindama apsispręsti, iš kurios pusės jis atsklido.

Svetainė, pagalvojau, ir iškart nutipenau į tą pusę. Basomis kojomis sugebėjau judėti idealiai tyliai, ausimis gaudydama menkiausius garsus. Nors yra buvę atvejų, kai keikdavau savo klausą, aštrią iki skausmo, paveldėtą iš Harietos. Šis atvejis buvo ne iš tų.

Man sraigės greičiu judant koridoriumi, po svetainės durimis staiga pasirodė šviesos plyšelis. *Kas ten galėtų būti taip vėlai naktį?* – nusistebėjau. Kad ir kas ten būtų, tai, be abejonės, ne kažkas iš de Liukų.

Verčiau šauktis pagalbos ar pačiai susidorot su įsibrovėliu?

Čiupau rankeną, kuo lėčiausiai ją pasukau ir atidariau duris: tikriausiai neprotingas poelgis, bet vis dėlto, aš juk *esu* namuose. Kokia prasmė leisti Dafi ar Filei susigrobti nuopelnus pagavus plėšiką?

Pripratusios prie tamsos, mano akys kiek apraibo senovinės parafino lempos, skirtos naudotis, kai dingsta elektra, šviesoje, todėl iš pradžių ten nieko nepamačiau. Tiesą sakant, užtrukau sekundę, kol supratau, kad kažkas – nepažįstamasis guminiais batais – tupi prie židinio, padėjęs ranką ant vienos varinės malkų atramėlės, išlietos lapės formos.

Jo akių baltymai blykstelėjo, kai jis pažvelgė aukštyn į veidrodį ir pamatė mane, stovinčią už jo tarpduryje.

Jo moleskino paltas ir raudonas šalikas išsiskleidė į šalis, kai jis pakilo ant kojų ir skubiai apsisuko.

– Vaje, mergaite! Vos man širdies smūgio neįvarei!

Tai buvo Brukis Heirvudas.

Ketvirtas

Vyriškis buvo išgėręs. Iškart pastebėjau. Net iš ten, kur stovėjau, galėjau justi alkoholio kvapą, ir dar stiprų žuvies aromatą, lydintį žmogų, kuris nešioja žvejo bučių taip išdidžiai, kaip kas kitas gal nešiotų kiltą ir odinį kalniečio krepšį.

Tyliai uždariau duris už savęs.

– Ką tu čia veiki? – paklausiau, nutaisydama kuo griežčiausią veidą.

Tiesą sakant, tuo metu mąsčiau, kad Bukų giraitė paryčiais darosi beveik visiškai kaip Padingtono stotis. Praėjo ne daugiau kaip pora mėnesių nuo tada, kai radau Horacijų Bonpenį, karštai naktį besiginčijantį su Tėvu. Ką gi, Bonpenis dabar jau kapuose, bet štai naujas įsibrovėlis – vietoj jo. Brukis pakėlė kepurę ir trūktelėjo plaukų kuokštą – tai senovinis signalas, kad paklūsti viršesniam už save. Jei jis būtų šuo, tai būtų kažkas panašaus, jeigu atsigultų kniūbsčias ir apsiverstų ant nugaros, atidengdamas pilvą.

– Prašau man atsakyti. Ką tu čia *veiki*?

Jis truputį pasiknebinėjo su vytelių bučium prie šlaunies, prieš atsakydamas.

– Tikrų tikriausiai pričiupote mane, panele, – tarė jis, švysteldamas man nuginkluojamą šypseną. Susierzinau pastebėjusi, kad jo dantys – idealūs.

– Bet nieko bloga nenorėjau. Pripažįstu, kad dvare buvau, tikėdamasis truputį pasipelnyti triušių. Nėra nieko sveikiau silpnai krūtinei už gerą puodą triušienos sriubos, ar ne?

Jis sugniaužtu kumščiu padaužė sau į krūtinę ir priverstinai nusikosėjo, bet tai, kadangi pati esu taip dariusi tiek daug kartų, nė akimirką manęs neapgavo. Kaip ir jo dirbtinis urėdo dialektas. Jeigu, kaip teigė ponia Malet, Brukio motina buvo aukštuomenės menininkė, jis tikriausiai mokėsi Itone ar panašioje vietoje. Tuo ubago balsu jis mėgino gauti užuojautos. Tai irgi buvo sena gudrybė. Pati esu naudojusi ir todėl pastebėjau, kad mane tai piktina.

– Pulkininkas – ne šaulys, – tęsė jis, – ir visas pasaulis tą faktą žino. Tai kas čia bloga, kad padėsiu atsikratyt kenkėjo, kuris nieko kito nedaro, tik ėda jūsų darže ir kasa urvus krūmuose? Kas čia bloga, ką?

Pastebėjau, kad jis kartojasi – beveik užtikrintas ženklas, jog meluoja. Nežinojau, ką atsakyti į jo klausimą, todėl tylėjau, sukryžiavusi rankas.

– Bet tada pamačiau name šviesą, – kalbėjo jis. – *Alio!* pasakiau sau. *Kas čia dabar, Bruki? Kas galėtų nemiegoti tokiu bedievišku metu?* pasakiau. *Gal kas nors serga?* Žinau, kad Pulkininkas nevažinėja automobiliu, matote, ir tada pagalvojau: *o kas, jei reikia ko nors, kas nubėgtų į kaimą atvesti daktaro?*

Jo žodžiuose buvo tiesos. Senutėlis Harietos „Rols-Roisas" („Phantom II") buvo laikomas karietinėje tarsi kokia privati koplytėlė, tokia vieta, į kurią mudu su Tėvu eidavome (nors, žinoma, niekad nėjome tuo pat metu), kada tik norėdavome pabėgti nuo to, ką Tėvas vadino „kasdienio gyvenimo nepastovybėmis".

Žinoma, jis turėjo omenyje Dafi ir Filę – ir kartais mane.

Nors Tėvas baisingai ilgėjosi Harietos, niekad apie ją nekalbėdavo. Jo sielvartas buvo toks gilus, kad Harietos vardas buvo įtrauktas į Bukų giraitės juodąjį sąrašą, pačiame jo viršuje: tarp dalykų, apie kuriuos niekada negalima kalbėti, jei gyvenimas brangus.

Pripažįstu, kad Brukio žodžiai užklupo mane netikėtai. Man nespėjus suformuluoti atsakymo, jis tęsė:

– Bet tada pamaniau: *ne, čia kažkas daugiau. Jei kas nors sirgtų Bukų giraitėje, degtų daugiau šviesų nei viena. Degtų šviesos virtuvėje – kažkas kaitintų vandenį, kažkas lakstytų pirmyn atgal...*

– Būtume galėję paskambinti telefonu, – užprotestavau, instinktyviai priešindamasi Brukio bandymui regzti tinklą.

Bet jis buvo teisus. Tėvas bjaurėjosi telefonu ir leisdavo juo naudotis tik pačiais kraštutiniais netikėtais atvejais. Pusę trijų nakties būtų greičiau nuvažiuoti dviračiu – ar net nubėgti! – į Bišop Leisį, negu prižadinti panelę Ransiman telefonų stotyje ir paprašyti jos paskambinti miegančiam daktarui Darbiui.

Kol baigtume žaisti *tokį* varginantį žaidimą tarsi „sagutė, sagutė, kas gavo sagutę?“, galbūt jau visi būtume negyvi.

Tarytum jis būtų dvarininkas, o aš – įsibrovėlė, Brukis, išskėtęs kojas guminiais botais ir susidėjęs rankas už nugaros, dabar stovėjo nutaisęs pozą priešais židinį, per vidurį tarp dviejų varinių lapių, priklausiusių Harietos seneliui. Jis nepasirėmė alkūne į židinio atbrailą, bet jau nedaug trūko.

Man nespėjus nė žodžio ištarti, jis skubiai, nervingai žvilgtelėjo į dešinę ir į kairę ir pritildė balsą iki duslaus kuždesio:

– *Bet palauk, Bruki, seni,* pagalvojau. *Palūkėk, Bruki, senas drauguži. Ar tai, ką matai, negalėtų būti garsioji Pilkoji dama iš Bukų giraitės*? Juk vis dėlto, panele, visi žino, kad čionai kartais matyti šviesų, kurias nelengva paaiškinti.

Pilkoji dama iš Bukų giraitės? Niekad apie tokią šmėklą nesu girdėjusi. Kokie juokingai prietaringi šitie kaimiečiai! Ar jis mane kvaile laiko?

– Ar apie šeimos vaiduoklį padorioje kompanijoje nekalbama?

Šeimos vaiduoklis? Staiga pasijutau, tarsi kažkas būtų užpylęs šalto vandens kibirą man ant širdies.

Gal ta Pilkoji dama iš Bukų giraitės – mano motinos Harietos dvasia?

Brukis nusijuokė.

– Kvaila mintis, ar ne? – tęsė jis. – Kokie man vaiduokliai, tai jau ačiū! Greičiau jau koks įsilaužėlis, įsižiūrėjęs Pulkininko sidabro. Šiais laikais dažnai taip būna, nuo karo laikų.

– Manau, kad tu gal jau eik, – pasakiau virpančiu balsu, – Tėvas neramiai miega. Jeigu atsibus ir ras tave čia, nežinia ką padarys. Jis miega pasidėjęs ant naktinio stalelio tarnybinį revolverį.

– Ką gi, tada jau eisiu, – atsainiai tarė Brukis. – Smagu žinoti, kad jūsų šeimai nieko nenutiko. Mes daug rūpinamės dėl jūsų, žinok, visi mes, kas kaime gyvenam. Nežinia kas galėtų nutikti, kai čia taip toli esat, atsiskyrę, kaip sakoma...

– Ačiū, mes labai dėkingi, be abejo. O dabar, jei tu nieko prieš...

Atrakinau ir plačiai atvėriau vienas iš prancūziškų durų.

– Labanakt, panele, – tarė jis ir išsišiepęs dingo tamsoje.

Lėtai suskaičiavau iki dešimt – o tada nusekiau paskui.

Brukio niekur nebuvo matyti. Šešėliai jį visą prarijo. Kelias akimirkas pastovėjau klausydamasi terasoje, bet naktis buvo klaikiai tyli.

Virš galvos žvaigždės mirgėjo lyg milijonas žibintuvėlių, ir aš atpažinau žvaigždyną, vadinamą Plejadomis, Septyniomis seseri-

mis, pavadintą pagal graikų mitologijos mergaičių šeimą, kurias taip nuliūdino jų tėvo likimas (jis buvo garsusis Atlasas, pasmerktas laikyti dangaus skliautą ant pečių), kad jos nusižudė.

Pagalvojau apie lietingą popietę, kurią praleidau šiltnamyje su Dogeriu, kai padėjau jam pjaustyti akutes iš nedidelio kalno bulvių ir klausiausi pasakojimo, perduodamo iš lūpų į lūpas tūkstančius metų.

– Kaip kvaila taip elgtis! – pasakiau, – Kam joms žudytis?

– Graikai – dramatiška rasė, – atsakė Dogeris. – Jie *išrado* dramą.

– Iš kur tu tiek daug dalykų žinai?

– Jie plaukioja mano galvoje, – tarė jis, – kaip delfinai.

Ir tada jis nutilo, kaip įpratęs.

Kažkur kitapus pievelės suūkė pelėda ir aš krūptelėjus grįžau į dabartį. Supratau, kad iki šiol rankoje laikau savo batus. Kokia kvaiša tikriausiai pasirodžiau Brukiui Heirvudui!

Už manęs, išskyrus parafino lempą, kuri tebedegė svetainėje, Bukų giraitė buvo apimta tamsos. Buvo per anksti pusryčiauti ir per vėlu grįžti į lovą.

Grįžau atgal į namą, apsiaviau batus ir užsukau lempos dagtį. Čigonė dabar jau bus pailsėjusi ir atsigavusi po išgąsčio. Jei pasiseks, galbūt man pavyks gauti kvietimą papusryčiauti su čigone prie atviro stovyklos laužo. O jei dar truputį labiau pasiseks, gal net sužinosiu, kas ta Hilda Muir ir kodėl mums visiems galas.

Stabtelėjau Statinių pakraštyje, laukdama, kol akys pripras prie gilesnės tamsos tarp medžių.

Mišku apaugus laukymė tamsoje – klaiki vieta, pamaniau; *vieta, kur gali nutikti beveik bet kas.*

Laumės... Hilda Muir... Pilkoji dama iš Bukų giraitės...

Mintyse papurčiau pati save. „*Liaukis, Flavija!*" tarė mano vidinis balsas, ir aš paklausiau jo patarimo.

Vežimas tebebuvo ten: mačiau, kaip viename iš jo užuolaidomis užtrauktų langų atsispindi keletas žvaigždžių ir Paukščių Tako dalis. Čepsėjimas, sklindantis kažkur iš tamsos, man leido suprasti, kad Grajus ganosi netoliese.

Lėtai prisiartinau prie vežimo.

– A-lio, – užgiedojau, nutaisiusi lengvabūdišką toną, atsižvelgdama į ankstesnę čigonės nuotaiką. – Tai aš, Flavija. Tuk tuk. Ar yra kas nors namie?

Niekas neatsakė. Akimirką palaukiau, tada nusigavau aplink vežimą prie jo galo. Kai prisilaikydama paliečiau medinį jo šoną, mano ranka liko drėgna nuo šaltos rasos.

– Čia yra kas nors? Tai aš, Flavija, – švelniai pasibeldžiau krumpliais.

Galiniame lange silpnai švytėjo: tokį švytėjimą galėtų skleisti lempa, beveik užsukta nakčiai.

Staiga mano veido šoną palietė kažkas drėgnas, bjaurus ir seilėtas. Atšokau atbula, mojuodama rankomis.

– Sūris! – viauktelėjau.

Kažkas sušnarėjo, karštai kvėptelėjo man į sprandą ir pajutau saldų šlapios žolės kvapą.

Tada Grajus ėmė uostinėti man ausį.

– Kad tave kur, Grajau! – tariau apsisukdama. – Kad tave!

Paliečiau tamsoje jo šiltą snukį, ir jis mane keistai nuramino: kur kas labiau, nei kada nors būčiau tikėjusis. Priliečiau jo kaktą savąja ir kelias akimirkas, kol mano širdis sulėtėjo, mes stovėjome žvaigždžių šviesoje, komunikuodami būdu, kur kas senesniu už žodžius.

O kad tu galėtum kalbėti, galvojau. *Jeigu tik tu galėtum kalbėti.*

– A-lio, – pašaukiau vėl, paskutinį kartą patrindama Grajaus snukį ir atsisukdama į vežimą. Tačiau vis dar niekas neatsakė.

Vežimas truputį susvyravo ant savo spyruoklių, kai užlipau ant ašies ir užsiropščiau link vežimo sėdynės. Dekoratyvinė durų rankena buvo šalta mano rankoje, kai pasukau ją. Durys atsivėrė – nebuvo užrakintos.

– Alio?

Įžengiau vidun ir ištiesiau ranką į parafino lempą, kuri blausiai švytėjo virš viryklės. Kai pasukau dagtį, lempos stiklas nušvito kraupiu lipniu raudonu spindesiu.

Kraujas! Visur buvo pilna kraujo. Juo buvo aptaškyta viryklė ir užuolaidos. Lempos gaubtas buvo kruvinas – mano rankos kruvinos.

Kažkas nuvarvėjo nuo lubų man ant veido. Aš atsitraukiau iš pasibjaurėjimo – ir gal šiek tiek iš išgąsčio.

O tada pamačiau čigonę – ji gulėjo susmukusi man prie kojų: juoda netvarkinga krūva visiškai nejudėdama gulėjo savo pačios kraujo klane. Vos jos neužmyniau.

Atsiklaupiau greta jos ir suėmiau jos riešą nykščiu ir smiliumi. *Ar įmanoma, kad tas menkas plakimas – galbūt jos pulsas?*

Jei taip, tai man reikia pagalbos, ir skubiai. Iš krapštymosi nieko gero nebus.

Jau norėjau išlipti ant vežiko sėdynės, bet kažkas mane sustabdė vietoje. Pauosčiau orą, kuris tvoskė metaliniu kraujo kvapu su vario atspalviu.

Kraujas, taip – bet ir kažkas daugiau nei kraujas. Kažkas ne taip. Vėl pauosčiau. Kas tai galėtų būti?

Žuvis! Vežimas dvokė krauju ir žuvimi!

Gal čigonė pagavo ir iškepė žuvį, kol manęs nebuvo? Nemanau; nebuvo nė pėdsako ugnies ar įrankių. Be to, pamaniau, ji buvo per daug nusilpusi ir pavargusi, kad tai darytų. Ir tikrai – vežime nebuvo žuvies kvapo, kai išėjau anksčiau.

Išlipau laukan, uždariau paskui save duris ir nušokau ant žemės.

Nebuvo verta net galvoti bėgti atgal į Bukų giraitę pagalbos. Užtruktų tikrai per ilgai. Kol pavyktų prižadinti reikiamus žmones ir iškviesti daktarą Darbį, čigonė tikriausiai numirtų – jeigu dar nenumirė.

– Grajau! – pašaukiau, ir senasis arklys atšlepsėjo link manęs. Daug negalvojusi užšokau jam ant nugaros, suėmiau rankomis jo sprandą ir švelniai stuktelėjau jam į šonkaulius kulnais. Netrukus mudu risnojome per tiltą, o tada pasukome šiaurėn, į lapuotą siaurą Daubą.

Nepaisydamas tamsos, Grajus bėgo tolygiai, tarsi išmanytų tą provėžuotą gatvelę. Mums keliaujant, greitai išmokau balansuoti ant kaulėto jo stuburo, lankstydamasi, kai nukarusios šakos stvarstė man už drabužių, ir gailėdamasi, kad man nepakako įžvalgumo pasiimti megztinį. Buvau pamiršusi, kokios šaltos gali būti naktys vasaros gale.

Risnojome tolyn, o čigonės arklys lenkė pats save. Galbūt jis nujautė, kad kelionės gale gaus sočiai paėsti.

Netrukus turėjau prajoti pro apgriuvusią Bulių rezidenciją ir žinojau, kad nepraeisime nepastebėti. Net viduryje dienos siaurojoje gatvelėje retai pasitaikydavo keliautojų. O nakties viduryje neįprastą Grajaus kanopų garsą ant kelio tikrai išgirs kas nors iš pusiau laukinės Bulių šeimos.

Taip, štai ir jis: tiesiai priešais mus dešinėje. Užuodžiau jį. Net tamsoje įžiūrėjau pilką dūmų užuolaidą, tvyrančią aplink namą. Šen ir ten sklype švytėjo rusenančių šiukšlių galiukų žarijos tarsi raudonos akys naktyje. Nepaisant vėlaus meto, namo languose tvieskė šviesa.

Neverta čia maldauti pagalbos, pamaniau. Ponia Bul nė nesidrovėjo savo neapykantos čigonei.

Pačiupusi saują tankių Grajaus karčių, švelniai truktelėjau. Tarsi būtų nuo gimimo mokytas šios primityvios kontroliavimo priemonės, senasis arklys ėmė vilktis lėčiau. Pakeitus tempą, viena jo kanopa trinktelėjo į akmenį provėžuotame kelyje.

– Ššš! – sukuždėjau jam į ausį. – Pirštų galiukais!

Žinojau, kad reikia judėti toliau. Čigonei žūtbūtinai reikėjo pagalbos, o Bulių namas – netinkama vieta jos ieškoti.

Trinktelėjus durims, kažkas išėjo į kiemą – sprendžiant iš garso, kitoje namo pusėje.

Grajus iškart sustojo ir atsisakė pajudėti. Norėjau pakuždėti jam į ausį, kad eitų toliau, kad jis geras arklys – nuostabus arklys – tačiau vos drįsau kvėpuoti. Grajus stovėjo gatvelėje nejudėdamas tarsi grynakraujis pointeris. Ar įmanoma, kad čigonės arklys geriau moka judėti paslapčia negu aš? Gal keliaudamas metų metus nedraugiškais keliais jis išmoko daugiau gudrybių net už mane?

Pasižymėjau mintyse, kad apie tai reikės pagalvoti daugiau, kai mums nebegrės pavojus.

Sprendžiant iš garso, žmogus kieme dabar rausėsi po daugybę senų puodų, murmėdamas pats sau, kai tik nustodavo barškėti. Žinojau, kad dėl šviesos iš namo mane gaubia tirštesnė tamsa. Tačiau geriau, jei pasidaryčiau mažesnė ir ne taip kriščiau į akis kaip raitelis ant arklio.

Palaukiau kitos barškėjimo salvės ir tylomis nuslydau žemėn. Visa užlindau už Grajaus kaip už skydo, kad baltas mano veidas nešmėžuotų tamsoje.

Kai patenki į keblią padėtį, laikas šliaužia lėtai. Negalėjau nė spėlioti, kiek ilgai stovėjome gatvelėje tarsi įleidę vietoje šaknis; turbūt ne ilgiau nei kelias minutes. Bet beveik iškart ėmiau neramiai trypčioti nuo kojos ant kojos ir virpėti patamsyje, o Grajus, mielasis senukas, atrodė užmigęs. Jis nesujudino nė raumens.

O tada triukšmas staiga liovėsi.

Ar žmogus sode pajuto mus? Gal jis tykojo laukdamas – pasiruošęs šokti – tolimojoje namo pusėje?

Laikas tekėjo toliau. Negalėjau pajudėti. Mano širdis beprotiškai plakė krūtinėje. Atrodė neįmanoma, kad tas, kas buvo Bulių sode, jos neišgirstų.

Tikriausiai jis stovėjo nejudėdamas... klausydamasis, kaip ir aš.

Staiga mano nosies šnerves pasiekė aštri impregnuoto degtuko smarvė; neabejotinas aitrus aromatas, fosforui reaguojant su kalio chloratu. Po jo netrukus pasijuto degančios cigaretės kvapas.

Nusišypsojau. Ponia Bul ilsisi nuo savo vaikiūkščių.

Bet neilgai. Durys trinktelėjo ir už vienos užtrauktos užuolaidos nuplazdėjo tamsus siluetas.

Kol nespėjau savęs atkalbėti, ėmiau judėti gatvele tolyn – iš pradžių lėtai, tada greičiau. Grajus tyliai ėjo paskui mane. Kai pasiekėme medžius tolimajame sklypo gale, užsiropščiau jam ant nugaros ir paraginau.

– Į daktaro Darbio priimamąjį, – tariau. – Ir pasiskubink!

Tarsi jis būtų supratęs.

* * *

Priimamasis buvo pagrindinėje gatvėje, vos pasukus už kampo iš Karvių gatvelės. Pakėliau belstuką – varinę gyvatę ant lazdos – ir padaužiau į duris. Beveik iškart, ar bent taip atrodė, antrajame aukšte šaižiai girgždėdamas atsilapojo medinis langas ir pasirodė daktaro Darbio galva nuo miego pasišiaušusiais plonais žilais plaukais.

– Skambutis, – irzliai tarė jis, – prašau spausti skambutį.

Simboliškai spustelėjau mygtuką nykščiu ir kažkur namo gelmėse pasigirdo prislopintas dūzgimas.

– Čia dėl tos čigonės moters, – šūktelėjau jam, – tos iš iškylos. Man atrodo, kažkas bandė ją užmušti.

Langas užsitrenkė.

Tikriausiai nepraėjo nė viena minutė, kai prasivėrė paradinės durys ir daktaras Darbis išėjo lauk, pečių trūktelėjimu apsivilkdamas švarką.

– Mano mašina už namo. Eikš kartu.

– O kaip Grajus? – paklausiau, rodydama senąjį arklį, kuris ramiai stovėjo gatvėje.

– Veski jį už namo į arklidę. Eskulapijus apsidžiaugs kompanija.

Eskulapijus buvo senutėlis arklys, kuris tempdavo daktaro Darbio brikelę prieš maždaug dešimt metų, kol daktaras pagaliau pasidavė pacientų spaudimui ir nusipirko seną sudėvėtą apvalianosį „Morisą“ – atvirą dvivietį, kurį Dafi vadino „Hespero griuvena“.

Apkabinau Grajaus kaklą, kai jis įslinko į gardą, beveik girdimai atsidusdamas.

– Mikliai, – tarė daktaras Darbis, sviesdamas savo krepšį į mašinos galą.

Po kelių akimirkų mes jau sukome iš pagrindinės gatvės į Daubą.

– Statiniuose, sakei?

Linktelėjau, mirtinai įsikibusi. Kartą man pasirodė, kad pastebėjau, kaip daktaras Darbis vogčiomis žvilgtelėjo į mano kruvinas rankas blausioje prietaisų skydo šviesoje, bet kad ir ką jis galėjo manyti, pasilaikė tai sau.

Mes lėkėme siauruoju keliuku, o „Moriso“ žibintai apšvietė tą žaliąjį medžių ir gyvatvorių tunelį ryškiais pliūpsniais. Taip greitai pravažiavome pro Bulių namą, kad vos jo nepražiopsojau, nors mano protas spėjo užfiksuoti faktą, jog name dabar buvo visiškai tamsu.

Kai šovėme per akmeninį tiltelį į giraitę, „Morisas“ beveik pakilo į orą ir smarkiai pašoko ant savo lingių, kai daktaras Darbis jį čiuožiantį sustabdė vos keli coliai nuo čigonės vežimo. Net tamsoje jis stebėtinai išmanė Bišop Leisio gatveles ir šunkelius, pamaniau aš.

– Lik čia, – amtelėjo jis. – Jei tavęs reiks, pašauksiu.

Jis nubloškė vairuotojo dureles, spėriai apėjo aplink vežimą ir dingo.

Viena tamsoje nenoromis suvirpėjau.

Jeigu visai atvirai, skrandyje buvo truputį šleikštu. Mirtis man – nieko tokio, bet sužalojimai veikia nervus. Viskas priklausys nuo to, ką daktaras Darbis ras vežime.

Neramiai muisčiausi „Morise“, mėgindama analizuoti šiuos kiek netikėtus jausmus. Gal čigonė mirė? Mintis apie tai buvo pasibaisėtina.

Nors Mirties ir manęs nepavadinsi senomis draugėmis, buvome iš matymo pažįstamos. Dukart anksčiau gyvenime buvau susidūrusi su lavonais, ir abu kartus man liko...

– Flavija! – Daktaras buvo prie vežimo durų, – atnešk atsuktuvą. Jis įrankių dėžėje bagažinėje.

Atsuktuvą? Kas čia per...

Gal ir gerai, kad mano svarstymus pertraukė.

– Mikliai. Nešk čia.

Kitą kartą gal būčiau spyriojusis dėl jo įžūlumo nurodinėti man kaip liokajui, bet prikandau liežuvį. Tiesą sakant, netgi truputį jam atleidau.

Kai daktaras Darbis ėmė atsukinėti durų vyrių varžtus, negalėjau nepagalvoti, kokios stebėtinai stiprios jo, kaip vyresnio žmogaus, rankos. Jeigu jomis negelbėtų gyvybių, būtų buvęs nuostabus stalius.

– Atsuk likusius kelis. Palaikysiu durų svorį. Šitaip... gera mergaitė.

Net nežinodama, ką mes darome, noriai jam vergavau.

Mums dirbant, prabėgomis pastebėjau čigonę už jo, vežimo viduje. Daktaras Darbis buvo pakėlęs ją nuo žemės ant lovos, kur ji gulėjo nejudėdama, chirurgine marle apvyniota galva. Nemačiau, ar ji gyva, ar mirusi, o klausti atrodė nepatogu.

Pagaliau durys atsiskyrė nuo rėmų ir akimirką daktaras Darbis laikė jas priešais save tarsi skydą. Man mintyse sušmėžavo kryžiuočio vaizdas.

– Dabar atsargiai – padėk jas čia.

Jis atsargiai paguldė sunkiąją plokštę ant vežimo grindų, kur ji vos per colį tilpo tarp viryklės ir apmuštų sėdynių. Tada, captelėjęs dvi pagalves nuo lovos, padėjo jas išilgai ant durų, paskui suvyniojo čigonę į paklodę ir kuo švelniausiai perkėlė ją nuo gulto ant improvizuotų neštuvų.

Vėl mane pribloškė nepaprasta jo jėga. Ta moteris tikriausiai svėrė ne mažiau nei jis pats.

– Dabar mikliai. Reikia nugabenti ją į ligoninę.

Taigi! Čigonė *gyva.* Mirčiai sutrukdyta – bent jau kol kas.

Nutempęs antrą paklodę nuo lovos, daktaras Darbis suplėšė ją į ilgas juostas, kurias greitai įgrūdo į vietą po durimis, tada keliskart apvyniojo čigonę ir surišo galus į keletą profesionalių mazgų.

Jis ją buvo padėjęs taip, kad kojos buvo arčiausiai tuščio durų rėmo, ir man beliko stebėti, kaip jis praslinko pro ją ir nušoko ant žemės lauke.

Išgirdau, kaip sukasi „Moriso“ starteris – ir kaip užsiveda. Variklis suriaumojo ir po kelių akimirkų pamačiau, kaip mašina atbula privažiuoja prie vežimo.

Dabar jis užsiropštė atgal į vidų.

– Imk šitą galą, – tarė, rodydamas čigonės kojas, – jis lengvesnis.

Jis persiropštė pro mane, pačiupo tą durų galą, kuris buvo jai po galva, ir ėmė stumti ją link durų angos.

– Į šoninę sėdynę. Šitaip... atsargiai.

Staiga supratau, ką jis bando padaryti, ir, kai daktaras Darbis pakėlė durų galvūgalį, aš nusukau kojūgalį į tarpą tarp keleivio sėdynės ir prietaisų skydo.

Užduotį įvykdėme, įdėję stebėtinai nedaug pastangų. Čigonė buvo išsikišusi aukštyn aštriu kampu, ir mažasis „Morisas“ atrodė tarsi padidintas oblius; pati čigonė atrodė tarsi mumija, pririšta prie lentos.

Ne pati tvarkingiausia kompozicija, pamenu, pagalvojau, *bet bus gerai.*

– Tau teks likti čia, – tarė daktaras Darbis, įsisprausdamas už vairo. – Visiems trims mašinytėje vietos neužteks. Tiesiog lik čia ir nieko neliesk. Atsiųsiu policiją, kai tik galėsiu.

Žinoma, jis turėjo omenyje, kad man gresia kur kas mažesnis fizinis pavojus, jei liksiu vienoje vietoje, užuot rizikavusi galimybe užklupti čigonės užpuoliką, viena eidama namo į Bukų giraitę.

Nenoromis parodžiau daktarui iškeltą nykštį. Stipresnė reakcija būtų ne vietoje.

Jis atleido sankabą ir mašina su keistuoju kroviniu ėmė lėtai svyruoti per miškelį. Kai ji slinko per susikūprinusį tiltelį, paskutinį kartą žvilgtelėjau į čigonę, kurios veidas netikėtai pasirodžiusio mėnulio šviesoje buvo mirtinai baltas.

PENKTAS

Dabar likau visai viena.

Bet ar tikrai?

Nė lapas nekrutėjo. Kažkas pliumptelėjo į vandenį netoliese, ir aš sulaikiau kvapą. Gal ūdra? Ar kažkas blogiau?

Galbūt čigonės užpuolikas tebebuvo čia, Statiniuose? Tebesislėpė... stebėjo... kažkur tarp medžių?

Tai buvo kvaila mintis, ir aš tą iškart supratau. Gana anksti gyvenime sužinojau, kad protas nieko taip nemėgsta kaip gąsdinti save keistomis istorijomis, tarsi įvairūs smegenų vingiai tebūtų būrys dručkių mergaičių skaučių, susigūžusių prie laužo kaukolės tamsoje.

Vis tiek truputį suvirpėjau, kai mėnulis užlindo už debesies. Buvo pakankamai vėsu, kai pirmąkart čia atvažiavau su čigone, žvarboka, kai jojau Grajumi į kaimą pas daktarą Darbį, o dabar supratau, kad man žvėriškai šalta.

Viliojamai žėrėjo vežimo šviesos, šilti oranžiniai lopinėliai mėlynoje tamsoje. Jei iš skardinio kamino būtų plaukęs dūmelis, vaizdas būtų tarsi iš tų išplėšiamų paveikslų savaitiniuose žurnaluose, kuriuos galima įsirėminti, pavyzdžiui, *Čigonų mėnulio.*

Tai daktaras Darbis paliko degančią lempą. Gal reiktų užsiropšti į vežimą ir ją užsukti?

Galvoje šmėstelėjo neaiškių minčių apie parafino taupymą ir dar neaiškesnių apie tai, kad turiu būti gera pilietė.

Šventieji su pačiūžomis! Aš juk ieškau preteksto įlįsti į vežimą ir kaip reikiant apsižvalgyti po nusikaltimo vietą. Kodėl to nepripažinus?

„Nieko neliesk", sakė daktaras Darbis. Ką gi, neliesiu. Laikysiu rankas kišenėse.

Be to, visur ant grindų jau pilna mano pėdsakų. Argi pakenks dar keli? Ar gali policija atskirti dvi serijas kruvinų pėdsakų, paliktas mažiau nei valandos skirtumu? *Pažiūrėsim*, pamaniau.

Dar kabarodamasi ant pakojos supratau, kad reikės darbuotis skubiai. Atvažiavęs į ligoninę Hinlyje, daktaras Darbis netrukus kvies policiją – ar kam nors kitam lieps pakviesti.

Negalėjau švaistyti nė sekundės.

Skubiai apsižvalgiusi supratau, kad čigonė gyveno ypač kukliai. Kiek man pavyko atrasti, čia nebuvo nei asmeninių popierių ar dokumentų, nei laiškų, nei knygų – netgi Biblijos.

Mačiau, kaip ta moteris žegnojosi, ir man pasirodė keista, kad jos kelioniniuose namuose galėtų nebūti vietos šventraščio egzemplioriui.

Dėžėje šalia viryklės buvusios daržovių atsargos atrodė ganėtinai prastai, tarsi būtų paskubomis pagriebtos iš ūkininko laukų, o ne nupirktos švarios kaimo turguje: bulvės, burokėliai, ropės, svogūnai – viskas suversta į krūvą.

Įgrūdau ranką dėžėn ir pasirausiau iki dugno. Nieko, tik moliu aplipusios daržovės.

Nežinojau, ko ieškau, bet būčiau supratus, jei rasčiau. Jei būčiau čigonė, galvojau, daržovių dėžės dugnas būtų mano slaptaviečių sąrašo viršuje.

Bet dabar mano rankos buvo visiškai išteptos ne tik išdžiūvusiu krauju, bet ir žemėmis. Patryniau jas nešvariu rankšluosčiu, kuris kabėjo šalia ant vinies, bet iškart pamačiau, kad to tikrai nepakaks. Atsisukau į skardinį dubenį, nukėliau nuo lentynos ąsotį, išmargintą dygliuotomis rožėmis, ir užsipyliau po vieną purviną ranką vandeniu. Nuo žemės ir sukepusio kraujo gabalėlių jis greitai tapo purvinai raudonas.

Per mano kapą perėjo žąsis ir aš šiek tiek sudrebėjau. Raudonosios kraujo ląstelės, kaip atsiminiau iš savo chemijos eksperimentų, iš tikrųjų tėra tiktai vykusi vandens, natrio, kalio, chlorido ir fosforo sriuba. Tačiau sumaišyk viską kartu tinkamomis proporcijomis, ir jie taps klampiais skystais drebučiais: drebučiais, turinčiais mistinių savybių, tokiais, kurių raudoname kompleksiškume gali slypėti ne tik kilnumas, bet ir klasta.

Vėl nusišluosčiau rankas rankšluosčiu, ir jau ketinau švystelėti dubens turinį lauk ant žolės, kai man toptelėjo: *nebūk kvailė, Flavija! Palieki įrodymų šleifą, kuris taip aiškiai matyti tarsi reklama ant statybų aikštelės tvoros!*

Inspektorių Hjuitą ištiks priepuolis. Ir aš neabejojau, kad tai jis – ketvirtą ryto ar bet kada – atsilieps į daktaro iškvietimą.

Jeigu vėliau jo apie tai paklaus, daktaras Darbis tikrai prisimins, kad, jam matant, aš nesiploviau ir nesišluosčiau kraujo nuo rankų. Ir, nebent mane pričiuptų su įrodymais, kažin ar galėčiau prisipažinti, kad nepaklusau jo įsakymams ir užėjau į vežimą po to, kai jis išvyko.

Tarsi lyno akrobatė nusvyravau vežimo ašimis žemyn, priešais save ištiestomis rankomis tarsi auką laikydama dubenį.

Nusigavau prie upės krašto, padėjau dubenį ir atsirišau batų raištelius. Dėl dar vienos sugadintos batų poros Tėvas pasiustų.

Basa įbridau į vandenį, gūždamasi nuo staigaus šalčio. Arčiau vidurio, kur vangi srovė buvo nors truputį stipresnė, buvo saugiausia vieta išpilti dubenį; išpylus arčiau krašto, ant žolėto kranto galėtų likti išdavikiškų nuosėdų, ir pirmąkart gyvenime mintyse truputį padėkojau už tai, koks patogus yra apytrumpis sijonėlis.

Iki kelių tekančiame vandenyje nuleidau dubenį ir leidau srovei išplauti išdavikiškus skysčius. Kai gumuluotas turinys susiliejo su upe ir nuplaukė dievažin kur, atsidusau iš palengvėjimo. Įrodymai – bent jau ši jų dalis – dabar jau buvo saugiai nepasiekiami inspektoriui Hjuitui ir jo žmonėms.

Brisdama atgal link upės kranto, smarkiai užmyniau ant povandeninio akmens ir nusimušiau pirštą. Vos nenugriuvau veidu į vandenį ir išsigelbėjau tik nerangiai mojuodama rankomis. Dubuo irgi padėjo kaip atsvara, ir aš uždususi, bet nenugriuvusi pasiekiau upės krantą.

Bet palauk! Rankšluostis! Visas išteptas mano purvinų ir kruvinų rankų atspaudais.

Nuskuodžiau atgal į vežimą. Kaip ir maniau, rankšluostis buvo suterštas dviem stebėtinai aiškiais Flavijos dydžio rankų atspaudais. Kaip, po galais, pasisekė, kad pagalvojau apie tai!

Dar kartą nuėjau prie upės kranto; dar kartą įbridau į žvarbų vandenį, kuriame kelis kartus išploviau ir išskalavau rankšluostį, ir susiraukusi išgręžiau jį keliskart stebėtinai nuožmiai susukdama. Tik kai vanduo, varvantis atgal į upę, tapo idealiai skaidrus mėnesienoje, parėjau atgal ant kranto.

Kai rankšluostis vėl saugiai buvo vežime ant vinies, ėmiau normaliai kvėpuoti. Net jeigu policija išanalizuotų medvilninius siūlus, nerastų nieko neįprasto. Patenkinta tyliai prunkštelėjau.

Žiūrėk tu man, pagalvojau. *Elgiuosi kaip kokia nusikaltėlė.* Juk policija niekad neįtartų manęs užpuolus čigonę. Ar įtartų?

Argi ne aš, šiaip ar taip, buvau paskutinis žmogus, matytas kartu su ja? Iš iškylos čigonės vežimu išvažiavome ne labiau diskretiškai nei cirko paradas. O paskui dar buvo susirėmimas Dauboje su ponia Bul, kuri, įtariau, visiškai mielai suklastotų įrodymus prieš de Liukų šeimos narę.

Kaip ten jinai sakė? „*Tu – viena iš tų de Liukų mergaičių iš Bukų giraitės.*“ Tebegirdėjau jos nemalonų balsą: „*Tas šaltas mėlynas akis bet kur pažinčiau.*“

Kokie šiurkštūs žodžiai. Kokią nuoskaudą ji galėtų laikyti prieš mus?

Mano mintis nutraukė tolimas garsas: automobilio, besitrankančio dugnu į akmenuotą kelią, triukšmas. Po jo pasigirdo mechaninis džeržgesys, kai įjungė žemesnę pavarą.

Policija!

Nušokau ant žemės ir puoliau prie tilto. Užteko laiko – bet vos vos – nutaisyti ištikimo sargybinio pozą. Užsiropščiau ant akmeninio parapeto ir įsitaisiau taip rūpestingai, tarsi pozuočiau Vendės statulai iš *Piterio Peno*: santūriai atsisėdusi, truputį palinkusi į priekį iš nekantrumo, delnais įsirėmusi į akmenis, kaktą kruopščiai suraukusi iš susirūpinimo. Tikėjausi, kad nepasirodysiu pernelyg pataikūniška.

Nebuvo likę nė minutės. Mašinos žibintai jau blyksėjo tarp medžių kairėje, ir po kelių sekundžių mėlynas „Voksholas“ trūkčiodamas sustojo prie tilto.

Pagauta galingųjų žibintų dėmesio centre aš lėtai pasukau galvą į juos, tuo pat metu kuo nerangiau pakeldama ranką, tarytum norėdama prisidengti akis nuo jų griežto, nenumaldomo žvilgsnio.

Negalėjau nespėlioti, kaip visa tai atrodo inspektoriui.

Stojo bauginama pauzė, panašiai kaip tos, kurios būna tuo metu, kai užgęsta palubės šviesos, bet prieš orkestrui išgaunant pirmąsias uvertiūros gaidas.

Smarkiai trinktelėjo mašinos durys ir inspektorius Hjuitas lėtai išėjo į besikertančius šviesos pluoštus.

– Flavija de Liuka, – tarė jis monotonišku, dalykišku balsu: pernelyg monotonišku, kad būtų galima pasakyti, ar jis nudžiugo, ar pasibjaurėjo, radęs mane jo belaukiančią nusikaltimo vietoje.

– Labas rytas, inspektoriau, – pasakiau. – Labai džiaugiuosi, jus matydama.

Pusiau tikėjausi, kad atsakys į komplimentą tuo pačiu, bet jis susilaikė. Visai neseniai padėjau jam ištirti kelias gluminančias bylas. Po teisybei, jis turėtų kunkuliuoti iš dėkingumo – bet kažin?

Inspektorius lėtai nuėjo į aukščiausią kuprotojo tilto tašką jo viduryje ir ėmė žingsniuoti link laukymės, kur stovėjo vežimas.

– Palikai pėdsakų rasoje, – tarė jis.

Pasekiau jo žvilgsnį, ir iš tikrųjų: apšvietus žemu kampu, nors daktaro Darbio pėdsakai ir jo mašinos paliktos padangų žymės jau buvo šiek tiek išblukę, kiekvieno mano žingsnio palikti įspaudai šlapioje sidabrinėje laukymės žolėje atrodę juodi ir švieži, ir vedė tiesiai atgal prie vežimo durų.

– Man reikėjo nusičiurkšti, – pasakiau. Tai buvo klasikinis moteriškas pasiteisinimas, ir nė vienas istorijoje užfiksuotas vyras niekada juo nesuabejojo.

– Aišku, – tarstelėjo inspektorius ir daugiau neklausinėjo.

Vėliau reikės skubiai pasiusioti už vežimo, kad apsidrausčiau. Niekas nė nesužinos.

Stojo tyla, nes mes abu, manau, laukėm, ką pasakys kitas. Tai buvo tarsi žaidimas: pirmas, kuris prakalbės, bus mulkis.

Tai buvo inspektorius Hjuitas.

– Tavo oda pašiurpus, – pasakė jis, atidžiai žiūrėdamas į mane. – Verčiau sėsk į mašiną.

Jis jau buvo nuėjęs į tolimąją tilto pusę, kai atsisuko.

– Bagažinėje yra užklotas, – tarė ir tuomet dingo šešėliuose.

Pajutau, kaip kyla susierzinimas. Štai šis žmogus (žmogus paprastu dalykiniu kostiumu, netgi be emblemos ant peties) pasiuntė mane iš nusikaltimo vietos, kurią aš jau buvau pradėjusi laikyti tiesiog nuosava. Pagaliau argi ne aš pirmoji ją radau?

Ar Mariją Kiuri išvijo, kai ji atrado polonį? Ar radį? Ar kas nors *jai* pasakė bėgti sau?

Tai tiesiog nesąžininga.

Nusikaltimo vieta, žinoma, nėra tas pats kaip atomus skaldantis atradimas, bet inspektorius galėjo bent pasakyti „ačiū“. Galų gale, argi čigonės užpuolimas įvyko ne Bukų giraitės, mano protėvių namų, žemėse? Argi ne mano ekspedicija, kai naktį arkliu jojau kviesti pagalbos, tikriausiai išgelbėjo jai gyvybę?

Juk turėjau teisę tikėtis bent linktelėjimo. Bet ne...

„Eik sėsk į mašiną“, – pasakė inspektorius Hjuitas, ir dabar, kai nusimindama supratau, kad įstatymas nežino žodžio „dėkingumas“, pajutau, kaip mano pirštai nenoromis lėtai riečiasi į kumščius.

Nors įvykio vietoje jis tebuvo keletą sekundžių, žinojau, kad tarp inspektoriaus ir manęs jau iškilo siena. Jeigu jis tikisi, kad Flavija de Liuka bendradarbiaus, jam reikės to velniškai gerai nusipelnyti.

ŠEŠTAS

Tai žmogaus įžūlumas! Nusprendžiau jam nieko nesakyti. Laukymėje už kuprotojo tilto mačiau jo šešėlį, lėtai judantį užuolaidomis užtrauktame vežimo lange. Įsivaizdavau, kaip jis atsargiai žengia tarp kraujo dėmių ant grindų.

Mano nustebimui, šviesa užgeso ir netrukus inspektorius paržingsniavo tiltu atgal.

Jis atrodė nustebęs, kai pamatė mane tebestovinčią ten, kur paliko. Netaręs nė žodžio, jis nuėjo prie bagažinės, išėmė škotišką pledą ir apgaubė juo mano pečius.

Nusitraukiau tą daiktą ir padaviau jam atgal. Savo nuostabai pamačiau, kad mano rankos dreba.

– Man nešalta, labai jums ačiū, – pralemenau lediniu balsu.

– Gal ir ne, – sutiko jis, vėl apvyniodamas mane užklotu, – bet tau šokas.

Šokas? Nieko sau! Dar niekad man nebuvo šoko. Tai buvo visiškai nauja, neištyrinėta teritorija.

Padėjęs ranką man ant paties, o kita suėmęs manąją, inspektorius Hjuitas nuvedė mane prie mašinos ir atidarė dureles. Kritau sėdynėn kaip akmuo ir staiga ėmiau drebėti kaip lapas.

– Verčiau parvežkim tave namo, – tarė jis, lipdamas į vairuotojo sėdynę ir užvesdamas variklį. Kai mane prarijo karšto oro šuoras

iš mašinos šildytuvo, neaiškiai pagalvojau, kaip jis galėjo taip greitai sušilti. Gal tai ypatingas modelis, gaminamas specialiai policijai... tyčia sukurtas taip, kad sukeltų stuporą. Galbūt...

Ir daugiau nieko neatsimenu iki tol, kol mes gergždami sustojome žvyruotame plote priešais Bukų giraitės paradinį įėjimą. Visiškai neprisiminiau, kaip mane vežė atgal per Daubą, toliau pagrindine gatve pro Šv. Tankredą ir į Bukų giraitę. Bet atsidūrėme čia, vadinasi, tikriausiai atvežė.

Keista, bet Dogeris buvo prie durų – tarsi būtų laukęs visą naktį. Per anksti pražilę jo plaukai buvo vestibiulio šviesų apšviesti iš nugaros, ir jis man atrodė tarsi sulysęs šventasis Petras prie Dangaus vartų, priimantis mane namo.

– Galėjau eiti pėsčiomis, – tariau inspektoriui, – tai ne daugiau nei pusė mylios.

– Aišku galėjai, – sutiko inspektorius Hjuitas. – Bet ši kelionė – Jo Didenybės sąskaita.

Ar jis mane erzina? Pastaruoju metu inspektorius du kartus vežė mane namo, ir vienu iš tų atvejų jis aiškiai leido suprasti, kad, kalbant apie degalų sunaudojimą, Karaliaus iždas nėra bedugnis.

– Ar jūs įsitikinęs? – paklausiau, keistai apsvaigusi.

– Tiesiai iš jo asmeninės monetų piniginės.

Tarsi sapne pasijutau sunkiai kėblinanti laiptais link paradinių durų. Kai pasiekiau viršų, Dogeris ėmė taisyti užklotą man ant pečių.

– Eikite į lovą, panele Flavija. Aš tuoj pat atnešiu karšto gėrimo.

Kai išsekusi vilkausi lenktaisiais laiptais aukštyn, girdėjau, kaip tyliai šnekasi Dogeris ir inspektorius Hjuitas, bet negalėjau atskirti nė žodžio.

Viršuje, rytiniame priestate, įėjau į savo miegamąjį ir, net nenusiėmusi škotiškojo Jo Didenybės užkloto, kritau veidu žemyn ant savo lovos.

Žvelgiau į kakavos puodelį ant savo naktinio stalelio.

Kai įsižiūrėjau į storą rudą plėvelę, susidariusią ant jos paviršiaus tarsi ledas dumbliname tvenkinyje, kažkas prie mano liežuvio pagrindo šoktelėjo tarsi ožiukas, ir mano skrandis apsivertė. Yra nedaug dalykų, kurių aš neapkenčiu, bet vienas iš didžiausių – pieno plėvelė. Bjauriuosi ja tiesiog aistringai.

Netgi mintis apie nuostabų cheminį pokytį, nuo kurio tas dalykas susiformuoja: pieno proteinus suplaka ir sudrasko virimo karštis, o tada jie vėsdami iš naujo susijungia ir sudaro sustingusią plėvelę, – net ir tai manęs neguodė. Verčiau jau voratinklį suvalgyčiau.

Žinoma, dabar jau kakava bus šalta tarsi vanduo griovyje. Dėl įvairių komplikuotų priežasčių, siekiančių mano šeimos praeitį, Bukų giraitės rytinis priestatas, kaip jau sakiau, buvo nešildomas, bet kažin ar galėjau skųstis. Šioje namo dalyje gyvenau dėl pasirinkimo, o ne dėl būtinumo. Dogeris tikriausiai...

Dogeris!

Akimirksniu visi praeitos dienos įvykiai audringai užplūdo mano sąmonę tarsi aikštingas griaustinio trenksmas, ir kaip tie nirtūs ryškūs žaibai, kurie, sakoma, trenkia aukštyn iš žemės į dangų, šios mintys atkeliavo keistai atbula tvarka: pirmiausia apie inspektorių Hjuitą ir daktarą Darbį, apie Daubą, tada apie kraują – kraujas! – apie mano seseris, Dafi ir Filę, apie čigonę ir Grajų, jos arklį, ir galiausiai apie bažnyčios iškylą, – ir visos šios mintys sugriuvo viena ant kitos, subirusios, bet su visomis ryškiai įsispaudusiomis smulkmenomis.

Ar man trenkė žaibas? Gal dėl to jaučiausi taip keistai įelektrinta: tarsi šukos, patrintos popierine servetėle?

Ne, ne dėl to – bet kažkas mano galvoje išsisukinėjo pats nuo savęs.

Na ką gi, pamaniau, *apsiversiu ir miegosiu toliau.*

Bet man nepavyko. Man skaudėjo žiūrint į ryto saulę, plūstančią pro langus, o akys buvo pilnos smėlio, tarsi kažkas būtų jo kibirą šveitęs į jas.

Galbūt vonia mane atgaivintų. Nusišypsojau nuo tos minties. Dafi netektų žado, jei sužinotų, kad maudausi neprigrasinta. „Murzė Flavija", vadino ji mane, bent jau kai netoliese nebūdavo Tėvo.

Pati Dafi nieko taip nemėgo kaip lėtai pasinerti į garuojančią vonią su knyga, kur ji ir pasilikdavo, kol vanduo atšaldavo.

– Tai kaip skaityti nuosavame karste, – paskui sakydavo ji, – tik nesmirdančiame.

Aš nejutau tokio entuziazmo kaip ji.

Šias mintis nutraukė lengvas beldimas į duris. Tvirtai susisupau į škotišką užklotą ir kaip pingvinas nukrypavau per kambarį.

Tai buvo Dogeris, rankoje nešinas šviežiu garuojančios kakavos puodeliu.

– Labas rytas, panele Flavija, – tarė jis. Nepaklausė, kaip aš jaučiuosi, bet vis tiek pastebėjau jo atidų tiriamą žvilgsnį.

– Labas rytas, – atsakiau. – Prašau padėti ant stalo. Atsiprašau dėl to, kurį atnešei naktį. Buvau pernelyg pavargusi, kad išgerčiau.

Linktelėjęs Dogeris sukeitė puodelius.

– Pulkininkas nori pabendrauti su jumis svetainėje. Inspektorius Hjuitas su juo.

Po velnių ir dar kartą po velnių! Neturėjau laiko visko apgalvoti. Kiek aš ketinu pasakyti inspektoriui, o kiek ketinu pasilikti sau?

Nekalbant apie Tėvą! Ką jis pasakytų, išgirdęs, kad jo jauniausioji dukra visą naktį bastėsi, braidydama po kraują čigonės, kurią jis kadaise išvarė iš savo dvaro?

Dogeris turbūt pajuto mano sumišimą.

– Rodos, inspektorius teiraujasi apie jūsų sveikatą, panele. Pasakysiu jam, kad netrukus nusileisite.

* * *

Išsimaudžiusi ir išsipusčiusi kaspinuota suknele, lėtai leidausi laiptais. Filė atsisuko nuo veidrodžio fojė, kuriame apžiūrinėjo savo veidą.

– Dabar tai tau galas, – tarė ji.

– Šnypšk iš čia, – maloniai atsakiau.

– Pusė Hinlio nuovados sėdi tau ant uodegos, o tu dar turi laiko įžūlauti prieš savo seserį. Tikiuosi, nesitikėsi, kad lankysiu tave, kai būsi cypėje.

Pralėkiau pro ją taip išdidžiai, kaip tik sugebėjau, mėgindama susikaupti, kol ėjau per fojė. Prie svetainės durų stabtelėjau ir sumečiau maldelę: „Tegul Viešpats mane palaimina ir saugo ir laiko mane savo veido šviesoje; tegul Jis suteikia man didžiulę malonę ir žaibo greitumo mąstymą.“

Atidariau duris.

Inspektorius Hjuitas pakilo iš vietos. Jis prieš tai sėdėjo išsipūtusiame fotelyje, kuriame Dafi paprastai gulinėdavo ant šono su knyga. Tėvas stovėjo priešais židinio atbrailą, o tamsioji jo veido pusė atsispindėjo veidrodyje.

– Ak, Flavija, – tarė jis. – Inspektorius man kaip tik pasakojo, kad dėl tavo skubių veiksmų buvo išgelbėta moters gyvybė. Šaunuolė.

Šaunuolė?.. Šaunuolė?

Ar tai kalba mano tėvas? Ar vienas iš Senųjų Dievų tiesiog naudojasi juo kaip pilvakalbio lėle, kad perduotų man asmeninį pagyrimą iš Olimpo kalno?

Bet ne – Tėvas buvo mažiausiai tinkamas žinioms perduoti. Per visus savo vienuolika metų negalėjau prisiminti nė karto, kad jis būtų mane gyręs, o dabar, kai taip pasielgė, neturėjau nė menkiausio supratimo, kaip atsakyti.

Inspektorius ištraukė mane iš keblios padėties.

– Šaunuolė, iš tiesų. Man sakė, kad, nepaisant nuožmaus užpuolimo, ji išsisuko tegavusi kaukolės lūžį. Jos amžiuje, žinoma...

Tėvas pertraukė.

– Daktaras Darbis paskambino išreikšti pagyrimo, Flavija, bet Dogeris jam pasakė, kad tu miegi. Aš pats priėmiau pranešimą.

Tėvas kalbėjo telefonu? Sunku patikėti! Tėvas leido „tą prietaisą“, kaip jį vadino, laikyti namie, tiktai aiškiai susitarus, kad jis gali būti naudojamas tik pačiais baisiausiais netikėtais atvejais, pavyzdžiui, Apokalipsės.

Bet daktaras Darbis – vienas iš Tėvo draugų. Žinojau, kad tinkamu laiku gerajam daktarui bus perskaitytas griežtas pamokslas dėl šio galiojančios namų tvarkos pažeidimo, bet galų gale jis kaip nors tą išgyvens.

– Vis dėlto, – tarė Tėvas, ir jo veidas truputį apsiniaukė, – tau teks paaiškinti, ką darei, klaidžiodama po Statinius vidury nakties.

– Ta vargšė čigonė, – tariau, pakeisdama temą, – jos palapinė sudegė per iškylą. Jai nebuvo kur dėtis.

Kalbėdama stebėjau Tėvo veidą, ieškodama bet kokio užsispyrimo ženklo. Juk tai jis, galų gale, buvo tas, kuris išvarė Džonį Faa ir jo žmoną iš Bukų giraitės dvaro! Ar jis pamiršo tą incidentą? Beveik

nebuvo abejonių, kad jis nežinojo, jog dėl jo veiksmų čigonės vyras krito negyvas ant kelio, o aš nesiruošiau jam to sakyti.

– Pagalvojau apie vikaro paskaitą, tą apie krikščionišką gerumą...

– Taip, taip, Flavija, – įsiterpė Tėvas. – Labai pagirtina.

– Pasakiau jai, kad gali įsikurti stovyklą Statiniuose, bet tik vieną naktį. Žinojau, kad tu...

– Ačiū, Flavija, to visai pakanka.

– ...pritartum.

Vargšas Tėvas: pergudrautas, įveiktas ir apgautas. Man jo beveik pagailo.

Jis sulenkė smilių ir palietė sulenktu sąnariu abi savo kirptų ūsų puses iš eilės: dešinę, tada kairę, – tai toks užgniaužtas, nervingas gražinimosi būdas, kurį turbūt praktikavo armijos karininkai nuo neatmenamų laikų. Mielai lažinčiausi, kad jei Julijus Cezaris turėjo ūsus, jis juos glostė krumpliu lygiai tokiu pat būdu.

– Inspektorius Hjuitas norėtų su tavimi pasikalbėti. Kadangi tai susiję su konfidencialia informacija apie individus, kurie man nepažįstami, aš paliksiu jus vienus.

Linktelėjęs inspektoriui, Tėvas išėjo iš kambario. Išgirdau, kaip atsidarė jo studijos durys, o tada užsidarė, jam ieškant prieglobsčio tarp savo pašto ženklų.

– Ką gi, – tarė inspektorius, atsiversdamas užrašų knygelę ir atsukdamas savo tušinuko dangtelį, – nuo pradžių.

– Matote, negalėjau užmigti, – pradėjau.

– Ne nuo *tų* pradžių, – pareiškė inspektorius Hjuitas, nepakeldamas akių, – papasakok man apie bažnyčios iškylą.

– Nuėjau į čigonės palapinę, kad man nuspėtų ateitį.

– Ir nuspėjo?

– Ne, – sumelavau.

Mažiausiai pasaulyje norėjau inspektoriui pasakoti apie tą moterį ant kalno – moterį, kuri norėjo grįžti namo iš ten, kur šalta. Taip pat man nesinorėjo pasakot jam apie moterį, kuria aš tapsiu.

– Nuverčiau žvakę ir nespėjau susigaudyti, kaip aš... aš...

Labai nustebau, nes tai prisiminus, mano apatinė lūpa ėmė virpėti.

– Taip, apie tai mes girdėjome. Vikaras sugebėjo mums labai gerai nupasakoti, kaip ir daktaras Darbis.

Gurktelėjau, spėliodama, ar kas nors pasakė, kaip aš slėpiausi už kiosko, kol čigonės palapinė sudegė į pelenus.

– Vargšė mergaitė, – švelniai tarė jis. – Šokas tave ištiko du kartus iš eilės, ar ne?

Linktelėjau.

– Jei būčiau nors numanęs, ką tau jau buvo tekę iškęsti, būčiau tave nuvežęs tiesiai į ligoninę.

– Viskas gerai, – narsiai išpyškinau, – aš išgyvensiu.

– Ar tikrai? – paklausė inspektorius.

– Ne, – tariau, grumdamasi su ašaromis.

Ir staiga viskas pasipylė lauk: nuo iškylos iki Statinių, nepamirštant įniršusios ponios Bul; nuo mano, atvirai kalbant, sufabrikuotos istorijos apie tai, kaip naktį pabudau nerimaudama dėl čigonės gerovės, iki pasakojimo, kaip atradau ją, gulinčią savo pačios kraujo klane vežime, nepraleidau nė vienos smulkmenos.

Išskyrus, žinoma, Brukį Heirvudą.

Jį pasitaupiau sau.

Turiu pasigirti, tai buvo nuostabus vaidinimas. Kaip buvau priversta išmokti nuo mažens, nėra geresnio būdo užmaskuoti melą – ar bent jau akį rėžiančią spragą, – nei suvynioti jį į emocingą tiesos proveržį.

Visą tą laiką inspektoriaus Hjuito tušinukas tiesiog skraidė lapais, fiksuodamas kiekvieną menkniekį į protokolą. *Jis tikriausiai mokėsi kurio nors stenografavimo metodo*, tingiai pagalvojau, jam bekeverzojant. Vėliau jis šiuos užrašus išplės į ilgesnę, tvarkingesnę, lengviau skaitomą formą.

Galbūt jis juos diktuos savo žmonai Antigonei. Neseniai su ja susipažinau per lėlių teatro spektaklį parapijos salėje. Ar ji mane prisimins?

Mintyse išvydau ją sėdinčią prie rašomosios mašinėlės prie virtuvės stalo jųdviejų skoningai įrengtame kotedže, tiesia kaip mietas nugara idealios laikysenos poza, nekantriai pakėlusią pirštus virš klavišų. Ji segėtų žiedo formos auskarus ir dėvėtų austrės pilkumo šilkinę palaidinukę.

– Flavija de Liuka? – pasakys ji, didelėmis tamsiomis akimis iš apačios žvelgdama į savo vyrą. – Ar tik ne ta žavinga mergaitė, su kuria susipažinau Šv. Tankrede, brangusis?

Inspektoriaus Hjuito akių kampučiuose pasirodys raukšlės.

– Viena ir ta pati, mano meile, – ištartų jai, purtydamas galvą, prisiminęs mane. – Viena ir ta pati.

Mes jau pasiekėme mano parodymų pabaigą, tą vietą, kurioje pats inspektorius atvažiavo į įvykio vietą Statiniuose.

– Kol kas tiek užteks, – tarė jis, užversdamas savo užrašų knygelę ir įbrukdamas ją į vidinę savo švarko kišenę. – Paprašiau seržanto Greivso, kad vėliau užeitų paimti tavo pirštų atspaudų. Grynas formalumas, žinoma.

Suraukiau kaktą, bet paslapčia nepaprastai nudžiugau. Tas detektyvas seržantas su duobutėmis skruostuose dėl savo mirkčiojimo ir šypsenų buvo tapęs vienu iš mano mėgstamiausiųjų Hinlio nuovadoje.

– Manau, jų bus visur pilna, – paslaugiau pasakiau. – Mano ir daktaro Darbio.

– Ir čigonės užpuoliko, – būtų galėjęs pridurti jis, bet nepridūrė. Užuot tai padaręs, jis atsistojo ir atkišo paspausti ranką, taip oficialiai, tarsi būtų pristatytas karališkajame sodo pobūvyje.

– Ačiū, Flavija, – tarė jis. – Tu nuostabiai padėjai... kaip visada.

Kaip visada? Ar inspektorius iš manęs tyčiojasi?

Bet ne – ranką jis paspaudė tvirtai, žvelgdamas man tiesiai į akis.

Gaila, bet išsišiepiau iš pasitenkinimo.

SEPTINTAS

– Dogeri! – sušukau. – Jie atvažiuoja paimti mano pirštų atspaudų!

Dogeris pakėlė akis nuo ištisos aibės stalo sidabro įrankių, kuriuos blizgino ant virtuvės stalo. Vos akimirką jo veidas buvo visiškai be išraiškos, o tada jis tarė:

– Aš įsitikinęs, kad juos jums grąžins puikios būklės.

Sumirksėjau. Gal Dogeris bando juokauti? Desperatiškai tikėjausi, kad taip.

Dogeris per karą Tolimuosiuose Rytuose patyrė kuo baisiausių nepriteklių. Dabar kartais atrodė, kad jo protas sudarytas vien iš beprotiškai supainiotų sulūžusių kabančių tiltų tarp praeities ir dabarties. Jeigu jis kada nors anksčiau juokavo, niekad nebuvau apie tai girdėjusi. Tad ši proga galbūt buvo įsimintina.

– Oi! Cha cha cha, – nusijuokiau per garsiai. – Gerai pasakyta, Dogeri. Grąžins man puikios būklės... Būtinai reikia atsiminti ir papasakoti poniai Malet.

Net neketinau dalytis šia brangia akimirka su mūsų viréja, bet kartais pati nežinau, kada nustot meilikauti.

Dogeris silpnai šyptelėjo, grąžindamas žuvies šakutę į įrankių skrynią ir rinkdamasis kitą. De Liukų stalo sidabras laikomas tamsioje suveriamoje skrynioje, kurią atidarius pasirodo įspūdinga aibė

žuvies šakučių, punšo samčių, krislų šaukštelių, čiulpų kaušelių, omarų krapštiklių, cukraus žnyplelių, vynuogių žirklučių ir pudingo mentelių, ir viskas išdėliota aukštais, tarsi daugybė sidabrinių lašišų šokinėtų akmeniniais viskio spalvos upelio slenksčiais kur nors Škotijoje.

Dogeris atvilko šią sunkią dėžę prie virtuvės stalo, prieš atlikdamas stalo įrankių valymo ritualą, atrodytų, begalinį darbą, kuris užimdavo didelę dalį jo laiko, ir kurio man niekad nepabosdavo stebėti.

Ponia Malet mėgo pasakoti, kaip mane, kai dar buvau vaikas, rado ant stalo viršaus bežaidžiančią su lėlėmis, kurias buvau įsigudrinusi pasidaryti aprengusi gryno sidabro šakučių komplektą sulankstytomis servetėlėmis. Jų identiški veidai – ilgos nosys ir apskriti skruostai – buvo vos įsivaizduojami iš „DL“, išgraviruotų kiekvieno kotelio viršuje, ir reikėjo nemenko vaizduotės šuolio, kad apskritai juos įžiūrėtum.

Pavadinau juos „Mampeteriais“: mama Mampeter, tėvas Mampeteris ir trys Mampeterių dukrelės, ir juos visus (nors jiems trukdė tai, kad kiekvienas turėjo po tris ar keturias kojas) aš priverčiau vaikščioti, šokti ir linksmai dainuoti ant stalo.

Vis dar prisiminiau Grindlstikę, trikoję našlaitėlę, kurią buvau padariusi iš šakutės raugintiems agurkams (kurią Tėvas vadino trifidu), ir kuri atlikinėjo kuo nuostabiausius akrobatinius triukus, kol vieną jos koją įsmeigiau į plyšį ir nulaužiau.

– Ten buvo geriau nei hipodrome, – sakydavo man ponia Malet, nusibraukdama juoko ašarą. – Vargšė mergytė.

Iki šiol nežinau, ar taip sakydavo apie Grindlstikę, ar apie mane.

Dabar, stebėdama, kaip jis dirba, mąsčiau, ar Dogeris žinojo apie Mampeterius. Tikriausiai žinojo, nes poniai Malet paskalomis galėjo prilygti tiktai *Pasaulio naujienos*.

Žinojau, kad niekada nepasitaikys geresnės progos pasikapstyti informacijos: ponia M. buvo pasišalinusi iš savo įprasto posto virtuvėje, o Dogeris atrodė pasiekęs budrumo viršūnę. Giliai įkvėpiau ir nėriau tiesiai pirmyn:

– Praeitą naktį svetainėje radau Brukį Heirvudą, – tariau. – Tiesą sakant, buvo po dviejų ryto.

Dogeris pabaigė blizginti greipfrutų peilį, tada padėjo jį ir pataisė, kad tas būtų idealiai lygus su savo komandos nariais ant žalios gelumbės atraižos.

– Ką jis darė? – paklausė jis.

– Nieko. Tiesiog stovėjo prie židinio. Ne, palauk! Jis buvo atsitūpęs, čiupinėjo vieną malkų atramą.

Tie ugniakuro įtaisai priklausė Harietai ir abudu atrodė kaip klastingos lapės, nors ir skirtingais snukiais. Harieta apie jas, kaip apie pagrindines veikėjas, sekdavo pasakas, kurias buvo sugalvojusi Dafi ir Filei: šio fakto joms niekad neatsibosdavo man priminti.

Jeigu visai sąžiningai, jaučiau kartų apmaudą dėl to fakto, kad mano motina prikūrė tiek pasakų apie išgalvotą pasaulį mano seserims, bet ne man. Ji mirė, man nespėjus sulaukti to amžiaus, kada būčiau gavusi, kas man priklauso.

– Kurią atramą jis čiupinėjo? – paklausė Dogeris, jau pusiau atsistojęs.

– Salę Lapę, – pasakiau. – Tą, kuri dešinėje.

Salė Lapė ir Šopo – tai vardai, kuriuos Harieta suteikė klastingajai porelei, kuri linksmai ieškojo nuotykių įsivaizduojamame pasaulyje – pasaulyje, kuris pražuvo, kai Harieta mirė. Retkarčiais Filė ir Dafi, bandydamos atgaivinti šiltą ir palaimingą praeitų laikų jausmą, kurdavo savo istorijas apie tas dvi gudruoles lapes, tačiau

pastaraisiais metais jos kažkodėl nustojo mėginusios. Galbūt jos išaugo iš pasakų.

Nusekiau paskui Dogerį, kuris išėjo iš virtuvės į fojė ir pasuko į svetainę vakariniame priestate.

Jis akimirką stabtelėjo, klausydamasis prie durų, o tada, regis, išnyko kiaurai pro jų įsprūdas tarsi dūmelis, kaip sugeba daug kas iš senųjų tarnų.

Jis nuėjo tiesiai prie Salės Lapės ir nužvelgė ją taip rimtai tarsi būtų kunigas, atėjęs atlikti paskutinio patepimo. Pabaigęs perėjo kelias pėdas į kairę ir lygiai taip pat pasielgė su Šopo.

– Labai keista.

– Keista?

– *Labai* keista. Šita, – tarė jis, rodydamas į Salę Lapę, – kelias savaites buvo dingusi.

– Dingusi?

– Vakar čia jos nebuvo. Neinformavau pulkininko, nes žinojau, kad nerimaus. Iš pradžių maniau, kad galbūt pats ją kur nudėjau, kai buvau – buvau...

– Susimąstęs, – pasiūliau.

Dogeris linktelėjo.

– Ačiū, – padėkojo jis.

Dogerį kartais kankindavo košmarai, kurių metu jo pačią esybę kurį laiką pagrobdavo nematomos jėgos ir nubloškdavo į kažkokią klaikią bedugnę. Tokiais atvejais jo siela, atrodė, išgyvendavo senus žiaurumus, ir jis vėl atsidurdavo savo senų gerų ginklo draugų kompanijoje, kurių nerimstančias dvasias iš mirties grąžindavo jo meilė jiems.

– Prieš mėnesį tai buvo Šopo: vieną dieną čia, kitą jau nėra. O tada jis vėl atsirado. Maniau, kad išsigalvoju.

– Ar tikrai, Dogeri?

– Taip, panele Flavija – tikrai taip.

Akimirką pasvarsčiau, gal pasakyti jam, kad aš buvau paėmusi tas atramėles, bet negalėjau prisiversti ištarti melo. Kažkokia Dogerio savybė vertė sakyti tiesą.

– Galbūt Dafi pasiskolino jas piešimo sesijai.

Kai Dafi kartais imdavosi eskizuoti pieštuku, pradžia būdavo ganėtinai nebloga, bet paskui dažnokai įspūdingai nepavykdavo. Pavyzdžiui, Mergelei Marijai staiga išdygdavo išsikišę priekiniai dantys, arba improvizuota sėdinčio prie pietų stalo Tėvo karikatūra pavirsdavo į žmogų be akių. Kai tik taip atsitikdavo, Dafi padėdavo piešinius į šalį ir vėl imdavosi skaityti. Po to ištisas savaites mes vis rasdavome puslapių, kuriuos ji buvo išplėšusi iš eskizų knygelės, sukištų į sofos tarpus ir po svetainės kėdžių pagalvėlėmis.

– Galbūt, – tarė Dogeris, – o gal ir ne.

Manau, kad kaip tik tuo momentu, pati to nesuvokdama, aš ėmiau įžvelgti malkų atramų galvosūkio sprendimą.

– Ar ponia Malet šiandien yra?

Kuo puikiausiai žinojau, kad yra, bet virtuvėje jos nemačiau.

– Ji lauke šnekasi su Simpkinsu, pieno vežiotoju. Kažką apie medinę skiedrą svieste.

Reikės palaukti, kol Dogeris pabaigs tvarkyti stalo įrankius, o tada griebtis ponios M.

Norėjau pabūti viena su ja.

– Tiems pardavėjams viskas dzin, – pasibjaurėjus tarė ponia Malet baltomis iki alkūnių rankomis nuo miltų. – Tikrai, jiems dzin. Vieną dieną – musė grietinėje, o kitą – na, tau turbūt geriau nežinoti, brangute. Bet vienas dalykas aiškus kaip pamazgos. Jeigu leisi jiems išsisukti, tai nežinia, ką atveš kitą kartą. Nutylėk apie dantų

krapštuką šiandienos svieste, tai žiūrėk, jau rasi durų rankeną varškėje. Man tai nepatinka, brangute, bet toks tas pasaulis.

Kaip, po galais, svarsčiau aš, galėčiau nusukti kalbą nuo pardavėjų prie Brukio Heirvudo, neišsiduodama, kad tai darau?

– Galbūt mums reiktų valgyti daugiau žuvies, – pasiūliau. – Kai kurie kaimo žvejai pardavinėja ją šviežią, tiesiai iš bučių. Pavyzdžiui, Brukis Heirvudas.

Ponia Malet griežtai pažiūrėjo į mane.

– Hmf! Brukis Heirvudas! Jis – ne kas kitas kaip brakonierius. Stebiuosi, kaip pulkininkas neišveja jo iš Statinių. Tai *jūsų* žuvis jisai pardavinėja prie trobelės vartų.

– Manau, jam reikia užsidirbti pragyvenimui.

– Pragyvenimui? – pasišiaušė ji, smarkiau kumščiuodama didžiulę duonos tešlos kaugę. – Jam ne daugiau reikia dirbti pragyvenimui nei Greisės žąsiai. Nes ta jo motina iš Malden Fenviko jam reguliariai siunčia čekius, kad pas ją nesirodytų. Jis dykaduonis, tiesiai šviesiai, va kas jis, ir dar nenaudėlis.

– Išlaikytinis? – paklausiau.

Dafi kartą man pasakojo apie mūsų kaimynų Blačfordų sūnų, baltą varną, kuriam jie mokėjo, kad laikytųsi kuo toliau, Kanadoje. „Du svarai dešimt šilingų už mylią per metus", sakė ji. „Jis gyvena Karalienės Šarlotės salose, kad pašalpa būtų maksimali."

– Laikytinis ar nelaikytinis, jis niekam tikęs, tai faktas, – tarė ponia Malet. – Jis įsigudrino susidėti su bloga šutve.

– Su Kolinu Prautu? – paklausiau, galvodama, kaip Brukis skriaudė tą berniūkštį iškyloje.

– Kolinas Prautas tėra Brukio atsarginiai pirštai, bent aš taip girdėjau. Ne, aš kalbu apie Regį Petibouną ir tą šutvę, kuri buvo parduotuvėje pagrindinėje gatvėje.

– Toje senienų krautuvėje?

„Petibouno senienos ir kokybiškos prekės“ yra vos už keleto namų į vakarus nuo „Trylikos gaigalų“. Nors dažnai eidavau pro šalį, niekad nebuvau viduje.

Ponia Malet prunkštelėjo.

– Pasturgalin tokias senienas! – sušuko ji. – Atleisk, brangute, bet tokia mano nuomonė. Tas Regis Petibounas pernai mums sumokėjo du svarus šešis ir tris už stalą, kurį mes su Alfu naują pirkome iš „Armijos ir laivyno“, kai buvome ką tik susituokę. Po trijų savaičių pamatėme jį vitrinoje su sidabriniais bumbulais už penkiasdešimt penkias ginėjas! Ir su ženklu, kur parašyta: „Jurgio laikų visto stalas, Čipendeilo gamybos.“ Žinojome, kad jis mūsų, nes Alfas pažino nudegimo žymę ant kojos, kur brūkštelėjo karštu žarstekliu, kai bandė sužvejoti anglį, kuri iššoko iš židinio ir nusirito po stalu, kai mūsų Agnė buvo dar mažytė.

– O Brukis Petibouno šutvėje?

– Sakyčiau, kad taip. Neatskiriami draugai. Artimi kaip riešutų spaustuko nasrai, šitie du.

– Įdomu, ką apie tai mano jo motina?

– Pfu! – tarė ponia Malet, – baisiai čia jis jai rūpi. Jai tik dažai ir teptukai! Jai rūpi ta publika su arkliais ir skalikais – tie visi pasipūtėliai. Lažinčiausi, kad neblogai iš jų ir uždirba. Brukis su savo machinacijomis jai tiktai gėdą darė. Man regisi, kad jai nė nerūpi, kuo jis užsiiminėja, tik su sąlyga, kad nesirodytų Malden Fenvike.

– Ačiū jums, ponia M. Labai malonu su jumis pasikalbėti. Jūs visad papasakojat tokių įdomių istorijų.

– Atsimink, aš nieko nesakiau, – tarė ji pusbalsiu, pakeldama pirštą. – Nė žodžio nepasakiau.

Kad ir kaip būtų keista, iš dalies ji buvo teisi. Nuo tada, kai užėjau į virtuvę, laukiau, kada ji paklaus manęs apie čigonę, ir kodėl policija pasirodė Bukų giraitėje, bet ji neklausė nei to, nei to. Ar įmanoma tai, kad ji nežinotų apie nė vieną iš šių įvykių?

Atrodė mažai įtikima. Kadangi ponia M. ką tik prie virtuvės durų šnekučiavosi su pieno vežiotoju, jie turbūt apsikeitė didesniais informacijos kiekiais nei Lordas Ho-Ho, pliurpdamas su Mata Hari.

Jau buvau perėjusi virtuvę ir atrėmusi ranką į duris, kai ji pasakė:

– Nenuklysk per toli, brangute. Tas mielas pareigūnas – tas su duobutėmis skruostuose – greitai bus čia paimti tavo pirštų atspaudų.

Prakeikta moteriškė! Ar ji paslapčia klausosi prie visų uždarų durų Bukų giraitėje? O gal iš tikrųjų aiškiaregė?

– Ai, taip, – netvirtai atsakiau, – ačiū, kad priminėt, ponia M., buvau beveik pamiršusi jį.

Durų skambutis suskambėjo, kai išėjau pro duris po laiptais. Pasileidau bėgte, bet Filė mane aplenkė.

Sustojau čiuoždama šachmatinėmis fojė plytelėmis, kai ji atlapojo paradines duris ir pasirodė detektyvas seržantas Greivsas. Jis stovėjo ant slenksčio, rankoje laikydamas mažą juodą dėželę, o apatiniu žandikauliu jau beveik lietė žemę.

Turiu pripažinti, kad Filė atrodė nuostabiai kaip niekad: nuo lašišų spalvos šilkinės palaidinukės iki šalavijo žalumo moherinio megztinio (juos abu, kaip žinojau iš savo pačios šnipinėjimo ekspedicijų, ji buvo nukniaukusi iš Harietos drabužinės), nuo tobulų medaus spalvos plaukų iki žėrinčių mėlynų akių (nes, žinoma, paliko savo akinius juodais rėmeliais užkišusi už sofos pagalvėlių,

kaip visada darydavo), ji atrodė kaip portretas iš „Technicolor“ kino filmo.

Ji viską buvo suplanavusi, ta ragana!

– Seržantas Greivsas, drįstu manyti? – tarė ji žemu dusliu balsu – dar nebuvau girdėjusi jos taip kalbant. – Užeikite. Mes jūsų laukėme.

Mes? Kokias čia dar nesąmones jinai išsigalvoja?

– Aš – Flavijos sesuo Ofelija, – kalbėjo ji, ištiesdama koralais padengtą riešą ir ilgą baltą ranką, palyginti su kuria, Šaloto ponios pirštai atrodė tarsi mėsos kabliai.

Galėčiau ją užmušti!

Kokią teisę turi Filė net neatsiklaususi įsiterpti tarp manęs ir vyro, kuris specialiai atėjo į Bukų giraitę paimti mano pirštų atspaudus? Tai neatleistina!

Vis dėlto turėčiau nepamiršti, kad ne kartą esu svajojusi, kaip šis linksmas jaunas seržantas ves mano vyresniąją seserį ir gyvens gėlėmis apaugusioje trobelėje, kur aš galėsiu užsukti popietės arbatos ir patenkinta profesionaliai kalbėtis apie nusikaltėlius nuodytojus.

Seržantas Greivsas pagaliau atgavo žadą, pasakė „taip“ ir įdrambłojo į fojė.

– Gal norėtumėte puodelio arbatos ir sausainio, seržante? – paklausė Filė, o iš jos tono atrodė, kad tas vargšelis yra persidirbęs, pavargęs kaip šuo ir nusilpęs iš bado.

– Iš tiesų *ištroškau*, kai pagalvoju, – nedrąsiai išsišiepęs išspaudė jis, – ir išalkau, – pridūrė.

Filė žengtelėjo atbula ir palydėjo jį link svetainės.

Aš nusekiau kaip neprižiūrimas šuva.

– Galite išsidėlioti įrangą čia, – pasakė jam Filė, rodydama regentystės laikų stalą, stovintį prie lango. – Koks baisiai varginantis

tikriausiai tas policijos pareigūno gyvenimas. Vis ginklai, nusikaltėliai ir kaustyti batai.

Seržantas Greivsas iš mandagumo jai net netrenkė. Tiesą sakant, atrodė, kad jam smagu.

– Tai *sunkus* gyvenimas, panele Ofelija, – tarė jis, – bent jau didžioji dalis.

Iš jo šypsenos su duobutėmis skruostuose buvo matyti, kad ši akimirka – viena iš lengvesniųjų.

– Paskambinsiu poniai Malet, – pasakė Filė, siekdama velvetinės virvutės, kabančios prie židinio atbrailos, kuri tikriausiai nebuvo naudojama nuo tada, kai dar putojosi Jurgis Trečiasis. Poniai M. turbūt inkstai atsakytų, jeigu varpelis virtuvėje suskambėtų jai tiesiai virš galvos.

– O kaip atspaudukai? – paklausiau. Tai buvo terminas, kurį išmokau iš Filipo Odelo, privataus seklio iš belaidžio radijo. – Inspektorius Hjuitas turbūt mirtinai nekantrauja juos pamatyti.

Filė nusijuokė skambiai, lyg žvangėtų sidabrinis varpelis.

– Atleiskite mano mažajai sesutei, seržante, – paprašė ji. – Deja, ji per daug laiko praleidžia viena.

Viena? Vos nenusijuokiau garsiai! Ką pasakytų seržantas, jeigu papasakočiau jam apie inkviziciją Bukų giraitės rūsiuose? Apie tai, kaip Filė ir Dafi surišo mane dvokiančiame bulvių maiše ir nusviedė ant akmeninių grindų?

– Tada laikas atspaudukams, – nusprendė seržantas, atsegdamas sagtis ir atverdamas savo įrankių dėžutę. – Tikriausiai norėsi pažiūrėti į chemikalus ir taip toliau, – pridūrė, mirkteldamas man.

Jei būtų mano valia, jis būtų vietoje paskelbtas šventuoju: Šventasis detektyvas seržantas Greivsas. Kai pagalvoju, net nežinau jo vardo, bet dabar ne laikas klausti.

– Čia, – tarė jis, ištraukdamas pirmąjį iš dviejų stiklinių buteliukų, – yra pirštų atspaudų milteliai.

– Gyvsidabrio pagrindu, manyčiau? Pakankamai smulkūs, kad gerai išryškintų kilpas ir vijas ir taip toliau?

Šitą irgi buvau išmokusi iš Filipo Odelo. Įstrigo galvoje dėl to, kad susiję su chemija.

Seržantas išsišiepė ir ištraukė antrąjį buteliuką, tamsesnį už pirmąjį.

– Nagi, – tarė jis, – pažiūrėsim, ar atspėsi šitą.

Atspėsi? – pamaniau. *Kaip klysta vargšelis!*

– Grafito pagrindas, – pasakiau. – Rupesni už gyvsidabrį, bet ant tam tikrų paviršių geriau matyti.

– Aukščiausias balas! – pagyrė seržantas.

Nusisukau tarsi norėdama nusivalyti truputį smėlio iš akies ir iškišau Filei liežuvį.

– Bet juk jie skirti barstyti? – užprotestavau. – Ir nereikalingi imant atspaudus nuo pirštų?

– Tas tiesa, – sutiko seržantas. – Aš tik pamaniau, kad tau bus įdomu pamatyti profesines priemones.

– Oi, man tikrai įdomu, – skubiai pasakiau. – Ačiū, kad pagalvojote apie tai.

Nemanau, kad būtų buvę mandagu užsiminti, kad viršuje, savo chemijos laboratorijoje, turiu pakankamai gyvsidabrio ir grafito, kad užtektų Hinlio nuovados reikmėms patenkinti iki kito šimtmečio vidurio. Senelio brolis Taras, be visų kitų savybių, buvo kaupikas.

– Gyvsidabris, – tariau, paliesdama buteliuką. – Nieko sau!

Dabar seržantas Greivsas iš apsauginio kamšalo išėmė stačiakampį paprasto stiklo lakštą, o iškart po jo – rašalo buteliuką ir volelį.

Jis mikliai užvarvino penkis ar šešis rašalo lašus ant stiklo paviršiaus, tada voleliu jį išlygino, kol visa plokštė buvo vienodai padengta juodu sluoksniu.

– O dabar, – pasakė jis, imdamas mano dešinį riešą ir išskėsdamas man pirštus, kol jie buvo tiesiai virš stiklo, – atsipalaiduok – leisk man viską padaryti.

Tik truputį spausdamas jis po vieną priglaudė mano pirštų galiukus ant rašalo, kiekvieną pavoliodamas iš kairės į dešinę ant piršto pagalvėlės. Tada, perkėlęs mano ranką ant baltos kortelės, kurioje buvo pažymėta dešimt kvadratėlių – po vieną kiekvienam pirštui, – jis padarė atspaudus.

– Ak, seržante Greivsai! – sušuko Filė. – Būtinai paimkite ir mano!

„Ak, seržante Greivsai! Būtinai paimkite ir mano!"

Norėjosi jai tėkšti.

– Mielai, panele Ofelija, – sutiko jis, imdamas jos ranką ir paleisdamas manąją.

– Verčiau išrašaluokite stiklą vėl, – pasakiau, – kitaip gali išeiti blogi atspaudai.

Seržanto ausys truputį parausvėjo, bet jis nenusileido. Visai netrukus jis jau buvo padengęs stiklą šviežiu sluoksniu ir pakėlė Filės ranką tarsi kokį gerbtiną objektą.

– Aš žinojote, kad Šventojoje Žemėje jie turi angelo Gabrieliaus pirštų atspaudus? – paklausiau, desperatiškai mėgindama atkreipti jo dėmesį vėl į save. – Bent jau turėjo anksčiau. Daktaras Robertas Ričardsonas ir Belmoro grafas juos matė Nazarete. Atsimeni, File?

Beveik savaitę – prieš mūsų paskutinį susikibimą – Dafi mums prie pusryčių stalo garsiai skaitė iš senos daktaro knygos *Kelionės*

po Viduržemio jūrą ir gretimus kraštus, ir kai kurie iš jos daugybės stebuklų dar buvo neišblėsę man iš galvos.

– Taip pat jam parodė Mergelės Marijos virtuvę Įsikūnijimo koplyčioje. Ten tebėra pelenai, malkų atramos, stalo įrankiai...

Kažkur galiniame mano smegenų skyriuje sukosi mintis apie mūsų pačių malkų atramas: Salę Lapę ir Šopo, atramėles, kurios kadaise priklausė Harietai.

– Užteks jau, ačiū, Flavija, – tarė Filė. – Gali atnešti man skudurą pirštams nusivalyti.

– Pati atsinešk, – atšoviau jai ir išdidžiai išėjau iš kambario.

Palyginti su mano gyvenimu, Pelenė buvo išlepinta paikšė.

AŠTUNTAS

Pagaliau viena!

Kada tik būnu su kitais žmonėmis, dalis manęs truputį susitraukia. Tik kai esu viena, galiu kaip reikiant mėgautis savo kompanija.

Virtuvės darže pasičiupau iš šiltnamio savo senąjį ištikimąjį BSA „Sportuok" dviratį. Jis kadaise priklausė Harietai, kuri vadino jį *l'Hirondelle,* „paukšteliu": šis žodis man taip smarkiai priminė, kaip mane vimdančiu šaukštu jėga maitino žuvų taukais, kad pervadinau dviratį į „Gledis". Kas, dėl Dievo meilės, norėtų važinėti dviračiu, kurio vardas primena ligoninės seselę?

O Gledis buvo kur kas žemiškesnė už *l'Hirondelle*: nuotykius mėgstanti mergina „Dunlop" padangomis, trimis pavaromis ir atlaidžiu charakteriu. Ji niekad nesiskųsdavo ir niekad nepavargdavo, kaip ir aš, kai būdavau su ja.

Myniau pedalus į pietryčius nuo Bukų giraitės, lėtai vinguriuodama dekoratyvinio ežero pakraščiu. Mano kairėje buvo apyplokštė pieva, vadinama Perspektyva, kurią iškirto Seras Jurgis de Liuka devynioliktojo amžiaus viduryje, kad būtų, kaip jis pavadino savo dienoraštyje, „stebėjimo pozicija": žolėta žalia lyguma, kurioje reikia susimąsčius žvelgti į supančias mėlynas kalvas.

Tačiau pastaraisiais laikais Perspektyvai buvo leista virsti paprasčiausia apaugusia karvių ganykla: tokia vieta, kurioje kerojo dil-

gėlės, o žvelgiantis mąstytojas būtų rizikavęs susidraskyti drabužius į skutelius. Kaip tik čia Harieta laikė savo „Nerūpestingąją dvasią“, savo „de Havilland“ gamybos „Gypsy Moth“ lėktuvėlį, kuriuo reguliariai skraidė į Londoną susitikti su draugais.

Viskas, kas liko nuo tų laimingų dienų, buvo trys geležiniai žiedai, teberūdijantys kažkur tarp piktžolių, prie kurių kadaise būdavo prirakinama „Nerūpestingoji dvasia“.

Kartą, kai paklausiau Tėvo, kaip Bukų giraitė atrodo iš oro, jo smilkinių oda visa įsitempė.

– Paklausk savo tetos Felicitės, – grubiai tarė jis, – ji skraidė.

Mintyse užsirašiau, kad reikia taip ir padaryti.

Iš Perspektyvos į pietus ėjo apaugęs takas, vietomis kertantis seniai apleistas pieveles ir gyvatvores, kurios galiausiai užleido vietą giraitėms ir krūmokšniams. Nuvažiavau šiuo siauru takeliu ir netrukus pasiekiau Statinius.

Čigonės vežimas tebebuvo ten, kur jį palikau, nors ant žemės buvo matyti daug „kaustytų batų“ žymių, kaip juos pavadino Filė.

Kodėl mane traukė čia grįžti? – svarsčiau aš. Gal dėl to, kad čigonė buvo mano globoje? Juk vis dėlto aš jai pasiūliau prieglobstį Statiniuose ir ji sutiko. Jeigu reikia atlyginti žalą, tai atlyginsiu pati – o ne dėl to, kad mane privertė gėdos jausmas.

Grajus patenkintas ganėsi prie šeivamedžių tolimajame giraitės gale. Kažkas jį parvedė atgal į Statinius. Jie netgi sugalvojo į proskyną atnešti šviežio šieno ryšulį, ir jis dabar jį dorojo. Nesmalsiai pažvelgė į mane ir vėl ėmėsi savo maisto.

– Kas čia toks geras berniukas? – paklausiau jo, suvokdama tuo pat metu, kad tokiais žodžiais reikia kreiptis į papūgą.

– Geras Grajus, – tariau. – Puikus arklys,

Grajus nekreipė nė menkiausio dėmesio.

Man už akies užkliuvo kaikas, kas buvo pritvirtintas prie medžio kamieno greta tilto: balta medinė plokštė maždaug šešios pėdos virš žemės. Apėjau iš kitos pusės geriau pasižiūrėti.

Policijos tyrimas – eiti draudžiama – Hinlio nuovada

Ženklo lenta buvo nukreipta į rytus – į priešingą pusę nuo Bukų giraitės. Akivaizdu, kad ji buvo skirta atbaidyti gaujas dykų smalsuolių, kurie susirenka ten, kur buvo pralietas kraujas, tarsi varnos ant ąžuolo žiemą.

Aš vis dėlto buvau savo pačios žemėje. Kažin ar pavadinsi mane įsibrovėle. Be to, visad galėčiau sakyti, kad to daikto nemačiau.

Atsargiai padėjau koją ant vežimo ašies ir mojuodama rankomis, kad išlaikyčiau pusiausvyrą, tarsi akrobatė, lėtai užlipau nuolydžiu, statydama pirma kulną, po to pirštus, ant vežiko pakylos. Nustebau, kad durys įdėtos atgal.

Stabtelėjau pasiruošdama – giliai įkvėpiau – tada atidariau duris ir užėjau vidun.

Kraujas buvo išvalytas – iškart tai pamačiau. Grindys buvo ką tik išplautos, ir ore tebetvyrojo aitrus švarus „Sunlight“ muilo kvapas.

Vežime nebuvo tamsu, bet nebuvo ir šviesu. Žengiau žingsnį į galą ir sustingau vietoje.

Kažkas gulėjo lovoje!

Staiga mano širdis ėmė daužytis kaip pašėlusi, o akys pasijuto taip, tarsi tuoj iššoks iš orbitų. Vos drįsau kvėpuoti.

Užtrauktų užuolaidų prietemoje įžiūrėjau, kad tai moteris – ne, ne moteris – mergaitė. Galbūt keleriais metais vyresnė už mane. Jos plaukai buvo varno juodumo, veidas rusvos spalvos, ir ji buvo susivyniojusi į beformį juodo krepo apdarą.

Kol stovėjau sustingusi, spoksodama į jos veidą, jos tamsios akys lėtai atsimerkė – ir susidūrė su manosiomis.

Staigiai, galingai pašokusi ji stryktelėjo iš lovos, čiupdama kažką nuo lentynos, ir aš tuoj pat pasijutau stipriai prispausta prie sienos, užsukta už nugaros ranka ir su peiliu prie gerklės.

– Paleisk! Man skauda! – per skausmą sugebėjau išspausti žodžius.

– Kas tu tokia? Ką čia veiki? – sušnypštė ji. – Pasakyk, kol neperrėžiau tau gerklės.

Jaučiau peilio ašmenis prie savo trachėjos.

– Flavija de Liuka, – žioptelėjau.

Prakeikimas! Jau pradėjau verkti.

Pastebėjau save veidrodyje: jos ranka man po smakru... mano išverstos akys... peilis – peilis!

– Čia sviesto peilis, – desperatiškai sukvarkiau.

Tai buvo toks momentas, kuris vėliau gali atrodyti juokingas, bet tuo metu toks nebuvo. Drebėjau iš baimės ir pykčio.

Pajutau, kaip trūktelėjo mano galva, kai ji atsitraukė pasižiūrėti į ašmenis, o tada mane nustūmė šalin.

– Dink iš čia, – šiurkščiai tarė ji. – Bėk iš čia – tuoj pat – kol nepaėmiau tau skustuvo.

Antrąkart siūlyti man neprireikė. Ta mergaitė buvo akivaizdžiai pamišusi.

Nusvyravau prie durų ir nušokau ant žemės. Čiupau Gledis ir jau buvau pusiaukelėj iki medžių, kai...

– Palauk!

Jos balsas nuaidėjo laukymėje.

– Ar sakei, kad tavo vardas Flavija? Flavija de Liuka?

Neatsakiau, bet sustojau prie miško pakraščio, taip, kad Grajus būtų tarp mudviejų tarsi laikinas barjeras.

– Prašau, – tarė ji, – palauk. Atsiprašau. Nežinojau, kas tu tokia. Man sakė, kad tu išgelbėjai Fenelos gyvybę.

– Fenelos? – išspaudžiau virpančiu balsu, vis dar sutriuškinta baimės.

– Fenelos Faa. Tu atvedei jai daktarą... čionai... vakar vakare.

Turbūt atrodžiau kaip visiška kvaiša, stovėdama ten išsižiojusi lyg auksinė žuvelė. Mano smegenims reikėjo laiko pasivyti, nes mergaitė staiga pasikeitė: užuot laikiusi peilį man prie gerklės, ėmė atsiprašinėti. Nebuvau pratusi prie atsiprašymų, ir šis – turbūt pirmas, kurį išgirdau per visą savo gyvenimą, – užklupo mane netikėtai.

– Kas tu tokia? – paklausiau.

– Porceliana, – tarė ji, nušokdama nuo vežimo. – Porceliana Ly, Fenela – mano senelė.

Ji artinosi prie manęs per žolę, ištiesusi rankas į biblinį atlaidumo gestą.

– Leisk tave apkabinti, – tarė ji. – Reikia tau padėkoti.

Turiu pripažinti, kad truputį atsitraukiau.

– Nebijok, neįkąsiu, – tarė ji ir staiga čiupo mane, stipriai apkabindama rankomis, smakrą smarkiai įremdama man į petį.

– Ačiū tau, Flavija de Liuka, – sukuždėjo man į ausį, tarsi būtume senos draugės, – ačiū.

Kadangi vis dar pusiau laukiau, kada man tarp menčių įsmigs durklas, deja, neatsakiau jai į apkabinimą tuo pačiu, o priėmiau jį sustingusi, tylėdama, visai kaip koks Bakingamo rūmų sargybinis, apsimetantis, kad nepastebi, kaip sau leidžia elgtis pernelyg draugiškas turistas.

– Nėr už ką, – ištariau. – Kaip ji? Fenela, turiu omenyje.

Man buvo nelengva ištarti čigonės vardą. Nepaisant fakto, kad Dafi ir aš visada savo motiną vadinome Harieta (tik Filė, kuri yra vyresnė, atrodo, turi teisę vadinti ją Mamyte), vis tiek atrodė nepaprastai įžūlu vadinti nepažįstamosios senelę vardu.

– Jiems atrodo, kad ji pasveiks. Per anksti pasakyti. Bet jeigu ne tu...

Jos tamsiose akyse ėmė tvenktis ašaros.

– Nieko tokio, – nejaukiai tariau, – jai reikėjo pagalbos. Aš pasipainiojau.

Ar tikrai viskas taip paprasta? Ar po tuo slypėjo kažkas giliau?

– Kaip tu sužinojai – apie tai? – paklausiau, pamodama į laukymę.

– Policininkai susekė mane Londone. Rado mano vardą ir visa kita ant popieriaus skiautelės jos rankinuke. Išmaldavau, kad pavežtų vienas tipelis su sunkvežimiu iš Kovent Gardeno, ir jis atvežė mane iki Dodingslio. Likusį kelią atėjau pėsčiomis. Atsiradau čia ne daugiau nei prieš valandą.

Keturios auksinės žvaigždutės inspektoriui Hjuitui ir jo vyrams, pagalvojau. Man net į galvą nešovė vežime ieškoti Fenelos Faa rankinuko.

– Kur apsistojai? „Trylikoje gaigalų"?

– Kad mane kur! – tarė ji apsimestiniu Koknio akcentu. – Čia tai pasakei, ką!

Turbūt atrodžiau įsižeidusi.

– Negalėčiau sukrapštyti nė dviejų šilingų, nors užmušk, – atrėžė ji, plačiu gestu pamodama į miškelį, – tai spėju, kad apsistosiu kaip tik čia.

– Čia? Vežime?

Priblokšta pažvelgiau į ją.

– Kodėl ne? Jis gi Fenelos, ar ne? Vadinasi, tas pats kaip mano. Beliko sužinoti, kas tas ponas, kuriam priklauso šitas žalias plotelis, ir...

– Jis vadinasi Statiniai, – tariau, – ir priklauso mano tėvui.

Tiesą sakant, ne visai: jis priklausė Harietai, bet nemaniau, kad reikia aiškinti apie mūsų šeimos teisinius sunkumus pusiau nuskurusiai nepažįstamajai, kuri ką tik grasino mane nužudyti.

– Nejaugi! – šūktelėjo ji. – Atsiprašau. Nė nepagalvojau.

– Bet tau negalima čia apsistoti, – tęsiau. – Čia nusikaltimo vieta. Nematei ženklo?

– Aišku, mačiau. O tu?

Nusprendžiau ignoruoti šį vaikišką atsakymą.

– Kad ir kas užpuolė tavo senelę, galbūt vis dar bastosi aplink. Kol policija neišsiaiškino, kas ir kodėl, nesaugu čia būti sutemus.

Tai buvo dalis tiesos, bet ne visa.

Ne mažiau nei Porcelianos fizinis saugumas, man rūpėjo maudžiantis noras atlyginti žalą, sukeltą Fenelos Faa šeimai: ištaisyti seną skriaudą, padarytą mano tėvo.

Pirmąkart gyvenime pajutau, kaip mane suėmė paveldėta kaltė.

– Todėl tau teks apsistoti Bukų giraitėje, – leptelėjau.

Štai! Padariau. Peršokau. Bet dar tebekalbėdama supratau, kad netrukus savo žodžių pasigailėsiu.

Pavyzdžiui, Tėvas pašėls iš pykčio.

Net kai jo mylimoji Harieta pakvietė čigonus apsistoti Bukų giraitėje, Tėvas juos išvarė. Jeigu jai nepavyko, tai aš tuo labiau neturiu šansų.

Gal dėl to taip ir pasielgiau.

– Mano tėvas gana ekscentriškas, – tariau. – Bent jau jam šauna į galvą keistų idėjų. Jis neleidžia į Bukų giraitę svečių, išskyrus savo seserį. Man reikės tave įsivesti paslapčia.

Porceliana atrodė išsigandusi tokios minties.

– Nenoriu pridaryt bėdos.

– Nesąmonė, – pasakiau visai kaip teta Felicitė, Žmogus-Volas. – Nebus jokios bėdos. Į rytinį priestatą niekas niekada neužklysta. Net nesužinos, kad tu ten.

– Pasiimk savo daiktus, – įsakiau.

Iki to momento nepastebėjau, kokia Porceliana išsekusi. Juoda krepo suknele ir juodais ratilais po akimis, ji atrodė tarsi būtų išsirengusi į kaukių puotą „Jauna moteris Giltinė“.

– Nieko neturiu, – tarė ji, – tik tiek, kiek matai. – Ji atsiprašydama truktelėjo savo sunkų suknelės kraštą. – Ji Fenelos. Šįryt turėjau išsiplauti savo pačios drabužius upėje, ir jie dar neišdžiūvo.

Išsiplauti drabužius? Kam jai to prireikė? Kadangi atrodė, kad tai ne mano reikalas, nepaklausiau: galbūt rasiu pretekstą priminti apie tai vėliau.

– Na tai eime, – tariau, bandydama nutaisyti linksmą toną. – Bukų giraitė laukia.

Pakėliau Gledis ir stūmiau ją šalia savęs. Porceliana vilkosi kelis žingsnius atsilikusi, nuleidusi akis.

– Nėra baisiai toli, – po kiek laiko pasakiau. – Manau, apsidžiaugsi, gavusi progą išsimiegoti.

Atsisukau ir pamačiau, kad ji atsakydama linktelėjo, bet neprabilo. Ji šliurino man iš paskos, išsekusi, ir net dekoratyviniai delfinai prie Poseidono fontano nepriverte jos pakelti akių nuo žemės.

– Jie buvo pagaminti aštuonioliktajame amžiuje, tad jie visai senukai. Anksčiau jiems iš burnos švirkšdavo vanduo.

Vėl linktelėjo.

Trumpindamos kelią kirtome Trafalgaro pievą, apleistų terasų seriją, kuri buvo į pietryčius nuo namo. Seras Jurgis de Liuka, kuris suplanavo ją, pagerbdamas admirolą Nelsoną ir jo pergalę prieš

ispanus, įvykusią prieš kokius keturiasdešimt metų, sukūrė ją maždaug tuo pat metu kaip Perspektyvą.

Paprasčiausiai prijungęs Liucijaus „Siusijaus“ de Liukos anksčiau įrengtą didžiulį požeminį vamzdyną, Seras Jurgis ketino aktyvuoti savo didingą landšaftą su fontanais kaip staigmeną savo nuotakai.

Ir taip prasidėjo landšafto architektūros darbai, kurie turėjo nukonkuruoti ar net pralenkti dekoratyvinio ežero grožį, bet spekuliacijos geležinkelio manijos laikais sunaikino jo turtus. Praradęs beveik visą kapitalą, tai, kas buvo suplanuota kaip didinga fontanų alėja su Bukų giraite centre, jis paliko gamtos jėgų valiai.

Dabar, po šimtmečio lietaus, sniego, saulės ir vėjo, ir po kaimiečių naktinių apsilankymų, kurie ateidavo vogti akmenų savo daržų sienoms, Trafalgaro pieva ir jos statulos atrodė tarsi skulptoriaus laužynas, pilnas visokių akmeninių angeliukų gabalų, apsamanojusių tritonų ir jūrų nimfų, išsikišusių iš žemės šen ir ten tarsi akmeniniai plaukikai iš sudužusio laivo, laukiantys, kol juos išgelbės iš žemių jūros.

Išliko tik Poseidonas, drybsantis su savo tinklu ant trupančio pjedestalo, marmuru mąstantis apie savo sudužusią šeimą, trišakį su trimis smaigaliais tarsi žaibolaidį atkišęs į tai, kas dar galėtų būti likę iš senovės graikų dangaus.

– Štai senasis Poseidonas, – tariau, pasisukdama ir tempdama Gledis dar vienais sutrupėjusiais laiptais aukštyn, – jo nuotrauka prieš porą metų buvo *Kaimo gyvenime.* Visai didingas, ar ne?

Porceliana staiga visiškai sustojo, ranka prisidengusi burną, tuščiomis akimis, plačiomis ir tamsiomis tarsi duobės, žvelgdama aukštyn. Tada ji riktelėjo tarsi žvėriukas.

Pasekiau jos žvilgsnį ir iškart pamačiau tai, nuo ko ji buvo sustingusi vietoje.

Ant Poseidono trišakio tarsi baidyklė, pakabinta paltų kabykloje, maskatavo tamsus pavidalas.

– Tai Brukis Heirvudas, – tariau, dar net nepamačiusi jo veido.

Devintas

Vienas iš trišakio dantų buvo persmeigęs Brukio ilgo moleskino palto apykaklę, ir jis šiek tiek sūpavosi pavėjui ir atrodė gana nerūpestingas plokščia kepure ir raudonu šaliku, tarsi linksmintųsi karuselėje.

Akimirką pamaniau, kad jis gal nukrito.

Galbūt nuo alkoholio apimtas pernelyg geros nuotaikos mėgino užkopti ant statulos. Galbūt paslydo nuo Poseidono galvos ir nukrito ant trišakio.

Tačiau ši mintis gyvavo neilgai. Beveik iškart pamačiau, kad jo rankos surištos už nugaros. Bet tai nebuvo blogiausia.

Kai apėjau aplink į patį priekį, saulė ryškiai sublizgo ant kažko, kas, rodėsi, kyšojo Brukiui iš burnos.

– Lik čia, – pasakiau Porcelianai, nors buvo matyti, kad ji nė už ką nepajudėtų.

Atrėmiau Gledis į žemesnįjį iš trijų kriauklės formos dubenų, iš kurių buvo sudarytas fontanas, tada užlipau ant vamzdinio jos rėmo ir atsistojau ant sėdynės, nuo kurios jau galėjau keliu pasiekti šiurkštų akmeninį pakraštį.

Tas fontano dubuo buvo pilnas šlykščios sriubos iš juodo vandens, negyvų lapų ir puvėsių, nes buvo apleistas visą amžių, ir pragariškai dvokė.

Atsistojusi ant krašto sugebėjau užsiropšti ant viduriniojo fontano dubens ir galiausiai ant aukščiausiojo. Dabar buvau aukštai sulig Brukio keliais ir žvelgiau aukštyn į nereginčias akis. Jo veidas buvo kraupiai baltas lyg žuvies pilvas.

Jis buvo visiškai negyvas, be abejo.

Kai praėjo pradinis šokas, kai suvokiau, kad kažko, su kuo kalbėjausi vos prieš kelias valandas, nebebuvo gyvųjų pasaulyje, pasijutau keistai sujaudinta.

Mirusiųjų nė kiek nebijau. Tiesą sakant, iš savo ribotos patirties esu atradusi, kad jie manyje sukelia jausmą, visai priešingą baimei. Miręs kūnas kur kas įdomesnis už gyvą, ir aš esu supratusi, kad dauguma lavonų pasakoja įdomesnius dalykus. Man yra pavykę pamatyti jų keletą per savo gyvenimą; tiesą sakant, Brukis man buvo trečias.

Pasistiebusi ant akmeninės kriauklės skulptūros krašto, aiškiai pamačiau, kas ten prieš tai blizgėjo saulėje. Išlindęs iš vienos Brukio nosies šnervės – o ne iš burnos – buvo daiktas, kuris iš pradžių atrodė kaip apskritas sidabrinis medalionas: plokščias, pradurtas diskas su pritvirtinta rankena. Ant jo galo buvo sustingęs vienas Brukio kraujo lašas.

Paveikslėlyje, įspaustame ant disko, buvo omaras, o ant rankenos – de Liukų monograma.

DL.

Tai buvo sidabrinis omarų krapštiklis – vienas iš komplekto, priklausančio Bukų giraitei.

Paskutinį kartą, kai mačiau vieną iš šių aštrių įrankių, Dogeris jį trynė sidabro šveitikliu prie virtuvės stalo.

Veiksmingasis to daikto galas, kaip prisiminiau, baigėsi dviem dantukais, atsikišusiais tarsi ragai ant sraigės galvos. Tie

dantys, skirti iškrapštyti rausvą mėsą iš virto omaro plyšių ir tarpų, dabar buvo tvirtai įstrigę kažkur giliai Brukio Heirvudo smegenyse.

Mirtis nuo šeimos sidabro, pagalvojau, nespėjusi išjungti tos savo proto dalies.

Tyli dejonė iš apačios man priminė, kad Porceliana vis dar čia.

Jos veidas buvo beveik toks pat baltas kaip Brukio, ir pamačiau, kad ji dreba.

– Dėl Dievo meilės, Flavija, – tarė ji virpančiu balsu, – lipk žemyn – nešdinamės iš čia. Man atrodo, aš apsivemsiu.

– Tai Brukis Heirvudas, – pasakiau, ir manau, kad tyliai pasimeldžiau už brakonieriaus sielos ramybę.

Apsaugok jį, Viešpatie, ir tegul danguje gausiai pakanka upelių su upėtakiais.

Mintis apie upėtakius man priminė Koliną Prautą. Tą berniuką buvau beveik pamiršusi. Ar Kolinas atsidus iš palengvėjimo, kai išgirs, kad jo kankintojas mirė? Ar gedės?

Brukio motina irgi pateks į tokią pat keblią padėtį. Kaip, supratau, ir beveik visi Bišop Leisio gyventojai.

Pastačiau koją ant Poseidono kelio ir prisitraukiau prie jo raumeningos alkūnės. Dabar buvau šiek tiek virš Brukio ir iš viršaus žiūrėjau į tai, kas buvo kritę man į akis. Tarpe tarp dviejų trišakio dantų buvo šviesi šešiapensio dydžio vieta, tarsi kažkas būtų bronzą šiek tiek patrynęs skuduru.

Įsidėmėjau jo formą, tada ėmiau lėtai lipti žemyn, labai stengdamasi nepaliesti Brukio kūno.

– Nagi, – tariau Porcelianai, papurtydama ją už rankos, – dingstam iš čia, kol kas nors nepagalvojo, kad tai padarė kuri nors iš mūsų.

Nepasakiau jai, kad Brukio kaukolės pakaušis buvo virtęs į kruviną košę.

Mes akimirką sustojome už vienos rožių gyvatvorės, kurios šiuo metų laiku žydėjo antrą kartą. Iš virtuvės daržo pusės buvo girdėti, kaip Dogeris kastuvėliu gramdo senas žemes iš gėlių vazonų. Ponia Malet, kaip žinojau, turbūt buvo išėjusi iki rytdienos.

– Lik čia, – sukuždėjau, – kol viską išžvalgysiu.

Porceliana, rodėsi, mane vos girdėjo. Išbalusi iš išgąsčio ir nuovargio, ji stovėjo kaip stulpas tarp rožių tarsi kokia Bukų giraitės statula, ant kurios kažkas juokaudamas užmetė seną juodą suknelę.

Švystelėjau, kaip tikėjausi, nepastebimai, per pievą ir per žvyruotą kelią prie virtuvės durų. Prisiplojusi prie jų prispaudžiau ausį prie sunkios medienos.

Kaip jau sakiau, iš Harietos paveldėjau beveik nenormalią klausą. Bet kokį puodų ir keptuvių tarškesį ar pokalbio ūžesį būčiau iškart išgirdusi. Ponia Malet dirbdama nuolat kalbėdavosi su savimi, ir nors spėjau, kad ji išėjusi iki rytdienos, atsargumo per daug nebūna. Jei Filė ir Dafi planuotų dar vieną pasalą, jų krizenimas ir kikenimas jas būtų išdavęs.

Bet nieko neišgirdau.

Atidariau duris ir užėjau į tuščią virtuvę.

Svarbiausia man buvo įvesti Porcelianą į namus ir saugiai kur nors ją padėti, kur niekas neįtartų jos esant. Tą padariusi, iškviesiu policiją.

Bukų giraitėje telefonas buvo laikomas paslėptas mažame sandėliuke siaurame koridoriuje tarp fojė ir virtuvės. Kaip jau sakiau, Tėvas neapkentė to „prietaiso“, ir mums visiems Bukų giraitėje buvo draudžiama juo naudotis.

Tykindama koridoriumi išgirdau atpažįstamą garsą: batų odą ant plytelių. Labiausiai tikėtina, kad tai Tėvas. Dafi ir Filės bateliai labiau moteriški, ir jų garsas švelnesnis, labiau šnarantis.

Nėriau į telefono kabiną ir tyliai užsidariau duris. Pasėdėsiu tamsoje ant mažojo rytietiško suolelio ir palauksiu.

Žingsniai fojė sulėtėjo ir sustojo. Sulaikiau kvapą.

Po kokių dviejų su puse amžinybių jie ėmė judėti tolyn, link vakarinio priestato ir Tėvo studijos, kaip man atrodė.

Tą akimirką – prie pat mano alkūnės! – suskambo telefonas... ir dar kartą.

Po kelių akimirkų žingsniai grįžo, artėdami prie fojė. Pakėliau ragelį ir tvirtai prispaudžiau prie krūtinės. Jeigu staiga nustos skambėti, Tėvas pagalvos, kad skambinantysis padėjo ragelį.

– Alio? Alio? – girdėjau, kaip tylus balsas kalba man į krūtinkaulį, – ar jūs ten?

Išorėje, fojė, žingsniai sustojo – ir tada atsitraukė.

– Ar jūs ten? Alio? Alio? – dabar jau šaukė prislopintas balsas, gana įtūžęs.

Pridėjau ragelį prie ausies ir sukuždėjau į mikrofoną:

– Alio? Kalba Flavija de Liuka.

– Čia konsteblis Linetas iš Bišop Leisio. Inspektorius Hjuitas bandė su tavim susisiekti.

– Oi, konstebli Linetai, – tyliai ištariau, nutaisiusi balsą kaip Olivijos de Havilend, – kaip tik ketinau jums skambinti. Kaip gerai, kad paskambinote. Bukų giraitėje ką tik nutiko pats baisiausias dalykas!

Tą darbą atlikusi, skubiai pasišalinau į rožių krūmus.

– Eime, – pasakiau Porcelianai, kuri stovėjo lygiai taip pat, kaip ją palikau. – Nėr kada švaistyt laiko!

Mažiau nei po minutės mes vogčiomis sėlinome aukštyn plačiaisiais Bukų giraitės rytinio priestato laiptais.

– Nieko sau, – tarė Porceliana, pamačiusi mano miegamąjį, – kaip kokia sumauta paradų aikštė!

– Ir ne mažiau šalta, – atsakiau, – lįsk po antklode. Einu pripilsiu karšto vandens butelį.

Skubiai užsukau į savo laboratoriją šalimais, penkias minutes pakaitinau Bunzeno degikliu ir jau pyliau verdantį vandenį į raudonos gumos maišą, pasiruošusi pakišti jį Porcelianai po kojomis.

Pakėliau savo čiužinio kampą ir ištraukiau dėžutę šokoladinių saldainių, kurią buvau nukniaukusi nuo virtuvės slenksčio, kur Nedas, įsimylėjęs padavėjas, amžinai palikinėjo dovanas Filei. Kadangi panelė Išpuikėlė niekad nesužinodavo apie jas, tai kažin ar galėjo jų pasigesti, ar ne? Priminiau sau, kad reikia pasakyti Nedui, kitąkart kai jį pamatysiu, kaip nudžiugino ta jo dovana. Tik nepasakysiu ką.

– Vaišinkis, – pasakiau, nuplėšdama celofaną nuo dėžutės. – Gal ne tokie švieži kaip gėlės gegužę, bet bent jau lervų juose neknibžda.

Nedo biudžetas leido jam pirkti tik tokius šokoladukus, kurie vitrinoje buvo palikti ketvirtį amžiaus ir ilgiau.

Porceliana sustingo, pusiau pakėlusi vanilės kremo saldainį prie burnos.

– Valgyk, – tariau jai. – Aš tik erzinu.

Tiesą sakant, ne, bet neverta gadinti mergaitei nuotaikos.

Ketindama užtraukti užuolaidas, nuėjau prie lango, kur stabtelėjau greitai žvilgtelėti laukan. Nieko nebuvo matyti.

Už vejų mačiau Perspektyvos kampą, o į pietus – Poseidoną! Visai buvau pamiršusi, kad pro mano miegamojo langą matyti tas fontanas.

Ar įmanoma, kad?.. Pasitryniau akis ir pažiūrėjau dar kartą.

Taip! Štai jis – Brukis Heirvudas, kuris iš taip toli žiūrint tebuvo tamsi lėlė, kabanti ant jūrų dievo tridančio. Lengvai galėčiau ištrūkti atgal pasižiūrėti dar kartą, kol nepasirodė policija. O jeigu jie *atvažiuotų*, man būnant įvykio vietoje, pasakyčiau jiems, kad jų laukiau; stebėjau Brukį ir užtikrinau, kad niekas nebūtų paliesta. Ir taip toliau.

– Atrodai nuvargusi, – tariau, atsisukdama į Porcelianą.

Jos akių vokai jau markstėsi, kai užtraukiau užuolaidas.

– Saldžių sapnų, – palinkėjau, bet nemanau, kad ji mane išgirdo.

Durų skambutis suskambo, kai nusileidau laiptais. Po šimts! Vos spėjau pamanyti likusi viena. Suskaičiavau iki dešimt ir atidariau duris – kaip tik tada, kai skambutis suskambo vėl.

Ten stovėjo inspektorius Hjuitas, tebelaikydamas pirštą ant mygtuko, nutaisęs truputį sumišusią veido išraišką, tarsi būtų mažas berniukas, pagautas bežaidžiant „Pabelsk ir pabėk“.

Jie tai tikrai nemėgsta gaišti laiko, pagalvojau. Su konstebliu Linetu kalbėjau mažiau nei prieš dešimt minučių.

Inspektorius atrodė kiek nustebintas, pamatęs mane prie durų.

– Ak, – tarė jis, – visur ta Flavija de Liuka.

– Laba diena, inspektoriau, – pasakiau tokiu balsu, kad nors prie širdies dėk, – gal užeisite?

– Ačiū, ne, – atsakė jis, – kaip suprantu, įvyko dar vienas... incidentas.

– Incidentas, – tariau, žaisdama jo paties žaidimą, – deja, tai Brukis Heirvudas. Trumpiausias kelias į Trafalgaro pievą yra pro

ten, – pridūriau, rodydama į rytus, – eikite paskui mane, parodysiu.

– Palauk, – sustojo inspektorius Hjuitas, – nieko panašaus. Noriu, kad visiškai į šitą nesikištum. Ar supranti, Flavija?

– Tai *mūsų* žemės, inspektoriau, – tariau, primindama jam, kad kalba su de Liuka.

– Taip, ir tai *mano* tyrimas. Nors vienas tavo pirštų atspaudas įvykio vietoje – ir aš tau pateiksiu įtarimą. Ar supratai?

Koks įžūlumas! Nevertas atsakymo. Galėjau pasakyti „Mano pirštų atspaudų jau yra įvykio vietoje, inspektoriau", bet nepasakiau. Apsisukau ant kulno ir užtrenkiau duris jam prieš veidą.

Viduje skubiai priplojau ausį prie durų ir iš visų jėgų įsiklausiau.

Nors garsas, kurį išgirdau, buvo panašus į abejingą kikenimą, iš tikrųjų inspektorius turbūt šūktelėjo iš nevilties, taip kvailai praradęs aukščiausios rūšies proto paslaugas.

Kad jį kur po galais ir po velniais! Dar pasigailės savo despotiško elgesio. O taip, tikrai – pasigailės!

Laiptų viršuje nuskriejau į savo chemijos laboratoriją. Atrakinau sunkiąsias duris, užėjau į kambarį ir beveik iškart atsipalaidavau, nes mane apėmė gilus ramybės jausmas.

Ta vieta buvo kažkuo ypatinga: šviesa taip švelniai krito pro aukštus švinuotus suveriamuosius langus, Leitzo mikroskopas, kadaise priklausęs dėdei Tarui, o dabar teikiantis man šitokį pasitenkinimą, šiltai švytėjo variu, laboratorijos stikliniai indai švietė ryžtingai, bemaž nekantriai, spintelės buvo pilnos tvarkingai sužymėtų buteliukų su chemikalais (įskaitant kelis su gan įspūdingais nuodais), o dar eilių eilės knygų – visa tai kambariui suteikė kažką tokio, ką galėčiau apibūdinti tik kaip šventovės pojūtį.

Pasiėmiau vieną iš aukštųjų laboratorijos taburečių ir užkėliau ją ant bufeto prie langų. Tada iš apatinio stalo stalčiaus – kurį, kadangi jame buvo dienoraščiai ir dokumentai, tebelaikiau dėdės Taro stalčiumi – išsiėmiau vokiškus žiūronus. Jų lęšiai, kaip sužinojau iš vienos knygos jo bibliotekoje, buvo padaryti iš specialaus smėlio, randamo tik Tiuringijos miške prie Martinrodos kaimo Vokietijoje, ir dėl aliuminio oksido, esančio jo sudėtyje, jų rodomas vaizdas buvo stebėtinai aiškus. O man būtent to ir reikėjo!

Pasikabinusi žiūronus ant kaklo, nuo kėdės užlipau ant bufeto, tada užkopiau ant taburetės, ir baimindamasi pasistiebiau savo improvizuoto stebėjimo bokšto viršuje, beveik liesdama galva lubas.

Viena ranka laikydamasi lango rėmo, o kita prispaudusi prie akių žiūronus, man likusiais laisvais pirštais ėmiau sukioti fokusavimo rankenėlę.

Kai gyvatvorės aplink Trafalgaro pievą staiga tapo ryškios iki smulkmenų, supratau, kad vaizdas iš laboratorijos, ir dar tokiu kampu, turėtų būti daug aiškesnis, nei tas, kurį mačiau pro miegamojo langą.

Taip – štai ir Poseidonas, žvelgiantis į savo nematomąjį vandenyną, nekreipiantis dėmesio į tamsų ryšulį, tabaluojantį ant jo tridančio. Bet dabar aiškiai mačiau visą fontaną.

Kadangi galingieji lęšiai sumažino atstumą, taip pat pamačiau inspektorių Hjuitą, kuris pasirodė iš už fontano, pakėlė ranką prisidegdamas akis nuo saulės ir sustojo, žvelgdamas aukštyn į Brukio kūną. Jis papūtė lūpas ir aš mintyse beveik išgirdau, kaip jam išsprūdo tylus švilptelėjimas.

Kažin ar jis žinojo esąs stebimas.

Vaizdas žiūronuose staiga išblėso, vėl paryškėjo – ir vėl nublanko. Atitraukiau žiūronus nuo akių ir supratau, kad saulę staiga uždengė

debesis. Nors buvo per toli vakaruose, kad galėčiau pamatyti, dėl tamsos, kuri užgulė kraštovaizdį, supratau, kad mūsų laukia audra.

Vėl pakėliau žiūronus ir spėjau pamatyti, kad inspektorius žiūri tiesiai į mane. Aiktelėjau – tada supratau, kad tai optinė apgaulė; žinoma, jis manęs nematė. Jis tikriausiai žiūrėjo aukštyn į audros debesis, besikaupiančius virš Bukų giraitės.

Jis nusisuko, tada pasisuko vėl, ir dabar pasirodė, kad jis su kažkuo kalbasi: taip ir buvo. Man stebint, iš už fontano pagrindo atėjo detektyvas seržantas Vulmeris, nešinas sunkia įrankių dėže, o paskui jį iškart sekė daktaras Darbis ir detektyvas seržantas Greivsas. *Jie tikriausiai visi atvažiavo viena mašina*, pagalvojau, *ir vairavo aplink per Daubą ir Statinius.*

Nespėtum nė pasakyti „Džekas Robinsonas", kai seržantas Vulmeris jau pasistatė savo sulankstomą trikojį ir pritaisė sunkią policijos kamerą. Nustebau, kaip mikliai jo kresni pirštai čiupinėjo delikačius valdymo svertus, ir kaip greitai jam pavyko nufotografuoti pirmuosius kelis kartus.

Staiga akinamai blykstelėjo žaibas, o paskui ausis beveik iškart perrėžė griaustinio trenksmas, ir aš vos nenuvirtau nuo taburetės. Paleidau kristi žiūronus, kurie pakibo ant kaklo, ir priplojau abi rankas prie lango stiklų, kad atgaučiau pusiausvyrą.

Ką ten man Dafi kartą sakė per vasaros liūtį?

– Nesiartink prie langų per audrą su perkūnija, tu žiopla asiliuke.

Ir štai aš, žaibui laižant lango viršų, stoviu prisiglaudus prie stiklo kaip drugelis ant kortelės Gamtos istorijos muziejuje.

– Net jeigu žaibas į tave nepataikys, – tuomet pridūrė ji, – griaustinio garsas išsiurbs tau orą iš plaučių ir išvers tave išvirkščią kaip raudoną kojinę.

Žaibas vėl blykstelėjo, sugaudė griaustinis, ir lietus ėmė piltis veržliais šuorais, daužydamas stogą tarsi muštų litaurus. Staiga pakilo vėjas ir medžiai parke ėmė pašėlusiai lankstytis nuo jo gūsių.

Tiesą sakant, tai buvo visai smagu. *Velniop Dafi*, pamaniau. Truputį pasitreniravusi, galėčiau netgi mėgti griaustinį ir žaibus.

Išsitiesiau, išlyginau pusiausvyrą ir pakėliau žiūronus prie akių.

Tai, ką pamačiau, buvo tarsi vaizdas iš pragaro. Žalioje blausioje šviesoje, plaikstomi vėjo ir apšviesti nereguliarių žaibo blyksnių, trys policininkai kėlė Brukio kūną nuo tridančio. Jie buvo užrišę virvės kilpą jam po pažastimis ir lėtai, beveik švelniai leido jį žemėn. Iškilęs lietuje virš jų Poseidonas, tarsi siaubingas akmeninis Šėtonas, pakėlęs savo šakes, tebespoksojo tolyn į savo vandeningąjį pasaulį, tarsi paprastų žmonių kvailystės jam būtų mirtinai nuobodžios.

Inspektorius Hjuitas ištiesė ranką, palietė virvę ir padėjo nuleisti kūną, o jo plaukai buvo nuo lietaus prisiplоję prie kaktos, ir akimirką mane apėmė jausmas, tarsi stebėčiau klaikią Kristaus kančių misteriją.

Gal taip ir buvo.

Tik kai seržantas Vulmeris iš savo dėžės atnešė šiek tiek brezento ir uždengė Brukio kūną, atrodė, tik tada jiems toptelėjo prisidengti ir patiems. Nors priedanga iš jo buvo itin menka, daktaras Darbis virš galvos laikė savo juodąjį mediko krepšį, stovėjo nejudėdamas ir lietuje atrodė apgailėtinas.

Inspektorius Hjuitas išlankstė mažą permatomą lietpaltį ir užsimetė jį ant savo permirkusių rūbų. Atrodė kaip kažkas tokio, ką galėtų apsirengti kambarinė, ir aš ėmiau spėlioti, ar jam žavioji žmona Antigonė kyštelėjo jį į kišenę tokiems netikėtiems atvejams kaip šis.

Seržantas Vulmeris flegmatiškai stovėjo liūtyje, tarsi jo didumo pakaktų apsisaugoti nuo vėjo ir lietaus, o seržantas Greivsas, kuris

vienintelis iš jų keturių buvo pakankamai mažas, kad pavyktų, patogiai įsigrūdo po žemiausiuoju fontano dubeniu pavėjinėje pusėje ir tupėjo ten sausas kaip antis.

Tada staiga, taip pat greitai kaip ir prasidėjo, audra baigėsi. Tamsusis debesis nuslinko į rytus, išlindo saulė, o paukščiai vėl užtraukė savo pertrauktas giesmes.

Seržantas Vulmeris nuėmė vandeniui atsparų uždangalą, kuriuo buvo uždengęs kamerą, ir ėmė fotografuoti fontaną visais įsivaizduojamais kampais. Kai pradėjo fotografuoti stambiu planu, pasirodė greitosios pagalbos mašina, svirduliuojanti nelygia žeme tarp Statinių ir Trafalgaro pievos.

Apsikeitęs keliais žodžiais su vairuotoju, daktaras Darbis padėjo užkelti įvyniotą Brukio kūną ant neštuvų, o tada atsisėdo į keleivio sėdynę.

Kai greitoji lėtai nudardėjo šalin, sukiodamasi, kad išvengtų pusiau palaidotų skulptūrų, pastebėjau, kad pasirodė vaivorykštė. Peizažą nušvietė klaiki geltona šviesa, nuo kurios jis atrodė tarsi ryškus bepročio piešinys.

Tolimajame Trafalgaro pievos gale, medžių pakraštyje, kažkas sujudėjo. Truputį pakreipiau ir greitai sufokusavau žiūronus, ir kaip tik spėjau pamatyti miške dingstantį pavidalą.

Dar vienas brakonierius, pamaniau, *stebi policiją; nenori, kad jį pastebėtų.*

Lėtai apžvelgiau medžių kamienus, bet kad ir kas ten buvo, dingo.

Vėl žiūronais susiradau greitąją ir stebėjau ją, kol ji dingo už tolimos gyvatvorės. Kai prapuolė iš akių, nulipau nuo taburetės ir užrakinau laboratoriją.

Jei noriu apieškoti Brukio irštvą, kol ten nepasirodė policija, reikia judintis žaibo greitumu.

DEŠIMTAS

Vienintelė bėda: neturėjau nė menkiausio supratimo, kur gyveno Brukis.

Gal ir būčiau galėjusi dar kartą apsilankyti telefono spintoje, bet Bukų giraitės fojė būčiau rizikavusi susidurti su Tėvu ar blogiau – su Dafi arba File. Be to, atrodė neįtikėtina, kad toks dykaduonis kaip Brukis būtų įtrauktas į telefonų knygą.

Užuot rizikavusi būti sučiupta, aš paslapčia nuslinkau į paveikslų galeriją, kuri užėmė beveik visą rytinio priestato pirmąjį aukštą.

Visa armija de Liukų protėvių žvelgė iš aukšto į mane, kai ėjau pro šalį, o jų veiduose aš nejaukiai atpažinau savo pačios bruožų. *Dauguma jų man būtų nepatikę*, pagalvojau, *ir daugumai jų būčiau nepatikus aš.*

Persiverčiau kūliu, kad parodyčiau jiems, kad man nerūpi.

Vis dėlto, kadangi tas draugužis to nusipelnė, dėdės Taro portretui gyvai kaip skautė atidaviau pagarbą, nors iš tos organizacijos mane ir išvarė, kaip man pasirodė, visai neteisingai, viena moteris, kuri visiškai neturėjo humoro jausmo. *Garbės žodis, panele Pašli*, – būčiau pasakiusi jai, jeigu būčiau gavusi bent menkiausią progą, – *tas geležies hidroksidas juk buvo tik pokštas.*“

Tolimajame galerijos gale buvo kambariukas. Jame Bukų giraitės šlovės laikais buvo rėminami ir taisomi portretai ir peizažai, iš kurių buvo sudaryta mano šeimos meno kolekcija.

Pora pušinių lentynų ir darbastalis, buvę kambaryje, tebebuvo prikreikti dulkėtų lako ir dažų skardinių, kurių turinys sudžiūvo maždaug tuo pat metu kaip karalienė Viktorija, ir iš kurių šen bei ten kyšojo teptukų rankenos tarsi suakmenėjusios žiurkių uodegos.

Atrodė, kad visi, išskyrus mane, pamiršo pačią naudingiausią šio kambario savybę: pakeliamąjį langą, kurį buvo lengva atidaryti ir iš vidaus, ir iš išorės – ypač po to, kai aš pradėjau tepti jo slankiojančias dalis taukais, nukniauktais iš podėlio.

Išorinėje sienoje, tiesiai po lango stakta, pusiaukelėje iki žemės, buvo pusiau ištrūnijusi plyta (pripažįstu, kad jos lėtą irimą šiek tiek paskatinau, kapodama ją Dogerio kastuvėliu): ideali pakopa bet kam, kas norėtų išeiti ar grįžti į namą, neatkreipdamas nereikalingo dėmesio.

Kai išsiropščiau pro langą ir nulipau ant žemės, vos neužmyniau Dogerio, kuris klūpojo šlapioje žolėje. Jis atsistojo, nusikėlė skrybėlę ir vėl ją užsidėjo.

– Laba diena, panele Flavija.

– Laba diena, Dogeri.

– Koks puikus lietus.

– Tikrai puikus.

Dogeris žvilgtelėjo į auksinį dangų ir ėmėsi ravėti toliau.

Tokie žmonės – patys geriausi. Jie neprilimpa kaip kokie musgaudžiai.

Gledis padangos linksmai dūzgė, mums lenkiant pro Šv. Tankredą į pagrindinę gatvę. Ji mėgavosi diena ne mažiau nei aš.

Priekyje, kairėje, už kelių namų nuo „Trylikos gaigalų“ buvo Regio Petibouno senienų krautuvė. Mintyse žymėjausi, kad reikia

ten vėliau apsilankyti, kai durys atsilapojo ir į gatvę išlėkė akiniuotas berniukas.

Tai buvo Kolinas Prautas.

Pasukau, kad į jį neatsitrenkčiau, ir Gledis ėmė pratisai čiuožti drebėdama.

– Kolinai! – sušukau sustojusi. Vos vos bjauriai nenugriuvau.

Bet Kolinas jau buvo perėjęs per pagrindinę gatvę ir dingęs Varžtų skersgatvyje, siaurame, dvokiančiame praėjime, kuris vedė į gatvelę už parduotuvių.

Neverta ir sakyti, kad nusekiau paskui, vėl pagarbindama tuos, kas išrado „Sturmey-Archer" trijų pavarų dviratį.

Nuskriejau į tą gatvelę, bet Kolinas jau buvo beužeinąs už kampo tolimajame gale. Dar kelios sekundės, ir apėjęs nelygų ratą jis vėl atsidurs pagrindinėje gatvėje.

Buvau teisi. Kai vėl jį pamačiau, jis movė į Karvių gatvelę, tarsi jam į kulnus kibtų pragaro šunys.

Užuot sekusi, nuspaudžiau stabdžius.

Žinojau, kad ten, kur Karvių gatvelė baigiasi prie upės, Kolinas pasuks į kairę ir eis senuoju laivavilkių taku, vedančiu už „Trylikos gaigalų". Nerizikuos niekur slėptis prie senojo kanalo, bijodamas būti užspeistas tarp parduotuvių.

Visiškai apsisukau aplink ir nuvažiavau atgal, iš kur atvažiavusi, apsukdama platų lankstą į Batų gatvę, kur panelė Pikeri, naujoji bibliotekininkė, gyveno paskutiniojoje trobelėje. Sustabdžiau, nulipau ir, atrėmusi Gledis į tvorą, greitai perlipau vartelius ir nusėlinusi užsiėmiau poziciją už vienos iš aukštųjų tuopų prie laivavilkių tako.

Pačiu laiku! Kolinas skubėjo link manęs, visą laiką nervingai žvilgčiodamas per petį atgal.

– Labas, Kolinai, – tariau, išeidama tiesiai jam ant kelio.

Kolinas sustojo tarsi atsitrenkęs į mūrinę sieną, bet iš jo blyškių akių, kurios dėl storų lęšių atrodė didžiulės tarsi austrės, judėjimo buvo galima spręsti, kad jis tuoj mėgins sprukti.

– Žinok, policija tavęs ieško. Nori, kad pasakyčiau jiems, kur tu esi?

Tai buvo grynas melas: mano specialybė.

– N-n-n-ne.

Jo veidas išbalo lyg popierinė servetėlė, ir akimirką pamaniau, kad jis apsižliumbs. Bet nespėjus paspausti stipriau, jis išpoškino:

– Aš nieko nepadariau, Flavija! Garbės žodis! Kas ten jiems atrodo, ką aš padariau, nieko aš nepadariau.

Nepaisant jo supainiotų žodžių, žinojau, apie ką jis.

– Ko nepadarei, Kolinai? Kas yra tai, ko tu nepadarei?

– Nieko. Aš nieko nepadariau.

– Kur Brukis? – atsainiai paklausiau. – Man reikia pakalbėti su juo apie porą malkų atramų.

Mano žodžiai sukėlė norimą efektą. Kolino rankos apsisuko aplink tarsi vėjarodės mentės, o pirštai rodė į šiaurę, į pietus, į vakarus, į rytus. Jis galiausiai apsistojo ties pastarąja kryptimi, rodydamas, kad Brukį galima rasti kažkur už „Trylikos gaigalų“.

– Kai paskutinį kartą mačiau, jis iškrovinėjo savo furgoną.

Savo furgoną? Ar Brukis galėtų turėti furgoną? Kažkodėl ta mintis atrodė absurdiška – tarsi baidyklė iš *Ozo šalies burtininko* būtų pastebėta už Bedfordo sunkvežimio vairo – ir vis dėlto...

– Baisingai dėkui, Kolinai, – pasakiau jam, – tu stebuklas.

Pasitrynęs akis ir timptelėjęs sau plaukus, jis peršoko vartelius ir nuskuodė Batų gatve tarsi pakvaišęs dervišas. O tada jis dingo.

Galbūt padariau gigantišką klaidą? Gal ir gali taip būti, bet kažin ar galėjau tęsti savo tyrimą, tokiam Kolinui seiliojantis man už peties.

Tik tada man mintyse prašliaužė šalta siaubinga idėja. Kas, jeigu...

Bet ne, jeigu ant Kolino drabužių būtų buvę kraujo, tikrai būčiau pastebėjusi.

Kai ėjau atgal pasiimti Gledis, mane sužavėjo nuostabiai gera mintis. Visame Bišop Leisyje buvo vos keletas furgonų, ir daugumą jų žinojau iš matymo: geležies kalvio, mėsininko, elektriko ir taip toliau. Ant kiekvieno iš jų šonų buvo ryškiomis raidėmis parašytas savininko vardas; kiekvienas buvo unikalus ir su niekuo nesupainiojamas. Greitai pervažiavus pagrindine gatve patikrinčiau daugumą jų, o nepažįstamas furgonas kristų į akis.

Taip ir padariau.

Po kelių minučių jau buvau numynusi pedalus zigzagu per visą kaimą, bet nepasisekė. Tačiau kai pasukau vingį rytiniame pagrindinės gatvės gale, vos galėjau patikėti savo akimis.

Priešais Gluosnių vilą stovėjo nudrengtas žalias furgonas, kuris, nors jo surūdiję šonai buvo neaprašyti, tiesiog atrodė priklausąs Brukiui Heirvudui.

Gluosnių vila buvo vykusiai pavadinta dėl to fakto, kad ją buvo visiškai uždengę nutįsę milžiniško medžio kutai, bet ir gerai, nes namas buvo nudažytas šlykščiu oranžiniu atspalviu. Jis priklausė Tildai Mauntdžoi, su kuria man teko susipažinti ganėtinai nemaloniomis aplinkybėmis prieš keletą mėnesių. Panelė Mauntdžoi buvo išėjusi į pensiją Bišop Leisio nemokamos bibliotekos vyriausioji bibliotekininkė, ir, kalbama, net knygos ten gyveno jos bijodamos. Dabar, turėdama daugybę laisvo laiko ir neturėdama ką veikti, ji tapo nepriklausoma teroriste fanatike.

Nors ir nelabai troškau atnaujinti mudviejų pažinties, neliko nieko kita, tik atidaryti jos vartus, pralįsti pro karančių lapų tinklus, peržliugsėti liūną po kojomis ir čiupti drakoną už barzdos jo paties irštvoje.

Kaip pasiteisinsiu? Pasakysiu jai, kad važinėdama dviračiu staiga buvau apimta silpnumo. Pamačius Brukio furgoną, pagalvojau, kad galbūt jis būtų toks geras, kad įsikrautų Gledis į galą ir parvežtų mane namo. Tėvas, esu tikra, būtų kupinas amžino dėkingumo, ir t. t., ir t. t., ir t. t.

Po gluosnio šakomis kerpės tarpte tarpo ant durų slenksčio, o oras buvo šaltas ir drėgnas tarsi mauzoliejuje.

Jau buvau pakėlusi surūdijusį varinį belstuką, kuris buvo Linkolno lempos formos, kai durys atsilapojo ir pasirodė panelė Mauntdžoi – visa kruvina!

Nežinau, kuri iš mūsų labiau išsigando pamačiusi kitą, bet vieną keistą akimirką mes abi stovėjome visiškai sustingusios, plačiomis akimis spoksodamos viena į kitą.

Jos suknelės priekis ir pilko megztinio rankovės buvo permirkę nuo jo, o veidas atrodė kaip atvira žaizda. Keli švieži raudoni lašai jau buvo nukritę ant grindų, kai ji pakėlė kruviną nosinaitę ir prisiplojo ją prie veido.

– Kraujas iš nosies, – tarė ji, – man taip labai dažnai būna.

Jai užsidengus burną ir nosį sutepta drobe, pasigirdo tarsi ji būtų sakiusi „man tai lapai tažnai pūna“, bet supratau, ką ji norėjo pasakyti.

– Dievuliau, panele Mauntdžoi, – leptelėjau, – gal galėčiau jums padėti?

Čiupau ją už rankos ir nespėjus jai užprotestuoti nuvedžiau ją į virtuvę tamsiu koridoriumi, apstatytu sunkiomis Tiudorų spintomis.

– Sėskitės, – tariau, patraukdama kėdę, ir, mano nustebimui, ji taip ir padarė.

Mano patirtis kraujuojančios nosies srityje buvo ribota, bet praktinė. Prisiminiau vieną Filės gimtadienio vakarėlį, kurio metu Šeilos Foster nosis išsiveržė kroketo pievelėje ir Dogeris ją sustabdė kažkieno nosinaite, pamirkyta į vario sulfato tirpalą iš šiltnamio.

Tačiau neatrodė, kad Gluosnių viloje galėtų būti mėlynojo akmenėlio atsargų, kaip vadinamas tas tirpalas, nors aš žinojau, kad užtektų vos pusės arbatos puodelio praskiestos sieros rūgšties, poros pensų ir baterijos iš Gledis dviračio lempos, ir galėčiau sumaišyti pakankamai tos medžiagos, kad gudrybė pavyktų. Bet laikas buvo netinkamas chemijai.

Pačiupau dekoratyvinį geležinį raktą, kuris kabėjo ant vinies greta židinio, ir priplojau jį jai ant sprando.

Ji klyktelėjo ir pusiau pašoko nuo kėdės.

– Ramiai jau, – tariau, tarsi kalbėčiausi su arkliu (mintyse švystelėjo vizija, kaip kabinausi į Grajaus karčius tamsoje). – Ramiai.

Panelė Mauntdžoi sėdėjo nejudėdama, įtraukusi pečius. Dabar pats laikas.

– Ar Brukis čia? – užkalbinau ją. – Mačiau jo furgoną lauke.

Panelės Mauntdžoi galva atsilošė ir pajutau, kaip ji dar labiau sustingo mano rankose. Ji lėtai nusiėmė kruviną nosinaitę nuo nosies ir tobulai aiškiai šaltai ištarė:

– Heirvudas daugiau niekada neįkels kojos į šiuos namus.

Sumirksėjau. Ar panelė Mauntdžoi tiesiog išreiškė savo nusistatymą, ar jos žodžiuose buvo kažko grėsmingesnio? Gal ji žino, kad Brukis negyvas?

Kai ji persikreipusi įsispoksojo į mane, pamačiau, kad jos nosis nebekraujuoja.

Leidau tylai tęstis, tai naudinga gudrybė, kurią išmokau iš inspektoriaus Hjuito.

– Tas vyriškis – vagis, – galiausiai tarė ji. – Be reikalo apskritai juo pasitikėjau. Nežinau, ką sau galvojau.

– Gal jums ką nors paduoti, panele Mauntdžoi? Stiklinę vandens? Drėgną skudurėlį?

Laikas įsiteikti.

Netarusi nė žodžio, nuėjau prie kriauklės ir sudrėkinau rankšluostį. Išgręžiau ir padaviau jai. Kol ji valėsi kraują nuo veido ir rankų, taktiškai nukreipiau akis, pasinaudodama proga apžiūrėti virtuvę.

Tai buvo kvadratinė patalpa žemomis lubomis. Kampe gūžėsi nedidelė žalia „Aga" viryklė, ir dar buvo plikas, nušveistas pušinis stalas su viena kėde: ta, ant kurios dabar sėdėjo panelė Mauntdžoi. Dviejuose kambario šonuose buvo lentynos lėkštėms, ant kurių buvo eksponuojamos įvairios mėlynai baltos lėkštės ir pusdubeniai – sprendžiant iš išvaizdos, dauguma jų buvo Stafordšyrai: daugiausia kaimo aikštės ir gamtos vaizdai. Suskaičiavau vienuolika, ir dar tuščią maždaug pusantros pėdos skersmens vietą, kur tikriausiai kadaise kabėjo dvyliktoji lėkštė.

Prasiskverbusi pro gluosnio šakas lauke, silpna žalia šviesa, besismelkianti pro du langelius virš kriauklės, suteikė lėkštėms keistą pavandenijusį atspalvį, kuris man priminė, kaip Trafalgaro pieva atrodė po lietaus: po to, kai jie nuėmė Brukio kūną nuo Poseidono fontano.

Prie įėjimo į siaurąjį koridorių, pro kurį mes užėjome į virtuvę, buvo aplūžusi medinė spintelė, ant kurios buvo identiškų butelių rinkinys, ir jie visi atrodė medicininiai.

Tik kai perskaičiau etiketes, man trenkė kvapas. *Kaip keista,* pamaniau: uoslės pojūtis paprastai būna žaibo greitumo, dažnai greitesnis už regą ar klausą.

Bet dabar neliko abejonių. Visa patalpa – net pati panelė Mauntdžoi – dvokė žuvų taukais.

Galbūt iki to momento mano uoslės pojūtį užgožė panelės Mauntdžoi kraujuojančios nosies ir krauju aptaškytų drabužių vaizdai. Nors iš pradžių buvau pastebėjusi žuvies kvapą, kai pamačiau ją bevarvančią krauju prie durų, ir paskui vėl, kai pridėjau šaltą ranką jai ant sprando, mano smegenys tikriausiai tą faktą pažymėjo kaip ne itin skubios svarbos ir atidėjo jį vėlesniam svarstymui.

Turėjau be galo daug patirties, susijusios su žuvų taukais. Didelę gyvenimo dalį praleidau bėgdama nuo besiartinančios ponios Malet, kuri su atkimštu buteliu ir daržininko kastuvo dydžio šaukštu vaikydavosi mane Bukų giraitės koridoriais ir laiptais – net ir mano sapnuose.

Kas, būdamas sveiko proto, norėtų praryti kažką, kas atrodo kaip brokuotas variklių tepalas ir yra išspaustas iš žuvų kepenų, paliktų pūti prieš saulę? Šia medžiaga anksčiau raugindavo odą, ir negalėjau negalvoti apie tai, kas nuo jo atsitiktų viduriams.

– Išsižiok, brangute, – girdėdavau, kaip šaukia ponia Malet, kinkuodama paskui mane, – tai sveika.

– Ne! Ne! – klykdavau, – ten rūgštis! Prašau neversti manęs gerti rūgšties!

Ir tai buvo tiesa – aš neišsigalvojau. Buvau ištyrusi tą skystį laboratorijoje ir atradusi, kad jame yra daugybė rūgščių, tarp jų aliejaus, margarino, acto, sviesto, tulžies, cholio ir fosforo, jau nekalbant apie oksidus: kalcio ir natrio.

Galiausiai man teko sudaryti sandėrį su ponia M.: ji leis man gerti žuvų taukus vienai savo kambaryje prieš miegą, o aš nustosiu klykti kaip kankinama banšė ir spardyti jai kulkšnis. Prisiekiau savo motinos kapu.

Harieta, be abejo, neturi kapo. Jos kūnas – kažkur Tibeto sniegynuose.

Džiaugdamasi, kad palengvinau jai sunkią ir nepageidaujamą užduotį, ponia Malet apsimetė pasipiktinusi, bet mielai perleido man ir šaukštą, ir butelį.

Mano mintys taukštelėjo atgal į dabartį tarsi guminis kamuoliukas ant elastinės virvelės.

– Bėdos dėl senienų, ar ne? – išgirdau save sakant. – Ne jums vienai, panele Mauntdžoi.

Nors vos neprašoviau, kai ji skubiai žvilgtelėjo aukštyn, į tą vietą, kur anksčiau kabėjo trūkstama lėkštė, supratau, kad pataikiau į taikinį.

Ji pamatė, kad pasekiau jos žvilgsnį.

– Ji buvo iš Hongvu, pirmojo Mingų imperatoriaus, laikų. Jis man pasakė, kad pažįsta vieną žmogų...

– Brukis? – pertraukiau.

Ji linktelėjo.

– Jis pasakė, kad pažįsta kai ką, kas galėtų diskretiškai įvertinti tą egzempliorių, ir už protingą kainą. Matai, nuo karo laikų buvo nelengva, ir aš pagalvojau apie...

– Taip, žinau, panele Mauntdžoi, – tariau. – Aš suprantu.

Kadangi apie finansinius Tėvo sunkumus ir šūsnis pavėluotų sąskaitų, kurios pasirodydavo kiekvienąkart, kai atnešdavo paštą, Bukų giraitėje buvo plepama daug ir tuščiai, jai buvo nebūtina aiškinti apie savo skurdą.

Nuo jos žvilgsnio tarp mūsų užsimezgė ryšys. Tarsi sakytų: „skolos partnerės“.

– Jis man pasakė, kad ją sudaužė veždami traukiniu. Sakė, kad supakavo lėkštę į šiaudus ir įdėjo į statinę, bet kažkaip – žinoma, jis

nebuvo apdraudęs, mėgino mažinti išlaidas – bandė neapsunkinti manęs papildomomis... ir tada...

– Kas nors ją pamatė senienų krautuvėje, – leptelėjau.

Ji linktelėjo.

– Mano dukterėčia Džulija. Pimlike. Ji pasakė: „Tetule, niekad neatspėsite, ką šiandien mačiau: jūsų Mingų porininkę!“

– Ji stovėjo kaip tik ten, kur tu dabar, ir lygiai kaip tu, ji pakėlė akis ir pamatė tuščią vietą lentynoje. „Oi, tetule!“ – pasakė ji. – Oi, tetule.“

– Bandėme tą lėkštę susigrąžinti, be abejo, bet tas žmogus pasakė, kad gavo ją komiso pagrindu iš parlamento nario, gyvenančio gretimoje gatvėje. Negalėjo išduoti vardo dėl konfidencialumo. Džulija norėjo kreiptis į policiją, bet aš priminiau jai, kad dėdė Džeimisonas, kuris tą egzempliorių pargabeno į šeimą, ne visad buvo sąžiningas. Atsiprašau, kad turiu tau visa tai papasakoti, Flavija, bet visad stengiausi būti skrupulingai nuoširdi.

Linktelėjau ir nusivylus žvilgtelėjau į ją.

– Bet Brukis Heirvudas, – tariau, – kaip *jam* ta lėkštė pakliuvo į rankas?

– Nes jis – mano nuomininkas. Matai, jis gyvena mano karietinėje.

Brukis? Čia? Panelės Mauntdžoi karietinėje? Tai man buvo naujiena.

– Ak, taip, – pasakiau, – tai žinoma. Buvau pamiršusi. Na ką gi, geriau jau keliausiu. Manau, jums geriausia būtų pagulėti, panele Mauntdžoi. Jūs vis dar gana išblyškusi. Kraujas iš nosies atima tiek daug jėgų, ar ne? Geležis, ir visa kita. Tikriausiai kaip reikiant nuilsote.

Palydėjau ją į nedidelę svetainę, kurią buvau pastebėjusi namo priekyje, ir padėjau jai atsilošti ant ašutinės sofos. Užklojau ją vil-

noniu apklotu, į kurį ji įsikibo išbalusiais pirštais, ir taip ją pa-
likau.

– Pati rasiu išėjimą, – tariau.

VIENUOLIKTAS

Tarsi pantomimos aktorė, mėginanti išsipainioti iš užuolaidų, nustūmiau kabančias gluosnio šakas į šoną ir išėjau iš žalios prieblandos į akinančiai žėrinčius saulės spindulius.

Laikas seko. Inspektorius su savo vyrais turbūt pasirodys po kelių minučių, o mano darbas – vos pradėtas.

Kadangi Brukio furgonas buvo tiesiai priešais mane, pradėsiu jame. Skubiai apsižvalgiau į abi gatvės puses. Nieko nebuvo matyti.

Vienas furgono langas buvo nuleistas iki pat apačios: akivaizdu, kad Brukis jį taip ir paliko. Nors kiek pasisekė!

Tėvas amžinai kalbėdavo, kaip svarbu visada nešiotis nosinaitę, ir bent kartą jis pasirodė teisus. Atidarydama duris ant nikeliuotos rankenos palikčiau savo pirštų atspaudų. Švarus drobės gabalėlis – kaip tik tai, ko reikia.

Tačiau rankena nepasidavė, nors gąsdinamai sugirgždėjo, tarsi po ja būtų storas rūdžių sluoksnis. Man visai nesinorėjo, kad furgono durelės nukristų ir nudardėtų į gatvę.

Užlipau ant paminos (vėl sugirgždėjo metalas) ir alkūnėmis pasikėliau aukštyn. Pilvu atsirėmusi į lango rėmo apačią, sugebėjau persisverti viršutiniąja kūno dalimi į furgoną, o mano kojos ir pėdos liko kyšoti ištiestos ore, laikydamos pusiausvyrą.

Nosinaite apsivyniojusi ranką, paspaudžiau pirštinių skyrelio atidarymo mygtuką, o kai jis atsidarė, įkišau ranką ir ištraukiau paketėlį. Jame, kaip ir maniau, buvo furgono registravimo dokumentai.

Vos nesušukau iš džiaugsmo! Dabar sužinosiu tikrąjį Brukio adresą, nes kažkodėl abejojau, kad tai bus Gluosnių vila.

Edvardas Sampsonas, buvo parašyta dokumente. *Rugių kelias, Rytų Finčingas.*

Gana gerai numaniau, kur tas Rytų Finčingas: maždaug penkios mylios kelio į šiaurę nuo Bišop Leisio.

Bet kas tas Edvardas Sampsonas? Išskyrus tai, kad jis buvo savininkas furgono, iš kurio mano užpakalis tikriausiai kyšojo lyg omaro žnyplės iš spąstų, neturėjau nė menkiausio supratimo.

Sukišau popierius atgal į pirštinių skyrelį ir įspraudžiau jo dureles į vietą.

Dabar – karietinė.

– Eime kartu, Gledis, – tariau, imdama ją iš ten, kur ji laukė. Neverta leisti, kad susektų mano buvimo vietą dėl to, jog ji pastatyta matomoje vietoje.

Kadangi panelės Mauntdžoi sklypas buvo savotiškos formos, karietinė buvo „L" formos gatvelės, apaugusios gyvatvorėmis ir vedančios palei vieną kraštą ir už galinės pusės, pabaigoje. Įkišau Gledis už buksmedžio gyvatvorės, kad nesimatytų, ir toliau ėjau pėsčiomis.

Kai prisiartinau prie pastato, pamačiau, kad terminas „karietinė" – vien tik iš mandagumo. Tiesą sakant, beveik kaip pokštas.

Pastatas buvo kvadrato formos, pirmasis aukštas mūrinis, antrasis – iš lentų. Langus dengė matinė plėvė, kuri susidaro dėl nepriežiūros ir voratinklių; tokie langai, kurie stebi.

Durys kadaise buvo nudažytos, bet dažai nusilupo ir pasirodė pilka, sudūlėjusi mediena, deranti prie nedažytų lentų antrajame aukšte.

Apsivyniojau ranką nosinaite ir pabandžiau skląstį. Durys buvo užrakintos.

Pirmojo aukšto langai buvo per aukštai, kad pavyktų patekti vidun, o susiraizgę vijokliai ant sulūžusių pinučių – per trapūs, kad būtų galima jais lipti. Išklerusios kopėčios nuvargusios rėmėsi į sieną, bet buvo pernelyg pavojingos, kad mėginčiau jomis pasinaudoti. Nutariau pamėginti pastato galą.

Reikės elgtis atsargiai. Karietinės galą nuo nusvirusio panelės Mauntdžoi gluosnio skyrė tik susmukusi medinė tvora ir siauras takelis: turėsiu bėgti pritūpusi tarsi komandosas ant kranto.

Tvoros gale, kairėje takelio pusėje, buvo vielinis aptvaras, prisišliejęs prie karietinės, iš kurio, man besiartinant, pasigirdo sujaudintas kudakavimas. Aptvaro viduje buvo ne daugiau (tiesą sakant, gerokai mažiau) kaip dviejų pėdų aukščio narvas – o jame buvo didžiausias gaidys, kokį tik esu mačiusi: toks didelis, kad savo narve turėjo stypinėti įtraukęs pečius.

Vos mane pamatęs, paukštis puolė mus skiriančias vielas, plasnodamas man į veidą bauginamai plazdančiais sparnais. Pirma mano mintis buvo paraityti kulnis – bet tada pamačiau maldaujamą žvilgsnį jo marmeladinėse akyse.

Jis buvo alkanas!

Iš dėžės, kuri buvo prikalta prie narvo rėmo, pasėmiau saują lesalo ir švystelėjau pro tinklą. Gaidys puolė tarsi vilkas keliautojus Rusijoje, energingai švytuodamas aguonų raudonumo skiautere aukštyn žemyn, tarsi būtų varomas garo energija.

Jam puotaujant, tolimajame narvo gale pastebėjau dureles, vedančias į karietinę. Jos tebuvo gaidžio didumo, bet bus gerai.

Sviedžiau dar porą saujų lesalo, kad nukreipčiau paukščio dėmesį, ir atsisukau į vielinę tvorą. Ji buvo tik kokių septynių pėdų aukščio, bet per aukšta, kad galėčiau pašokti ir sugriebti viršutinį rėmą. Pabandžiau užsiropšti tinklu, bet neradau kur įsiremti batais.

Nepasiduodama atsisėdau, nusiaviau batus, nusimoviau kojines.

Kai ateis laikas rašyti autobiografiją, reikia prisiminti ir užrašyti faktą, kad mergaitei basomis kojomis *įmanoma* užlipti vieline vištų aptvaro tvora, bet tik tokiai, kuri pasiryžusi ištverti prakeiktųjų kančias, kad patenkintų smalsumą.

Kai kopiau, mano kojų pirštai lindo į vielinio tinklo šešiakampius, ir kiekviena vija buvo tarsi sūrio tarkos ašmenys. Kol pasiekiau viršų, pėdos buvo tarsi Antarktidos Skoto.

Kai aptvaro viduje nušokau ant žemės, gaidys puolė mane. Kadangi nepagalvojau prisipilti kišenės lesalo, kad nuraminčiau išbadėjusį paukštį, atsidūriau jo valioje.

Jis šoko ant mano plikų kelių, o aš nėriau pro dureles.

Vos tilpau, ir teko skausmingai rangytis pro angą, kol įtūžęs paukštis pasiutusiai kapojo man kojas – bet po kelių akimirkų atsidūriau karietinės viduje: vis dar vieliniame aptvare, bet pastato viduje.

Gaidys irgi, nes įlindo vidun iš paskos, ir dabar daužėsi į mane tarsi keršijanti furija.

Staiga apimta įkvėpimo, pritūpiau, pažvelgiau paukščiui į akis ir garsiai šnypšdama staigiai atsistojau visu ūgiu, vingiuodama galva ir kaišiodama liežuvį lyg karališkoji kobra.

Pavyko! Jo menkose gaidžio smegenyse kažkoks amžių senumo instinktas staiga ėmė be žodžių kuždėti siaubingą istoriją apie vištą ir gyvatę, ir paraitęs kulnis jis šovė pro duris tarsi plunksnuotas sviedinys iš patrankos.

Įkišau pirštus pro tinklą, pasukau medžio gabalėlį, naudojamą vietoj skląsčio, o tada išėjau į koridorių.

Manau, kad mintyse įsivaizdavau daugybę dulkėtų gardų, sudžiūvusių pakinktų, kabančių ant medinių gembių, grandyklių ir suolelių, ir galbūt seniai apleistą karietą-fajetoną, tūnančią kokiame nors tamsiame kampe. Galbūt mąsčiau apie mūsų nuosavą karietinę Bukų giraitėje.

Bet kuriuo atveju buvau visai nepasirengusi pamatyti to, ką pamačiau.

Po žemomis kadaise buvusių arklidžių lubomis su sijomis stovėjo sofos, aptrauktos žaliu ir rausvu šilku, susigrūdusios tarsi autobusai Pikadilio aikštėje. Šen bei ten ant stalų, kurių sena mediena gebėjo švytėti netgi prieblandoje, stovėjo kamėjomis išpiešti ąsotėliai ir vazos – kai kurios iš jų tikrai „Wedgwood". Šešėliuose tūnojo raižytos spintelės ir įmantriai inkrustuoti staleliai, o arklių gardai greta buvo kupini Karališkųjų Alberto ąsočių ir rytietiškų širmų.

Tai buvo sandėlis – ir, kaip pagalvojau, tikrai nepaprastas!

Prie vienos sienos, beveik paslėpta už masyvios indaujos, stovėjo rafinuotai išraižyta Jurgių epochos židinio atbraila, priešais kurią buvo pusiau išvyniotas prabangus ir įmantrus kilimas. Filės draugė ir pakalikė, Šeila Foster, ne vieną kartą man rodė kažką labai panašaus, nes ji sugebėdavo tą savo kilimą atitempti net į visiškai atsitiktinį pokalbį: „Žinai, savaitgalį buvo atvažiavęs Kenterberio arkivyskupas. Kai žnybė man į žandą, jam iškrito Dandžio pyrago trupinys, tiesiai ant mūsų brangaus senojo Obusono kilimo."

Vos žengiau į priekį iš arčiau pasižiūrėti į jį, kai mano akys už kai ko užkliuvo: tamsiame kampe prie židinio atbrailos kažkas suspindo. Giliai įkvėpiau, nes ten, panelės Mauntdžoi karietinėje, stovėjo Salė Lapė ir Šopo – Harietos varinės malkų atramos!

Kas čia po galais?.. – pagalvojau. *Kaip taip gali būti?*

Mačiau tas atramas vos prieš kelias valandas Bukų giraitės svetainėje. Brukis Heirvudas niekaip negalėjo parsėlinti į namą jų pavogti, nes Brukis buvo negyvas. Bet kas dar būtų galėjęs čionai jas atnešti?

Galbūt Kolinas Prautas? Juk vis dėlto Kolinas buvo Brukio marionetė, ir aš jį užtikau besimalantį aplinkui prieš mažiau nei valandą.

Gal Kolinas čia gyveno su Brukiu? Panelė Mauntdžoi minėjo, kad Brukis – jos nuomininkas, o tai tikrai reiškė, jog jis čia gyvena. Nemačiau nė ženklo virtuvės ar miegamųjų, bet galbūt jie buvo kur nors už tos didžiulės aibės baldų arba viršuje, antrajame aukšte.

Kai grįžau, iš kur atėjusi, į centrinį koridorių, gatvelėje lauke trinktelėjo automobilio durelės.

Po šimts! Turbūt tai inspektorius Hjuitas.

Pritūpiau, nukrypavau prie lango ir visa prisispaudžiau prie masyvios juodmedžio spintos, iš už kurios galėjau pasižiūrėti nepastebėta.

Bet prie durų artinosi ne inspektorius Hjuitas: tai buvo dvikojis buldogas. Jis buvo iki alkūnių atsiraitojęs marškinių rankoves, iš po kurių matėsi tokios rankos, kurios, jei nebūtų pernelyg gauruotos, būtų priminusios kalėdinius kumpius. Pro jo marškinius, atsagstytus prie kaklo, kyšojo juodų, elastingų krūtinės plaukų miškas, ir jis sugniaužė ir vėl atleido kumščius, ryžtingai žingsniuodamas prie durų.

Kad ir kas jis toks, buvo aišku, kad jis nepatenkintas. Jis atrodė toks stiprus, kad perplėštų mane pusiau lyg cigarečių pakelį. Negalėjau leisti, kad mane čia rastų.

Brautis atgal pro baldų labirintą buvo baugu. Du kartus mane išgąsdino kažkas sujudėjęs šalia, bet paaiškėjo, kad tai tik mano pačios atspindys neuždengtame veidrodyje.

Vyriškis jau atidarė duris, kai aš pasiekiau narvo kabiną. Įlindau į vidų – ačiū Dievui, kojos buvo basos, o ant grindų šiaudai! – o tada nusileidau ant rankų ir kelių, išsitiesiau veidu žemyn ir ėmiau šliaužti pro siaurą skylę laukan.

Gaidys puolė mane tarsi gaidžių peštynių čempionas. Šliauždama bandžiau laikyti iškėlus rankas, kad apsaugočiau veidą, bet jo pentinai buvo aštrūs kaip skustuvai. Man nespėjus nė per pusę išlįsti, riešai jau kraujavo.

Užsirepečkojau vieline siena, gaidžiui vis besidaužant į mano kojas ir pėdas. Nebuvo laiko net pagalvoti, kaip mano kojų pirštai kenčia nuo vielinio tinklo. Viršuje persiverčiau per medinę kartį ir sunkiai nudribau ant žemės.

– Kas ten? – Vyro balsas karietinėje nuskambėjo taip, tarsi jis būtų vos už kelių pėdų.

Bet jis negalėjo ateiti paskui mane, nebent atsigultų ant pilvo ir šliaužtų, – net negalėjo pamatyti manęs išoriniame aptvare.

Jam teks grįžti prie savo mašinos, o tada apeiti karietinę į gatvelę už jos.

Išgirdau jo žingsnius, tolstančius medinėmis grindimis.

Vėl susigūžusi nuskuodžiau palei griūvančią tvorą – bet palauk: pamiršau batus ir kojines!

Vėl grįžau atgal jų pasiimti, o dabar jau tankiai kvėpuodama skausmingai gaudžiau orą. Dar kartą nuskuodžiau palei tvorą ir nėriau už gyvatvorės, kur buvau palikusi Gledis.

Pačiu laiku. Sustingau už buksmedžių gyvatvorės – stengdamasi nekvėpuoti – kai žmogus buldogas pradrimblino pro šalį.

– Kas ten? – jis vėl paklausė, ir išgirdau, kaip gaidys pašėlusiai karkdamas daužosi į vielinį tinklą.

Dar keli vulgarūs keiksmažodžiai ir mano persekiotojas dingo. Negaliu prisiversti tiksliai užrašyti jo žodžių, bet turėsiu juos omenyje iki tos dienos, kai galėsiu juos tinkamai panaudoti.

Palaukiau minutę ar dvi, kad būčiau tikra, o tada išsitempiau Gledis iš už gyvatvorės ir pasukau namo.

Mindama pedalus stengiausi atrodyti kaip respektabili anglė mergaitė, išvažiavusi pasivažinėti dviračiu gaiviame gryname ore.

Bet kažkodėl abejojau, kad mano apgaulė ką nors įtikintų: mano rankos ir veidas buvo purvini, riešai ir kulkšnys kraujavo, keliai iki kaulo nubrozdinti, o drabužius teks išmesti į šiukšlių konteinerį.

Tėvas neapsidžiaugs.

O kas, jeigu, kol manęs nebuvo, jie rado Porcelianą mano miegamajame? Kas, jeigu ji atsibudo ir nuklydo ir pirmą aukštą? Ar į Tėvo studiją!

Nors niekad anksčiau nesigūždavau važiuodama dviračiu, dabar susigūžiau.

– Pagavau ją belipančią pro langą paveikslų galerijoje, – tarė Filė, – kaip kokį įsilaužėlį. Įsivaizduoji? Nuėjau ten studijuoti Magso nutapytą Ajaksą ir...

Magsas buvo chuliganas dailininkas, gyvenęs netoli Bišop Leisio regentystės laikais, o Ajaksas – arklys, kurį užgaidos apimtas nusipirko vienas iš mano protėvių, Florizelis de Liuka. Ajaksas atsilygino savo naujajam savininkui, nes laimėjo tiek daug lenktynių, kad Florizelis sugebėjo laimėti nebeegzistuojančiam miesteliui priklausančią vietą parlamente.

– Ačiū, Ofelija, – tarė Tėvas.

Filė kukliai nuleido akis ir išslinko pro duris, o ten turbūt atsisės ant kėdės koridoriuje, kad galėtų patogiai slapta klausytis mano pažeminimo.

– Ar žinai, kokia šiandien diena, Flavija? – pradėjo Tėvas.

– Sekmadienis, – tariau neabejodama, nors vakar dienos iškyla prie Šv. Tankredo atrodė nutolęs taip seniai kaip paskutinis ledynmetis.

– Būtent, – tarė Tėvas. – O ką mes veikiame sekmadieniais nuo neatmenamų laikų?

– Einame į bažnyčią, – atsakiau tarsi dresiruota papūga ara.

Bažnyčia! Buvau visai pamiršusi.

– Galvojau leisti tau šįryt pamiegoti, kad atsigautum po to bjauraus reikalo Statiniuose. Po to išgirdau, kad prie durų stovi inspektorius ir ieško tavęs, kad paimtų pirštų atspaudus.

– Dabar mane informavo, kad Trafalgaro pievoje guli lavonas, o tu šniukštinėji kaime ir uždavinėji akiplėšiškus klausimus.

– Panelė Mauntdžoi? – surizikavau.

Mažai pasakyk, daug sužinok. Tai bus mano moto šį mėnesį. Reikia atsiminti užsirašyti į užrašų knygelę.

Bet palauk! Kaip galėjo panelė Mauntdžoi sužinoti apie lavoną pievoje? Nebent...

– Panelė Mauntdžoi, – patvirtino Tėvas. – Ji paskambino telefonu ir paklausė, ar saugiai grįžai namo.

Ta sena harpija! Tikriausiai atsikėlė nuo sofos ir žiūrėjo pro nutįsusius lyg jūržolės gluosnio lapus, šnipinėjo, kaip aš susidūriau su gaidžiu ir su žmogum buldogu.

– Kaip malonu iš jos pusės, – tariau. – Reikės nepamiršti nusiųsti jai kortelę.

Kortą tai tikrai jai nusiųsiu. Tai bus pikų tūzas, o išsiųsiu jį anonimiškai iš kur nors kitur, ne iš Bišop Leisio. Filipas Odelas, belaidžio radijo detektyvas, kartą tyrė tokią bylą, ir tas pasakojimas buvo fantastiškai geras – vienas iš geriausių jo nuotykių.

– O tavo suknelė! – tęsė Tėvas. – Ką pasidarei suknelei?

Suknelė? Argi panelė Mauntdžoi ne viską jam papasakojo, ką mačiusi?

Palauk! – gal vis dėlto ir nepapasakojo. Galbūt Tėvas vis dar nenumano, kas įvyko karietinėje.

Telaimina jus Dievas, panele Mauntdžoi! – pagalvojau. ***Kad jūs amžinai gyventumėte tarp tų šventųjų ir kankinių, kurie atsisakė išduoti, kur užkasti bažnytiniai indai.***

Bet argi Tėvas nieko nesakys dėl mano žaizdų ir nubrozdinimų?

Matyt, kad ne.

Ir kaip tik tą akimirką, manau, man ėmė aiškėti – iš tikrųjų aiškėti – kad yra dalykų, kurių niekada negalima minėti padorioje kompanijoje, kad ir kas nutiktų; kad mėlynas kraujas sunkesnis už raudoną; kad manieros, išvaizda ir susitvardymas – kiekvienas iš jų yra svarbesnis net už patį gyvenimą.

– Flavija, – pakartojo Tėvas, mėgindamas susilaikyti ir negrąžyti rankų, – aš tau uždaviau klausimą. Ką pasidarei suknelei?

Pažvelgiau žemyn į save, tarsi pirmąkart pastebėčiau padarytą žalą.

– Suknelei? – tariau, lygindama ją, kartu užtikrindama, kad jis gerai matytų mano kruvinus riešus ir kelius. – Oi, atsiprašau, Tėve. Nieko. Truputį nusiverčiau nuo dviračio. Baisiai nepasisekė, bet nieko – iškart ją išplausiu ir susisiūsiu. Vieni juokai.

Savo aštria klausa pagavau šiurkštų kikenimą koridoriuje.

Bet norėčiau tikėti, kad Tėvo akyse išvydau pasididžiavimą.

Dvyliktas

Porceliana miegojo kaip miega mirusieji. Be reikalo nerimavau.

Stovėjau žiūrėdama žemyn į ją, o ji gulėjo mano lovoje beveik ta pačia poza, kaip buvau ją palikusi. Tamsios dėmės po jos akimis atrodė prašviesėjusios, o kvėpavimas buvo beveik nepastebimas.

Po dviejų sekundžių staiga kilo nirtulingas sąmyšis ir aš atsidūriau prispausta prie lovos, o Porcelianos nykščiai suspaudė man gerklę.

– Šėtonas! – kaip man pasirodė, sušnypštė ji.

Mėginau išsilaisvinti, bet negalėjau pajudėti. Man bedraskant jos rankas, smegenyse ėmė sprogінėti ryškios žvaigždės. Man nepakako deguonies. Bandžiau atsiplėšti.

Bet negalėjau jai prilygti. Ji buvo didesnė ir stipresnė už mane, ir aš jau pajutau, kad darausi suglebusi ir apatiška. Kaip būtų lengva pasiduoti...

Bet ne!

Užuot kovojus su jos rankomis, sustojau ir nykščiu ir smiliumi suėmiau jos nosį. Įtempusi visas dar likusias jėgas, kuo žiauriausiai ją nusukau.

– Flavija!

Staiga pasirodė, kad ji nustebo išvydusi mane – tarsi mes būtume senos draugės, kurios netikėtai susitiko prie puikaus Vermerio

paveikslo Nacionalinėje galerijoje. Jos rankos pasitraukė man nuo gerklės, bet atrodė, kad vis dar negaliu kvėpuoti. Nusiritau nuo lovos ant grindų, suriesta kosulio priepuolio.

– Ką tu darai? – paklausė ji, sumišusi dairydamasi.

– Ką *tu* darai? – sukvarkiau aš. – Sutraiškei man trachėją!

– O Dieve! – tarė ji. – Koks siaubas. Atsiprašau, Flavija – tikrai atsiprašau. Sapnavau, kad esu Fenelos vežime ir kad virš manęs pasilenkusi stovi kažkokia baisi... pabaisa! Manau, tai buvo...

– Taip?

Ji nukreipė akis šalin.

– Aš... atsiprašau. Negaliu tau pasakyti.

– Aš niekam nesakysiu. Pažadu.

– Ne, to neužteks. Negaliu.

– Na gerai tada. Nesakyk. Tiesą sakant, draudžiu tau pasakyti.

– Flavija...

– Ne, – tariau nuoširdžiai. – Nenoriu žinoti. Pakalbėkim apie ką nors kita.

Žinojau, kad jeigu palauksiu geros progos, kad ir ką ten Porceliana nuslėpė, pasipils tarsi malta kiauliena iš ponios Malet mėsmalės.

O tai man priminė, kad šimtą metų nevalgiau.

– Tu alkana? – paklausiau.

– Išbadėjusi. Turbūt išgirdai, kaip gurgia mano pilvas.

Neišgirdau, bet apsimečiau išgirdusi ir išmintingai linktelėjau.

– Lik čia. Atnešiu ko nors iš virtuvės.

Po dešimties minučių grįžau nešina dubeniu maisto, nukniaukto iš podėlio.

– Paskui mane, į gretimą kambarį.

Porceliana apsidairė išplėtusi akis, kai užėjome į mano chemijos laboratoriją.

– Kas čia per kambarys? Ar mums galima čia būti?

– Žinoma, galima, – pasakiau jai. – Čia aš darau savo eksperimentus.

– Kaip magiškus? – paklausė ji, žvilgtelėjusi į stiklinius indus.

– Taip, kaip magiškus. Dabar palaikyk visa tai...

Ji pašoko, kai Bunzeno degiklis *pokštelėjo*, man pridėjus degtuką.

– Laikyk jas virš liepsnos, – pasakiau, duodama jai porą dešrelių ir porą nikeliuotų mėgintuvėlių žnyplių. – Ne per arti – jis nepaprastai karštas.

Sudaužiau šešis kiaušinius į borosilikatinį garinimo indą ir ėmiau maišyti juos stikline lazdele virš antrojo degiklio. Beveik iškart laboratorija prisipildė tokių kvapų, kad net seilė varvėjo.

– Dabar skrebučiai. Galima kepti dvi riekes vienu metu. Vėl imk žnyplėmis. Apkepk abi puses, tada apversk juos.

Iš būtinybės buvau tapusi kaip reikiant patyrusia laboratorijos virėja. Kartą, visai neseniai, kai Tėvas ištrėmė mane į mano kambarį, netgi pasigaminau taškuotojo pudingo, plačiakaklėje Erlenmejerio kolboje troškindama lašinius iš podėlio. Ir kadangi vanduo užverda vos 212 laipsnių Farenheito, o nailonas netirpsta, kol neįkaista iki 417 Farenheito, patikrinau savo teoriją, kad viena iš Filės brangiųjų kojinių gali būti idealus maišas pudingui.

Jeigu yra kas nors skaniau už dešrelę, pakeptą virš atviro Bunzeno degiklio, neįsivaizduoju, kas tai galėtų būti – nebent laisvės jausmas, kai valgai ją plikais pirštais, o riebalai varva kur pakliuvo. Porceliana ir aš dorojome maistą tarsi kanibalai po misionierių badmečio, ir netrukus nieko nebeliko, tik trupiniai.

Kai stiklinėje menzūroje užvirė du puodeliai vandens, nuo lentynos pasiėmiau vaistininko stiklainėlį su užrašu „*Camellia sinensis*“, kur jis buvo laikomas pagal abėcėlę tarp arseno ir cianido.

– Nesijaudink, – pasakiau, – čia tik arbata.

Dabar tarp mudviejų stojo tokia tyla, kuri atsiranda, kai du žmonės darosi pažįstami: dar nėra šilumos ir draugiškumo, bet nebėra ir šaltumo bei nepatiklumo.

– Kažin kaip laikosi tavo senelė? – galiausiai tariau. – Tiksliau, Fenela.

– Spėju, kad neblogai. Ji kieta sena tarka.

– Nori pasakyti, tvirta. – Jos atsakymas mane nustebino.

– Noriu pasakyti, kieta.

Ji tyčia paleido stiklinį mėgintuvėlį, kurį vartė rankose, ir stebėjo, kaip jis sudūžta ant grindų.

– Bet jos nepalauši, – tarė ji.

Norėjau nesutikti, bet nepravėriau burnos. Porceliana nematė savo senelės, kaip aš mačiau, gulinčios savo kraujo klane.

– Gyvenimas gali tave nužudyti, bet tik jeigu leisiesi. Ji man taip sakydavo.

– Turbūt tu siaubingai ją mylėjai. – Ir dar kalbėdama supratau, kad pasakiau taip, tarsi Fenela būtų jau mirusi.

– Taip, kartais labai, – susimąsčiusi tarė Porceliana, – o kartais visai ne.

Turbūt pamatė, kaip apstulbau.

– Meilė – tai ne kokia didelė upė, tekanti ir tekanti amžinai, o jeigu tu manai, kad ji tokia, tai tu sumauta kvaiša. Ją galima užtvenkti ir nieko liks, tik srovelė...

– Arba visai sustabdyti, – pridūriau.

Ji neatsakė.

Leidau savo žvilgsniui klajoti už lango ir už Perspektyvos ir mąsčiau apie man žinomas meilės rūšis, tik jų buvo nelabai daug. Po kiek laiko ėmiau galvoti apie Brukį Heirvudą. Kažin kas jo taip nekentė, kad nužudytų ir pakabintų ant Poseidono tridančio? O gal Brukis buvo nužudytas iš baimės, o ne iš neapykantos?

Ką gi, bet kuriuo atveju, dabar jau Brukis guli ant stalelio su ratukais Hinlyje, ir ko nors – jo giminaičių – jau bus paprašyta atpažinti kūną.

Kai padėjėjas baltu chalatu pakels paklodės kampą ir atidengs negyvą Brukio veidą, moteris žengs į priekį. Ji aiktels, pridės nosinaitę prie burnos ir skubiai nusuks galvą.

Žinojau, kaip tai daroma: buvau mačiusi kine.

Ir, nebent visai nepataikiau, ta moteris bus jo motina: menininkė, gyvenanti Malden Fenvike.

Bet gal aš neteisi: galbūt jie pagailės motinos sielvarto. Galbūt moteris, kuri žengs į priekį, bus tik draugė. Bet ne – Brukis atrodė ne toks, kuris turėtų moterų draugių. Nedaug moterų trokštų naktimis slankioti guminiais botais po apylinkes ir čiupinėti negyvas žuvis.

Buvau taip paskendusi mintyse, kad neišgirdau, kaip Porceliana ėmė kalbėti.

– ...bet tik ne vasarą, – kalbėjo ji. – Vasarą ji viską mesdavo ir iškeliaudavo į kelią su Džoniu Faa, nė vienas neturėdami ne penso. Jie buvo kaip vaikų pora. Džonis buvo skardininkas jaunystėje, bet metė dėl kažkokios priežasties, kurios niekada nepaaiškino. Vis dėlto jam gana nesunkiai sekdavosi susirasti draugų, o smuiku grojo taip, kad galėjo susikalbėti visomis pasaulio kalbomis. Jie gyveno iš to, ką Fenela uždirbdavo, spėdama ateitį mulkiams.

– Aš buvau viena iš tų mulkių, – pasakiau jai.

– Taip, – tarė Porceliana. Ji nemėgino neįžeisti mano jausmų.

– Ar keliavai su jais? – paklausiau.

– Kartą ar du, kai buvau jaunesnė. Lunitai nelabai patikdavo, kad būdavau su jais.

– Lunitai?

– Mano motinai. Ji buvo vienintelis jų vaikas. Žinai, čigonai mėgsta dideles šeimas, bet jie turėjo ją vienintelę. Jiems širdys plyšo, kai ji pabėgo su *gadžu* – su anglu iš Tanbridžo Velso.

– Su tavo tėvu?

Porceliana liūdnai linktelėjo.

– Ji man sakydavo, kad mano tėvas buvo princas – kad jis jodinėjo tyro baltumo arkliu, greitesniu už vėją. Jo švarkas buvo iš auksinių siūlų, o rankovės iš ploniausio šilko. Jis galėjo susikalbėti su paukščiais jų pačių kalba ir pasiversdavo nematomas, kada tik panorėjęs.

– Dalis to buvo tiesa – jam ypač gerai sekėsi nematomam išsisukti.

Porcelianai kalbant, mano galvoje pasirodė mintis, tokia staigi ir neprašyta tarsi meteoritas nakties danguje: ar mainyčiau savo tėvą į jos?

Nuvijau ją šalin.

– Papasakok apie savo motiną, – tariau gal pernelyg entuziastingai.

– Beveik nėra ką pasakoti. Ji buvo vieniša. Ji negalėjo grįžti į namus, jeigu juos galima taip pavadinti, nes Fenela ir Džonis – ypač Fenela – jos nenorėjo priimti. Jai reikėjo rūpintis manimi, ir ji neturėjo nė vieno draugo pasaulyje.

– Kaip klaiku. Kaip jai pavyko?

– Vertėsi vieninteliu dalyku, kurį mokėjo. Turėjo kortų talentą, tad spėliojo ateitį. Kartais, kai pasidarydavo blogai, kuriam laikui

išsiųsdavo mane pas Fenelą ir Džonį. Jie ganėtinai gerai manimi rūpinosi, bet kai būdavau su jais, niekad neklausdavo apie Lunitą.

– O tu jiems niekad nesakei.

– Ne. Bet kai prasidėjo karas, viskas pasikeitė. Mes gyvenome bjauriame sename kambaryje Morgeite, kur Lunita spėliojo ateitį už paklodės, pakabintos kambario viduryje. Man tuo metu buvo tik ketveri, todėl nedaug atsimenu apie tuos laikus, išskyrus vorą, kuris gyveno skylėje vonios sienoje.

– Ten buvome gal, ak, manau, kokius ketverius metus, tai man tikriausiai buvo aštuoneri, kai vieną dieną gretimo tuščio namo lange atsirado ženklas, ir šeimininkė pasakė Lunitai, kad tas namas bus paverstas kariškių klubu.

– Staiga ji ėmė uždirbti tiek pinigų, kad nebežinojo, ką su jais daryti. Manau, kad jautėsi kalta dėl tų visų kanadiečių, amerikiečių, naujazelandiečių ir australų – ir net lenkų – kurie uniformuoti plūdo į mūsų kambarius, kad jiems atverstų kortas. Ji nenorėjo, kad kas manytų, kad pelnosi iš karo.

– Niekad nepamiršiu tos dienos, kai radau ją verkiančią tualete. „Tie vargšai berniukai!“ – atsimenu, kūkčiojo ji. – Jie visi klausia to paties: *Ar grįšiu namo gyvas?*“

– O ką jinai jiems sakydavo?

– „Grįši namo su didesne šlove, nei čia atvykai.“ Jiems visiems sakydavo tą patį, kiekvienam iš jų: po pusę kronos už kiekvieną.

– Tai labai liūdna, – tariau.

– Liūdna? Ne, neliūdna. Tai buvo geriausi laikai mūsų gyvenime. Tik mes tuo metu to nežinojom.

– Buvo toks vienas karininkas, kuris visą laiką trindavosi aplink klubą: aukštas vyrukas su mažais šviesiais ūsiukais. Matydavau jį gatvėje, tai ateinantį, tai išeinantį. Niekad daug nekalbėdavo, bet

visad atrodydavo, kad kažko dairosi. Vieną dieną tiesiog šiaip sau Lunita pasikvietė jį vidun ir išbūrė jo ateitį. Neėmė už tai nė penso, nes pasitaikė sekmadienį.

– Po dienos ar dviejų jinai jau dirbo MI-kažkam. Jie atsisakė jai pasakyti, kas tai, bet atrodė, kad kažką pamačiusi jo kortose, ji pataikė kaip pirštu į akį.

– Vaithole kažkoks mokslinčius mėgino išaiškinti, ką toliau darys Hitleris, ir jis išgirdo paskalų apie čigonę, sklaidančią kortas Morgeite.

– Jie iškart pakvietė Lunitą papietauti „Savojoje". Iš pradžių tai tikriausiai tebuvo žaidimas. Galbūt jie norėjo paskleisti gandus esą pakankamai praradę viltį, kad tikėtųsi kažko iš čigonės.

– Bet vėlgi, tai, ką jinai jiems pasakė, buvo taip arti visiškai slaptos tiesos, kad jie negalėjo patikėti savo ausimis. Nieko panašaus jie dar nebuvo girdėję.

– Iš pradžių jie pamanė, kad ji šnipė, ir iškvietė mokslininką iš Blečlio parko, kuris atvažiavo į Londoną jos tardyti. Jis vos įėjo pro duris, kai jinai jam pasakė, kad jam pasisekė, kad tebesąs gyvas: liga išgelbėjusi jam gyvybę.

– Ir tai buvo tiesa. Jis buvo ką tik paskirtas prie amerikiečių palaikyti ryšį su jais, kai jį ištiko staigus apendicito priepuolis ir sutrukdė jam dalyvauti „D" dienos repeticijoje – ji vadinosi Tigro pratybos. Tas reikalas smarkiai nepasisekė – žuvo šimtai. Žinoma, viskas buvo užglaistyta. Tuo metu niekas apie tai nežinojo.

– Neverta ir sakyti, kad tas vyrukas apstulbo. Ji išlaikė patikrinimą aukščiausiu įvertinimu ir per kelias dienas – per kelias valandas – jie mus įkurdino tik mums skirtame prašmatniame bute Blumsberyje.

– Turbūt ji turi nepaprastų galių, – tariau.

Porcelianos kūnas suglebo.

– Turėjo, – blausiai tarė ji. – Jinai mirė po mėnesio. „VI" raketa gatvėje prie Oro ministerijos. Prieš šešerius metus. Birželį.

– Kaip gaila, – tariau, ir nuoširdžiai. Pagaliau mudvi su Porceliana radom kažką bendra, net jeigu tai tebuvo motina, kuri mirė per jauna ir paliko mus augti vienišas.

Kaip aš troškau papasakoti jai apie Harietą – bet kažkodėl negalėjau. Kambaryje tvyrantis sielvartas priklausė Porcelianai, ir beveik iškart supratau, kad bet kokiu būdu iš jos jį pasisavinti būtų savanaudiška.

Ėmiausi šluoti jos numesto mėgintuvėlio stiklo šukes.

– Ei, – tarė ji, – šitą aš turėčiau dirbti.

– Nieko tokio, – pasakiau jai, – aš pripratusi.

Tai buvo toks išgalvotas pretekstas, kokius aš paprastai niekinu, bet kaip galėjau pasakyti jai tiesą: kad šukių rinkimo nenorėjau dalytis su niekuo.

Ar taip aš trumpai suvokiau, ką reiškia būti moterimi? Kažin.

Tikėjausi, kad taip... Ir kartu, kad taip nėra.

Mes sėdėjome ant mano lovos, Porceliana nugara atsirėmusi į galvūgalį, o aš sukryžiavusi kojas kojūgalyje.

– Manau, kad norėsi aplankyti savo senelę, – tariau.

Porceliana gūžtelėjo, ir manau, kad ją supratau.

– Policija dar nežino, kad tu čia. Spėju, mums vertėtų jiems pasakyti.

– Tikriausiai.

– Tegul palaukia ryto. Aš per daug pavargusi, kad galvočiau.

Tai buvo tiesa: mano akių vokai buvo tarsi apkabinėti švino svareliais. Buvau tiesiog per daug išsekusi, kad spręsčiau po ran-

ka esančias bėdas. Didžiausia iš jų bus nuslėpti Porcelianos buvimą namie. Mažiausiai norėčiau, kad man tektų bejėgiškai stebėti, kaip Tėvas išveja Fenelos ir Džonio Faa anūkę.

Fenela buvo ligoninėje Hinlyje ir, kiek man žinoma, galėjo būti jau mirusi. Jeigu noriu iki galo išsiaiškinti, kas ją užpuolė Statiniuose – ir, kaip įtariau, nužudė Brukį Heirvudą, – turiu atkreipti į save kiek įmanoma mažiau dėmesio.

Tik laiko klausimas, kada inspektorius Hjuitas pasirodys tarpduryje, reikalaudamas smulkmenų, kaip aš radau Brukio kūną. Man reikia laiko apgalvoti, kuriuos faktus jam pasakyti, o kurių ne. Bet ar tikrai?

Mano mintys sukte sukosi. *Ot tai tau!* Pamaniau. *Tai kaip linksma gyventi Flavijos de Liukos pasaulyje.*

Nespėjau apsidairyti, o jau buvo rytas, pro langus liejosi saulės šviesa.

TRYLIKTAS

Apsiverčiau ir sumirksėjau. Buvau išsikėtojusi savo lovos gale, skausmingai įrėmusi galvą į kojūgalio lentą. Lovos galvūgalyje Porceliana buvo apsikamšiusi mano antklode, užtraukta iki pečių, galvą padėjusi ant mano pagalvės, ir miegojo sau kuo ramiausiai tarsi kokia Rytų princesė.

Akimirką pajutau, kaip kyla apmaudas, bet tada prisiminiau istoriją, kurią ji man vakar papasakojo, ir mano apmaudas pavirto gailesčiu.

Žvilgtelėjau į savo laikrodį ir savo siaubui pamačiau, kad pramiegojau. Vėlavau pusryčių. Tėvas primygtinai reikalavo, kad lėkštės ant stalo atkeliautų ir būtų išnešamos karišku tikslumu.

Labai atsargiai, kad neprižadinčiau Porcelianos, skubiai persirengiau drabužius, brūkštelėjau plaukus šepečiu ir nusėlinau žemyn pusryčiauti.

Tėvas, kaip visada, buvo įnikęs į paskutinį *Londono filatelisto* numerį, ir, atrodė, vos pastebėjo, kad aš atėjau: aiškus ženklas, kad netrukus vyks dar vienas filatelijos aukcionas. Jeigu mūsų finansinė padėtis tokia nesaugi, kaip jis tvirtino, jam reikės gerai išmanyti dabartines kainas. Valgydamas jis pieštuko galiuku užsirašinėjo kažką ant servetėlės, mintimis paniręs į kitą pasaulį.

Kai įslinkau į savo kėdę, Filė įsispoksojo į mane šaltu ir kietu žvilgsniu, kurį tobulai išmoko, stebėdama karalienę Merę kino kronikose.

– Tau išdygo spuogas ant veido, – dalykiškai pasakiau, pildama pieną ant savo „Weetabix".

Ji apsimetė manęs negirdėjusi, bet po mažiau nei minutės nudžiugau matydama, kaip jos ranka automatiškai pakilo prie skruosto ir ėmė tyrinėti. Tarsi stebėtum krabą, lėtai šliaužiantį jūros dugnu viename iš tų spalvotų trumpųjų siužetų kine: *Gyvasis vandenynas* ar panašiai.

– Atsargiai, File! – tariau, – jis tuoj sprogs.

Dafi pakėlė akis nuo savo knygos – nuo *Veidrodžio Londonui ir Anglijai*, kurį buvau radusi iškyloje. Ji pati ją nusipirko, ot kiaulė!

Įsidėmėjau, kad vėliau ją reiks pavogti.

– Ką tai reiškia, kur parašyta „rūkyta silkė be garstyčių"? – paklausiau, rodydama pirštu.

Dafi dievino kad ir menkiausią progą pasipuikuoti savo pranašesnėmis žiniomis.

Aš jau buvau mintyse peržiūrėjusi, ką žinau apie garstyčias, o tai buvo labai mažai. Pavyzdžiui, žinojau, kad jose, be kita ko, yra oleino, eruko, beheno ir stearino rūgščių. Žinojau, kad stearino rūgšties randama jautienos ir avienos taukuose, nes kartą ponios Malet taukuotą sekmadienio kepsnį panaudojau cheminei analizei, o tą faktą, kad eruko rūgštis savo vardą gavo iš graikiško žodžio, reiškiančio „vemti", radau žinyne.

– Rūkyta silkė šešioliktajame ir septynioliktajame amžiuose buvo laikoma prastu patiekalu, – atsakė Dafi, perliedama mane ypač naikinamu žvilgsniu, sakydama žodį „prastas".

Žvilgtelėjau į Tėvą, ar jis nežiūri, bet jis nežiūrėjo.

– Nikolas Bretonas ją vadino „geru riebiu patiekalu vulgariam skrandžiui“, – tęsė ji, raivydamasi ir maivydamasi kėdėje. – Jis dar sakė, kad sena vėgėlė (tai kita žuvies rūšis, jei nežinai) yra kaip „mėlynas švarkas be skiriamojo ženklo“, o tai reiškia tarną, kuris nenešioja savo šeimininko herbo ženklelio.

– Dafne, prašau... – tarė Tėvas, nepakeldamas akių, ir ji nuščiuvo.

Žinojau, kad kalba – man nesuprantant, kaip jie manė, – apie Dogerį. Karas Bukų giraitėje vyko taip: nematomas ir kartais negirdimas.

– Prašau paduoti skrebutį, – paprašė Dafi, taip tyliai ir mandagiai, tarsi kreiptųsi į nepažįstamąjį „A.B.C.“ arbatos krautuvėje: tarsi paskutiniųjų vienuolikos mano gyvenimo metų nė nebūtų buvę.

– Pas Fosterius įrenginėja naujus teniso kortus, – staiga tarė Filė, nesikreipdama į nieką konkrečiai. – Šeila senajame statys savo „Daimlerį“.

Tėvas suniurnėjo, bet mačiau, kad nebesiklauso.

– Ji tokia išdykėlė, – tęsė Filė. – Liepė Kopliui atnešti deserto lėkštutes ant pietinės pievelės, bet vietoj ledų patiekė sraiges – *escargots*! Valgėme jas žalias tarsi austres, kaip daro kino žvaigždės. Tai buvo taip smagu.

– Tu geriau pasisaugok, – tariau. – Sraigių rinkikai kartais netyčia prirenka siurbėlių. Jeigu prarysi siurbėlę, ji tau iš vidaus prasigrauš iš pilvo laukan.

Iš Filės veido lėtai dingo spalva tarsi vanduo iš plautuvės.

– Kažką rašė *Hinlio Kronikoje*, – paslaugiai pridūriau, – prieš tris savaites, jei gerai pamenu, apie žmogų iš Šv. Elfridos – iš tikrųjų ne taip toli nuo čia – kuris prarijo siurbėlę ir prireikė...

Bet Filė atstūmė kėdę ir pabėgo.

– Ar tu vėl provokuoji savo seserį, Flavija? – paklausė Tėvas, pakeldamas akis nuo savo žurnalo, bet padėjęs pirštą ant puslapio, kad nepamestų vietos.

– Mėginau kalbėtis apie einamuosius įvykius, – tariau, – bet, atrodo, jai nelabai įdomu.

– Ak, – tepasakė Tėvas ir ėmė toliau skaityti apie 1840-ųjų mėlynojo dvipensio matricos defektus.

Paspukau stebėtinai nesunkiai.

Ponia Malet virtuvėje mėsininko špagato kamuoliu kankino viščiuko lavoną.

– Neverta jų kepti, jeigu nesuriši kaip reikiant, – tarė ji. – Taip man sakydavo ponia Čedvik iš Nortono Senosios menės, o ji tai išmano. Ji buvo toji, kuri mane išmokė – atmink, tai buvo Ledi Reks-Vels laikais, seniai prieš tau gimstant, brangute. „Suriški juos triskart tris kartus“, sakydavo ji, „ir niekad nereikės gramdyti orkaitės“. Iš ko juokiesi, panele?

Man išsprūdo nervingas krizenimas, kai mintyse staiga blykstelėjo vaizdas, kaip mane lygiai taip pat surišo mano pačios kūnas ir kraujas.

Vien pagalvojusi apie tai prisiminiau, kad dar neatkeršijau. Žinoma, truputį pajuokavau apie siurbėles, bet tai tik apšilimas: tik keršto preliudija. Faktas, kad tiesiog buvau pernelyg užsiėmusi.

Kai ponia Malet įstūmė pasmerktąjį paukštį į atvirus „Agos“ nasrus, pasinaudojau proga ir nukniaukiau iš podėlio puodynę braškių uogienės.

– Triskart tris, – tariau, klaikiai išsiviepus ir bjauriai merkdama akį poniai Malet, tarsi sakyčiau slaptos draugijos slaptažodį, tokios, kurios vienintelės narės – ji ir aš. Tuo pat metu parodžiau

jai Vinstono Čerčilio „V – tai pergalė“ ženklą dešiniąja ranka, kad nukreipčiau dėmesį nuo puodynės su uogiene kairiojoje.

Saugiai grįžusi į viršų, kiek įmanoma tyliau pravėriau miegamojo duris. Nėra reikalo trukdyti Porcelianai. Paliksiu raštelį jai, kad grįšiu vėliau, ir tiek. Nereikia sakyti, kur einu.

Bet raštelio neprireikė: lova buvo idealiai paklota, o Porceliana – dingusi.

Velniai ją griebtų! – pamaniau. Ar ji nesuprato, kad privalo likti mano kambaryje nepastebėta? Maniau, kad visiškai aiškiai pasakiau, bet galbūt ir ne.

Kur ji dabar? Klaidžioja Bukų giraitės koridoriais – kur ją tikrai pagaus? Ar grįžo į vežimą Statiniuose?

Ketinau palydėti ją į policijos nuovadą Bukų giraitėje, kad ji galėtų prisistatyti konstebliui Linetui. Būdama vietoje, ne tik atlikčiau savo pareigą, bet ir atsidurčiau idealioje pozicijoje, kur slapta klausyčiausi visko, ką Porceliana kalbėsis su policija. Policijos konsteblis Linetas savo ruožtu informuotų savo viršininką Hinlyje, o tas perduotų žinią inspektoriui Hjuitui. O aš priimčiau jo dėkingumą.

Galėjo būti taip lengva. Prakeikta mergiotė!

Nuklumpinau atgal per virtuvę, vos mirktelėjusi poniai Malet ir sumurmėjusi „triskart tris“.

Gledis laukė prie daržo sienos, o Dogeris buvo šiltnamyje, kur dirbo susikaupęs.

Bet kai numyniau pedalus tolyn, jaučiau jo akis sau ant nugaros.

Malden Fenvikas buvo į rytus nuo Bišop Leisio, netoli už Čipfordo.

Nors niekada nebuvau ten buvusi, vieta pasirodė matyta. Ir nieko keista. „Gražiausias Anglijos kaimas“, kaip jį kartais vadindavo, buvo fotografuojamas vos ne iki pasiutimo. Jo Elžbietos ir Jurgių

epochų trobelės iš rąstų, dengtos šiaudais, su piliarožėmis ir rombo formos langų stiklais, jo ančių tvenkinys ir dešimtinės daržinė buvo pavaizduoti ne tik šimtuose knygų ir žurnalų, bet ir kaip kelių populiarių filmų fonas, tokių kaip „Parduodamas medus" ir „Panelė Dženks eina į karą".

„Pinučių terasos", vadino jį Dafi.

Tai buvo vieta, kur Brukio Heirvudo motina gyveno ir turėjo savo studiją, nors neturėjau nė menkiausio supratimo, kuri iš tų trobelių galėtų būti jos.

Priešais „Bulių" stovėjo žalias šarabanas, o jo keleiviai pasipylė į pagrindinę gatvę, pasiruošę kameras, nukorę rankas, skirstydamiesi į visas puses, tarsi ruoštųsi susišaudymui.

Keletas pagyvenusių kaimiečių, pagauti lauke, savo darželiuose, ėmė vogčiomis purentis plaukus ar taisytis kaklaraiščius, kai ėmė spragsėti fotoaparatų mygtukai.

Pastačiau Gledis prie senutėlės guobos ir apėjau aplink autobusą.

– Labas rytas, – tariau poniai plačiakrašte skrybėle, tarsi padėčiau organizuoti arbatėlę, – sveiki atvykę į Malden Fenviką. O iš kur *jūs* atvykote?

– Oi, Melai, – sušuko ji, atsisukdama į vyriškį už savęs, – paklausyk, koks jos akcentas! Argi ji nenuostabi? Mes iš Jonkerso Niujorke, meilute. Lažinuosi, kad nežinai, kur jis yra.

Tiesą sakant, žinojau: Jonkerse gyveno Leo Beiklendas, belgų chemikas, kuris netyčia išrado *polioksibenzilmetilenglikolanhidridą*, labiau žinomą kaip „Bakelitas", mėgindamas sukurti sintetinį šelako pakaitalą, kuris, iki pasirodant Beiklendui, buvo gaminamas iš šelako vabalo išskyrų.

– Oi, taip, manau, esu girdėjusi apie Jonkersą.

Prilipau prie Melo, kuris energingai užtaisinėjo savo kamerą, žingsniuodamas link plonu sluoksniu dažytos trobelės, ir vilkausi paskui jį palaidais kaulais, nuleidusi akis, tarsi surukusi dukra, kuriai iki žiaunų įkyrėjo kelionė per Atlantą.

Mindžikuodama nuo kojos ant kojos, laukiau, kol jis iššaus porą šūvių į baltaplaukę moterį tvido kostiumu, kuri netvirtai stypsojo ant kopėčių, karpydama nuvytusius žiedus nuo vijoklinio rožių krūmo.

Kai Melas nusliūkino ieškodamas naujų įsimintinų akimirkų, aš akimirką užtrukau prie vartų, apsimesdama, kad gėriuosi darželiu, o tada, tarsi atsibudusi iš dalinio transo, nutaisiau kuo panašiausią amerikietišką akcentą.

– Sakykit, – sušukau, rodydama į kaimo aikštę, – ar ne čia gyvena ta, kaiptenją? Ta ponia dailininkė?

– Vaneta Heirvud. Bažnyčios troba, – maloniai tarė moteris, modama sekatoriumi, – paskutinė dešinėje.

Buvo taip lengva, kad vos nesusigėdau.

Tai štai koks jos vardas: „Vaneta". Vaneta Heirvud. Tikrai skambėjo kaip tinkamas tokiai, kuri tapo diduomenę su jų skalikais ir žirgais.

Įsibrauti pas motiną, ką tik netekusią sūnaus, galbūt ne pats tinkamiausias poelgis, bet kai kuriuos dalykus man reikėjo sužinoti, kol nesužinojo policija. Tiek aš skolinga Fenelai Faa ir, nors galbūt mažiau, savo pačios šeimai. Kodėl, pavyzdžiui, užtikau Vanetos Heirvud sūnų Bukų giraitės svetainėje viduryje nakties, prieš pat jį nužudant?

Nesitikėjau, kad jo motina žinos atsakymą, bet galbūt ji man suteiktų kokį gabalėlį informacijos, kuris man padėtų pačiai išsiaiškinti?

Kaip ir sakė moteris su sekatoriumi, Bažnyčios troba buvo paskutinioji dešinėje. Ji buvo dukart didesnė už kitas – tarsi dvi trobelės būtų sudurtos galais kaip domino kauliukai, kad suformuotų vieną didesnę. Kiekviena pusė turėjo savo paradines duris, savo švinuotus langus ir savo kaminą; abi namo pusės buvo tarsi veidrodinis kitos atspindys.

Tačiau buvo tik vieneri vartai, o ant jų buvo varinė lentelė su išgraviruotu užrašu: *Vaneta Heirvud – portretistė.*

Mano mintys nuskriejo į praeitį, į vieną pavasario vakarą, kai vieno iš Tėvo privalomųjų literatūros vakarų metu Dafi mums garsiai skaitė ištraukas iš Bosvelo *Samuelio Džonsono, teisės mokslų daktaro gyvenimo*, ir aš prisiminiau, kad Džonsonas pareiškė, kad tapyti portretus – netinkamas užsiėmimas moteriai. „Viešai taikyti bet kokį meną ir spoksoti vyrams į veidus moteriai yra labai nekuklu," – sakė jis.

Ką gi, buvau mačiusi daktaro Džonsono veidą pirmajame knygos lape ir negalėjau įsivaizduoti nieko, nei vyro, *nei moters*, kas norėtų į jį spoksoti nesvarbu kiek ilgai – tas žmogus buvo visiškas bjaurybė!

Už vartelių Bažnyčios trobos darželis buvo kupinas įaudrintos mėlynos spalvos; aukštieji šarkakojai, žydintys antrąjį kartą, atrodė, stiebėsi ant pirštų galiukų už šalavijų, desperatiškai mėgindami pasiekti dangų pirmieji.

Dogeris man kartą sakė, kad nors ir galima šarkakojus priversti žydėti antrą kartą, trumpai juos nupjausčius po pirmojo žydėjimo, joks doras sodininkas net nesapnuotų taip pasielgti, nes nuo to augalai silpnėja.

Kad ir kokia ji būtų, Vaneta Heirvud nebuvo dora sodininkė.

Pirštu paliečiau porcelianinį durų skambutį ir spustelėjau. Laukdama, kol kas atsilieps, žengiau atgal ir susidomėjusi

įsispoksojau į dangų, papūtusi lūpas, tarsi nerūpestingai švilpaučiau. Niekad nežinai: galbūt kas nors žiūri iš už užuolaidų, todėl svarbu atrodyt nepavojingai.

Palaukiau – tada vėl paspaudžiau mygtuką. Name kažkas atbėgo, o tada tiesiai už durų pasigirdo džeržgimas, tarsi kažkas stumdytų barikadą iš baldų.

Kai durys atsidarė, vos neaikteléjau garsiai. Priešais mane stovėjo raumeninga moteris jojiko kelnėmis ir šviesiai violetine palaidine. Jos trumpi žili plaukai tarsi aliuminio šalmas gulėjo prigludę prie galvos.

Ji įsisuko vėžlio kaulo monoklį į akį ir įsižiūrėjo į mane.

– Taip?

– Ponia Heirvud?

– Ne, – tarė ji ir užtrenkė duris man prieš veidą.

Na gerai tada!

Atsiminiau, kaip Tėvas kartą sakė, kad jeigu šiurkštumo negalima paaiškinti nežinojimu, tai jį galima laikyti aiškiu ženklu, kad bendrauji su aristokratijos atstovu. Dar kartą paspaudžiau skambutį. Paklausiu kelio.

Bet šį kartą durys liko uždarytos, o name už jų tvyrojo tyla.

Bet palauk! Troba turėjo *dvejas* paradines duris. Paprasčiausiai pasirinkau ne tas.

Krumpliais pabeldžiau sau į galvą ir nuėjau prie kitų durų. Pakėliau durų belstuką ir švelniai stuktelėjau.

Durys iškart atsilapojo, o už jų pasirodė Jojiko Kelnės, įnirtingai spoksančios į mane, nors šį kartą ne pro monoklį.

– Gal galėčiau pasikalbėti su ponia Heirvud? – surizikavau. – Tai dėl...

– Ne! – garsiai tarė ji. – Dink iš čia!

Bet jai nespėjus užtrenkti durų, kažkur iš namo vidaus pasigirdo balsas.

– Kas ten, Ursula?

– Mergaitė kažką pardavinėja, – šūktelėjo ji sau per petį, o man: – Dink. Mums nereikia sausainių.

Pamačiau progą ir griebiausi jos.

– Ponia Heirvud! – sušukau. – Tai dėl Brukio!

Tarsi būčiau sukalbėjusi kerus ir užšaldžiusi laiką. Atrodė, visą amžinybę moteris prie durų stovėjo visiškai nejudėdama, žiopsodama į mane, tarsi tebūtų piešta natūralaus dydžio iškarpa iš paveikslėlių knygos. Ji net nekvėpavo.

– Ponia Heirvud – prašau! Čia Flavija de Liuka iš Bišop Leisio.

– Atvesk ją, Ursula, – tarė balsas.

Kai praėjau pro ją į siaurą koridorių, Ursula nė raumens nesujudino.

– Čionai, – vėl tarė balsas, ir aš pasukau link jo.

Spėju, kad tikėjausi rasti sudūlėjusią panelę Hevišem, užuolaidomis aptrauktame svetainės urve apsikabinusią savo supelijusius lobius. Bet radau visai ką kita.

Vaneta Heirvud stovėjo saulės spindulių pluošte prie erkerio ir atsisukusi ištiesė man rankas, kai užėjau.

– Ačiū, kad atėjai, – padėkojo ji.

Ji atrodė, pamaniau aš, kokių keturiasdešimt penkerių. Bet tikrai turėtų būti kur kas vyresnė. Kaip, po galais, tokia graži būtybė galėtų būti to vidutinio amžiaus dykaduonio Brukio Heirvudo motina?

Ji dėvėjo dailų juodą kostiumą, rytietišku šilku buvo apsirišusi kaklą, o ant pirštų liepsnojo deimantai.

– Turiu atsiprašyti dėl Ursulos, – tarė ji, imdama mano ranką savosiomis, – bet ji it pašėlusi mane gina. Gal pernelyg pašėlusi.

Aš bukai linktelėjau.

– Mano profesijoje, matai, privatumas yra svarbiausia, o dabar, kai visa tai...

Ji plačiai pamojo rankomis, rodydama visą pasaulį.

– Suprantu, – pritariau. – Man labai gaila dėl Brukio.

Ji nusisuko, išsiėmė cigaretę iš sidabrinės dėžutės, uždegė ją sidabriniu žiebtuvėliu, kuris atrodė kaip sumažinta Aladino lempos kopija, ir išpūtė ilgą dūmų srautą, kuris, kad ir kaip būtų keistas, saulės šviesoje irgi atrodė sidabrinis.

– Brukis buvo geras berniukas, – tarė ji, – bet užaugo negeras vyriškis. Jis turėjo lemtingą sugebėjimą priversti žmones juo patikėti.

Nelabai žinojau, apie ką ji kalba, bet vis tiek linktelėjau.

– Jo gyvenimas nebuvo lengvas, – susimąsčiusi atsiduso ji. – Ne toks lengvas, kaip galėtų atrodyti.

O tada, ganėtinai staigiai:

– Dabar pasakyk man, kodėl atėjai?

Jos klausimas mane užklupo netikėtai. *Kodėl* aš atėjau?

– Oi, nesigėdyk, vaike. Jeigu atėjai čia pareikšti užuojautos, tai jau pareiškei, ir už tai dėkoju. Gali išeiti, jeigu nori.

– Brukis buvo Bukų giraitėje, – išpoškinau. – Radau jį svetainėje vidury nakties.

Būčiau įmaniusi liežuvį nusipjauti! Nebuvo jokio reikalo šito žinoti jo motinai – visai jokio reikalo, o juolab man apie tai sakyti jai.

Bet dalis manęs žinojo, kad tai pakankamai saugu. Vaneta Heirvud buvo moteris profesionalė. Jinai ne labiau norės, kad jos sūnaus vidurnakčio klajonės būtų paviešintos, nei... nei aš norėčiau.

– Turiu tavęs paprašyti labai didelės paslaugos, Flavija. Pasakyk policijai, jeigu reikia, bet jeigu manai, kad tai nėra būtina...

Ji nuėjo prie lango ir stovėjo ten, žvelgdama į praeitį.

– Matai, Brukis turėjo savų... demonų, jei taip galima pavadinti. Jeigu nėra reikalo apie juos skelbti viešai, tai...

– Aš niekam nesakysiu, ponia Heirvud, – tariau. – Pažadu.

Ji atsisuko į mane ir lėtai atėjo per kambarį.

– Tu nepaprastai protinga mergaitė, Flavija. – Ir, pagalvojusi porą sekundžių, pridūrė: – Einam su manim; noriu tau kai ką parodyti.

Nusileidome vieną laiptelį žemyn, tada kitą aukštyn, į tą namo dalį, į kurios duris aš pirmiausia pabeldžiau. Dėl žemų rąstinių lubų jai teko ne kartą pasilenkti, mums einant iš kambario į kambarį.

– Ursulos studija, – tarė ji, modama ranka į kambarį, kuris atrodė pilnas vytelių ir šakų.

– Krepšių pynimas, – paaiškino. – Ursula yra tradicinių amatų entuziastė. Jos gluosnių krepšiai yra laimėję apdovanojimų ir čia, ir žemyne.

– Pasakysiu tau tiesą, – tęsė ji, prislopindama balsą iki konfidencialaus kuždesio. – Jos cheminių preparatų kvapas kartais mane išveja iš namų, bet juk ji nieko kito neturi, vargšelė.

Cheminiai preparatai? Mano ausys pašoko tarsi seno karo žirgo, išgirdusio trimitą.

– Daugiausia siera, – tarė ji. – Ursula garais balina gluosnių vyteles. Jos pasidaro baltos kaip poliruoti kaulai, žinai, bet o varge – koks kvapas!

Jau numačiau, kad teks nakčia ilgai gilintis į knygas dėdės Taro chemijos bibliotekoje. Mano mintys jau nuskriejo prie cheminių salicino ($C_{13}H_{18}O_7$) – kurį gluosnių žievėje Leru atrado 1831-aisiais – ir

senos geros sieros (S) galimybių. Jau žinojau iš asmeninės patirties, kad tam tikrų gluosnių kačiukai, kelias savaites palaikyti hermetiškoje dėžėje, skleidžia kuo bjauriausią negyvos žuvies kvapą, ir šį faktą buvau įsidėmėjusi ateičiai.

– Pro čia, – tarė ponia Heirvud, pasilenkdama, kad neatsitrenktų galva į itin žemą siją. – Saugok galvą ir žiūrėk, kur eini.

Jos studija buvo nuostabi vieta. Ryški šiaurinė šviesa plūdo vidun pro kampuotus viršulangius lubose, ir atrodė, tarsi būtum į tą kambarį netikėtai aptikęs miško laukymėje.

Šviesoje stovėjo didelis medinis molbertas, o ant jo buvo pusiau baigtas Flosės, Filės draugės Šeilos Foster sesers, portretas. Flosė sėdėjo ant didelės apmuštos kėdės, vieną koją parietusi po savimi ir glostė didžiulę baltą persišką katę, susisukusią jai ant kelių. Bent jau katė atrodė beveik panaši į žmogų.

Tiesą sakant, Flosė irgi neatrodė taip blogai. Ji nebuvo mano mėgstamiausias žmogus, bet nelaikiau to prieš ją. Portrete buvo puikiai užfiksuota, taip, kaip net fotokamerai nepavyksta, jos gerai nušlifuota kvailoka veido išraiška.

– Na, ką manai?

Apsižvalgiau į dažų tūbeles, išterliotus skudurus ir gausybę kupranugario plaukų teptukų, visur aplink mane bekyšančių iš skardinių, stiklinių ir butelių tarsi nendrės pelkėje gruodį.

– Labai gera studija, – tariau. – Ar šitą man norėjote parodyti?

Parodžiau į Flosės portretą.

– Dieve mano, ne! – sušuko ji.

Prieš tai buvau nepastebėjusi, bet tolimajame studijos gale, toliau nuo langų, buvo du šešėliuose skendintys kampai, kuriuose gal tuzinas neįrėmintų paveikslų buvo atremti veidais į sieną, popieriumi uždengtomis blogosiomis pusėmis į kambarį.

Vaneta (dabar aš jau ją mintyse vadinau „Vaneta“, o ne „ponia Heirvud“) pasilenkė prie jų, pajudindama kiekvieną, tarsi verstų įrašų korteles didžiulėje rodyklės kartotekoje.

– Ak! Štai kur jis, – galiausiai tarė ji, ištraukdama didelę drobę iš kitų.

Nusukusi nuo manęs ji atnešė paveikslą prie molberto. Perkėlusi Flosę ant medinės kėdės šalimais, ji apsuko jį ir užkėlė į vietą.

Netarusi nė žodžio, ji žengė atbula, kad neužstotų man portreto.

Man sustojo širdis.

Tai buvo Harieta.

KETURIOLIKTAS

Harieta. Mano motina.

Ji sėdi lango nišoje Bukų giraitės svetainėje. Jai iš dešinės mano sesuo Ofelija, maždaug septynerių metų amžiaus, žaidžia su raudonos vilnos raizginiu, o jo siūlai pinasi jai tarp pirštų kaip laibos raudonos gyvatės. Harietos kairėje mano kita sesuo, Dafnė, nors ji per maža skaityti, pirštu pasižymėjusi vietą didelėje knygoje: *Grimų pasakos.*

Harieta švelniai žvelgia žemyn, lengvai šypsodamasi tarsi Madona, į baltą ryšulį, kurį laiko sulenktoje kairėje rankoje: vaikas – kūdikis, aprengtas baltu, ilgu drabužiu iš įmantrių purių nėrinių – gal tai krikštynų suknelė?

Noriu pažiūrėti į motiną, bet mano akys vis grįžta prie vaiko.

Tai, žinoma, aš.

– Prieš dešimt metų, – kalbėjo Vaneta, – nuėjau į Bukų giraitę vieną žiemos dieną.

Dabar ji stovėjo už manęs.

– Kaip gerai prisimenu. Tą naktį buvo mirtina šalna. Viskas padengta ledu. Paskambinau tavo motinai ir pasiūliau palikti iki kito karto, bet ji nenorėjo net girdėti. Ji ketino išvykti, kaip pasakė, ir norėjo portretą padovanoti tavo tėvui. Ji ketino įteikti jam kaip staigmeną, kai grįš.

Man sukosi galva.

– Aišku, ji niekada negrįžo, – tyliai pridūrė ji, – ir, atvirai kalbant, nuo tada neišdrįsau jam perduoti, tam vargšeliui. Jis taip sielvartauja.

Sielvartauja? Nors niekad apie tai šitaip nemaniau, tai buvo tiesa. Tėvas iš tikrųjų sielvartavo, bet tik slapčia ir daugiausia tylėdamas.

– Paveikslas, manau, priklauso jam, nes tavo motina man už jį sumokėjo iš anksto. Ji buvo labai patikli.

Ar tikrai? – norėjau ištarti. *Iš kur man žinoti? Nepažinojau jos taip gerai kaip jūs.*

Staiga užsinorėjau ištrūkti iš tos vietos – vėl atsidurti lauke, kur galėčiau įkvėpti savo jėgomis.

– Manau, kad verčiau pasilaikykite jį, ponia Heirvud, – bent jau kol kas. Nenorėčiau liūdinti Tėvo.

Palauk! – pagalvojau. Visą gyvenimą praleidau liūdindama Tėvą – ar bent jau elgdamasi prieš jo valią. Kodėl dabar mane staiga apėmė troškimas jį paguosti, kad jis mane apkabintų?

Šito nedaryčiau, žinoma, nes tikrajame gyvenime mes, de Liukos, taip nesielgiame.

Bet vis dėlto kažkokia nepažini visatos dalis pasikeitė, tarsi vienas iš keturių didžiųjų vėžlių, kurie, kaip sakoma, laiko pasaulį ant nugaros, staiga perkėlė svorį nuo vienos kojos ant kitos.

– Man jau reikia eiti, – tariau, kažkodėl traukdamasi atbula prie durų, – labai gaila girdėti apie Brukį. Žinau, kad Bišop Leisyje jis turėjo daug draugų.

Tiesą sakant, nieko panašaus aš nežinojau! Kodėl taip pasakiau? Tarsi mano burna būtų apsėsta ir niekaip negalėčiau sustabdyti žodžių srauto.

Viskas, ką iš tikrųjų žinojau apie Brukį Heirvudą, – tai, kad jis buvo brakonierius ir dykaduonis, ir kad užtikau jį netikėtai, kai jis klaidžiojo vidurnaktį. Ir dar faktą, kad jis tvirtino matęs Pilkąją damą iš Bukų giraitės.

– Tai viso gero, – tariau. Kai išėjau į koridorių, Ursula staiga nusisuko ir nuskuodė už kampo, rankoje nešina pintu krepšiu. Bet ne taip greitai, kad nespėčiau pastebėti grynos neapykantos kupino žvilgsnio, kurį ji sviedė man.

Kai važiavau į vakarus link Bišop Leisio, galvojau apie tai, ką mačiau. Nuvažiavau į Malden Fenviką ieškodama, kaip paaiškinti Brukio Heirvudo elgesį, – juk tai tikrai jis užpuolė Fenelą Faa Statiniuose, nes kas dar galėjo lankytis Bukų giraitėje tą naktį? Bet šito vietoje radau naują atvaizdą Harietos, savo motinos: atvaizdą, kuriame ji buvo ne tokia laiminga, kaip galėjo būti.

Kodėl, pavyzdžiui, man taip graužė širdį, matant Filę ir Dafi tarsi dvi patenkintas lervas, saugias ir besimėgaujančias jos spindesiu, kol aš gulėjau bejėgė, suvyniota lyg maža mumija į baltą audeklą; nė kiek ne įdomesnė už ryšulį iš mėsininko?

Ar Harieta mane mylėjo? Mano seserys visada tvirtino, kad ne: kad, tiesą sakant, ji neapkentė manęs; kad ją apėmė depresija po mano gimimo – depresija, kuri galbūt sukėlė jos mirtį.

Ir vis dėlto paveiksle, kuris tikriausiai buvo nutapytas prieš jai išvykstant į paskutiniąją kelionę, nebuvo nė ženklo liūdesio. Harietos akys buvo nukreiptos į *mane*, o veido išraiškoje mažų mažiausiai buvo matyti linksmumo pėdsakas.

Kažkas tame portrete zyzė man mintyse: kažkoks pusiau pamirštas dalykas, kuris bandė iškilti į paviršių, kai stovėjau spoksodama į molbertą Vanetos Heirvud studijoje. Bet kas tai?

Atsipalaiduok, Flavija, pagalvojau. *Nusiramink. Galvok apie ką nors kita.*

Seniai buvau atradusi, kad, kai koks nors žodis ar formulė atsisakydavo ateiti galvon, geriausia galvoti apie ką nors kita: pavyzdžiui, apie tigrus ar apie avižų košę.

Tada, kai paspukęs žodis mažiausiai to tikėdavosi, aš staiga visu ryškumu nukreipdavau dėmesį į jį, pagaudama kaltininką savo proto prožektoriaus spindulyje, jam dar nespėjus nusėlinti į tamsą.

Šią techniką vadinau „minčių persekiojimu" ir didžiavausi savimi, ją išradusi.

Leidau savo mintims nukrypti į tigrus, ir pirmasis, kuris atėjo į galvą, buvo tigras iš Viljamo Bleiko eilėraščio: tas, kuris bauginamai simetriškai liepsnojo naktį miškuose.

Kartą, kai buvau jaunesnė, Dafi sukėlė man isteriją, susivyniojusi į tigro odos kilimą iš Bukų giraitės šaunamųjų ginklų muziejaus ir įsėlinusi į mano miegamąjį vidury nakties, deklamuodama tą eilėraštį stipriai ir bauginamai urgzdama: „Tigre, kurs liepsna ryškia..."

Ji man niekad neatleido, kad sviedžiau savo žadintuvą. Ant jos smakro tebebuvo randas.

O dabar ėmiau galvoti apie avižų košę: žiemą didžiuliai garuojantys jos samčiai, tarsi lava, pasemta iš vulkano mėnulyje. Ponia Malet, Tėvo nurodymu...

Ponia Malet! Žinoma!

Ji man kai ką sakė, kai paklausiau apie Brukį Heirvudą. „Jo motina – ta moteris, kur dažo Malden Fenvike."

„Gal kada ateis tau eilė, ir tave nupaišys, – tada pridūrė ponia M. – *Ateis tau eilė.*"

O tai reiškė, kad ponia M. žinojo apie Harietos portretą! Tikriausiai žinojo apie slaptus pozavimo seansus.

– Tigre! – sušukau. – Tig-re!

Mano žodžiai nuaidėjo tarp gyvatvorių abiejose siauro kelio pusėse. Kažkas priešais mane nėrė slėptis.

Galbūt žvėris? Elnias? Ne, ne žvėris – žmogus.

Tai buvo Porceliana. Buvau tuo įsitikinusi. Tebevilkėjo Fenelos juodo krepo suknelę.

Čiuoždama sustabdžiau Gledis.

– Porceliana? – pašaukiau. – Ten tu?

Niekas neatsakė.

– Porceliana? Tai aš, Flavija.

Kaip kvaila taip sakyti. Porceliana pasislėpė gyvatvorėje *dėl to*, kad tai aš. Bet kodėl?

Nors jos nemačiau, turbūt buvo taip arti, kad galėčiau paliesti. Jaučiau jos žvilgsnį į mane.

– Porceliana? Kas yra? Kas atsitiko?

Klaiki tyla užsitęsė. Tarsi vienas iš tų salonų seansų, kai lauki, kol pajudės diskas ant būrimo lentos.

– Na gerai, – galiausiai tariau, – neskubėk. Atsisėdau ir nepajudėsiu, kol tu išeisi.

Vėl ilgai palaukiau ir tada krūmai prasiskyrė ir Porceliana išėjo į kelią. Jos veido išraiška buvo tokia, tarsi ji eitų į giljotiną.

– Kas nutiko? – paklausiau. – Kas pasidarė?

Kai žengiau link jos, ji atsitraukė, išlaikydama saugų atstumą tarp mūsų.

– Policija nuvežė mane pasimatyti su Fenela, – netvirtai tarė ji, – į ligoninę.

Oi, ne! – pagalvojau. *Ji mirė nuo sužalojimų. Tikiuosi, kad ne.*

– Kaip gaila, – tariau, žengdama dar žingsnį. Porceliana atsitraukė, pakeldama rankas, tarsi gintųsi nuo manęs.

– Gaila? – prabilo keistu balsu. – Dėl ko? Ne!.. Būk, kur esi!

– Gaila dėl to, kas nutiko Fenelai. Dariau viską, ką galėjau, kad jai padėčiau.

– Dėl Dievo meilės, Flavija, – sukliko Porceliana, – liaukis! Tu juk bandei ją po galais nužudyti, ir pati žinai. O dabar nori nužudyti mane!

Jos žodžiai man smogė tarsi į kūną, visiškai išmušdami orą iš manęs. Nebegalėjau kvėpuoti; man sukosi galva, sukosi mintys, o galvoje buvo garsas tarsi skėrių spiečius.

– Aš...

Bet nieko gero iš to – kalbėti negalėjau.

– Fenela man viską papasakojo. Tu ir tavo šeima nekentėte mūsų metų metus. Tavo tėvas išvijo Fenelą ir Džonį Faa iš jūsų žemių ir dėl to Džonis mirė. Nuvežei ją atgal į jų senąją stovyklą, kad galėtum pabaigti tą darbą, ir tau beveik pavyko, ar ne?

– Tai beprotybė, – išspaudžiau, – kodėl aš norėčiau...

– Tu vienintelė žinojau, kad ji ten stovyklauja.

– Klausyk, Porceliana, žinau, kad tu prislėgta. Suprantu. Bet jei norėčiau nužudyti Fenelą, kam man vargintis kviesti daktarą Darbį? Kodėl tiesiog neleidau jai numirti?

– Aš – aš nežinau. Tu mane painioji. Gal tu norėjai pasiteisinimo – tam atvejui, jei būtų nepavykę jos užmušti.

– Jei būčiau norėjusi ją užmušti, būčiau užmušusi, – tariau susierzinusi. – Būčiau tol trankiusi, kol ją pribaigčiau. Nebūčiau visko sugadinusi. Supranti?

Jos akys išsiplėtė, bet mačiau, kad pavyko įtikinti.

– O dėl to, kad ten vienintelė buvau tą naktį, – tai kaip Brukis Heirvudas? Jis bastėsi aplink Bukų giraitę – netgi pagavau jį mūsų

svetainėje. Manai, aš ir jį nužudžiau? Manai, kažkas, kas sveria mažiau nei penkis stonus, nužudė Brukį – kuris turbūt sveria trylika – ir pakabino jį tarsi skalbinį ant Poseidono tridančio?

– Na...

– Oi, tik nereikia, Porceliana! Nemanau, kad Fenela matė užpuoliką. Jei būtų mačiusi, nekaltintų manęs. Ji smarkiai sužeista ir susipainiojusi. Ji leidžia savo protui užpildyti tuščias vietas.

Ji stovėjo ant keliuko, spoksodama į mane, tarsi būčiau kobra gyvačių kerėtojo krepšyje, kuri staiga ėmė kalbėti.

– Nagi, – tariau, parengdama Gledis startui, – šok čia. Grįšim į Bukų giraitę ir susirasim valgio.

– Ne, – paprieštaravo ji, – einu atgal į vežimą.

– Ten nesaugu, – tariau. Galbūt pavyks ją perkalbėti, jei pateiksiu bjaurius faktus be pagražinimų. – Tas, kas perskėlė Fenelai kaukolę ir įsmeigė omarų krapštiklį Brukiui į nosį, vis dar klaidžioja aplink. Eime.

– Ne, sakiau tau, einu atgal į vežimą.

– Kodėl? Manęs bijai?

Man nepatiko, kad ji atsakė truputį per greitai.

– Taip, bijau.

– Na gerai tada, – tyliai tariau, – būk tokia kvailė. Kažin ar man rūpi.

Padėjau koją ant pedalo ir pasiruošiau pajudėti.

– Flavija...

Atsisukau ir pažvelgiau į ją per petį.

– Aš pasakiau inspektoriui Hjuitui, ką sakė Fenela.

Nuostabu, pamaniau. *Tiesiog sumautai nuostabu.*

Kažkas kažkada pasakė, kad muzika turi žavesio, kuris nuramina įniršusią širdį – ar „žvėrį“? Dafi tikrai žinotų, bet kadangi su ja nekalbėjau, kažin ar galėjau paklausti.

Bet manęs muzika nė per pusę tiek neramino kiek kerštas. Kaip man atrodo, sąskaitų suvedimas taip ramina protą, kad muzika atsilieka per Velso mylią. Po susidūrimo su Porceliana ėmiau garsiai kvėpuoti pro nosį tarsi užspeistas šernas, ir man reikėjo laiko atvėsti.

Įžengusi pro duris į savo laboratoriją pasijutau tarsi gavusi prieglobstį ramioje bažnyčioje: eilės chemikalų buteliukuose man buvo vitražiniai langai, o chemijos darbastalis – mano altorius. Chemijoje buvo daugiau dievų nei Olimpo kalne, ir čia, vienumoje, galėjau ramiai melstis didžiausiems iš jų: Džozefui Luji Gei-Lusakui (kuris, užklupęs jauną patarnautoją lininių audinių parduotuvėje, vogčiomis skaitančią chemijos tekstą, kurį jinai laikė paslėpusi po prekystaliu, nedelsdamas metė savo sužadėtinę ir vedė tą mergaitę); Viljamui Perkinui (kuris rado būdą, kaip gaminti purpurinius dažus imperatorių mantijoms, nenaudojant moliuskų seilių); ir Karlui Vilhelmui Šelei, kuris tikriausiai atrado deguonį ir – o tai dar labiau jaudina – vandenilio cianidą, mano asmeninį favoritą nuodų pasaulyje.

Pirmiausia nusiploviau rankas. Visada tai atlikdavau kaip ritualą, bet šiandien reikėjo, kad jos būtų sausos.

Su savimi į laboratoriją atsinešiau objektą, kuris paprastai būdavo pririštas prie Gledis sėdynės. Gledis iš fabriko išleido aprūpintą padangų taisymo komplektu, ir tą skardinę dėželę, ant kurios dangčio buvo parašytas ponų Dunlopų vardas, dabar pasidėjau ant darbastalio.

Bet pirmiausia užsimerkiau ir susikaupiau prie savo dėmesio objekto: mano mylimos sesers Ofelijos Gertrūdos de Liukos, kurios

gyvenimo tikslas buvo atgaivinti ispaniškąją Inkviziciją, kurios vienintelė auka būčiau aš. Kai ji, susimokiusi su Dafi, paskutinį kartą kankino mane rūsiuose, tai buvo paskutinis lašas. O dabar tuoj išmuš baisingoji keršto valanda!

Didžioji Filės silpnybė buvo veidrodis: kalbant apie tuštybę, palyginti su mano seserimi, Bekė Šarp atrodė tarsi viena iš Marijos Šventojo Kuklumo seserų – ordino, su kuriuo ji amžinai lygindavo mane (galėčiau pridurti, kad nepalankiai).

Ji sugebėdavo apžiūrinėti save veidrodyje valandų valandas, kresčiodama plaukus, rodydama dantis, žaisdama su spuogais ir tempdama akių išorinius viršutinių vokų kampučius žemyn, kad tie aristokratiškai nusvirtų kaip Tėvo.

Netgi bažnyčioje, jau išsidabinusi iki ausų, Filė žiūrėdavo į veidrodėlį, kurį laikė paslėpusi *Senovinėse ir moderniose giesmėse*, kad galėtų pasitikrinti savo veido spalvą, apsimesdama, kad bando prisiminti žodžius giesmės 573: „Visi šviesūs ir gražūs dalykai".

Ji buvo ir religinė snobė. Filei rytinės pamaldos bažnyčioje buvo drama, o ji – jos pamaldžioji žvaigždė. Visada pirmoji šaudavo prie komunijos turėklo, kad grįždama į mūsų klauptą pasirodytų didžiausiam skaičiui tikinčiųjų kukliai nuleidusi akis, ilgus baltus pirštus suėmusi prie juosmens.

Šiuos faktus anksčiau peržiūrinėjau mintyse, planuodama kitą savo ėjimą, o dabar atėjo laikas.

Vienoje rankoje laikydama mažąją baltąją Bibliją, kurią ponia Malet man padovanojo mano konfirmacijos dieną, o kitoje – padangų taisymo rinkinį, nuėjau link Filės miegamojo.

Tai buvo ne taip sunku, kaip atrodytų. Eidama dulkėtų, tamsių koridorių raizginiu ir laikydamasi antrojo aukšto, sugebėjau nusigauti iš rytinio Bukų giraitės priestato į vakarinį, pakeliui pereida-

ma daug apleistų miegamųjų, kurių niekas nenaudojo nuo tada, kai karalienė Viktorija atsisakė apsilankyti vėlesniais savo viešpatavimo laikais. Ji pasakė savo asmeniniam sekretoriui, Serui Henriui Ponsonbiui, kad jai „tokioje mažutėje buveinėje būtų tiesiog neįmanoma kvėpuoti".

Dabar tie kambariai už įsprūdinių durų buvo tarsi baldų morgai, kuriuose gyveno tik marškomis apdengti lovų rėmai, tualetiniai staliukai ir kėdės, kurios dėl savo išdžiūvusių kaulų kartais baugiai sutraškėdavo naktimis.

Tačiau dabar visur buvo ramu, kai praėjau pro paskutinįjį iš šių apleistų kambarių ir atsidūriau prie durų, vedančių į vakarinį priestatą. Pridėjau ausį prie žalios gelumbės, bet kitoje pusėje buvo tylu. Per plauką praveriau duris ir pasižiūrėjau pro jas į koridorių.

Vėl nieko. Tarytum kapas.

Nusišypsojau, kai vakariniais laiptais atsklido Bacho „Jėzus lieka mano džiaugsmas": Filė užsiėmusi repetavo svetainėje, ir aš žinojau, kad man niekas nesutrukdys dirbti.

Įėjau į miegamąjį ir uždariau duris.

Kambarys nebuvo man visiškai nežinomas, nes dažnai čia užeidavau vagiliauti šokoladukų ir gerai pasikuisti jos stalčiuose. Jo modelis buvo visai kaip mano: didžiulis tarsi daržinė kambarys aukštomis lubomis ir aukštais langais; kambarys, kuris atrodo labiau tinkamas palikti lėktuvą, o ne palikti kūną gerai išsimiegoti.

Didžiausias skirtumas tarp šio kambario ir manojo buvo tas, kad pas Filę nebuvo drėgno popieriaus, kabančio maišais nuo sienų ir lubų: maišais, kurie stiprių liūčių metu prisipildydavo šalto, lašančio vandens, nuo kurio mano čiužinys pavirsdavo tižia klampyne. Tokiais atvejais aš būdavau priversta mesti savo lovą ir praleisti

naktį, susivyniojusi į chalatą, ant pelėmis dvelkiančio aukšto krėslo, stovinčio vieninteliame sausame kambario kampe.

Filės miegamasis palyginus atrodė tarsi iš kino. Sienos buvo padengtos subtiliais gėlių raštais (atrodo, šimtalapių erškėčių), o aukštieji langai buvo įrėminti ištisais jardais nėrinių.

Lova su baldakimu ir siuvinėtomis užuolaidomis atrodė mažytė, palyginti su kambariu, ir beveik nepastebima stovėjo kampe.

Į kairę nuo langų garbingoje vietoje stovėjo itin dailus karalienės Anos laikų tualetinis stalelis, kurio lenktos kojos buvo liaunos ir dailios tarsi baleto šokėjų Dega paveiksluose. Virš jo ant sienos buvo pritvirtintas milžiniškas veidrodis tamsiais rėmais, kur kas per didelis elegantiškoms kojelėms, stovinčioms po juo. Rezultatas priminė Kliunkį Pliumpį: tarsi nepadoriai per didelė galva ant kūno gnomo kojelėmis.

Kad neužsiverstų, prispaudžiau Bibliją Filės plaukų šepečiu ant tualetinio stalelio viršaus. Iš padangų remonto komplekto išėmiau skardinę magnio silikato hidroksido, geriau žinomo kaip prancūziškoji kreida. Ji buvo skirta naudoti, ką tik užklijavus vidinę kamerą, kad nepriliptų prie guminės padangos vidaus, bet aš ketinau ją naudoti ne tam.

Bakstelėjau vieną Filės kupranugario vilnos teptuką, skirtą makiažui, į prancūziškąją kreidą ir, paskutinį kartą žvilgtelėjusi į Bibliją pasitikslinti, ryškiomis raidėmis parašiau ant veidrodžio paviršiaus trumpą pranešimą: *Pakartoto įstatymo knyga 28:27.*

Tai padariusi, išsitraukiau iš kišenės nosinaitę ir švelniai nuvaliau savo parašytus žodžius. Nupūčiau nereikalingą kreidą, nubyrėjusią ant tualetinio stalelio viršaus ir nuvaliau kelis pėdsakus, likusius ant grindų.

Baigta! Likusi mano plano dalis buvo užtikrinta.

Viskas plėtosis savaime dėl nepermaldaujamų chemijos dėsnių, man nereikės nė piršto pajudinti.

Kai Filė kitą kartą įsitaisys priešais veidrodį ir pasilenks iš arčiau pasižiūrėti į savo bjaurią odą, drėgmė nuo jos šilto kvėpavimo išryškins žodžius, kuriuos aš parašiau ant stiklo. Jų pranešimas akiplėšiškai šoks į akis:

Pakartoto įstatymo knyga 28:27.

Filę pagaus siaubas. Ji nubėgs pasižiūrėti to Biblijos skyrelio. Tiesą sakant, gal ir ne: kadangi tai susiję su gražinimusi, gal ji tą posmelį jau moka atmintinai. Bet jeigu jai teks jį susirasti, štai ką jinai ras:

> *VIEŠPATS ištiks tave Egipto šunvotėmis ir emerodais, ir skorbutu, ir niežais, nuo kurių neišsigydysi.*

Tarsi šunvotės būtų dar nepakankamai blogai, „emerodai" yra hemorojus, mano manymu, tobulas akcentas.

O jei gerai pažįstu savo seserį, ji nesugebės susilaikyti neperskaičiusi likusios posmo dalies:

> *VIEŠPATS ištiks tave beprotybe, aklumu ir išgąsčiu. Net vidudienį eisi apgraibomis kaip aklas tamsoje, bet keliò nerasi. Nuolat būsi engiamas ir plėšiamas, nebus kam tau pagelbėti.*

Filė atpils savo marmeladą!

Kai pamatys, kaip žinia materializuojasi tiesiai prieš akis, ji patikės, kad tai telegrama nuo Dievo, ir – vardan šėtono! – *jinai* tai pasigailės!

Jau įsivaizdavau: ji nugrius ir gulės kniūbsčia ant kilimo, maldaudama atleidimo už tai, kaip niekingai elgėsi su savo mažąja sesute.

Vėliau pasirodys prie vakarienės stalo susirūpinusi, nusikamavusi ir nuo šoko netekusi žado.

Sukikenau straksėdama laiptais žemyn. Laukiu nesulaukiu.

Apačioje, fojė, stovėjo inspektorius Hjuitas.

Penkioliktas

Inspektorius neatrodė patenkintas.

Dogeris, kuris ką tik jį įleido, tyliai uždarė duris ir išnyko, kaip moka tik jis.

– Jums vertėtų pagalvoti, ar neatidarius čia, Bukų giraitėje, pagalbinės policijos nuovados, – draugiškai tariau, mėgindama jį pralinksminti, – tikrai sutaupytumėte degalų.

Inspektoriaus tai nepaguodė.

– Paplepėkime, – tarė jis, ir man pasirodė, kad kažin ar mėgina mane ramiai nuteikti.

– Žinoma. Aš – jūsų paslaugoms.

Gebėjau būti maloni, kai pati norėjau.

– Dėl tavo atradimo prie fontano... – pradėjo jis.

– Jūs apie Brukį Heirvudą? Taip, buvo klaiku, ar ne?

Inspektorius atrodė nustebintas. Velnias! Žaidžiame tik dešimt sekundžių, ir aš jau padariau rimtą klaidą.

– Tai tu jį pažįsti?

– Oi, Brukį visi pažįsta, – tariau, skubėdama pasitaisyti, – jis – vienas iš kaimo veikėjų. Bent jau buvo.

– O *tu* jį pažinojai?

– Esu jį mačiusi aplink. Tai šen, tai ten, žinote. Kaime. Maždaug taip.

Siuvau nematomą siūlę tarp tiesos ir netiesos, šiuo savo sugebėjimu itin didžiavausi. Viena iš profesinių gudrybių – taip darant, pačiam pasakyti naujos informacijos, kol klausiantysis dar nespėjo užduoti kitą klausimą. Tad tęsiau:

– Grįžau į Statinius, matote, nes buvo neramu dėl Grajaus. Grajus – tai čigonės arklio vardas. Norėjau patikrinti, ar jis turi maisto.

Tai buvo ne visai tiesa: Grajus galėjo ištisas savaites išgyventi, kramsnodamas žolę laukymėje, bet kilniais motyvais neabejojama.

– Labai pagirtina, – tarė inspektorius Hjuitas, – aš buvau prašęs konsteblio Lineto, kad padėtų šieno.

Staiga įsivaizdavau, kaip policijos konsteblis Linetas padeda kiaušinį šiauduose, bet išgrūdau tą mintį iš galvos, kad nepradėčiau šypsotis.

– Taip, pastebėjau, kai ten atsiradau, ir, žinoma, sutikau Porcelianą. Ji man pasakė, kad susekėte ją Londone.

Man kalbant, inspektorius išsitraukė užrašų knygelę, atvertė ją ir ėmė rašyti. Verčiau žiūrėti, ką kalbu.

– Nemaniau, kad jai būtų saugu vežime. Tik ne dabar, kai tas, kas užpuolė jos senelę, vis dar valkiojasi aplink. Primygtinai pasiūliau jai eiti su manimi į Bukų giraitę, ir pakeliui į čia mes aptikome kūną.

Nesakiau „Brukio kūną“, nenorėjau pasirodyti pernelyg draugiška su juo, nes nuo to tik kiltų daugiau klausimų dėl mūsų ankstesnės pažinties.

– Kelintą valandą tai įvyko?

– Oi, tuoj pagalvosiu – jūs buvote čia, kai atsikėliau, kaip tik per pusryčius – tai buvo apie devynias trisdešimt, sakyčiau.

Inspektorius atvertė kelis lapus savo užrašų knygelėje ir linktelėjo. Einu teisinga linkme.

– Po to seržantas Greivsas iškart atėjo paimti mano pirštų atspaudų – dešimt trisdešimt, gal vienuoliktą?

– Bet kuriuo atveju, – tęsiau, – konsteblis Linetas turbūt galės jums pasakyti, kelintą valandą aš paskambinau ir pranešiau, o tai galėjo būti ne daugiau kaip dešimt ar penkiolika minučių po to, kai mes radome kūną fontane.

Delsiau – tempiau gumą, atidėliodama laiką, kada jis neišvengiamai paklaus apie tai, kaip aš atseit užpuoliau Fenelą. Nusprendžiau šokti tiesiai į tą griovį.

– Porceliana mano, kad aš užpuoliau jos senelę, – tiesiai tariau.

Inspektorius Hjuitas linktelėjo.

– Ponia Faa labai sutrikusi. Taip dažnai būna po galvos sužeidimų. Maniau, kad pakankamai išaiškinau jos anūkei, bet gal geriau būtų dar kartą pasikalbėti...

– Ne! – sušukau, – nereikia. Tai nesvarbu.

Inspektorius griežtai pažvelgė į mane, tada vėl pakeverzojo savo užrašų knygelėje.

– Ar rašote dar vieną „P“ prie mano vardo?

Tai buvo įžūlus klausimas, ir pasigailėjau, vos tik paklaususi. Kartą ankstesnio tyrimo metu mačiau, kaip jis savo užrašų knygelėje šalia mano vardo parašė didžiąją „P“. Iš proto varė tai, kad jis atsisakė man pasakyti, ką tai reiškia.

– Nemandagu klausti, – tarė jis, nežymiai šypsodamasis, – niekada negalima klausti policininko paslapčių.

– Kodėl ne?

– Dėl tos pačios priežasties, kodėl aš neklausiu tavųjų.

Kaip aš dievinau šį žmogų! Štai kaip mes dviese įsitraukėme į protinį šachmatų žaidimą, kuriame abu žinojome, kad vienas iš mūsų sukčiauja.

Rizikuoju pasikartoti, bet kaip aš dievinau šį žmogų!

Ir tuo viskas baigėsi. Jis uždavė man dar kelis klausimus: ar aš mačiau aplinkui dar ką nors, ar girdėjau motorinės transporto priemonės garsų ir taip toliau. O tada dingo.

Vienu metu jau norėjau pasakyti jam daugiau, vien kad pratęsčiau bendravimo su juo malonumą. Pavyzdžiui, jis būtų susijaudinęs, jei būtų išgirdęs, kaip pagavau Brukį šmižinėjant po mūsų svetainę, jau nekalbant apie mano vizitus pas panelę Mauntdžoi ir į Brukio irštvą. Būčiau galėjusi netgi išpasakoti jam, ką radau Vanetos Heirvud name Malden Fenvike.

Bet nepapasakojau.

Kol stovėjau mąstydama fojė, mano dėmesį patraukė lengvas bato cyptelėjimas ant plytelės, ir pakėlusi akis pamačiau, kad Filė spokso žemyn į mane iš antrojo aukšto laiptų aikštelės. Ji ten buvo visą tą laiką!

– Panelė Paslauguolė, – nusišaipė ji, – manai, kad tu tokia protinga.

Iš jos nusiteikimo buvo matyti, kad dar nepasižiūrėjo į savo miegamojo veidrodį.

– Stengiuosi būti naudinga, – tariau, nerūpestingai nusibraukdama kelias atsitiktines prancūziškos kreidos dėmeles nuo suknelės.

– Manai, kad jam patinki, ar ne? Manai, kad daug kam patinki – bet taip nėra. Niekam tu nepatinki. Gal yra keletas, kurie apsimeta, bet ne – iš tikrųjų nepatinki. Kaip gaila, kad tu to nesupranti.

Sustiprintas fojė apmušalų, jos balsas ataidėjo į apačią nuo pat angeliukais išpaišytų lubų plokščių. Pasijutau, tarsi būčiau teisiamoji kalinė, o ji – mano kaltintoja.

Kaip visada, kai kuri nors mano sesuo užsipuldavo mane, pajutau krūtinėje keistą antplūdį, tarsi iš mano vidaus mėgintų išsiropšti koks pirmykštis pelkių padaras. Šio jausmo niekad negalėjau suprasti, jis buvo už proto ribų. Ką aš tokio padariau, kad jos manęs taip neapkenčia?

– Gal tu eik, Bachą pakankink? – pašaipiai atšoviau, bet be entuziazmo.

Po šeimos rietenų man visad pasirodo netikėta, kad lauke pasaulis nepasikeitė. Nors aistros ir jausmai, kurie kaupiasi name kaip nuodingos dujos, regis, kondensuojasi ir limpa prie sienų ir lubų tarsi seni dūmai, lauke viskas kitaip. Kraštovaizdyje žmonių radiacija nesikaupia. Galbūt pyktį nupučia vėjas.

Galvojau apie tai, vilkdamasi link Trafalgaro pievos. Jei Porceliana nusprendė toliau tikėti, kad aš – ta pabaisa, kuri sumušė jos senelei kaukolę kažkuo... kuo?

Kai radau Fenelą, gulinčią vežime ant grindų, vežimo vidus, išskyrus kraują, buvo švarutėlis: jokių užpuoliko nusviestų kruvinų ginklų – nei lazdos, nei akmens, nei žarsteklio. Tai atrodė keista.

Nebent tas ginklas būtų vertingas, kam dar kaltininkas nuspręstų jį pasiimti?

O gal jisai jo atsikratė? Nemačiau nieko, iš ko būtų galima taip spręsti.

Be abejo, policija iššukavo Statinius mikroskopu, ieškodama ginklo. Bet ar jį rado?

Akimirką stabtelėjusi pažvelgiau aukštyn į Poseidono fontaną. Senasis Neptūnas, kaip jį vadino romėnai, visas raumeningas ir

pliku pilvu, abejingai žvelgė į tolį, tarsi būtų pagadinęs orą bankete ir bandytų apsimesti, kad tai ne jis.

Tridantį tebelaikė kaip skeptrą (juk vis dėlto jis buvo Jūrų karalius), o jo žuvų tinklai gulėjo susiraizgę jam prie kojų. Brukio Heirvudo nebuvo nė pėdsako. Sunku patikėti, kad prieš kažkiek valandų Brukis čia kabėjo negyvas – jo kūnas buvo siaubingas skulptūros priedas.

Bet kodėl? Kam jo žudikui prireikė vargintis užkelti lavoną į tokią sudėtingą padėtį? Gal tai buvo pranešimas – kokia nors įmantri signalinės jūrų vėliavėlės forma, pavyzdžiui?

Mano menkos žinios apie Poseidoną buvo iš *Bulfinčo mitologijos*, knygos iš Bukų giraitės bibliotekos. Tai buvo viena iš Dafi mėgstamiausių knygų, bet kadangi joje nebuvo nieko apie chemiją ar nuodus, manęs ji visai nedomino.

Poseidonas, sako, valdė vandenis, tad buvo nesunku suprasti, kodėl pasirinkta juo papuošti fontaną. Visi kiti vandenys, pasiekiami šiam konkrečiam Poseidonui, tebuvo tik Efono upė Statiniuose ir Bukų giraitės dekoratyvinis ežeras.

Brukis buvo pakabintas ant tridančio labai panašiai, kaip plėšrioji medšarkė, dar vadinama paukščiu sandėlininku, ateičiai pamautų ant dyglio kokį giesmininką, nors pamaniau, kad mažai tikėtina, kad Brukio žudikas būtų ketinęs vėliau jį suėsti.

Tada galbūt tai perspėjimas? O jei taip, tai kam?

Man reikėjo kelias valandas pasėdėti vienai prie savo užrašų knygelės, bet ne dabar. Dar reikėjo užsiimti Porceliana.

Mano bendravimas su Porceliana dar nebaigtas. Kad parodyčiau geros valios ženklą, nepyksiu dėl jos vaikiško elgesio – ir neįsižeisiu. Atleisiu jai, nori ji to ar ne.

Negalėčiau pasakyti, kad Grajus apsidžiaugė, pamatęs mane Statiniuose, nors besiganydamas akimirką pakėlė akis. Iš šalia iš-

sklaidyto šviežio šieno gniužulo supratau, kad konsteblis Linetas tebesidarbuoja, bet Grajui, atrodė, labiau patiko žalios salotos iš piktžolių, augusių prie upės kranto.

– Alio! – sušukau link vežimo, bet niekas neatsakė. Jautriuoju instrumentu, kuris yra mano sprandas, nustačiau, kad laukymė negyvenama.

Neatsiminiau, ar Porceliana užrakino vežimą, kai iš jo išėjome kartu, bet dabar jis buvo užrakintas. Arba ji grįžo ir rado raktą, arba tai padarė kas nors kitas.

Bet čia kažkas lankėsi ir – jei galiu tikėti savo nosimi – visai neseniai.

Saulės sušildytos medinės durys skleidė kvapą, kuriam čia buvo ne vieta. Kaip elgčiausi su chemikalu laboratorijoje, suglaudžiau pirštus ir mostelėjau jais oro link savo šnervių.

Jokių abejonių: prie vežimo durų buvo likę aiškaus kvapo – kvapo, kurio anksčiau lauke šalia vežimo tikrų tikriausiai nebuvo: žuvies kvapo.

Jūros kvapo.

ŠEŠIOLIKTAS

– Užstoji man šviesą, – tarė Dafi.

Aš tyčia buvau atsistojusi tarp jos knygos ir lango. Nebus lengva paprašyti savo sesers pagalbos. Giliai įkvėpiau.

– Man reikia pagalbos.

– Vargšė Flavija!

– Prašau, Daf, – tariau, nekęsdama savęs už tai, kad maldauju. – Tai dėl to vyriškio, kurio kūną radau prie fontano.

Dafi susierzinusi numetė knygą.

– Kam trauki mane į savo niekšiškus žaidimėlius? Kuo puikiausiai žinai, kaip jie mane kankina.

Kankina ją? Dafi? Žaidimėliai?

– Maniau, tau patinka nusikaltimai! – tariau, rodydama į jos knygą. Tai buvo G. K. Čestertono *Tėvo Brauno* detektyvų rinkinys.

– Patinka, – tarė ji, – bet ne tikram gyvenime. Nuo tavo darkymųsi man suka pilvą.

Tai man buvo naujiena. Įsidėmėsiu ateičiai.

– O Tėvas – ne ką geresnis, – pridūrė ji. – Žinai, ką jis vakar pasakė per pusryčius, prieš tau nusileidžiant? „Flavija rado dar vieną kūną.“ Beveik taip, tarsi didžiuotųsi tavimi.

Tėvas taip pasakė? Sunku tuo patikėti.

Apreiškimai pilte pasipylė! Reikėjo anksčiau sugalvoti pasikalbėti su Dafi.

– Tai tiesa, radau. Bet pasaugosiu tave nuo smulkmenų.

– Ačiū, – tyliai pasakė Dafi, ir man pasirodė, kad galbūt iš tiesų tai pasakė nuoširdžiai.

– Poseidonas, – tariau, pasinaudodama šiuo daliniu atšilimu. – Ką žinai apie Poseidoną?

Taip mečiau pirštinę. Dafi žinojo viską apie viską, o aš žinojau, kad ji negalės susilaikyti nepademonstravusi savo nepaprasto sugebėjimo viską atsiminti.

– Poseidonas? Jis buvo niekšas, – išrėžė ji. – Skriaudikas ir niekšas. Be to, mergišius.

– Kaip gali Dievas būti niekšas?

Dafi nekreipė dėmesio į mano klausimą.

– Jis buvo tas, kurį šiais laikais pavadintume jūreivių šventuoju globėju, ir dėl ypač teisingos priežasties.

– Kaip suprasti?

– Kad jis buvo pasileidėlis. Dabar bėk sau.

Paprastai gal būčiau užsigavusi, kad mane taip valdingai pasiuntė (man patinka tas žodis „užsigauti“ – jis iš *Deivido Koperfildo*, kuriame Deivido teta Betsi Trotvud užsigauna dėl to, kad jis gimė), bet aš, užuot užsigavusi, pajutau keistoką dėkingumą savo seseriai.

– Ačiū, Daf. Žinojau, kad galiu tavim pasikliauti.

Čia jau persūdžiau, bet buvau nuoširdžiai patenkinta. Kaip ir, manau, Dafi. Kai ji pasiėmė knygą, pamačiau, kad jos lūpų kampučiai pakilę per maždaug vieno knygos lapo storį.

Pusiau tikėjausi savo kambaryje rasti Porcelianą, bet ji, žinoma, buvo dingusi. Buvau beveik pamiršusi, kad ji mane apkaltino pasikėsinimu nužudyti.

Pradėsiu nuo jos.

PORCELIANA (parašiau užrašų knygutėje) – niekaip negali būti savo senelės užpuolikė, nes tuo metu buvo Londone. Bet ar tikrai? Tą žinau tik iš jos pačios. Bet kodėl jai būtinai prireikė išsiskalbti drabužius?

BRUKIS HEIRVUDAS – tikėtina, kad jį nužudė tas pats asmuo, kuris užpuolė Fenelą. Bet ar tikrai? Gal Brukis užpuolė Fenelą? Jis buvo netoliese tuo metu.

VANETA HEIRVUD – kam jai žudyti savo pačios sūnų? Jinai jam mokėjo, kad jis laikytųsi kuo toliau.

URSULA ? – nežinau jos pavardės. Ji terliojasi su balikliais ir gluosnių šakomis, o Vaneta Heirvud sakė, kad ji yra pašėlusi gynėja. Motyvas?

KOLINAS PRAUTAS – Brukis jį skriaudė, bet ką galėtų Kolinas turėti prieš Fenelą?

PONIA BUL – grasino Fenelai kirviu – teigė, kad matė ją netoliese, kai prieš daug metų dingo Bulių kūdikis.

HILDA MUIR – kad ir kas ji tokia. Fenela dukart minėjo jos vardą: kartą, kai pamatė Bulių vaiką, tupintį medyje Dauboje, ir dar kartą, kai nupjoviau šeivamedžio šakų Statiniuose. „Dabar mums visiems galas!“ – tuomet šaukė Fenela. Ar ją užpuolė Hilda Muir?

PANELĖ MAUNTDŽOI – buvo Brukio šeimininkė. Bet kodėl ji galėtų norėti jį nužudyti? Antikvarinės lėkštės vagystė kažin ar atrodytų pakankama priežastis.

Nubrėžiau liniją, o po ja parašiau:

ŠEIMA

TĖVAS – labai mažai tikėtina (nors jis kartą išvarė Fenelą ir Džonį Faa iš Bukų giraitės žemių).

FILĖ, DAFI, DOGERIS ir PONIA MALET – jokių motyvų nė vienam iš nusikaltimų.

Bet palauk! O kaip ta paslaptinga būtybė, kurios ateitį Fenela spėjo per bažnyčios iškylą? Ką ten jinai pasakė apie ją?

„Ji buvo kaip tikras audros debesis. – Beveik išgirdau jos balsą. – *Pasakiau, kad jos praeityje yra kažkas palaidota... pasakiau, kad jis nori, kad jį iškastų... kad būtų kaip priklauso.“*

Gal Fenela kažką pamatė krištolo rutulyje, ir tai nulėmė jos likimą? Nors atsimenu, kaip Dafi šaipėsi iš ateities spėjikų („šarlatanų“, kaip ji juos pavadino), su jos nuomone sutinka ne visi. Argi, pavyzdžiui, Porceliana, netvirtino, kad jos pačios motina Lunita turėjo tokį didžiulį įžvalgos talentą, kad Karo Tarnyba nusamdė ją žiūrėti į krištolą?

Jeigu Lunita iš tiesų turėjo tokių didžių galių, nereikia nė labai įtempti vaizduotės, kad atspėtum, jog jinai jas paveldėjo iš Fenelos, savo motinos.

Bet palauk!

Jeigu Fenela ir Lunita abidvi turėjo įžvalgos galių, argi būtų labai neracionalu manyti, kad Porceliana irgi galbūt mato už dabarties ribų?

Galbūt tai tikroji priežastis, dėl ko ji manęs bijo? Ji prisipažino, kad bijo.

Gal galėtų būti, kad Porceliana mano praeityje pamatė dalykų, kurių aš pati nematau?

O gal ji gali matyti mano ateitį?

Per daug klausimų ir per mažai faktų.

Mano pečius apėmė drebulys, bet aš jį nusipurčiau ir tęsiau savo užrašus.

STATINIAI

Ši vieta kelia jausmą, kurį nėra lengva paaiškinti. Mano protėviui Liucijui de Liukai tai tikriausiai pasirodė kaip Didysis Tvanas, kai upė buvo nukreipta, kad suformuotų dekoratyvinį ežerą. Iki to laiko jie buvo ne daugiau nei tylus atkampus miškelis, į kurį Nikodemas Fličas ir Šlubiai eidavo krikštytis ir švęsti. Vėliau keliaujantys čigonai pavertė juos savo sustojimo vieta. Harieta tai skatino, bet po jos mirties Tėvas uždraudė. Kodėl?

Dar viena stora linija, po kuria aš parašiau:

ŽUVYS

(1) Kai užklupau Brukį Bukų giraitės svetainėje, be alkoholio, jis (ar jo bučius) dvokė žuvimi.

(2) Taip pat žuvimi dvelkė vežime, kai radau ant grindų sumuštą Fenelą. Iki tada, kai kitą rytą radau ten miegančią Porcelianą, šis kvapas buvo dingęs – bet jis vėl ten buvo šiandien, šį kartą vežimo išorėje. (K:) Ar gali kvapai patys atsirasti ir išnykti? Kaip aktoriai pjesėje?

(3) Panelė Mauntdžoi irgi kvepėjo žuvimi – žuvų taukais, sprendžiant iš didžiulio jų kiekio, kurį ji laiko Gluosnių viloje.

(4) Brukis buvo nužudytas (mano manymu) omarų krapštikliu, įsmeigtu jam į smegenis pro nosies šnervę. Omarų krapštikliu iš Bukų giraitės. (Pastaba: omaras – ne žuvis, o vėžiagyvis, bet vis tiek...) Jo kūnas buvo paliktas kaboti ant Poseidono, jūros dievo, statulos.

(5) Kai radome jį kabantį, Brukio veidas buvo baltas kaip žuvies pilvas – nors tai nereiškia nieko kito, tik tai, kad jis ant fontano kabėjo ganėtinai ilgai. Galbūt visą naktį. Juk tikrai tas, kas šitą dalyką padarė, veikė tamsią valandą, kai buvo maža tikimybė, kad jį pamatys.

Turbūt pasaulyje kaip tik dabar esama žmonių, kuriems kiltų pagunda pajuokauti: „Kažkas čia dvokia žuvimi?"

Bet aš nesu viena iš jų.

Kaip žino kiekviena chemikė, verta nors kalcio chlorido, žuvimi kvepia ne tik žuvys. Ekspromtu galėčiau prisiminti keletą medžiagų, skleidžiančių pastipusios skumbrės kvapą, propilaminas – viena iš jų.

Propilaminas (kurį atrado didysis prancūzų chemikas Žanas Baptistas Diuma) yra trečiasis iš alkoholio radikalų serijos – o tai gali nuskambėti kaip tikra nuobodybė, kol neatsižvelgi į štai ką: kai paimi vieną iš alkoholių ir pakaitini su amoniaku, įvyksta stebėtina transformacija. Tai tarsi atominių muzikos kėdžių žaidimas, kuriame iš vandenilio, kuris padeda susidaryti amoniakui, vieną ar daugiau jo kėdžių (tiesą sakant, atomų) atima alkoholio radikalai. Nelygu kada ir kur nustoja groti muzika, gali susidaryti keletas naujų produktų, vadinamų aminais.

Jei turi šiek tiek kantrybės ir Bunzeno degiklį, laboratorijoje gali sukurti tam tikrų itin šlykščių kvapų. 1889-aisiais, pavyzdžiui, teko evakuoti visą Freiburgo miestą Vokietijoje, kai chemikams nutekėjo truputis tioacetono. Buvo kalbama, kad net už ištisų mylių žmonėms darėsi bloga nuo to kvapo, o arkliai alpo gatvėse.

Kaip gaila, kad ten nebuvau ir nepamačiau!

Nors ir kitomis medžiagomis, tokiomis kaip žemesnės alifatinės rūgštys, galima lengvai manipuliuoti ir išgauti bet kokį kvapą

nuo apkartusio sviesto iki prakaituoto arklio ar nuo sutrešusios kanalizacijos iki ožkos odos batų, bet žemesnieji aminai – tie nuskurę amoniako vaikai – turi labiausiai neprilygstamą ir įdomiausią savybę: kaip jau sakiau, jie dvokia supuvusia žuvimi.

Tiesą sakant, propilaminą ir trimetilaminą būtų galima neperdedant tituluoti „Smarvės princais“, ir aš žinau, kad tai tikra tiesa.

Kadangi Motina Gamta mums suteikė tiek daug būdų kurti šiuos dvokiančius stebuklus, žinau, kad ji mėgsta gerą smarvę kaip ir aš. Meiliai prisiminiau tą kartą, kai išskyriau trimetilaminą (dėl kitos nekaltos skautiškos išdaigos), distiliuodama jį su soda iš pilno iškylų krepšio balandų smirduolių (*Chenopodium olidum*), bjauriai smirdančių piktžolių, kurių gausybė auga Trafalgaro pievoje.

Taip aš grįžau prie Brukio Heirvudo.

Vienas dalykas, kuriuo buvau pakankamai tikra, buvo toks: kad Brukio mirties mįslė bus įminta ne kameromis, užrašų knygelėmis ir matavimo juostomis prie Poseidono fontano, bet greičiau jau chemijos laboratorijoje.

O aš – kaip tik ta, kuri tai padarys.

Tebegalvojau apie mįsles, kai nučiuožiau turėklais žemyn ir nutūpiau fojė. Vaikiškų mįslių-eilėraštukų mano vaikystės metais girdėjau tiek pat daug, kiek ir bet kas kitas.

Trisdešimt baltų arklių ant kalvų raudonų.
Tai jie trepsi, tai jie čepsi,
Tai apsiramina.

– Dantys! – sušukau, nes Dafi sukčiavo ir pašnabždėjo atsakymą man į ausį.

Tai, žinoma, buvo tais laikais, kada sesės dar nebuvo pradėjusios manęs nekęsti.

Vėliau atsirado niūresnių posmelių:

Viena – tai džiaugsmas, dvi – gedulas,
Trys – vestuvės, keturios – mirtis.

Atsakymas buvo „šarkos“. Pamatėme ketvertą šių paukščių nutupiant ant stogo, kai iškylavome ant pievelės, ir seserys privertė mane įsiminti šias eilutes, prieš leisdamos pulti prie mano braškių lėkštės.

Dar nežinojau, kas yra mirtis, bet buvau įsitikinusi, kad nuo tų eilių mane kamuodavo košmarai. Manau, kad dėl šių eilėraštukų, kuriuos išmokau vaikystėje, išmokau puikiai spręsti galvosūkius. Neseniai nusprendžiau, kad vaikiška mįslė-eilėraštukas yra pati elementariausia detektyvinio pasakojimo forma. Tai detektyvas, iš kurio išmesta viskas, išskyrus esminius faktus. Pavyzdžiui, šitas:

Kai ėjau į šventą Aivsą,
Sutikau septynių žmonų vyrą.
Kiekviena žmona turėjo po septynis maišus,
Kiekvienam maiše – po septynias kates,
Kiekviena katė turėjo septynis kačiukus.
Kačiukai, katės, maišai, žmonos:
Kiek ėjo į šventą Aivsą?

Įprastas atsakymas, žinoma, yra „vienas“. Bet jeigu stabtelėtum ir pagalvotum, tai čia toli gražu ne viskas. Jeigu, pavyzdžiui, atsitiktų, kad eilėraščio pasakotojas aplenktų tą vyrą kartu su keliaujančiu žvėrynu, tai tikrasis skaičius – įskaitant maišus – būtų beveik trys tūkstančiai!

Viskas priklauso nuo to, kaip pažiūrėsi.

Ponia Malet prie lango gėrė arbatą. Pasivaišinau trupininiu pyragaičiu.

– Šlubiai, – tariau, šokdama tiesiai prie reikalo. – Sakėte, kad jie iš mano kraujo darytų dešreles. Kodėl?

– Tu tik nesiartink prie tos šutvės, panele, kaip tau sakiau.

– Aš maniau, kad jie išnykę?

– Jie kvepia lygiai taip pat kaip visi. Todėl neatpažinsi jų, kol kas nors neparodys.

– Bet kaip man prie jų nesiartinti, jeigu nežinau, kas jie tokie?

Ponia M. nuleido balsą ir apsidairė už abiejų pečių.

– Pavyzdžiui, ta Mauntdžoi moteris. Dievas žino, kas darosi jos virtuvėje.

– Tilda Mauntdžoi? Iš Gluosnių vilos?

Sunku patikėti, kaip man smarkiai pasisekė!

– Kaip tik ta pati. Ką tu, dar tik šį rytą mačiau ją Dauboje – traukė sau į Statinius, įžūliau nebūna. Jie vis dar ten eina daryti kažką su vandeniu – gal nuodija jį, nežinau.

– Bet palaukite. Panelė Mauntdžoi negali būti Šlubė – ji vaikšto į Šv. Tankredą.

– Šnipinėti tikriausiai! – prunkštelėjo ponia Malet. – Ji sakė mano draugei poniai Voler, kad dėl vargonų. Šlubiai vargonų neturi – nepritaria jiems. „Labai mėgstu gerų vargonų garsą, kai gerai groja“, – jinai pasakė poniai Voler, kuri pasakė man. Tilda Mauntdžoi yra gimusi ir užaugusi Šlubė, kaip ir jos tėvai anksčiau jos. Tai kraujyje. Nesvarbu, į kieno aukų lėkštę ji deda šešiapensius, ji Šlubė nuo snukio iki batų, patikėk manim.

– Matėte ją Dauboje? – paklausiau, kaip pašėlusi dėdamasi viską galvon.

– Savo pačios akimis. Nuo tada, kai ta ponia Inglbi pakliuvo į bėdą, man tenka pramankštinti kojas dėl kiaušinių. Iki pačių Roulingų dabar einu, nors turiu pasakyti, kad jų tryniai geresni negu Inglbių. Viskas priklauso nuo žvyro, žinai – nors gal nuo lukštų? Žinoma, kai jau nueinu ten tokį kelią, tai jokios prasmės man vilktis aplinkui visą kelią atgal, ar ne? Tai einu į Daubą su visais kiaušiniais ir nukertu kampą prie Statinių. Tada aš ją ir pamačiau, ji buvo visai prie pat Bulių laužų – ne toliau į priekį nuo manęs nei akmenį nusviestum.

– Ar ji kalbėjo su jumis?

– O! Kur tau ji kalbės, mergaite mano. Kai tik pamačiau, kas ten tokia, atsilikau, atsisėdau ant pylimo ir nusiėmiau batą. Apsimečiau, kad akmenukas įkrito.

Akivaizdu, kad ponia M. ėjo ta pačia kryptimi kaip panelė Mauntdžoi ir jau tuoj būtų ją aplenkusi – visai kaip tas žmogus, kuris ėjo į šventą Aivsą.

– Šaunu! – tariau, suplodama rankomis iš jaudulio ir pasigėrėjusi purtydama galvą. – Kokia super idėja.

– Nesakyk „super“, brangute. Žinai, kad pulkininkui nepatinka.

Parodžiau gestą, tarsi užtrauktuku užsisegčiau lūpas.

– Af avr?

– Atleisk, brangute. Nesuprantu, ką sakai.

Atsegiau užtrauktuką.

– Kas dar? Tai yra kiti Šlubiai.

– Na, tikrai neturėčiau sakyti, bet tas Regis Petibounas, pavyzdžiui. Jo žmona irgi. Ji įsivaizdina, kad galva už kitų didesnė, Moterų institute vis ten apie Lujį Devynioliktąjį ir panašiai.

– Jos vyrui priklauso senienų krautuvė?

Ponia Malet rūškanai linktelėjo galva, ir aš supratau, kad vėl išgyvena dėl savo „Armijos ir laivyno“ stalo netekties.

– Ačiū, ponia M. Aš ketinu parašyti darbą apie Bukų giraitės istoriją. Paminėsiu jus išnašose.

Ponia Malet smilium pasidailino plaukus, kai pasukau prie virtuvės durų.

– Žiūrėk, laikykis atokiai nuo tos šutvės.

SEPTYNIOLIKTAS

Taip ir keletas kitų Bišop Leisyje, Petibouno parduotuvės fasadas buvo Jurgių epochos – mažos dažytos durelės įspraustos tarp dviejų erkerių, padalytų į daug langelių.

Lėtai pravažiavau pro ten dviračiu, tada nulipau ir nerūpestingai nužingsniavau link parduotuvės, tarsi būčiau ką tik ją pamačiusi.

Pridėjau nosį prie stiklo, bet viduje buvo taip blausu, kad pamačiau tik rietuvę senų lėkščių ant dulkėto stalo.

Be įspėjimo iš niekur išniro ranka ir pakabino kažką tiesiai man priešais veidą – ranka rašytą kartoninį ženklą.

UŽDARYTA, skelbė jis, ir kortelei dar nenustojus siūbuoti ant virvelės, aš puoliau prie durų. Griebiau rankeną, bet tą pačią akimirką tos dvi bekūnės rankos pačiupo ją iš vidaus, desperatiškai mėgindamos neleisti jai pasisukti – mėgindamos įsprausti skląstį į vietą, kol aš dar nepatekau į vidų.

Bet sėkmė buvo mano pusėje. Energingai stumtelėjusi pasirodžiau stipresnė už tas rankas, kurios laikė uždarytas duris, ir įpuoliau į parduotuvės vidų kiek staigiau, nei būčiau norėjusi.

– Oi, ačiū, maniau, kad čia gal uždaryta. Reikia dovanos, matote, ir...

– Ir *yra* uždaryta, – tarė gergždžiantis silpnas balsas, ir aš apsisukus susidūriau nosim į nosį su savotišku žmogeliu.

Jis atrodė tarsi skėčio rankena, išskaptuota papūgos forma: išsikišusi nosis, standūs ir garbanoti tarsi pudruotas perukas plaukai, o ant skruostų po raudoną skritulį, tarsi ką tik būtų juos parausvinęs. Jo veidas buvo pudros baltumo, o lūpos neapsakomai raudonos.

Atrodė, kad jis netvirtai stovi ant savo mažyčių kojelių, taip bauginamai siūbuodamas pirmyn atgal, kad mane apėmė jausmas, kad jis tuoj nugrius nuo savo laktos.

– Čia uždaryta, – pakartojo jis, – būtinai ateikite kitąkart.

– Pone Petibounai? – paklausiau, atkišdama ranką. – Aš – Flavija de Liuka iš Bukų giraitės.

Jis nelabai turėjo iš ko rinktis.

– Malonu susipažinti, be abejo, – tarė jis, suimdamas du mano pirštus miniatiūriniu kumšteliu ir silpnai juos spusteldamas, – bet čia uždaryta.

– Tai mano tėvas, matote, – uždususi tęsiau, – šiandien jo gimtadienis, ir mes norėjome – tai yra mano seserys ir aš – nustebinti jį. Jis sakė labai susidomėjęs kai kuo, ką turite savo krautuvėje, ir mes tikėjomės... atsiprašau, kad taip vėluoju, pone Petibounai, bet lanksčiau tvarsčius Šv. Džono greitojoje...

Truputėlį suvirpinau apatinę lūpą.

– Ir kas yra tas... ehm... objektas?

– Stalas, – išpoškinau. Tai buvo pirmas dalykas, atėjęs galvon, ir baisiai gerai, kad taip sugalvojau. Tokioje vietoje kaip ši turbūt yra tuzinai stalų, ir galėsiu kaip reikiant pašniukštinėti, kol ieškosiu tinkamo.

– Gal galėtum... ehm... jį apibūdinti?

– Taip, žinoma. Jis su keturiom kojom – ir su viršum.

Mačiau, kad jo neįtikinau.

– Matote, jis pašto ženklams. Tėvas – filatelistas, ir jam reikia ko nors, kur galėtų paskleisti savo darbus... po lempa. Jo akys nebe tokios kaip anksčiau, ir mes su sesėmis...

Jis lėtai spaudė mane link durų.

– Oi – minutėlę. Man atrodo, kad tai tas, – pasakiau, rodydama į gerokai nevykusį baldą, kuris gūžėsi tamsoje po bronzuotu laikrodžiu su storapilviais keraminiais arkliais. Nuėjusi jo paliesti, atsidūriau šešiomis ar aštuoniomis pėdomis arčiau parduotuvės vidurio.

– Oi ne, šitas per tamsus. Maniau, kad tai raudonmedis. Ne – palaukit! Va šitas, čionai.

Jau buvau gerokai įlindusi į parduotuvės galą ir į šešėlius. Petibounas puolė prie manęs kaip vilkas prie bandos, ir aš supratau, kad esu atkirsta nuo durų ir nuo laisvės.

– Ką čia žaidi? – paklausė jis, staiga mėgindamas pačiupti mane už rankos. Atšokau, kad nepasiektų.

Staiga situacija tapo pavojinga. Bet kodėl? Gal parduotuvėje yra kažkas, ko Petibounas nenori, kad pamatyčiau? Ar jis įtaria, kad aš žinau apie jo abejotinus senienų sandėrius?

Kad ir kokia jo agresyvumo priežastis, turiu veikti greitai.

Man iš dešinės, apie pėdą atitraukta nuo sienos, stovėjo masyvi spinta. Įlindau už jos.

Bent jau kol kas buvau saugi. Jis per didelis, kad įsispraustų už jos. Gal ir negaliu išeiti lauk, bet turėsiu akimirką laiko suplanuoti tolesnius veiksmus.

Bet tada Petibounas grįžo su šluota. Jis įrėmė šerius man į šonkaulius – ir pastūmė. Aš laikiausi savo.

Tada jis apsuko šluotą ir ėmė pasiutusiai baksnoti mane kotu, tarsi būtų už virtuvės indaujos užspeitęs žiurkę.

– Au! – sušukau. – Baikit! Baikit! Man skauda!

Tiesą sakant, neskaudėjo, bet nenorėjau, kad jis tai suprastų. Man pavyko pakankamai toli nuslinkti palei sieną, kad būčiau nebepasiekiama jo šluota.

Kai jis apėjo aplink spintą pamėginti iš kitos pusės, nuslinkau atgal į tolimąjį galą.

Bet žinojau, kad pakliuvau. Šitas katės ir pelės žaidimas galėjo tęstis visą dieną.

Tuomet spinta ėmė judėti, o jos keraminiai ratukai – cypti. Petibounas, įsirėmęs petimi į kampą, stūmė ją tolyn nuo sienos.

– Oi! – suklikau. – Sutraiškysit mane!

Medžio siena nustojo judėti ir jo puolimas trumpam sustojo, tuo metu išgirdau, kaip jis sunkiai kvėpuoja.

– Redžinaldai!

Balsas – moters – perrėžė parduotuvę tarsi krentantis varveklis. Išgirdau, kaip jis kažką sumurmėjo.

– Redžinaldai, tuojau pat ateik čionai! Girdi mane?

– Alio, viršuje! – sušukau. – Čia Flavija de Liuka!

Stojo tyla, tada balsas tarė:

– Ateik viršun, Flavija. Redžinaldai, atvesk čia mergaitę.

Tarsi būtų pasakiusi „atnešk".

Išlindau iš už spintos, trindamasi alkūnes ir nužvelgiau jį kaltinamu žvilgsniu.

Jo akys nuklydo link siaurų laiptų parduotuvės šone, ir jam nespėjus apsigalvoti, aš pajudėjau link jų.

Būčiau galėjusi pamėginti prasiveržti link durų, bet nepabandžiau. Gal tai mano vienintelis šansas išžvalgyti šią vietą. „Pastatei, pensą, statyk ir svarą", kaip mėgo sakyti ponia Malet.

Padėjau koją ant pirmojo laiptelio ir ėmiau lėtai kopti aukštyn, kad ir koks likimas ten manęs laukia.

Kambarys viršuje visiškai nustebino. Užuot buvęs kaip triušio labirintas iš mažų kamarėlių, kaip aš įsivaizdavau, jis buvo netikėtai didelis. Akivaizdu, kad visos vidinės sienos buvo išgriautos, kad susiformuotų erdvi mansarda, tokio pat dydžio kaip parduotuvė apačioje.

Ir koks kontrastas palygiti su parduotuve! Čia nebuvo užgriozdinta: tiesą sakant, išskyrus vieną išimtį, kambarys buvo beveik tuščias.

Grindų viduryje stovėjo didelė kvadratinė lova, aptraukta balta drobe, o joje, atsirėmusi į pagalvių sieną, sėdėjo moteris, kurios veido bruožai atrodė išskaptuoti iš ledo. Jos veidas ir rankos buvo švelnaus melsvo – ar ciano – atspalvio, dėl kurio iš pirmo žvilgsnio atrodė, kad ji galbūt yra apsinuodijusi arba anglies monoksidu, arba sidabru, bet bespoksodama ėmiau įžiūrėti, kad jos veidas nudažytas ne nuodais, o techninėmis priemonėmis.

Jos oda buvo nugriebto pieno spalvos. Jos lūpos, kaip ir jos vyro (dariau prielaidą, kad žmogus-papūga – jos vyras), buvo nudažytos stulbinamai raudonai, o jos plaukai, tarsi ji būtų atgyvenusi begarsio kino žvaigždė, buvo sidabrinių garbanėlių masė, nukarusi aplink veidą.

Tik aprėpusi visas kambario ir jo gyventojos smulkmenas, leidau sau nukreipti dėmesį į pačią lovą: juodmedžio, su baldakimu, o jos stulpai išpjaustyti juodų angelų formomis, kiekvienas sustingęs vietoje tarsi sargas savo namelyje prie Bakingamo rūmų.

Kad lova būtų tokia aukšta, tikriausiai vienas ant kito buvo sukrauti keli čiužiniai, o šalia lovos buvo sukonstruoti mediniai laiptai tarsi kopėčios prie šieno kupetos.

Ledinė šmėkla lovoje lėtai pakėlė lornetą prie akių ir šaltai pažvelgė į mane pro jo lęšius.

– Flavija de Liuka, sakai? Viena iš pulkininko de Liukos dukterų – iš Bukų giraitės?

Linktelėjau.

– Tavo sesuo Ofelija mums surengė pasirodymą Moterų institute. Nepaprastai talentinga muzikė.

Turėjau numanyti! Šis sausumos ledynas – Filės draugė!

Bet kuriomis kitomis aplinkybėmis būčiau pasakiusi ką nors nešvankaus ir išdidžiai išėjusi iš kambario, bet apsigalvojau. Tiriant nužudymą, kaip jau ėmiau suvokti, kartais prireikia didžiulio asmeninio pasiaukojimo.

Tiesą sakant, moters žodžiai buvo teisingi. Filė *yra* aukščiausios rūšies pianistė, bet nėra prasmės apie tai kalbėti ir kalbėti.

– Taip, – tariau, – ji gan talentinga.

Iki tol buvau nepastebėjusi, kad Redžinaldas už manęs netoliese, jis stovėjo ant laiptų, ant pirmojo ar antrojo laiptelio nuo viršaus.

– Gali eiti, Redžinaldai, – pasakė moteris, ir aš atsisukau pasižiūrėti, kaip jis neperprantamai tylėdamas lipa žemyn į parduotuvę.

– Na, tai kalbėk.

– Deja, privalau jūsų ir pono Petibouno atsiprašyti. Aš jam pamelavau.

– Apie ką?

– Kad atėjau pirkti stalo Tėvui. Iš tikrųjų norėjau rasti progą paklausti jūsų apie Šlubius.

– Šlubius? – paklausė ji, nejaukiai nusijuokdama, – kažin kodėl tu manai, kad aš žinau ką nors apie Šlubius? Jie neegzistuoja nuo pat pudruotų perukų laikų.

Nepaisant jos neigimo, pastebėjau, kad mano klausimas išmušė ją iš vėžių. Galbūt pavyktų pasinaudoti jos sumišimu.

– Žinau, kad septynioliktajame amžiuje juos įkūrė Nikodemas Fličas ir kad Statiniai prie Bukų giraitės suvaidino svarbų vaidmenį jų istorijoje, ten visokie krikštijimai ir panašiai.

Stabtelėjusi pažiūrėjau, kaip ji į tai reaguos.

– Ir ką tai turi bendra su manimi? – paklausė ji, padėdama lornetą ir vėl jį paimdama.

– Oi, kažkas minėjo, kad jūs priklausote tam... tikėjimui. Kalbėjau su panele Mauntdžoi, ir ji...

Tas tiesa – juk *kalbėjau* su panele Mauntdžoi. Jeigu tik nepasakysiu, kad man pasakė jinai, nebūsiu kalta dėl jokių rimtų nuodėmių. Išskyrus nuodėmę dėl nutylėjimo. Filė amžinai kalbėdavo ir kalbėdavo apie nuodėmes pagal pavedimą ir dėl nutylėjimo, kol man akys imdavo vartytis kaip blizgės.

– Tilda Mauntdžoi, – tarė ji, ilgai patylėjusi, – aišku... papasakok dar.

– Na, aš tiesiog rinkau užrašus apie Bukų giraitės istoriją, žinote, ir kai peržiūrinėjau senus popierius Tėvo bibliotekoje, radau ganėtinai ankstyvų dokumentų.

– Dokumentų? – paklausė ji. – Kokių dokumentų?

Ją suviliojo jaukas! Jos mintys buvo matyti jos veide taip aiškiai, tarsi būtų ištatuiruotos ant skruostų.

Seni dokumentai, susiję su Nikodemu Fliču ir Šlubiais? – galvojo jinai. *Štai kur proga man išversti iš sosto mieląją senę Tildą, tą neapsakomą nuobodybę, ir jos ištęstus straipsnius* Šlubių istorinės bendrijos žurnale. *Velniop buvusią bibliotekininkę! Parodysiu jai, ką galima išaiškinti* tikrais *moksliniais tyrimais.* Ir taip toliau.

– Oi, tiesiog atsitiktinių smulkmenų, – tariau. – Laiškų vienam iš mano protėvių – Liucijui de Liukai – apie tą ir apie aną... Tiesiog krūva vardų ir datų, – pridūriau. – Deja, nieko baisiai įdomaus.

Tai buvo pats skaniausias kąsnelis, bet apsimesiu, kad nurašiau jį kaip bevertį.

Ji spoksojo į mane pro savo lęšius tarsi paukščių stebėtojas, netikėtai aptikęs retąją švygždą.

Dabar reikėjo visiškai nejudėti. Jei mano žodžiai nesužadino jos smalsumo, tai niekas nesužadins.

Beveik jutau jos žvilgsnio karštį.

– Tai ne viskas, – tarė ji, – kas dar? Tu man sakai ne visą tiesą.

– Tai, – išpoškinau, – tiesą sakant, galvojau paklausti, ar būtų galima man leisti atsiversti į Šlubius. Mes, de Liukos, iš tikro nesam anglikonai, matote – mes ištisus amžius buvome Romos katalikai, bet – Filė man sakė, kad Šlubiai yra non... non...

– Nonkonformistai?

– Taip, būtent – nonkonformistai, ir aš pagalvojau, kadangi pati esu nonkonformistė... tai kodėl neįstojus?

Čia buvo grūdas tiesos: prisiminiau, kad vienas iš mano didvyrių Džozefas Pristlis, deguonies atradėjas, kadaise buvo atskilusios sektos pastorius Lydse, ir jeigu gerbiamajam Džozefui tai buvo pakankamai gerai...

– Buvo labai daug diskusijų, – tarė ji susimąsčiusi, – apie tai, ar mes esame nonkonformistai, ar sektantai, nes mūsų atkūrimas 17...

– Tai jūs *esate* Šlubė!

Ji ilgai ir įdėmiai spoksojo į mane, tarsi galvodama.

– Yra tokių, – pagaliau ištarė, – kurie stengiasi išsaugoti pamatus, kuriuos pastatė jų protėviai. Šiais laikais tai ne visada lengva...

– Man tai nesvarbu. Viską atiduočiau, kad tapčiau Šlube.

Tam tikra prasme tai buvo tiesa. Įsivaizdavau, kaip linksmai šlubčioju kaimo gatvele, ištiesusi rankas dėl pusiausvyros, siūbuo-

dama tarsi lyno akrobatė, sukdama lyg pakvaišusi nuo gyvatvorės prie gyvatvorės.

„Aš Šlubė“, – šaukčiau visiems, klupčiodama pro šalį.

Kai šlubčiojau į Šventą Aivsą...

– Nepaprastai įdomu, – kalbėjo moteris, kai grįžau į realybę, – o tavo tėvas žino apie tavo siekius?

– *Ne!* – pasibaisėjau, – prašau jam nesakyti! Tėvas labai griežtų pažiūrų ir...

– Suprantu. Tuomet tai bus mūsų mažytė paslaptis. Niekas, išskyrus tave ir mane, nieko nežinos.

Štai ir pavyko!

Kol ji tauškė apie Tolerancijos aktą, Penkių mylių aktą, Hantingdono grafienę ir Ryšį su kalvinistais, pasinaudojau proga apsidairyti po kambarį.

Beveik nebuvo į ką žiūrėti: lova, žinoma, kuri, kai jau turėjau laiko apie tai pagalvoti, man priminė Didžiąją Vero lovą Viktorijos ir Alberto muziejuje. Tolimajame kampe prie lango buvo staliukas su elektrine viryklėle ir mažu katiliuku, Rudosios Beti arbatinukas, sausainių skardinė ir vienas puodelis su lėkštele. Matyt, Redžinaldas Petibounas neturėjo įpročio pusryčiauti su žmona.

– Gal norėtum sausainio? – paklausė ji.

– Ne, ačiū, nevartoju cukraus.

Tai buvo melas – bet meistriškas.

– Koks tu neįprastas vaikas, – tarė ji ir, modama ranka į skardinę, pridūrė: – Na tai gal galėtum vieną paduoti man. Aš tokių skrupulų neturiu.

Nuėjau prie lango ir ištiesiau ranką prie sausainių skardinės. Kai pasisukau, atsitiktinai žvilgtelėjau laukan – žemyn į aptvertą plotą už parduotuvės galinių durų.

Aprūdijęs žalias furgonas stovėjo atviromis dvigubomis durimis, ir aš iškart supratau, kad tai tas pats, kurį mačiau stovintį prie Gluosnių vilos.

Man bežiūrint, kažkur iš apačios pasirodė galingas vienmarškinis vyriškis. Tai buvo žmogus buldogas – tas, kuris vos manęs nepagavo karietinėje!

Nebent baisiai klystu, tai bus Edvardas Sampsonas iš Rugių kelio Rytų Finčinge – kurio vardą aš radau dokumentuose pirštinių skyrelyje.

Kol stovėjau įaugusi vietoje, jis ištiesė rankas į furgono galą ir ištraukė porą sunkių daiktų. Jis atsisuko ir, galbūt pajutęs mano žvilgsnį, pasižiūrėjo aukštyn tiesiai į tą langą, prie kurio aš stovėjau.

Mano pirmoji mintis buvo atsitraukti – žengti tolyn nuo lango – bet pajutau, kad negaliu. Kažkokia tolima mano proto dalis jau pastebėjo smulkmeną, kuri tik dabar ėmė lėtai sunktis į mano sąmonę, ir aš net aiktelėjau.

Daiktai, kuriuos žmogus buldogas laikė suspaudęs rankose, buvo Harietos malkų atramos – Salė Lapė ir Šopo!

AŠTUONIOLIKTAS

– Kas ten? – paklausė moteris. Atrodė, kad jos balsas atsklido iš labai toli.

– Tai... tai...

– Taip, brangute... Kas tai?

Ta „brangutė“ mane staigiai grąžino į realybę. „Brangioji“ ar „brangutė“ man patinka ne daugiau nei kulka į smegenis. Esu rezervavusi puspensio sėdynes pragare tiems žmonėms, kurie mane taip vadina.

Bet prikandau liežuvį.

– Tiesiog – pro jūsų langą matyti toks nuostabus vaizdas. Upė... Malplakė ferma... iki pat Rytų Finčingo ir kalvų už jo. Niekad neįtartum, eidamas pagrindine gatve, kad toks...

Apačioje pasigirdo toks trenksmas, kad grindys sudrebėjo, nukritus kažkokiam sunkiam daiktui. Pro grindlentes atsklido pora prislopintų keiksmažodžių.

– Redžinaldai! – sušuko moteris, ir gilumoje stojo nejauki tyla.

– Vyrai! – tarė ji taip garsiai, kad išgirstų ir apačioje. – Vaikštantys vėjo malūnai.

– Manau, geriau jau eisiu. Namie manęs lauks.

– Puiku, brangute, bėk sau tada. Ir nepamiršk apie tuos laiškus. Gali juos atnešti, kada tik galėsi.

Nepasakiau jai, ką pagalvojau, bet verčiau vos vos apsimestinai tūptelėjau, tada apsisukau ir nusileidau siauraisiais laiptais.

Apačioje žvilgtelėjau į parduotuvės galą. Redžinaldas Petibounas ir furgono savininkas stovėjo šešėliuose, spoksodami į mane. Nė vienas iš jų nesujudėjo ir neprabilo, bet žinojau, kaip mes, moterys, paprastai žinome, kad jie kalbėjosi apie mane.

Atsukau jiems nugarą ir nuėjau prie durų, stabtelėjau tik atsainiai parašyti savo inicialus dulkėse, kurios dengė juodmedžio indaują. Nepasakyčiau, kad bijojau, bet supratau, kaip tikriausiai jaučiasi žvėrių dresuotojas plieniniame narve, kai pirmąkart atsuka nugarą dviem naujiems nuožmiai žvelgiantiems tigrams.

Nors ji to ir nesakė, Gledis, atrodė, apsidžiaugė mane pamačiusi. Buvau ją atrėmusi į medį kitoje gatvės pusėje nuo Petibouno krautuvės.

– Kryžkelėje vyksta nešvarūs darbeliai, – pasakiau jai. – Savo kaulais jaučiu.

Turėjau tuoj pat grįžti namo apžiūrėti svetainės židinio.

Nuo medžių krito vėlyvos popietės šešėliai, kai įvažiavau dviračiu pro Mulfordo vartus į kaštainių alėja. Netrukus manęs lauks pasirodant prie vakarienės stalo, o aš to visai netroškau.

Kai atidariau virtuvės duris, iki mano ausų atplaukė Šuberto sonatos garsai.

Pavyko! Iškart supratau, kad mano spąstai suveikė.

Filė visada grodavo Šubertą, kai būdavo prislėgta, o pianino Sonatos B-dur pradžią – kai visai pamesdavo galvą.

Beveik galėjau sekti jos mintis, pianino gaidoms skriejant man pro ausis tarsi paukščiai nuo miško gaisro. Iš pradžių pyktis buvo tvirtai kontroliuojamas, gresiantis atidundančiu griaustiniu (kaip

man patinka tas griaustinis!), bet kai audra pratrūkdavo visu smarkumu, nuo nirtaus Filės talento man norėjosi aikčioti iš susižavėjimo.

Prislinkau arčiau svetainės, kad geriau girdėčiau įspūdingai besiliejančias emocijas. Buvo beveik taip pat smagu kaip skaityti jos dienoraštį.

Tačiau reikia pasisaugoti, kad nepakliūčiau jai į akis iki vakarienės, kai Tėvas galės apginti mano kailį. Jei Filė bent įtars, kad dvasių žinia veidrodyje – mano darbas, ant kilimo bus kibirai kraujo, o nuo sietynų karos žarnos.

Svetainė turės palaukti.

Nesuvokiau, kaip staiga pasijutau pavargusi, kol pradėjau vilktis laiptais aukštyn. Diena buvo ilga, ir ji dar toli gražu nesibaigė.

Galbūt, pamaniau, man reiktų pasnausti.

Kai prisiartinau prie savo laboratorijos, staiga sustojau. Jos durys buvo atdaros!

Žvilgtelėjau iš už kampo ir pamačiau Porcelianą, tebevilkinčią juodąją Fenelos suknelę, skrudinančią duonos riekę virš Bunzeno degiklio. Vos patikėjau savo akimis!

– Sveikute, – tarė ji, pakeldama akis, – gal nori skrebučio?

Tarsi ji nebūtų manęs neseniai apkaltinusi, kad sumušiau jos senelei smegenis.

– Kaip čia patekai?

– Panaudojau tavo raktą, – atsakė ji, rodydama pirštu. Jis tebebuvo spynoje. – Mačiau, kaip jį paslėpei lovos kojos tuštumoje.

Tas tiesa. Buvau seniai atradusi dėdės Taro slaptavietę, skirtą slėpti raktus ir kitus daiktus, kuriuos norėjo pasilaikyti sau. Mano miegamasis kadaise priklausė jam, ir bėgant laikui atskleidžiau visas, ar bent daugumą, jo paslapčių.

– Nieko sau, koks suknistas įžūlumas. – Nuo minties, kad kažkas įsibrovė į mano laboratoriją, man šiurpo oda, tarsi raudonųjų skruzdėlių armija ropotų man rankomis, pasklistų ant pečių ir sprandu aukštyn.

– Atsiprašau, Flavija. Žinau, kad ne tu užpuolei Fenelą. Tikriausiai mąstymas man buvo susisukęs. Buvau pasimetusi. Buvau pavargusi. Grįžau atsiprašyti.

– Tai verčiau jau gali pradėti, – pasakiau.

Neketinau suminkštėti – argi ne šį terminą pavartojo Dafi, kai tą patį pasakė man: „suminkštėti“? – nuo poros simboliškų žodžių. Kartais taip būna, kad „atsiprašau“ paprasčiausiai nepakanka.

– Atsiprašau, – tarė ji. – Tikrai. Visa tai šitaip liūdna. Tiesiog visko per daug.

Staiga ji apsiašarojo.

– Pirmiausia Fenela – žinai, man jie nebeleidžia su ja matytis. Jie pasodino konsteblį kėdėje, kad stebėtų jos kambarį. Paskui buvo tas klaikus įvykis, kai radome tą vyrą, kabantį nuo fontano...

– Brukį Heirvudą, – patikslinau. Buvau beveik pamiršusi jį.

– O dabar dar tas paskutinis kūnas, kurį jie iškasė ten – kaip tai vadinasi? – Statiniuose.

– Ką?

Dar vienas kūnas? Statiniuose?

– Tiesiog per daug visko, – pasiskundė ji, dilbiu šluostydamasi nosį, – keliauju atgal į Londoną.

Man nespėjus ištarti nė žodžio, ji pasirausė kišenėje ir išsitraukė penkių svarų banknotą.

– Štai, – tarė ji, atgniauždama man pirštus ir suspausdama jais banknotą. – Čia kad maitintum Grajų, kol Fenelą paleis iš ligoninės. Ir...

Ji pažvelgė man tiesiai į akis, tebespausdama ranką. Jos lūpos virpėjo.

– Jeigu ji nepasveiks, jis tavo. Vežimas irgi. Atėjau čia pasakyti, kad atsiprašau, ir pasakiau. O dabar aš išeinu.

– Palauk! Ką sakei apie dar vieną kūną?

– Paklausk savo draugo inspektoriaus, – pasiūlė ji ir pasuko prie durų.

Aš šokau prie rakto ir užtrenkiau duris.

Mes susigrūmėme dėl durų rankenos, bet man pavyko pagriebti raktą, įgrūsti į vidinę spyną ir paskubomis pasukti.

– Duok jį čia. Išleisk mane.

– Ne. Kol nepasakysi man, ką matei Statiniuose.

– Liaukis, Flavija. Nesiruošiu žaisti žaidimų.

– Aš irgi ne, – pasakiau jai, sukryžiuodama rankas.

Kaip ir numačiau, ji staiga griebė raktą. Tai buvo sena gudrybė, kurią naudodavo Dafi ir Filė, ir spėju, kad turėčiau jaustis dėkinga, kad mane jos išmokė. Kadangi buvau pasiruošusi jos kitam ėjimui, man pavyko patraukti raktą per rankos ilgį nuo jos.

O tada ji pasidavė. Tiesiog šitaip. Iš jos akių mačiau.

Ji nusibraukė plaukus nuo veido ir nuėjo atgal prie vieno iš laboratorijos stalų, kur įsirėmė išskėstais pirštais į jo paviršių, tarsi mėgindama nenugriūti.

– Grįžau į vežimą pasiimti daiktų, – tarė ji lėtai ir apgalvotai, – o policija vėl ten buvo. Jie man neleido prisiartinti. Jie iškėlė kažką iš duobės žemėje.

– Ką iškėlė?

Ji spoksojo į mane su tokia išraiška, kuri galėjo reikšti iššūkį.

– Patikėk, ne auksą.

– Pasakyk!

– Dėl Dievo meilės, Flavija!

Pamojavau jai raktu.

– Pasakyk.

– Tai buvo kūnas. Suvyniotas į kilimą ar kažką – nelabai didelis. Vaikas, manau. Mačiau tik vieną koją... ar kas iš jos liko. Senų žalių kaulų ryšulys.

Ji priplojo delną prie burnos ir kilstelėjo pečius.

Kantriai palaukiau dar, bet jeigu ir buvo daugiau įdomių smulkmenų, Porceliana jas pasiliko sau.

Mes spoksojome viena į kitą, rodėsi, labai ilgai.

– Fenela buvo teisi, – galiausiai tarė ji. – Čia tvyro tamsa.

Ištiesiau raktą, ir ji pakėlė jį nuo mano delno dviem pirštais, tarsi jis – ar aš – būtų apkrėstas.

Netarusi nė žodžio, ji atrakino duris iš išėjo.

Kažin kaip turėčiau jaustis? – pamaniau.

Jei visiškai atvirai, manau, tikėjausi, kad Porceliana sekios mane kiekviename žingsnyje, kai aš tirsiu Fenelos užpuolimą ir Brukio Heirvudo nužudymą. Aš netgi buvau sugalvojusi, kaip nuo jos išsisukinėsiu, jei prireiks, kai bastysiuosi po kaimą, knaisiodamasi informacijos. Ir galbūt pernelyg netvėriau pasisodinti ją ir kantriai aiškinti apie įkalčių šleifą ir kaip jie nurodo kaltininką – ar kaltininkus.

Bet dabar, išeidama lauk, ji atėmė visa tai iš manęs.

Vėl likau viena.

Kaip buvo pradžioje, dabar ir bus per amžius, kol baigsis pasaulis. Amen.

Nėra su kuo kalbėtis, tik su savimi.

Išskyrus Dogerį, žinoma.

* * *

Dogeris sėdėjo darže, paskutiniame saulės šviesos spindulyje. Jis buvo atsinešęs seną medinę kėdę iš šiltnamio ir, sėdėdamas ant jos sėdynės krašto, kalė vinis į skardos juostą, kuria buvo užsandarinta medinė skrynia nuo arbatos, gulinti priešais jį ant žolės.

Atsisėdau į karutį, stovintį šalia.

– Rado dar vieną kūną, – tariau. – Statiniuose.

Dogeris linktelėjo.

– Manau, kad taip, panele Flavija.

– Ten Bulių kūdikis, ar ne?

Dogeris vėl linktelėjo ir padėjo plaktuką.

– Nustebčiau, jeigu būtų kitaip.

– Ar tau pasakė ponia Malet?

Nors žinojau, kad nedera klausti vieno tarno apie kitą, neturėjau kitos išeities. Negalėjau tiesiog paskambinti inspektoriui Hjuitui ir kamantinėti jį smulkmenų.

– Ne, – tarė jis, pasiruošdamas įkalti dar vieną vinį, – man pasakė panelė Porceliana.

– Porceliana? – paklausiau, rodydama aukštyn į rytinį priestatą – link savo miegamojo lango. – Tu žinojai apie Porcelianą? Kad ji čia nakvojo?

– Taip, – tepasakė Dogeris.

Po kelių sekundžių atsipalaidavau ir tarp mūsų įsivyravo tokia nuostabi tyla, kuri būna beveik visų pokalbių su Dogeriu metu: tyla tokia ilga ir gili, ir auksinė, kad atrodo nepagarbu ją nutraukti.

Dogeris pasuko arbatos skrynią ir ėmė kalti juostą prie kito krašto.

– Tavo rankos labai subtilios. Atrodo taip, tarsi būtų koncertų pianisto.

Dogeris padėjo plaktuką ir apžiūrėjo kiekvieną ranką iš abiejų pusių, tarsi niekad nebūtų jų matęs.

– Galiu užtikrinti, kad jos mano paties, – patikino jis.

Šį kartą neliko abejonių. Dogeris *iš tikro* pajuokavo. Bet užuot globėjiškai nusijuokusi, aš pasielgiau teisingai ir išmintingai linktelėjau, tarsi visad būčiau tą žinojusi. Išmokau, kad tarp draugų šypsena gali būti geriau nei juokas visu pilvu.

– Dogeri, man reikia kai ką išsiaiškinti. Apie kraują iš nosies.

Man pasirodė, kad jis griežtai į mane pažvelgė – nors visai taip nepadarė.

– Ar jums kraujuoja iš nosies, panele Flavija?

– Ne, visai ne. Tai ne iš Bukų giraitės. Tiesą sakant, tai panelė Mauntdžoi iš Gluosnių vilos.

Ir apibūdinau jam, ką mačiau toje drėgnoje virtuvėje.

– Ak, – tarė Dogeris ir nutilo. Po kiek laiko jis vėl prabilo – lėtai – tarsi trauktų žodžius, vieną paskui kitą, iš kažkokio gilaus šulinio.

– Besikartojantis nosies kraujavimas – epitaksė – gali turėti daug priežasčių.

– Pavyzdžiui? – paraginau.

– Genetinis polinkis. Hipertenzija – ar aukštas kraujospūdis... nėštumas... dengė – ar kaulus laužanti – karštligė... nazofaringinis vėžys... antinksčių auglys... skorbutas... tam tikros senatvės ligos, tokios kaip arterijų sukietėjimas. Taip pat gali būti apsinuodijimo arsenu simptomas.

Žinoma! Aš žinojau! Kaip galėjau pamiršti?

– Tačiau, – tęsė Dogeris, – sprendžiant iš to, ką man sakėte, tai visai kas kita. Panelė Mauntdžoi iš nosies kraujuoja tikriausiai dėl to, kad be saiko vartoja žuvų taukus.

– Žuvų taukus? – turbūt ištariau garsiai.

– Manau, jinai juos geria dėl artrito, – tarė Dogeris ir vėl ėmėsi kalti.

– Gaaak! – nusiviepiau, – nekenčiu jų kvapo.

Bet Dogeris nesidavė išjudinamas.

– Argi ne keista, – skyniausi kelią toliau, – kad gamta žuvies kepenims suteikė tokią pačią smarvę kaip piktžolei, tokiai kaip balanda smirduolė, ir gluosniui, augančiam prie vandens?

– Balanda smirduolė? – Dogeris nustebęs pakėlė akis. – Ak, taip, žinoma. Metilaminai. Buvau pamiršęs apie metilaminus. O tada...

– Taip? – tariau per greitai ir pernelyg nekantriai.

Kartais būna, kad Dogerio atmintis, paleista į darbą, trumpą laiką veikia nuostabiai tarsi vikaro sulamdytas senasis „Oksfordas“, kuris gerai važiuoja tik per lietų.

Sukryžiavau pirštus ir kulkšnis ir laukiau, prikandusi liežuvį.

Dogeris nusiėmė skrybėlę ir įsispoksojo į ją, tarsi prisiminimai slėptųsi jos pamušale. Jis susiraukė, nusišluostė kaktą dilbiu ir neryžtingai tęsė:

– Man atrodo, paskutiniame amžiuje *Lancete* buvo aprašyti keli atvejai, kada buvo užfiksuota, jog pacientas skleidžia žuvies kvapą.

– Gal jis buvo žvejys? – pasiūliau. Dogeris papurtė galvą.

– Nė vienu atveju pacientas nebuvo žvejys, ir nebuvo žinoma apie nė vieno iš jų kontaktą su žuvimi. Netgi išsimaudžius, žuvies kvapas grįždavo, dažniausiai pavalgius.

– Žuvies?

Dogeris nekreipė į mane dėmesio.

– Žinoma, *Bhagavad Gitoje* buvo pasakojimas apie princesę, kuri skleidė žuvies kvapą...

– Tikrai? – tariau įsitaisydama, tarsi klausyčiausi pasakos. Kažkur tolumoje tyliai tarškėjo dirbanti derliaus nuėmimo mašina, ir iš viršaus švietė saulė. Kokia puiki diena, pamaniau.

– Bet palauk! O kas; jeigu jo kūnas gamino trimetilaminą?

Ši mintis taip sujaudino, kad pašokau nuo karučio.

– Tai nebūtų negirdėtas dalykas, – mąsliai tarė Dogeris. – Galbūt Šekspyras galvojo apie kaip tik tokį skundą:

Ką mes čia turim? Žmogų ar žuvį? Miręs ar gyvas? Žuvis: jis dvokia žuvimi: labai senas žuvies kvapas.

Man stuburu nubėgo šiurpuliai. Dogeris kalbėjo garsiu ir užtikrintu aktoriaus, deklamavusio šias eiles daugybę kartų, balsu.

– *Audra*, – sukuždėjo jis, – antrasis veiksmas, antroji scena, jeigu neklystu. Trinkulas, atsimeni, kalba apie Kalibaną.

– Iš kur tu tokius dalykus trauki? – susižavėjusi paklausiau.

– Iš belaidžio radijo. Klausėmės jo prieš kelias savaites.

Tai tiesa. Bukų giraitėje ketvirtadienio vakarai būdavo privalomai skirti belaidžiam radijui, ir neseniai mus privertė nesimuistant sėdėti ir klausytis *Audros* adaptacijos.

Išskyrus nuostabius audros garsų efektus, aš beveik nieko neatsiminiau apie pjesę, bet akivaizdu, kad Dogeris atsiminė.

– Ar ši žuviška būklė turi pavadinimą? – paklausiau.

– Kiek aš žinau, ne. Ji nepaprastai reta. Man atrodo...

– Tęsk, – nekantriai paraginau.

Bet kai pažvelgiau į Dogerį, šviesa jo akyse buvo užgesusi. Jis spoksojo į savo skrybėlę, kurią laikė suspaudęs drebančiomis rankomis, tarsi niekad nebūtų jos matęs.

– Man atrodo, einu į savo kambarį, – tarė jis, lėtai stodamasis.

– Viskas gerai. Manau, aš irgi eisiu. Mums abiem ne pro šalį šiek tiek pasnausti prieš vakarienę.

Bet nesu tikra, ar Dogeris mane išgirdo. Jis jau vilkosi link virtuvės durų.

Kai jis išėjo, nukreipiau dėmesį į medinę arbatos dėžę, kurią jis užkalinėjo. Viename kampe buvo priklijuota etiketė, ant kurios rašalu buvo parašyta:

ŠIA PUSE AUKŠTYN – Sudėtis – Sidabriniai stalo įrankiai – de Liuka – Bukų giraitė

Stalo įrankiai? Ar Dogeris į šią dėžę supakavo Mampeterius? Mamą ir tėvą Mampeterius? Mažąją Grindlstikę ir jos sidabrines seseris?

Ar dėl to jis juos blizgino?

Kodėl, po galais, jis taip elgtųsi? Mampeteriai buvo mano vaikystės žaislai, ir vien mintis, kad kažkas...

Bet argi Brukis Heirvudas buvo nužudytas įrankiu iš šio rinkinio? Kas, jeigu policija?..

Apėjau aplink prie tolimojo dėžės galo: to galo, kurį Dogeris nusuko nuo manęs, kai prisiartinau.

Kai perskaičiau žodžius, parašytus ant lentų trafaretu bjauriomis juodomis raidėmis, man gerklėje pakilo kažkas šlykštaus ir rūgštaus.

Sotbis, Nju Bond Strytas, Londonas, W.C., skelbė užrašas.

Tėvas siunčia šeimos sidabrą į aukcioną.

DEVYNIOLIKTAS

Vakarienė buvo niūri.

Blogiausia buvo, kad Tėvas atėjo prie stalo be *Londono filatelisto*. Užuot skaitęs, jis užsispyręs rūpestingai padavinėjo man žirnelius ir klausinėjo: „Ar maloniai praleidai šią dieną, Flavija?“

Man vos neplyšo širdis.

Nors Tėvas buvo kelis kartus pasakęs apie savo finansines bėdas, jos niekad neatrodė grėsmingos: ne daugiau nei tolimas šešėlis, tikrai, tarsi karas – ar mirtis. Žinai, kad tai vyksta, bet nesinervini dėl to visą dieną.

Bet dabar, kai Mampeteriai atsidūrė užkalti dėžėje, paruošti traukiniu išvežti į Londoną, kur juos aukcionų kambariuose grabalios nepažįstamieji, keblios Tėvo padėties realumas pribloškė mane kaip taifūnas.

O Tėvas – tas brangusis žmogus – mėgino mus apsaugoti nuo realybės, linksmai plepėdamas prie stalo.

Jutau, kaip akyse trykšta ašaros, bet nedrįsau joms pasiduoti. Pasisekė, kad Dafi, kuri sėdėjo priešais mane, nė vieno karto net nepakėlė akių nuo savo knygos.

Man iš kairės, tolimajame stalo gale, Filė sėdėjo, nuleidusi žvilgsnį sau ant kelių, išblyškusiu veidu, suspaudusi bespalves lūpas į

kietą, siaurą liniją. Tamsūs ratilai apie jos akis atrodė tarsi mėlynės, o plaukai buvo nutįsę ir negyvi.

Vienintelis žodis, kuris jai tiko, buvo „sužlugdyta“.

Mano cheminiai burtai suveikė!

Tai įrodė faktas, kad Filė buvo su akiniais, o iš to aš supratau, kad, be jokios abejonės, ji visą dieną su siaubu spoksojo į dvasių žinią, kuri materializavosi jos veidrodyje.

Nepaisant retkarčiais pasitaikančio jos žiaurumo – o gal kaip tik dėl jo, – Filė buvo dievobaiminga ir leisdavo laiką, sudarinėdama sandorius tai su vienu, tai su kitu šventuoju dėl savo veido spalvos tyrumo ar dėl to, kaip atsitiktinis saulės šviesos spindulys nušvis jos auksiniuose plaukuose, kai ji priklaups komunijos prie altoriaus.

Jei aš apskritai tikėjau chemija ir linksmu atomo šokiu, Filė tikėjo antgamtinėmis jėgomis, ir šiuo tikėjimu aš pasinaudojau.

Bet ką aš padariau? Nesitikėjau, kad taip visiškai priblokšiu.

Dalis mano smegenų man liepė pašokti ir nubėgti pas ją – apkabinti rankomis kaklą ir pasakyti jai, kad jos kančias sukėlė tik prancūziška kreida, o ne Dievas. O tada mes kartu pasijuoktume, kaip juokdavomės senais laikais.

Bet negalėjau; jei taip padaryčiau, turėčiau apie savo išdaigą prisipažinti Tėvo akivaizdoje, o aš nenorėjau sukelti jam daugiau sielvarto.

Be to, labai tikėtina, kad Filė mirtinai mane nusmeigtų bet kuo, kas pasitaikytų po ranka, nekreipdama dėmesio į sniego baltumo staltiesę.

Tai man priminė Brukį Heirvudą. Kaip keista! Prie vakarienės stalo nebuvo ištarta nė žodžio apie nužudymą. Ar dabar reiktų sakyti *nužudymus*, daugiskaita?

Manau, kaip tik tada pastebėjau stalo įrankius. Vietoj mūsų įprastų sidabrinių įrankių pamačiau, kad kiekvieno iš mūsų vieta serviruota peiliais ir šakutėmis geltonomis rankenomis, kurie būdavo laikomi virtuvėje, kad galėtų naudotis tarnai.

Nebegalėjau susilaikyti. Atstūmiau kėdę nuo stalo, sumurmėjau kažką apie atsiprašymą ir pabėgau. Kol pasiekiau fojė, mano ašaros tiško aplink mane tarsi lietus ant juodų ir baltų šachmatinių plytelių.

Kritau ant lovos ir panardinau veidą į pagalvę.

Kaip gali kerštas taip veriamai skaudinti? Nieko nesuprantu. Tiesiog nesuprantu. Kerštas turėtų būti saldus – kaip ir pergalė!

Kai gulėjau, sutriuškinta kančios, išgirdau pažįstamą Tėvo batų odiniais padais garsą už durų koridoriuje.

Vos galėjau patikėti savo ausimis. Tėvas rytiniame priestate? Pirmąkart nuo tada, kai persikrausčiau čia, jis įkėlė koją į šią namo dalį.

Tėvas lėtai įėjo į kambarį, truputį vilkdamas kojas, ir išgirdau, kaip stabtelėjo. Po akimirkos pajutau, kaip lova truputį įdubo, kai jis atsisėdo greta manęs.

Laikiau veidą tvirtai įspaudusi į pagalvę.

Po, rodėsi, labai ilgo laiko pajutau, kaip jo ranka švelniai palietė man galvą – bet tik akimirką.

Jis nepaglostė man plaukų ir nieko nepasakė, ir aš tuo džiaugiausi. Kadangi jis tylėjo, mus abu apsaugojo nuo sumišimo, kai nežinai ką pasakyti.

O tada jis dingo taip pat tyliai, kaip buvo atėjęs.

O aš užmigau.

Ryte pasaulis atrodė visai kitoks.

Maudydamasi švilpavau. Netgi prisiminiau nusišveisti alkūnes.

Naktį man atėjo mintis, tarsi sapne, kad privalau atsiprašyti Filės. Tiesiog šitaip.

Pirmiausia, tai ją nuginkluos. Antra, tai padarys įspūdį Tėvui, jeigu Filė pasakys jam, ką padariau. Galiausiai, pati pasijusiu šiltai ir teisuoliškai, nes pasielgiau padoriai.

Be to, jeigu teisingai dėliosiu kortas, taip pat galėsiu išspausti iš Filės informaciją apie Vanetą Heirvud. Žinoma, nesakysiu jai apie dingusį Harietos portretą.

Tai buvo tobulas sprendimas.

Nėra nieko gražiau už pianino garsus gretimame kambaryje. Šiek tiek atstumo suteikia instrumentui jausmų – bent jau man taip atrodo dėl mano jautrios klausos.

Kai stovėjau prie svetainės durų, Filė repetavo kažkokį Ramó kūrinį: man rodos, jis vadinosi „Les Sauvages“. Jis man kartais primindavo mėnulio apšviestą laukymę – gal Statinius – su velnių kompanija, lyg maniakai šokančia ratu: žymiai maloniau, mano manymu, nei tas mieguistas senas Bethoveno kūrinys ta pačia tema.

Ištiesiau nugarą ir atlošiau pečius. Filė visad man liepdavo atlošti pečius, ir aš pamaniau, kad ji apsidžiaugs, matydama, kad prisiminiau.

Kai tik atidariau duris, muzika nutilo ir Filė pakėlė akis nuo klavišų. Ji mokėsi groti be akinių, ir dabar buvo be jų.

Negalėjau nepastebėti, kaip gražiai ji atrodė.

Jos akys, kurias aš tikėjausi atrodysiant tarsi porą atvirų anglies šachtų, ryto šviesoje švietė šaltu mėlynu spindesiu. Tarsi į mane spoksotų Tėvas.

– Taip? – tarė ji.

– Aš – aš atėjau pasakyti, kad atsiprašau.

– Tai pasakyk.

– Aš ką tik pasakiau, File!

– Ne, nepasakei. Tu konstatavai faktą. Pareiškei, kad atėjai pasakyti, kad atsiprašai. Gali pradėti.

Tai bus didesnis pažeminimas, nei maniau.

– Atsiprašau, kad parašiau tau ant veidrodžio.

– Taip?

Nurijau ir tęsiau:

– Tai buvo nedoras ir neapgalvotas pokštas.

– Tai jau tikrai, tu šlykšti maža kirmėle.

Ji atsistojo nuo pianino suolelio ir atėjo prie manęs – kaip man pasirodė, grasinamai. Aš šiek tiek atsitraukiau.

– Aišku, iškart supratau, kad tai tu. *Pakartotas įstatymas? Egipto šunvotės? Emerodai? Skorbutas ir niežai?* Ten tiesiog parašyta: Flavija de Liuka. Galėjai lygiai taip pat visa tai pasirašyti – tarsi paveikslą.

– Tai netiesa, File. Tu buvai priblokšta. Mačiau ratilus tau apie akis per vakarienę!

Filė atmetė galvą ir nusijuokė.

– Makiažas! – sukrykštė ji. – Prancūziška kreida! Šitą žaidimą galima žaisti dviese, tu kvaila asile. Šiek tiek prancūziškos kreidos ir žiupsnis pelenų iš židinio. Užtrukau visą popietę, kol pavyko kaip tik tas atspalvis. Gaila, nematei savo veido! Dafi sakė, kad jos vos nelaimė neištiko, besistengiant nesijuokti!

Mano veidas ėmė degti.

– Ar ne, Daf?

Už manęs pasigirdo drėgnas prunkštimas, ir aš atsisukus pamačiau, kad pro duris įėjo Dafi – užstodama man kelią pabėgti.

– *Tai buvo nedoras ir neapgalvotas pokštas*, – tarė ji, imituodama mane džeržgiančiu, papūgišku falcetu.

Ji slapčia klausėsi mano atsiprašymo už durų koridoriuje!

Bet dabar, užuot įsiutusi puldama ant jos, kaip gal būčiau pasielgusi vakar, aš sukaupiau paskutinius vidinių jėgų likučius ir užpuoliau ją nauju, neišmėgintu įrankiu: šviesia, šalta ramybe.

– Kas ta Hilda Muir? – paklausiau, ir Dafi iškart nustojo judėjusi, tarsi būtų sustingusi momentinėje nuotraukoje.

Kreipimasis į pranašesnį žinojimą. Ir suveikė!

Kai nusižeminusi atėjau pas vieną seserį ir susitvardžiau bendraudama su kita, vos per kelias minutes įgijau ne vieną, bet du naujus ginklus.

– Ką?

– Hilda Muir. Ji kažkaip susijusi su Statiniais.

„Hilda Muir“, pasakė Fenela, kai pirmąkart Dauboje pamatėme ponią Bul. „Hilda Muir.“ Ji vėl tai pasakė, kai atnešiau į vežimą šeivamedžio šakų. „Dabar mums visiems galas!“

– Hilda Muir? Statiniuose? Turbūt kalbi apie Hildemoer. Ji – ne žmogus, idiote. Ji yra šeivamedžio šakų dvasia. Ji ateina nubausti žmonių, kurie pjauna jos šakas, prieš tai neatsiklausę leidimo. Juk nepjovei šeivamedžio šakų, ar ne? – (Vėl drėgnai prunkštelėjo.)

Dafi turbūt pamatė, kaip mane paveikė jos žodžiai.

– Tikrai tikiuosi, kad nepjovei. Kartais jų pasodina ant kapo, kad matytų, ar miręs žmogus laimingas kitame pasaulyje. Jei šeivamedis auga, viskas gerai. Jei ne...

Kitame pasaulyje? – pagalvojau. Argi Porceliana nematė, kaip policija ištraukė kūdikio kūną iš kaip tik tos vietos – ar visai šalia jos, – kur aš pjausčiau šeivamedį malkoms?

– Hildemoer yra laumė, – tęsė Dafi. – Negi neatsimeni, ką tau sakėme apie laumes? Dievaži, Flavija – sakėme vos prieš porą dienų. Laumės yra iš Senųjų padarų – tie klaikūs padarai, kurie pavogė brangųjį Harietos kūdikį ir paliko vietoj jo *tave*.

Mano mintyse virė pragaras. Jaučiau, kaip pyktis veržiasi atgal tarsi Raudonoji jūra, perėjus izraelitams.

– Tikiuosi, nepjovei šeivamedžio nuo kieno nors kapo, – tęsė ji, – nes jeigu pjovei...

– Ačiū, Dafi, – pasakiau. – Tu labai informatyvi.

Netarusi daugiau nė žodžio, prasmukau pro ją ir išdidžiai išėjau iš svetainės.

Man ausyse tebeskambant mano mielųjų sesių pašaipiam juokui, sprukau aidinčiu koridoriumi.

DVIDEŠIMTAS

Laboratorijoje užsirakinau duris ir palaukiau, kad pamatyčiau, ką darys mano rankos.

Taip visada būdavo. Jei tik atsipalaiduosiu ir stengsiuosi per daug negalvoti, didysis Chemijos dievas parodys man kelią.

Po kiek laiko, nors nesu tikra kodėl, paėmiau tris butelius ir padėjau juos ant darbastalio.

Su pipete atmatavau pusę uncijos skaidraus skysčio iš pirmojo butelio į graduotą mėgintuvėlį. Iš antrojo butelio atmatavau tris uncijas kito skysčio į flakonėlį. Pakerėta stebėjau, maišydama du skaidrius skysčius su keliomis uncijomis distiliuoto vandens, kaip prieš akis atsirado rausva spalva.

Abrakadabra! *Aqua regia*... karališkasis vanduo!

Senovės alchemikai suteikė jam tą vardą, nes jame galima ištirpdyti auksą, kurį jie laikė metalų karaliumi.

Turiu pripažinti, kad kai pati gaminu šį skystį, visada susijaudinu.

Tiesą sakant, *aqua regia* yra labiau oranžinė nei raudona: jei gerai atsimenu, tai tiksli granatų spalva. Taip, granatų – būtent.

Kartą buvau mačiusi šių egzotiškų vaisių parduotuvės vitrinoje pagrindinėje gatvėje. Ponias Hjuesas, daržovių ir vaisių pardavėjas, importavo jų pabandyti, bet jie taip ir liko jo krautuvės vitrinoje, kol pajuodo ir įdubo tarsi supuvę pumpotaukšliai.

– Bišop Leisis dar nepasirengęs granatams, – pasakė jis poniai Malet, – mes jų nenusipelnėme.

Visada žavėjausi, kaip trys skaidrūs skysčiai – azoto rūgštis, druskos rūgštis ir vanduo – sumaišyti gali tapti spalvoti, tarsi magiški, – ir ne bet kokios spalvos, bet liepsnojančio saulėlydžio spalvos.

Sūkuriuojantys oranžiniai atspalviai stiklinėje, rodėsi, puikiai iliustravo mano mintis, kurios sukosi ir sukosi ratu, maišydamosi mano galvoje.

Viskas buvo taip prakeiktai komplikuota: Fenelos užpuolimas, siaubinga Brukio Heirvudo mirtis, netikėtas Porcelianos atsiradimas ir lygiai taip pat netikėtas dingimas, Harietos malkų atramos, kurios pasirodė ne vienoje, bet trijose skirtingose vietose, keistoji šlykščiųjų Petibounų senienų krautuvė, panelė Mauntdžoi ir Šlubiai, Vanetos Heirvud seniai dingęs Harietos portretas, o po visu tuo, tarsi įstrigusio vargonų vamzdžio gaudimas, nuolatinis žemas gresiančio Tėvo bankroto ūžesys.

Nuo šito net arkangelas imtų spjaudytis.

Savo talpoje *aqua regia* sparčiai tamsėjo, tarsi irgi nekantriai lauktų atsakymų.

Ir staiga pamačiau kelią.

Uždegusi Bunzeno degiklį, pastačiau jį po flakonu. Švelniai pakaitinsiu rūgštį, prieš imdamasi kito žingsnio.

Iš spintelės pasiėmiau mažą medinę dėžutę, ant kurios galo dėdė Taras buvo pieštuku parašęs žodį „platina“, ir nustūmiau jos dangtelį. Viduje buvo gal tuzinas plokščių pilkšvai sidabrinio mineralo kvadratėlių, kiekvienas ne didesnis už suaugusio žmogaus nagą. Išsirinkau gabalėlį, kuris svėrė gal ketvirtį uncijos.

Kai *aqua regia* pasiekė reikiamą temperatūrą, paėmiau platinos gabalėlį pincetu ir pakėliau jį virš flakono kaklelio. Išskyrus

dujų šnypštimą, laboratorijoje buvo taip tylu, kad net išgirdau tylų pliumptelėjimą, kai įmečiau platiną į skystį.

Akimirką nieko neįvyko. Bet dabar raudonas skystis flakone ėmė tamsėti. O platina ėmė rangytis.

Ši dalis man labiausiai patiko!

Tarsi apimtas agonijos, metalo gabalėlis nuslinko link stiklinės flakono sienos, mėgindamas pabėgti nuo jį naikinančių rūgščių.

Ir staiga *puf*! Platina dingo.

Beveik išgirdau, kaip *aqua regia* laižosi lūpas. *„Prašau dar!"*

Nepasakytum, kad platina nepakankamai tauriai kovėsi, nes kovėsi ji tauriai. Svarbu, kaip priminiau sau, buvo štai kas: *Platinos negali ištirpdyti jokia viena rūgštis!*

Ne, platinos *negali* ištirpdyti vien tik azoto rūgštis, o iš druskos rūgšties ji tiesiog linksmai pasijuoktų: „cha cha!" Tik jas dvi sumaišius galima palaužti platiną.

Čia tai pamoka – tiesą sakant, dvi pamokos.

Pirma tokia: aš esu platina. Vieno oponento neužteks, kad įveiktų Flaviją Sabiną de Liuką.

Tai, kas liko flakone, buvo platinos dichloridas, kuris pravers nustatant (gal kokiame eksperimente ateityje), ar yra nikotino arba kalio. Tačiau arčiau esmės buvo faktas, kad nors platinos nuolauža išnyko, susiformavo kažkas naujo: kažkas, kam būdingos visiškai naujos savybės.

O tada gan netikėtai pastebėjau savo veidą, atsispindintį stiklo inde, plačiomis akimis stebintį, kaip drumstokas skystis flakone, neramiai judėdamas, įgijo galbūt tik atspalvį liguistos geltonos, tarsi dreifuojantis čigonės krištolinio rutulio rūkas.

Tada supratau, ką turiu daryti.

– Aha! Flavija! – tarė vikaras. – Pasigedome tavęs bažnyčioje sekmadienį.

– Atsiprašau, vikare, – pasakiau jam, – deja, gerokai persistengiau šeštadienį, per tą iškylą ir taip toliau.

Kadangi apie gerus darbus paprastai nereikia trimituoti, aš nemaniau, kad būtina užsiminti apie pagalbą, kurią pasiūliau Fenelai. Kaip paaiškėjo, teisingai pasielgiau, prilaikydama liežuvį, nes vikaras iškart ėmė pats kalbėti ta tema.

– Taip, – tarė jis, – tavo tėvas man sakė, kad tau leido visai prašmatniai šventadienį pagulėti. Iš tikrųjų, Flavija, tu labai gera, kad pabuvai Geroji Samarietė, kaip sakoma. *Nepaprastai* gera.

– Nieko tokio, – pasakiau prideramai kukliai, – džiaugiuosi, kad padėjau.

Vikaras atsistojo ir pasirąžė. Jis prieš tai virtuvinėmis žirklėmis karpė žolės kuokštus, augančius aplink medines Šv. Tankredo skelbimų lentos kojas.

– Dievo darbai būna keistų formų, – tarė jis, kai pamatė, kaip išsišiepiau nuo jo rankų darbo. – Aplankiau tą vargšę būtybę ligoninėje. Iškart po rytmečio pamaldų.

– Kalbėjotės su ja? – paklausiau apstulbinta.

– O varge, ne. Nieko panašaus. Aš įsitikinęs, kad ji nė nežinojo, kad aš ten. Sesuo Dugan man sakė, kad ji nebuvo atgavusi sąmonės – čigonė, žinoma, ne sesuo Dugan – ir kad ji – tai yra čigonė – visą naktį praleido nenurimdama, vis šūkaudama apie kažką paslėptą. Vargšelė kliedėjo, žinoma.

Kažkas paslėpta? Apie ką galėjo kalbėti Fenela?

Tiesa, ji man minėjo moterį, kurios ateitį ji spėjo prieš pat manąją: kažkas apie kažką, palaidotą praeityje, bet ar tai skaitosi kaip paslėpta? Verta pamėginti.

– Kaip gaila, ar ne? – tariau, purtydama galvą. – Jos kioskas buvo populiariausias iškyloje – tai yra kol palapinė neužsidegė. Ji man pasakojo, kaip kažkas išsigando (man atrodo, ta, kuri ten įėjo prieš pat mane), kai ji atsitiktinai teisingai atspėjo kažką apie jos praeitį.

Ar vikaro veidu nuslinko debesėlis?

– Jos praeitį? Oi, kažin ar su tuo sutikčiau. Ta, kurios ateitį ji spėjo prieš pat tavąją, buvo ponia Bul.

Ponia Bul? Ką gi, kad mane kur! Būčiau galėjusi prisiekti, kad pirmasis ponios Bul susidūrimas su Fenela per daugelį metų įvyko man dalyvaujant šeštadienį Dauboje – po iškylos.

– Jūs tuo įsitikinęs?

– Visiškai, – tarė vikaras. – Stovėjau prie kokosų kiosko, kalbėdamas su Tedu Sampsonu, kai ponia Bul manęs paprašė kelias minutes pažiūrėti jos mažylius. „Ilgai netruksiu, vikare, – pasakė ji. Bet man būtinai reikia išsiburti ateitį – įsitikinti, kad mano ateityje nėra daugiau šitų mažų bjaurybių.“

– Žinoma, ji juokavo, bet vis tiek, atrodė labai keista taip kalbėti, kai tokios aplinkybės.

Vikaras nuraudo.

– O varge, bijau, kad netaktiškai pasakiau. Privalai tuoj pat pamiršti mano žodžius.

– Nesijaudinkit, vikare, – pasakiau jam. – Nė žodžio neištarsiu.

Gestais parodžiau, kad užsisiuvu lūpas adata ir labai ilgu siūlu. Vikaras susiraukė nuo mano grimasų.

– Be to, – pridūriau, – juk nepasakytumėt, kad Buliai būtų jūsų parapijiečiai.

– *Tas pats*, – tarė jis, – taktas yra taktas – jam nėra religinių ribų.

– Ar ponia Bul – Šlubė? – staiga paklausiau.

Jo kakta susiraukšlėjo.

– Šlubė? Kažin kodėl taip manai? Varge mano, tas keistokas tikėjimas buvo, jeigu neklystu, užgniaužtas aštuonioliktojo amžiaus pabaigoje. Būta gandų, žinoma, bet negalima...

– Tikrai buvo? – pertraukiau. – Užgniaužtas, turiu galvoj?

Ar įmanoma, kad Šlubiai taip gerai pasislėpė pogrindyje, kad net Šv. Tankredo vikaras abejojo jų buvimu Bišop Leisyje?

– Kad ir kam ji ištikima, – tęsė vikaras, – mes negalime teisti kitų dėl įsitikinimų, ar ne?

– Tikriausiai ne. – Ir tuo pat metu suvokiau, ką reiškė ankstesni jo žodžiai.

– Ar sakėte, kad kalbėjotės su ponu Sampsonu? Ponu Sampsonu iš Rytų Finčingo?

Vikaras linktelėjo.

– Su Tedu Sampsonu. Jis vis dar grįžta padėti statyti palapines ir kioskus. Jis tuo užsiiminėja nuo mažens jau dvidešimt penkerius metus. Jis sako, kad taip jaučiasi artimas savo tėvams – jie abudu palaidoti čia, šventoriuje, supranti. Žinoma, jis gyvena Rytų Finčinge nuo tada, kai vedė...

– Tikrai? – Jei turėčiau ūselius, jie būtų ėmę virpėti.

– Oi varge, – tarė vikaras, – deja, pasakiau per daug. Labai atsiprašau.

Jis puolė ant kelių ir ėmė toliau karpyti žolę, o aš supratau, kad mūsų pokalbis baigtas.

* * *

Gledis padangos murkė gudronuotu plentu, mums skubant į šiaurę link Rytų Finčingo. Iš pradžių važiuoti buvo lengva, bet paskui, kai

kelias ėmė kilti, slėnis po slėnio, į supančias kalvas, man teko kaip reikiant paspausti jos pedalus.

Kai pasiekiau Ubago šulinį Denhemo aukštumos viršuje, lekavau kaip šuo. Nulipau nuo Gledis, atrėmiau ją į akmeninį šulinio rentinį ir atsiklaupiau atsigerti.

Ubago šulinys – ne tiek šulinys, kiek natūralus šaltinis: vieta, kur vanduo gurguliuoja iš požeminės versmės nuo senų laikų, dar prieš romėnams ateinant pasimėgauti lediniais, gaivinančiais gurkšniais.

Šaltinio vanduo, kaip man žinoma, yra įstabi cheminė sriuba: kalcis, magnis, kalis, geležis ir įvairios druskos ir sulfatai. Čiupau apdaužytą seną skardinį puodelį, kabantį ant grandinės, pasėmiau jį pilną burbuliuojančio vandens ir gėriau tol, kol man pasirodė, kad jaučiu stiprėjant kaulus.

Vandeniui tebevarvant per smakrą, atsistojau ir apžvelgiau kraštovaizdį. Už manęs, išskleistas tarsi nosinaitė per lėlių iškylą, buvo Bišop Leisis. Per jį, šiapus pagrindinės gatvės, Efono upė tingiai sukosi aplink kaimą, prieš pasukdama į pietvakarius link Bukų giraitės.

Dabar, beveik dvi savaitės nuo derliaus nuėmimo pradžios, didžioji dalis kraštovaizdžio iš ryškios vasariškos žalios tapo blyškesnio pilkšvo atspalvio, tarsi Motina Gamta šiek tiek užsnūdo ir leido išbėgti spalvoms.

Tolumoje tarsi juodas vabalas, ropojantis įkalne, traktorius tempė akėčias per ūkininko lauką, ir mano ausis pasiekė aiškus jo variklio dūzgimas.

Iš čia pietuose mačiau Statinius, žalią oazę upės vingyje. O štai ir Bukų giraitė šiltai švytinčiais prieš saulę akmenimis, tarsi jie būtų išpjauti iš brangaus citrino akmens ir nupoliruoti meistriška ranka.

Harietos namas, pagalvojau, nors kaip gyva nežinau kodėl. Kažkas ėmė tvenktis gerklėje. Turbūt dėl šulinio vandens. Pakėliau Gledis iš jos poilsio vietos ir pasispyriau link Rytų Finčingo.

Toliau nuo tos vietos kelias vedė nuo kalvos žemyn. Porą kartų smarkiai paspaudusi pedalus, kad padidinčiau greitį, užsikėliau kojas ant vairo, ir mudvi su Gledis išsišiepusios prieš vėją tarsi skalikai nuskuodėme dulkėtu keliu į pagrindinę Rytų Finčingo gatvę.

Priešingai nei jo kaimynai, Malden Fenvikas ir Bišop Leisis, Rytų Finčingas nėra daili senovinės Anglijos dalis. Čia nėra pusiau rąstinių namų ir gėlių margumyno trobelių darželiuose. Vietoj to į galvą šauna žodis „nešvara".

Bent pusė parduotuvių pagrindinėje gatvėje buvo lentomis užkaltais langais, o tos, kurios, atrodo, dar veikė, atrodė gerokai liūdnos ir sužlugdytos.

Kampinės tabako parduotuvės lange kreivas ženklas skelbė: *Šiandienos laikraščiai.*

Varpelis virš durų šaižiai sužvangėjo, kai užėjau vidun, ir žilaplaukis vyriškis senamadiškais stačiakampiais akiniais pakėlė akis nuo laikraščio.

– Na? – tarė jis, tarsi būčiau užklupusi jį vonioje.

– Atsiprašau, kažin ar galėtumėte man padėti? Ieškau pono Sampsono – Edvardo Sampsono. Gal galėtumėte man pasakyti, kur jis gyvena?

– O ko tau iš jo reikia? Pardavinėji sausainius, ar ką?

Jo burna šiurpiai išsišiepė, parodydama tris klaikius dantis, kurie atrodė esą išdrožti iš supuvusio medžio.

Tai buvo maždaug tas pats, ką man pasakė bjaurioji Ursula prie Vanetos Heirvud durų: nevykęs pokštas, keliaujantis po kaimus, kaip keliauja nevykę pokštai.

Prikandau liežuvį.

– Pardavinėji sausainius, ką? – pakartojo jis tarsi miuzikholo komikas, mėginantis išspausti iš pokšto paskutinę gyvybę.

– Tiesą sakant, ne. Pono Sampsono tėvai palaidoti Šv. Tankredo šventoriuje, Bišop Leisyje, o mes organizuojame Kapų priežiūros fondą. Dėl karo, matote. Pagalvojome, kad galbūt jis norėtų...

Vyriškis skeptiškai spoksojo į mane per savo akinių viršų. Teks pasistengti labiau.

– Ak taip – vos nepamiršau. Taip pat perduosiu padėką nuo vikaro ir Moterų instituto damų – ir nuo altoriaus patarnautojų – už tai, kad ponas Sampsonas padėjo per šeštadienio iškylą. Pavyko triuškinamai.

Manau, kad jį pribaigė Moterų institutas ir altoriaus patarnautojai. Tabako pardavėjas pasibjaurėjęs suraukė nosį, stumtelėjo akinius aukščiau ir nykščiu bakstelėjo link gatvės.

– Geltona tvora, – tarė jis. – Antrinės žaliavos, – ir ėmė skaityti toliau.

– Ačiū, jūs labai malonus.

Kalbėjau beveik nuoširdžiai.

* * *

Tos vietos buvo sunku nepastebėti. Aukšta medinė tvora, geltono atspalvio, išduodančio, kad buvo naudojami per karą atlikę aviaciniai dažai, įdubusi į vidų ir į išorę, juosianti didelį sklypą iš trijų pusių.

Buvo akivaizdu, kad tvora suręsta, mėginant nuo gatvės paslėpti antrinių žaliavų verslo bjaurumą, bet tai nelabai padėjo. Už jos lentų ore stūksojo surūdijusio metalo laužo krūvos tarsi gausybė milžiniškų šiaudinių iškamšų.

Ant tvoros aukštomis raudonomis raidėmis, nupieštomis akivaizdžiai mėgėjo ranka, buvo parašyta: SAMPSONAS – ANTRINĖS ŽALIAVOS – SUPERKAMAS METALO LAUŽAS – GERIAUSIOS KAINOS – MAŠINŲ DALYS.

Dvigubi vartai buvo uždaryti metaliniu strypu, atremtu į juos. Pridėjau akį prie tarpo ir įsižiūrėjau vidun.

Susierzinau, nes matėsi mažai – vaizdą dėl žiūrėjimo kampo užstojo sudaužytas sunkvežimis, apverstas ir nuimtais ratais.

Skubiai apsižvalgiusi į abu gatvės galus, pastūmiau strypą, truputį truktelėjusi pravėriau vartus, giliai įkvėpiau ir įsispraudžiau pro juos.

Tiesiai priešais mane ženklas, parašytas kraujo raudonumo raidėmis ant griozdiško baldų pervežimo furgono, skelbė: SAUGOKIS ŠUN – tarsi gyvūnas, apie kurį rašoma, būtų griebęs autorių už gerklės, šiam nespėjus pabaigti rašyti raidės „S“.

Sustojau vietoje ir įsiklausiau, bet žvėries nebuvo nė ženklo. Galbūt įspėjimas buvo tiesiog skirtas pašaliniams išbaidyti.

Vienoje kiemo pusėje buvo erdvus „Niseno“ angaras, kuris, sprendžiant iš padangų žymių, vedančių prie jo dvigubų durų, buvo reguliariai naudojamas. Man iš dešinės stūksančios metalo laužo krūvos, kurias mačiau iš už vartų, tarsi geležinių apynių džiovyklų eilė vedė tolyn link sklypo galo. Iš artimiausios krūvos kyšojo tai, kas tikrų tikriausiai buvo galinė „Pikčiurnos“ lėktuvo pusė, tarsi jis būtų ką tik sudužęs ir ten įsmigęs, o raudoni, balti ir mėlyni RAF ženklai buvo tokie švieži ir ryškūs, tarsi nudažyti vos vakar.

Tvora buvo užmaskavusi šio sklypo dydį – jis tikriausiai užėmė porą akrų. Už laužo kalnų tai šen, tai ten į žolę liūdnai smego daugybė sudaužytų automobilių, ir netgi sklypo gale, kur laužas

palaipsniui užleido vietą vaismedžiams, spalvoto metalo lopinėliai, blizgantys tarp medžių, rodė, kad ir ten esama kėbulų.

Man atsargiai judant žvyruotu taku tarp sulaužytų įrengimų krūvų, nematomi objektai retkarčiais dzingsėjo nuo rūdžių, tarsi mėgintų pakankamai sušilti prieš saulę, kad galėtų atgyti – tik jiems nelabai sekėsi.

– Alio? – pašaukiau, desperatiškai tikėdamasi, kad niekas neatsakys – ir niekas neatsakė.

Žvyruoto tako „L“ formos posūkio gale buvo mūrinė struktūra: tarytum prausykla, kaip man pasirodė, o gal skalbykla, virš kurios plokščio stogo buvo iškilęs apie trisdešimt pėdų apskritas kaminas.

Langai buvo taip apaugę purvu, kad net patrynusi kumščiu nieko viduje neįžiūrėjau. Rankenos vietoje duryse buvo įtaisyta kažkas panašaus į savadarbę sklendę: kažkas sumeistrauta iš geležinės tvoros nuolaužų.

Padėjau nykštį ant to daikto liežuvėlio ir paspaudžiau žemyn. Sklendė atšoko, durys prasivėrė, ir aš įžengiau vidun į prietemą.

Ten buvo netikėtai tuščia. Vienoje pusėje buvo didelė kūrimo ertmė, už kurios pravirų durų buvo matyti dugnas, padengtas šaltais pelenais ir išdagomis. Jos šone buvo įtaisyta kažkas, kas atrodė kaip varikliu varomas pūstuvas.

Šie dalykai nesikeitė jau keturis ar penkis šimtus metų, pamaniau. Išskyrus elektrinį ventiliatorių, beveik nebuvo skirtumo tarp šio įtaiso ir tarp tiglių, priklausiusių alchemikams, kurie prirašė keletą veleninio popieriaus manuskriptų dėdės Taro bibliotekoje.

Iš esmės šis žaizdras buvo toks pat kaip stiklinis tiglis, kurį dėdė Taras buvo įrengęs Bukų giraitės laboratorijoje, tik žymiai didesnio masto, be abejo.

Ant mūrinio židinio priešais žaizdrą, šalia ilgo plieninio samčio, gulėjo keletas sulaužytų formų: medinės dėžės, pripildytos smėlio, į kurį buvo įspausti daiktai, kad susidarytų įspaudas – į kurį buvo pilama ištirpdyta geležis.

Šunys, sprendžiant iš išvaizdos, pamaniau. *Spanieliai, įspausti į smėlį, kad pasidarytų pora durų atramų.*

Arba malkų atramų.

Ir tada supratau, nors dar neturėjau progos patikrinti jų autentiškumo, kad kaip tik čia, Edvardo Sampsono skalbyklos kalvėje, buvo išlietos Salės Lapės ir Šopo kopijos: kopijos, kurios tikriausiai kaip tik šią akimirką stovėjo vietoje originalų Bukų giraitės svetainės židinyje.

Bet kur Harietos originalai? Ar tai tos malkų atramos, kurias mačiau panelės Mauntdžoi karietinėje – senienų sandėlyje, kuriame Brukis Heirvudas laikė savo lobius? Ar tai buvo tos, kurias mačiau Sampsono, žmogaus buldogo, rankose prie galinių Petibouno senienų krautuvės durų? Sudrebėjau vien nuo tos minties.

Vis dėlto jau įvykdžiau beveik viską, ko čia atėjau. Viskas, kas liko, tai paieškoti „Niseno“ angare dokumentų. Jei nors kiek pasiseks, gal pasirodys koks pažįstamas vardas.

Tą akimirką išgirdau variklio garsą lauke.

Skubiai apsižvalgiau po patalpą. Nebent nerčiau į šaltą žaizdrą, nebuvo kur slėptis. Vienintelė alternatyva – pulti laukan ir mėginti pasprukti.

Pasirinkau žaizdrą.

Į galvą lindo mintys apie Jonuką ir Grytutę, kai paskui save traukdama uždariau sunkias duris ir susigūžiau, bandydama susitraukti kiek įmanoma labiau.

Dar viena suknelė sugadinta, pagalvojau – dar vienas Tėvo pamokslas liūdnomis akimis.

Kaip tik tada išgirdau žingsnius ant akmeninių grindų.

Vos drįsau įkvėpti – tokį garsą groteskiškai sustiprintų akmeninis avilys, kuriame tūnojau.

Žingsniai stabtelėjo, tarsi žmogus išorėje klausytųsi.

Pajudėjo toliau... tada vėl sustojo.

Pasigirdo metalinis ŽVANGT, kai kažkas palietė duris vos už kelių colių man nuo veido. O tada lėtai... taip lėtai, kad vos nesuklykiau nuo įtampos... durys prasivėrė. Pirmiausia pamačiau jo batus: didelius, dulkėtus, subraižytus nuo darbo.

Tada jo kombinezono koją.

Pakėliau akis ir pažiūrėjau jam į veidą.

– Dyteri!

Tai buvo Dyteris Štrancas, darbininkas iš Karvelidės fermos – paskutinis Bišop Leisyje likęs karo belaisvis, pasirinkęs likti Anglijoje, kai baigėsi karo veiksmai.

– Čia tikrai tu?

Ėmiau valytis nuo savęs dulkes, ropšdamasi iš žaizdro. Net kai nustojau gūžtis ir atsistojau tiesiai, Dyteris tebebuvo žymiai aukštesnis už mane ir dėl savo mėlynų akių ir šviesių plaukų atrodė labai panašus į smarkiai peraugusį mokyklinuką.

– Ką tu čia veiki? – paklausiau, kvailai išsišiepdama.

– Galima paklausti to paties? – tarė Dyteris, rankos mostu rodydamas visą patalpą. – Jeigu ši vieta dar nėra Bukų giraitės dalis, sakyčiau, atsidūrei toli nuo namų.

Mandagiai nusišypsojau iš jo juokelio. Dyteris buvo lyg ir įsimylėjęs mano seserį Filę, bet išskyrus tai, buvo pakankamai padorus vaikinas.

– Žaidžiau „Zuikį ir skalikus“ vienam, – pasakiau, pašėlusiai išsigalvodama taisykles ir kalbėdama per greitai. – Rytų Finčingas –

dvigubi taškai dėl sudėtinio pavadinimo, o už Sampsoną – trigubi taškai, nes Sampsonas, žaliavos ir laužas, aišku? Gaučiau dar tašką, jei būtų kas nors su bibliniu vardu, bet šiandien ne sekmadienis, tai nesiskaito.

Dyteris rimtai linktelėjo.

– Labai sudėtingos tos angliškos taisyklės, – tarė jis. – Pats jų niekad iki galo nesupratau.

Jis pajudėjo link durų, bet atsisuko pažiūrėti, ar seku iš paskos.

– Eime, važiuoju į tavo pusę. Pavėžėsiu.

Buvau dar nepasirengusi išvažiuoti, bet supratau, kad teks baigti šniukštinėjus. Pagaliau, kaip galima šnipinėti visu pajėgumu, kai šešių su viršum pėdų ūgio buvęs karo belaisvis sekioja kiekvienam žingsnyje?

Truputį sumirksėjau, kai išėjome saulės švieson. Tolimojoje tako pusėje stovėjo senas pilkas Dyterio traktorius „Fergiuson“, caksėdamas pats sau, tarsi dramblys, netyčia užklydęs į dramblių kapines: gal truputį šokiruotas, staiga atsidūręs tarp savo protėvių kaulų.

Kai uždarėme vartus, užlipau ant pakylos tarp dviejų galinių ratų ir užtempiau Gledis paskui save. Dyteris atleido sankabą ir mes pajudėjome, o aukštos „Fergio“ padangos išmetė į orą puokštes pelenų, kurie leidosi už mūsų tarsi tamsūs fejerverkai.

Mes skriejome kaip vėjas, šildydamiesi rugsėjo saulės šviesoje ir gerdami šviežią rudeninį orą, tad jau buvome nuvažiavę pusę kelio žemyn pietiniu Denhemo kalvos šlaitu, kai man staiga paaiškėjo.

Buvau tvirtai įrėmusi užpakalį į vieną „Fergio“ sparną, o kojas – į tarškančią pakylą. Mums lekiant, žemė apačioje atrodė kaip skriejanti žalsvai juoda dėmė.

Bet kodėl, staiga pagalvojau, *fermeris galėtų būti taip toli nuo namų, kai paskui jį nedunda priekaba; nei plūgas, nei akėčios nesiūbuoja iš paskos?* Tai buvo tiesiog nesuprantama.

Pajutau, kaip šiaušiasi plaukai ant sprando.

– Kas tave atsiuntė? – sušukau, perrėkdama švilpiantį vėją ir „Fergio" variklio riaumojimą.

– Ką?

Iš savo patirties žinojau, kad jis stengiasi laimėti laiko.

– Ką? – pakartojo jis, tarsi būčiau jo neišgirdusi, ir aš staiga nepaaiškinamai įsiutau.

– Tėvas atsiuntė, ar ne?

Bet žodžiams tebesklindant man iš burnos, supratau, kad nepataikiau. Kad Tėvas paskambintų Dyteriui, šansų yra ne daugiau, nei kad Mėnulio žmogus paskambintų žiurkiagaudžiui.

– Inspektorius Hjuitas!

Griebiausi šiaudo. Inspektorius yra aprūpintas nuosavu oficialiu transportu, ir niekad nesiųstų civilio vykdyti savo paliepimo.

Dyteris stumtelėjo droselio rankeną kvadrante, ir traktorius sulėtėjo. Jis įvažiavo į nedidelę aikštelę, kur ant medinės platformos buvo prikrauta pieno bidonų.

Jis atsisuko į mane, nesišypsodamas.

– Tai buvo Ofelija, – tarė jis.

– Filė? – suspigau. Tai mano sesuo pasiuntė Dyterį manęs sekti? Visą dieną?

Kaip ji drįsta! Kaip, po dvigubais galais, ji drįsta! Tai pasityčiojimas.

Tai, kad man sutrukdė – atplėšė – pagrobė, galima sakyti, nuo svarbaus tyrimo, mano pačios sesuo, nuo šito man paraudonavo akyse.

Ryškiai paraudonavo.

Netarusi nė žodžio, nušokau nuo traktoriaus pakylos, nukėliau Gledis ant kelio ir pasileidau žingsniuoti žemyn nuo kalvos, aukštai iškėlusi galvą, mojuodama kasytėmis.

Kai nusigavau pakankamai toli, kad prisiminčiau, uždėjau koją ant pedalo ir sėdau ant dviračio, netvirtai atsispyrusi, bet spėjau pasitaisyti, kad galėčiau riedėti įsižeidusi, bet oriai.

Po kelių akimirkų išgirdau, kaip traktoriaus variklis pagreitėjo, bet neatsisukau.

Dyteris privažiavo greta, vairuodamas tiksliai tokiu pačiu greičiu.

– Ji nerimavo dėl tavęs, – tarė jis. – Norėjo, kad pažiūrėčiau, ar viskas gerai.

Filė nerimavo dėl manęs? Sunku tuo patikėti. Galėčiau ant vieno piršto suskaičiuoti tuos atvejus, kai per pastaruosius porą metų ji elgėsi su manimi padoriai.

– Kad šnipinėtum mane, nori pasakyti, – atšoviau.

Negražu taip sakyti, bet pasakiau. Man visai patiko Dyteris, bet buvau įniršusi nuo minties, kad sesuo jį laiko po padu.

– Nagi, šok čia, – pasiūlė Dyteris, sustabdydamas traktorių, – kartu su dviračiu.

– Ne, labai ačiū. Mums patinka būti vienoms.

Pradėjau minti pedalus, kad aplenkčiau traktorių. Manau, kad galėjau sustoti ir palaukti, o tada įlipti ir maloniai sutikti pavežama iki kaimo.

Bet kol apie tai sugalvojau, buvau jau nuvažiavusi pusę pagrindinės gatvės.

Nusivyliau, neradusi Dogerio dirbant šiltnamyje. Visad būdavo taip malonu įslinkti, tyliai atsisėsti greta jo ir imti lengvai šnekučiuotis lyg pora senukų ant suolelio prie ančių tvenkinio.

Kai norėjau informacijos, antrąją rinkdavausi ponią Malet, bet užėjusi virtuvę pamačiau, kad ji jau išėjusi visai dienai namo.

Bet ką atiduočiau, kad galėčiau išklausinėti Dafi apie Šlubius, bet kažkodėl susilaikiau daugiau jos nieko nepaklaususi. Dar nebuvau jai atkeršijusi už tai, kad dalyvavo inkvizicijoje rūsiuose, nors jau du kartus buvau pažeidusi savo nusistatymą įsižeidus tylėti, kai paklausiau jos apie Poseidoną ir apie Hildą Muir – arba tiksliau apie Hildemoer – ir apie laumes.

Man atrodo, kad neįmanoma laimėti karo, jeigu amžinai eini į kitą pusę ir klausinėji patarimų. Be to, broliavimasis (ar kaip tai pavadintum, kada tai daro seserys) su priešu susilpnina nusistatymą žiebti jam į dantis.

Man galvoje tiesiog zvimbė nuo informacijos, ir neužteko laiko ją visą surūšiuoti.

Kai kurie įdomesni dalykai jau ėmė dėliotis mano mintyse, būriuodamiesi ir krešėdami panašiai, kaip sidabro chloridas (senas geras AgCl) sudaro tokį tarsi cheminį sūrį, kai į sidabro nitratą įdedi tirpaus chlorido.

Tirpus! Štai tas žodis. Ar man kada nors pavyks ištirpdyti šį komplikuotą galvosūkių raizginį?

Vienas dalykas buvo aiškus iškart: man reikia sužinoti daugiau – kur kas daugiau – apie Šlubius, ir akivaizdu, kad joks mano jau pažįstamas Šlubis nepalengvins man gyvenimo ir neišsiplepės.

DVIDEŠIMT PIRMAS

Atsibudusi išgirdau ant stogo čerpių ir lietvamzdžiuose riaumojant vandenį – taip skamba Bukų giraitėje, kai lyja.

Net prieš atmerkdama akis, girdėjau, kaip visas namas atgyja – giliai, drėgnai įkvepia ir iškvepia – taip, kaip niekad neatgyja sausu oru, tarsi po to, kai pašėlęs atlėkė per šimtmečius, nuvargęs senasis pastatas būtų tiesiog krisdamas kirtęs finišo liniją.

Žinojau, kad koridoriuose bus menkų vėjo gūsių, o nuošaliuose kampuose kils staigių šaltų skersvėjų. Nepaisant jos dydžio, Bukų giraitė buvo tokia pat jauki kaip povandeninis laivas.

Susisukau į antklodę ir nuklibikščiavau prie lango. Lauke vanduo krito tiesiai žemyn, tarsi linijos būtų nubrėžtos liniuote ir pieštuku. Tai ne toks lietus, kuris greitai praeis – teks kentėti jį ištisas valandas.

Tėvas trumpai linkteldamas pripažino, kad pastebėjo mane pasirodžius prie pusryčių stalo. Bent jau nemėgina palaikyti gyvo pokalbio, pamaniau, ir už tai sukalbėjau trumpą padėkos maldelę.

Filė ir Dafi, kaip visada, uoliai apsimetinėjo, kad aš neegzistuoju.

Lietingomis dienomis mes rytais valgydavome dar niūriau nei visada, ir šiandiena – ne išimtis.

Mūsų sekmadienio pusryčių meniu jau galiojo beveik dvi savaites, ir mano liežuvio šaknis truputį susitraukė, kai ponia Malet prie

stalo atnešė tai, ką aš mintyse laikiau mūsų kasdieniu S. A. O. D. daviniu.

Skrebutis

Avižų košė

Obuolių sultys

Datulės

Datulės, ištroškintos ir patiektos su šalta tiršta grietine, buvo dar viena ponios Malet kulinarinė niekšybė. Išvaizda ir skoniu jos priminė kažką, šventoriuje vidurnaktį pavogtą iš karsto.

– Paduok numirėlio, – sakydavo Dafi, nepakeldama akių nuo knygos, ir Tėvas trumpam įsmeigdavo į ją žvilgsnį, kol paskutinis filatelijos žurnalo numeris patraukdavo jo dėmesį atgal į savo puslapius – tai paprastai trukdavo ne ilgiau nei maždaug dvi su trim ketvirčiais sekundės.

Bet šiandien Dafi nieko nesakė, kaip robotas ištiesė ranką ir įsivertė kelis šaukštus to šlykštaus marmalo į dubenėlį.

Filė dar buvo nenusileidusi, todėl man palyginti lengvai pavyko pasprukti.

– Gal galėčiau eiti? – paklausiau ir Tėvas suniurnėjo.

Po kelių sekundžių jau buvau koridoriaus spintoje ir traukiau lauk savo ryškiai geltoną neperšlampamą lietpaltį.

– Kai važinėji dviračiu per lietų, – kartą man sakė Dogeris, – svarbiau, kad būtum matoma, o ne kad liktum sausa.

– Nori pasakyti, kad išdžiūti visada galėsiu, bet jei mane pamaus ant „Daimlerio“ ragų, atgaivinti nebepavyks, – pajuokavau.

– Būtent, – tuomet tarė Dogeris, tobulai vos vos nusišypsodamas, ir ėmė toliau vaškuoti Tėvo batus.

Tebepliaupė lyg ietimis, kai nulėkiau į šiltnamį, kur buvau palikusi Gledis. Gledis nelabai mėgo lietų, nes nuo jo išsipurvindavo padurkus, bet niekad nesiskundė.

Buvau itin rūpestingai suplanavusi savo maršrutą į Kovo galą, išvengdama ir Daubos, ir baisiosios ponios Bul namo.

Mindama pedalus keliu link Bišop Leisio, dėvėdama savo geltonąjį lietpaltį, prisiminiau, ką Dogeris buvo sakęs apie matomumą. Nepaisant rūko, kuris kabėjo virš permirkusių laukų tarsi pilkų skalbinių draiskanos, tikriausiai buvau matoma iš už mylių. Ir vis dėlto, kitokia prasme, kadangi buvau tik vienuolikos metų, buvau apsisiautusi geriausią nematomumo apsiaustą pasaulyje.

Prisiminiau tą kartą, kai ponia Malet nusivedė mane pasižiūrėti „Nematomo žmogaus“. Nuvažiavome autobusu į Hinlį pirkti naujos suknelės Velykoms vietoje tos, kurią sugadinau itin įdomaus – bet nepavykusio – eksperimento metu, kai naudojau ir sieros, ir druskos rūgštis.

Šleikščiai praleidus valandą „Eleanoros madose“, pagrindinės gatvės parduotuvėje, kurios langai buvo užbintuoti popieriniais plakatais šleikščiais rausvais ir žydrais atspalviais – „Paskutinės Velykų suknelės jaunoms panelėms!“, „Naujiena iš Londono!“, „Pačiu laiku Velykoms!“ – ponia Malet manęs pasigailėjo ir pasiūlė apsilankyti „A.B.C.“ arbatinėje šalimais.

Ten mes sėdėjome tris ketvirčius valandos prie stalo priešais langą, stebėdamos, kaip žmonės lauke žingsniuoja šaligatviu pro šalį. Ponia M. visai įsiplepėjo ir, turbūt pamiršusi, kad aš nesu jos draugė ponia Voler, išpliurpė keletą dalykų, kurie, nors tuo metu neatrodė svarbūs, tikriausiai pavers, kai būsiu vyresnė.

Po arbatos ir teślainių, kadangi mūsų priešaky dar laukė visa popietė („Dėl suknelės buvai tikra šaunuolė, brangute – nepaisant

tų dviejų raganų su savo metrais ir smeigtukais!“), ponia M. nusprendė nudžiuginti mane, nuvedusi į kino teatrą, kurį pastebėjo siauroje gatvėje šalia arbatinės.

Kadangi ponia Malet buvo mačiusi „Nematomą žmogų“ prieš keletą metų, ji visą laiką kalbėjo, baksnodama į šonkaulius ir aiškindama viską iki smulkmenų.

– Jis juos neva mato, bet jie jo – ne.

Nors mane prajuokino pakvaišusio mokslininko idėja susileisti stipraus baliklio, kad taptų nematomas, ypač šokiravo tai, kaip jis elgėsi su savo laboratorijos įranga.

– Čia tik filmas, brangute, – tarė ponia Malet, kai įsikibau jos rankos, kai jis daužė stiklinius indus.

Bet apskritai, pamaniau viską prisiminusi, pramoga buvo nevykusi. Nematomumas man – nieko nauja. Šito meno buvau priversta išmokti nuo tos dienos, kai žengiau pirmąjį žingsnį.

Matoma ir nematoma: gudrybė, kaip būti čia ir nebūti tuo pat metu.

– Jarū! – sušukau, nesikreipdama į nieką konkrečiai, taškydama balas, sukdama pro Šv. Tankredą į pagrindinę gatvę.

Tolimajame kaimo gale pasukau į pietus. Pro lietų tolumoje vos galėjau įžiūrėti Džeko šviestuvą, kaukolės formos uolų darinį, išsikišusį virš mano kelionės tikslo – Sukčiaus galo.

Dabar važiavau lygiagrečiai Daubos, per pusę mylios į rytus nuo jos, ir praėjo vos keletas minučių, kai aš jau riedėjau pakraščiu vienos iš didžiųjų pievų, pasklidusių į tris puses.

Anksčiau buvau vieną kartą buvusi Sukčiaus gale – aplankyti senojo Tėvo mokyklos direktoriaus, daktaro Kisingo. Tą kartą radau jį sudūlėjusioje slaugos namų oranžerijoje, o šiandien visai nenorėjau vėl kelti kojos į tą patį mauzoliejų.

Bet kai nušokau nuo Gledis prie paradinių durų, mano nustebimui šis senasis džentelmenas sėdėjo vežimėlyje po dideliu ryškiaspalviu skėčiu, įtaisytu ant pievelės.

Jis pamojavo, kol brīdau link jo per šlapią žolę.

– Cha! Flavija! – sušuko jis. – „Negali būti bloga diena, jeigu prie mano vartų atveda jauną lankytoją.“ Horacijus, žinoma, o gal Katulas?

Išsišiepiau, tarsi žinočiau, bet būčiau užmiršusi.

– Sveiki, daktare Kisingai, – pasisveikinau, paduodama „Players“ pakelį, kurį nukniaukiau iš Filės apatinių stalčiaus. Filė jų nusipirko, kad padarytų įspūdį Dyteriui. Bet Dyteris juokais išsisuko nuo jų. „Ne, ačiū, – tarė jis, kai ji pasiūlė jam pakelį. – Jos kenkia krūtinei“. Ir ji neatidariusi padėjo cigaretes į šalį. Filė nepaprastai didžiavosi savo krūtine.

– Ak, – tarė daktaras Kisingas, tarytum iš niekur išsitraukdamas degtukų dėžutę ir meistriškai vieną įžiebdamas tuo pat metu, kol atidarinėjo cigarečių pakelį. – Kaip nepaprastai malonu iš tavo pusės pagalvoti apie mano didžiąją silpnybę.

Jis giliai įkvėpė, sulaikydamas dūmus plaučiuose, rodėsi, visą amžinybę. Tada ėmė juos išleidinėti kalbėdamas ir žvelgdamas į tolį, tarsi kreiptųsi į kažką kitą.

Sau griauna sveikatą, savo esmę naikina,
Tuščiai kaprizingų džiaugsmų besivaiko,
Kol turbūt išdykaudamas galą sau gauna,
Pasismeigęs ant ginklo, kuriuo pasipjauna.

Pasismeigęs ant ginklo, kuriuo pasipjauna?

Man kraujas sustingo, kai jis ištarė paskutiniąją eilutę. Ar jis kalba apie tai, kad pats rūko cigaretes, – ar apie keistą Brukio Heirvudo mirtį?

Pokalbis su daktaru Kisingu bus, žinojau, šachmatų žaidimas. Nepavyks eiti trumpiausiu keliu.

– Šlubiai, – tariau, darydama pirmąjį ėjimą.

– Ak taip. – Jis nusišypsojo. – Šlubiai. Žinojau, kad paklausi manęs apie Šlubius. Būčiau nusivylęs, jei nebūtum paklaususi.

Galbūt ponas arba ponia Petiboun jam pasakė apie tai, kuo domiuosi? Kažkodėl tai atrodė mažai tikėtina.

– Nejaugi tu įtari, kad aš – vienas iš jų?

– Ne, – tariau, stengdamasi neatsilikti, – bet žinojau, kad jūsų dukterėčia...

Iki pat tos akimirkos buvau beveik pamiršusi, kad daktaras Kisingas yra panelės Mauntdžoi dėdė.

– Mano dukterėčia? Manei, kad Tilda man raportuoja apie tavo?.. Gerasis Viešpatie, ne! Ji man nieko nesako – kaip ir niekam kitam. Net pats Dievas nežino, ką pastaruoju metu veikia Tildos kairioji ranka.

Jis pamatė, kad suglumau.

– Nereikia žiūrėti toliau nei į savo pačių židinį, – pasakė jis.

– Ponia Malet?

Daktaras Kisingas dusulingai atsikosėjo – o tai man nejaukiai priminė Fenelą – ir nusiramino, prisidegdamas dar vieną cigaretę.

– Visiems žinoma, kad tavo buvimo vieta, kaip sakoma, yra labai netoli nuo gerbiamosios ponios Malet. Visa kita – tik spėlionės.

– Žinoma, man neteko, – tęsė jis, – asmeniškai susižinoti su ta gerąja moteriške. Bet man atrodo, kad ji *garsėja* visur dėl to, kad, ak...

– Kad nešioja paskalas, – pasiūliau.

Jis truputį linktelėjo nuo liemens.

– Tavo aprašomieji gebėjimai toli lenkia manuosius.

Lengvai galėčiau pamilti šį žmogų.

– Žinau apie Nikodemą Fličą, – pasakiau jam, – ir kaip jis atnešė savo tikėjimą į Bišop Leisį. Žinau, kad apylinkėse tebėra keletas praktikuojančių Šlubių, ir kad jie kartais tebesirenka Statiniuose.

– Krikštyti.

– Taip. Krikštyti.

– Prieš daug metų jie tuo užsiiminėdavo kur kas dažniau. Šiais laikais likę nedaug Šlubių, pakankamai jaunų gimdyti vaikus.

Bandžiau sugalvoti, kas tai galėtų būti. Tikrai ne Tilda Mauntdžoi ir ne ponia Petiboun.

– Manau, vargšė ponia Bul buvo paskutinė, – tarė jis, ir aš pastebėjau, kaip stebi mane akies kraštelių.

– Ponia Bul?

Ar ponia Bul – Šlubė?

– Ponia Bul, gyvenanti Dauboje? – paklausiau. – Ta, kurios kūdikį pavogė čigonai?

Negalėjau susilaikyti. Nors tuo ir netikėjau, baisieji žodžiai išsprūdo man nespėjus pagalvoti.

Daktaras Kisingas linktelėjo.

– Taip kalbama.

– Bet jūs tuo netikite.

Buvau puikiai pasirengusi ir gaudžiau kiekvieną senio žodžių reikšmės atspalvį.

– Turiu prisipažinti, kad netikiu. Ir manau, kad norėtum sužinoti kodėl.

Sugebėjau tik kvailai išsišiepti.

Nors lietus tebepliekė skėtį, monotoniškai būgnydamas, po saugia jo priedanga buvo stebėtinai tylu ir šilta. Kitapus pievelės klaikusis namas, vadinamas Sukčiaus galu, tupėjo tarsi didžiulė akmeninė

rupūžė. Viename iš jo aukštų langų – kur anksčiau tikriausiai buvo pokylių salė – dvi senos ponios, apsirengusios keistais ir pasenusiais kostiumais, iškilmingai šoko menuetą. Šią porą mačiau, kai paskutinį kartą aplankiau daktarą Kisingą, kai jos šoko savo amžinuosius žingsnius po medžiais, ir dabar jos akivaizdžiai mane pastebėjo.

Man stebint, mažesnioji iš jų stabtelėjo pamojuoti pirštinėta ranka, o kita, pamačiusi, kaip jos partnerė pasisveikino, atėjo beveik iki pat stiklo ir padarė gilų, įmantrų reveransą.

Kol atkreipiau dėmesį atgal į daktarą Kisingą, jis jau degėsi kitą cigaretę.

– Iki praeitų metų, – prabilo jis, stebėdamas, kaip dūmai sklaidosi lietuje, – aš vis dar sugebėdavau nusigauti iki Džeko šviestuvo viršūnės. Puikios fizinės būklės jaunam žmogui tai tėra malonus pasivaikščiojimas, bet senienai vežimėlyje – tikra kančia.

– Bet, kita vertus, senam žmogui net kančia gali maloniai išsklaidyti nuobodulį, todėl dažnai ten kopdavau vien iš piktumo.

– Nuo viršūnės galima apžvelgti vietovę tarsi iš oro baliono krepšio. Šiaurės rytuose tolumoje yra Greiminsterio mokykla, mano didžiausių pergalių ir didžiausių nesėkmių vieta. Vakaruose aiškiai matyti Statiniai, o už jų – Bukų giraitė, tavo protėvių namai.

– Beje, kaip tik Statiniuose aš kartą paprašiau žaviosios Leticijos Hamfri rankos šventoje santuokoje – ir kaip tik Statiniuose Leticijai pakako sveiko proto pasakyti ne.

– Lažinuosi, kad ji vėliau gyvenime pasigailėjo, – galantiškai tariau.

– Ji gyveno – bet nesigailėjo. Leticija vėliau ištekėjo už vyriškio, kuris susikrovė turtus, kviečių miltus skiesdamas kaulų dulkėmis. Kiek supratau, jie buvo labai laimingi kartu.

Dėl tabako dūmų debesies drėgname ore staiga pasirodė jo atodūsis.

– O *jūs* pasigailėjote? – paklausiau. Tai buvo nemandagus klausimas, bet aš norėjau sužinoti.

– Nors ir nebekopiu į Džeko šviestuvą, tai ne vien dėl savo negalių, bet greičiau dėl vis stiprėjančio sielvarto, kurį galima pamatyti nuo viršukalnės: sielvarto, kuris kur kas mažiau pastebimas žemesnėse aukštumose.

– Statiniai?

– Buvo laikai, kada mėgau žvelgti į tą seną upės vingį tarsi nuo savo metų viršukalnės. Tiesą sakant, tai dariau tą balandžio dieną, prieš dvejus su puse metų, kai dingo Bulių kūdikis.

Mano burna tikriausiai pati išsižiojo.

– Iš savo stebėjimo pozicijos mačiau, kaip čigonė išvyko iš savo stovyklos. O vėliau mačiau ponią Bul, stumiančią kūdikio vežimėlį Dauba.

– Palaukite, tikriausiai viskas buvo atvirkščiai?

– Buvo taip, kaip pasakiau. Čigonė pasikinkė arklį ir išvažiavo savo vežimu Dauba į šiaurę. Po kiek laiko pasirodė Bulių moteris, kuri vežė savo kūdikį į pietus link Statinių.

– Galbūt vežimėlis buvo tuščias, – spėjau aš.

– Puiki mintis, – tarė daktaras Kisingas, – išskyrus faktą, kad aš mačiau, kaip ji iškėlė vaikelį, kol ieškojo tarp antklodžių pamesto buteliuko.

– Bet tuomet Fenela *negalėjo* pagrobti kūdikio.

– Labai gerai, Flavija. Kaip tu gal jau pastebėjai, aš seniai esu padaręs tokią išvadą.

– Bet...

– Kodėl aš nepranešiau policijai?

Aš tylomis linktelėjau.

– Aš to klausinėjau savęs daug kartų. Ir kiekvieną kartą atsakiau, kad taip buvo iš dalies todėl, kad policija niekada manęs nepa-

klausė. Bet to kažin ar užtenka, ar ne? Taip pat yra nepaneigiamas faktas, kad kai pasieki tam tikrą amžių, tai imi abejoti, ar verta užsikrauti naujų bėdų. Čia kaip tarsi, ištvėręs gyvenime tam tikrą kiekį sielvarto, gautum lapelį su leidimu, kurį pateiksi didžiajam Direktoriui danguje. Supranti?

– Manau, kad taip.

– Štai kodėl pasilaikiau viską sau. Bet, kad ir kaip būtų keista, dėl to paties dabar pasakoju tau.

Tylą tarp mūsų trikdė tik krentančio lietaus garsas.

Tuomet staiga iš kitos pusės pievelės pasigirdo šūksnis:

– Daktare Kisingai! Ką jūs sau galvojate?

Tai buvo Baltoji šmėkla, ta pati seselė, kurią mačiau, kai praeitą kartą lankiausi Sukčiaus gale. Dabar ji atrodė absurdiškai, plumpindama link mūsų per žolę ir krentantį lietų savo balta uniforma ir didžiuliais juodais kaliošais.

– Kažin ką jūs sau *galvojate*? – vėl paklausė ji, žengdama po skėčiu. Esu pastebėjusi, kad tokie despotiški žmonės kaip Baltoji šmėkla dažnai viską kartoja dukart, tarsi pagal kvotų sistemą.

– Aš galvoju, sesele Hamond, – tarė daktaras Kisingas, – kaip apgailėtinai nusmuko anglų manieros po pastarojo karo.

Ji tylėdama šnarpštelėjo, atsakydama į jo žodžius, čiupo jo vežimėlio rankenas ir skubiai nustūmė jį per pievą.

Kai ji stabtelėjo atidaryti konservatorijos durų, mano ausis pasiekė daktaro Kisingo žodžiai:

– Tali-ho, Flavija!

Tai buvo kvietimas medžioklėn.

It pakvaišusi pamojavau jam, rodydama, kad supratau, bet buvo per vėlu. Jis jau buvo nuvežtas vidun ir dingęs iš akių.

DVIDEŠIMT ANTRAS

Man atrodo, kad tikriausiai yra tokia drąsos rūšis, kuri atsiranda, kai negali apsispręsti.

Nesu tikra, ar dėl to, ar dėl Gledis savivaliavimo mudvi ėmėme ir staiga pasukome iš pagrindinio kelio į Daubą.

Prieš tai važinėjausi šen ir ten po kaimą, vengdama nemaloniosios ponios Bul lygiai taip pat, kaip naminė musė vengia susukto laikraščio. Bet Dauba buvo trumpesnis kelias namo į Bukų giraitę, ir nebebuvo prasmės atidėlioti.

Nors Gledis juodi dažai buvo aptaškyti purvu, ji atrodė tokia žvitri, tarsi būtų ką tik nuvalyta šeriuotu šepečiu ir idealiai nušluostyta. Bent jau jos nikeliuotas vairas blizgėjo prieš saulę.

– Tau tai smagu, ar ne, senute? – tariau aš, ir ji iš džiaugsmo cyptelėjo.

Ar ponia Bul stovės prie savo vartų sargyboje? Ar man vėl teks apsimesti, kad esu Margareta Vol, tos išgalvotos – bet mylimos – senos charakterinės aktorės Džildos Dikinson dukterėčia?

Nevertėjo jaudintis. Ponios Bul niekur nesimatė, nors didžiumą sklypo buvo sunku įžiūrėti dėl tvyrančių dūmų nuo šiukšlių krūvų.

Jos raudonplaukis sūnus (tas, kuris tupėjo ant šakų, kai važiavau per Daubą su Fenela) dabar sėdėjo griovyje prie kelio krašto, mėgindamas stalo įrankiu išsikasti kelią į Kiniją.

Čiuoždama sustabdžiau Gledis ir pastačiau kojas ant žemės.

– Labas, – kvailokai tariau, – kuo *tu* vardu?

Tai buvo ne pati gudriausia pokalbio pradžia, bet nesu pratusi kalbėtis su vaikais, ir neturėjau nė menkiausio supratimo, kaip pradėti. Tai vis tiek neturėjo reikšmės, nes mažasis niekšelis nekreipė į mane dėmesio ir kasinėjo toliau.

Buvo sunku spręsti apie jo amžių, kuris galėjo būti maždaug tarp ketverių ir septynerių. Jo didelė galva neramiai svyravo virš išstypusio kūno, ir atrodė, kad žiūri į didoką kūdikį arba į mažą suaugusįjį.

– Timofis, – atsakė jis, kvarkdamas kaip varlė, kai jau ruošiausi važiuoti sau.

– Timotis?

Stojo dar viena nejauki pauzė, kurios metu aš neramiai mindžikavau nuo kojos ant kojos.

– Timofis.

– Ar tavo mama namie, Timofi? – paklausiau.

– Nežinau – taip – ne, – tarė jis, nepatikliai šnairuodamas į mane, ir vėl ėmė kasti, nirtulingai badydamas žemę savo stalo įrankiu.

– Kasinėji lobius, ar ne? – paklausiau, stengdamasi pasirodyt draugiška. Atrėmiau Gledis į pylimą ir nulipau į griovį. – Duok, padėsiu.

Nerūpestingai įsibrukau ranką į kišenę ant šono ir suspaudžiau pirštais šantros lazdelę.

Kaip strėlė greitu judesiu kyštelėjau ranką į jo iškastą duobę ir apsimečiau, kad ištraukiu saldumyną.

– Oi, Timofi! – sušukau, plodama rankomis, – žiūrėk, ką radai! Geras vaikas! Timofis rado saldainį!

Nors tai rėžė ausį, negalėjau prisiversti vadinti jį kokiu nors kitu vardu, nei tas, kuriuo jis pats save pavadino.

Kai ištiesiau šantrą, jis čiupo ją iš manęs žaibišku judesiu ir susikišo į burną.

– Robis! – tarė jis, šlykščiai graužդamas.

– Taip, lobis, – suulbėjau. – Timofis rado pakastą lobį.

Iškišęs šantros lazdelę pro burnos kampą tarsi ligonio termometrą, Timofis pasidėjo savo kasimo įrankį ir ėmėsi duobės plikomis rankomis.

Mano širdis pašoko, kai protas užfiksavo, kas dabar jau buvo matomas purve: sidabras... dantukai... omaro pavidalas, įspaustas į rankeną... de Liukų monograma...

Vaikas kasinėjo vienu iš de Liukų omarų krapštiklių! Bet kaip tai gali būti? Dogeris jau išsiuntė sidabrą į Sotbį aukcionui, ir vienintelis įrankis, kuris galbūt liko nepastebėtas, tai tas, kuriuo buvo pribaigtas Brukis Heirvudas. O jis, nebent aš skaudžiai klystu, iki visai neseniai buvo įsmeigtas Brukiui Heirvudui į nosies šnervę ir į smegenis. Kaip tai įmanoma, kad jis galėjo atkeliauti iš ten į rankas berniūkščio, besiknisančio Dauboje? O gal tai kopija?

– Duok, padėsiu tau. Aš didesnė. Galiu kasti greičiau. Rasiu daugiau saldainių.

Gestais parodžiau, kaip kasu rankomis, semdama lyg barsukas.

Bet Timofis griebė omarų krapštiklį ir ištiesė jį toliau nuo manęs.

– Mamo! – tarė jis pro šantrą. – Mamo! Timofis jį ramo!

– Geras vaikas! Parodyk.

– Ne!

– Na gerai. Aš ir nenoriu žiūrėti.

Jei yra nors vienas žmogus pasaulyje, žinantis, kaip galvoja vaikai, pamaniau, *tai aš – Flavija de Liuka* – nes ne taip seniai pati tokia buvau.

Kalbėdama įsikišau ranką į kišenę ir išsitraukiau dar vieną šantros lazdelę – šią turėjau paskutinę. Švelniai pažvelgiau į ją, pakėliau prieš saulę pasigrožėti, kaip ji švyti auksu, sučepsėjau lūpomis...

– Duok man! – tarė vaikas. – Aš noriu!

– Žinai ką? Mainom į tą bjaurų kastuvėlį. Kam tau tas senas šlamštas. Jis purvinas.

Nutaisiau baisų veidą ir suvaidinau, kad žiaukčioju, nepamiršdama ir garso efektų.

Jis išsišiepė ir įsikišo omaro krapštiklio dantis į vieną nosies šnervę.

– Ne, Timofi! – tariau kuo įsakmesniu balsu, kokį tik galėjau nutaisyti. – Jis aštrus – susižeisi. Duok čia.

– Tuoj pat! – griežtai pridūriau, nutaisydama autoriteto balsą, kaip daro Tėvas, kada nori, kad jam tuoj pat paklustų. Ištiesiau ranką ir Timotis nuolankiai padėjo sidabrinį omarų krapštiklį man ant gyvenimo linijos – tos pačios rankos dalies, kurią čigonė – Fenela – nejaugi tai buvo tik prieš tris dienas? – laikė savojoje rankoje ir pasakojo man, ką pamatė tamsoje.

– Geras vaikas, – tariau, ir man ėmė svaigti galva, kai pirštais suspaudžiau nužudymo įrankį. – Kur tu jį gavai?

Padaviau jam šantros lazdelę ir jis godžiai čiupo ją. Įsikišau ranką į tuščią kišenę, tarytum rausčiausi bedugniame saldainių maiše.

Įrėmiau žvilgsnį jam į akis, pirmąkart pastebėdama, kaip keistai skaidrios jo akių rainelės. Nenusuksiu žvilgsnio, pamaniau, kol ne...

– Bėdžio mišenėj, – staiga tarė jis, košdamas žodžius pro lipnią šantrą.

– Bėdžio mišenėj? Bėdžio *kišenėj*, be abejo! Ėmiau didžiuotis savimi.

Bet kas tas Bėdis? Tai negalėjo būti kūdikis – kūdikis buvo per mažas, kad turėtų kišenių. Ar ponia Bul turi vyresnį sūnų?

Mano galvai bedūzgiant nuo galimybių, įsikišau omarų šakutę į kišenę. Tai buvo klaida.

– Mama! – sukliko vaikas, – Mama! Mama! Mama! Mama! Mama! – Vis garsiau ir vis aukštesniu tonu.

Išsiropščiau iš griovio ir puoliau prie Gledis.

– Mama! Mama! Mama! Mama! Mama!

Mažasis pašlemėkas kaukė lyg prakeiktas aliarmo signalas.

– Tu! – pasigirdo balsas iš dūmų ir staiga prie manęs ėmė artintis ponia Bul, kuri drimblino pro rusenančias krūvas tarsi padaras iš košmarų.

– Tu! – sušuko ji, jau ištiesusi savo plikas plaštakas, pasirengusi mane sugriebti. Kai pakliūsiu jai į rankas, žinojau, man galas. Ta moteris buvo tokia didelė, kad perplėštų mane pusiau kaip supuvusių skudurų ryšulį.

Čiupau Gledis ir atsispyriau, o mano kojos pašėlusiai slydo nuo pedalų, kai pasilenkiau į priekį, mėgindama įsibėgėti.

Kad ir kaip būtų keista, mąsčiau ganėtinai aiškiai. Gal pamėginti nukreipti jos dėmesį, šaukiant „Gaisras!" ir rodant į jos namą? Kadangi jį supo rusenančios šiukšlių krūvos, tai atrodė ir gera mintis, ir bloga.

Bet nebuvo laiko taktikai – ponia Bul vijosi mane gąsdinančiu greičiu.

– Mama! Mama! Mama! Mama! Mama! – įkyriai tęsė Timofis iš griovio.

Mūsų keliams susikirtus, moteris pamėgino mane sugriebti savo didžiulėmis rankomis. Turėjau prasmukti pro ją, kad būčiau saugi. Jeigu jai pavyks pagriebti bent mano rankovę, aš žuvusi.

– Jarū! – šūksnis man išsprūdo gan netikėtai, bet iškart jį pažinau. Tai buvo laukinio kovos šūksnis – nuožmus, bebaimis riaumojimas, kuris išsiveržė iš mano paveldėtų plaučių, tarsi būtų ten laukęs ištisus šimtmečius.

– Jarū! – paleidau dar vieną tiesiog savo malonumui. Tai buvo smagu.

Ponia Bul nesustojo – bet susvyravo, žingsniai susipynė – ir aš nėriau pro ją.

Pažvelgiau atgal per petį ir pamačiau ją stovinčią ant kelio, grūmojančią kumščiais, iš įsiūčio perkreiptu raudonu veidu, ir ji suklykė:

– Tomai, nešdinkis čionai... ir atsinešk kirvį!

Sėdėjau ant upės kranto, vėsindama vandeniu kojas. Statiniuose tvyrojo nežemiška tyla, ir aš truputį sudrebėjau, pagalvojusi apie tai, kas įvyko per pastarąsias kelias dienas. Pirmiausia buvo Fenelos užpuolimas, o po jos beveik iškart – Brukio Heirvudo mirtis. Po to dar Porceliana man pasakė, prieš pat pasprukdama, kad policija rado kūdikio kūną – tikriausiai Bulių kūdikio – kaip tik čia, miškelyje. Man atrodo, turėčiau gailėtis motinos. Galbūt ji pakvaišo iš sielvarto, ką aš žinau. Galbūt man reikėjo surizikuoti savo gyvybe ir pareikšti užuojautą.

Bet gyvenimas nebūna lengvas, ar ne? Jeigu tik galėtum priversti laiką bėgti atgal, kaip būna tuose trumpuose epizoduose kine, kai dinamitu susprogdinti fabrikų kaminai krenta aukštyn ir pasistato patys, o sudužę stiklo gabalai sulekia į krūva ir susiformuoja vaza...

Tokiame pasaulyje aš galėčiau, jei panorėčiau, nuvažiuoti dviračiu Dauba atbulomis, nulipti nuo Gledis ir apkabinti tą moterį. Galėčiau jai pasakyti, kad man labai gaila, kad jos kūdikio kūną

rado čia, Statiniuose, ir kad jeigu kaip nors galėčiau padėti, tai jai tereikia paprašyti.

Atsidusau.

Kitapus upės, už medžių, netoli nuo tos vietos, kur stovėjo Fenelos vežimas, mačiau krūvą šviežių žemių. Tai tikriausiai ta vieta, kur rado kūną.

Išskyrus faktą, kad ji matė kūdikio koją – „suvyniotas į kilimą ar kažką“, kaip ji sakė, „senų žalių kaulų ryšulys“, – Porceliana man nepasakė daugiau jokių detalių. O dabar per vėlu – Porceliana dingusi.

Kažin ar galėjau paklausti inspektoriaus Hjuito apie kūno radimą, ir kol nepasitaikys proga sužinoti iš ponios Malet, kas kalbama kaime, dirbsiu viena. Perbrisiu upę ir pasižiūrėsiu.

Upė čia buvo nelabai gili. Šlubiai juk čia ištisus amžius ateidavo krikštyti savo kūdikių. Vanduo buvo vos pakankamo gylio gerai panardinti, ir aš buvau už ne daugiau nei šimto pėdų nuo išrausto ploto, kur policija, matyt, rado savo baisųjį radinį.

Pasikėliau suknelės kraštą porą colių ir ėmiau bristi.

Net už kelių pėdų nuo kranto vanduo tapo pastebimai šaltesnis prie dugno, kai lėtai bridau link centro, plačiai išskėtusi rankas laikydama pusiausvyrą, labai stengdamasi nepaslysti vis stiprėjančioje srovėje.

Netrukus buvau pusiaukelėje – ir ją praėjau. Vandens lygis nusileido man žemiau kelių, kai užmyniau kažką kieta, suklupau, paslydau ir mojuodama griuvau aukštyn kojomis į vandenį. Visiškai panirau.

– Oi, žiurkių spirai! – tariau. Įsiutau ant savęs. Kodėl nepasiėmiau Gledis ir nenusivedžiau jos per tiltelį?

– Dukart žiurkių spirai!

Atsistojau ir pasižiūrėjau į save. Mano suknelė buvo kiaurai permirkusi.

Tėvas įsius.

– Prakeikimas – pasiutimas, Flavija, – pasakys jisai, kaip visada sakydavo, ir tada tarp mūsų stos tokia tyla, kuri truks kelias dienas, kol vienas iš mūsų pamirš apie mano nusižengimą. „Surėmė galvas kaip medkirčiai“ vadindavo tai Dafi, ir dabar, stovėdama iki kelių vandenyje, bandžiau įsivaizduoti, kad staiga persikėliau į šaltą, sraunią upę kažkur Kanados šiaurės miškuose, ir pro mane pasroviui plaukia nupjautos medkirčių galvos tarsi išpampę, pražilę obuoliai.

Bet praktiniai klausimai grąžino mane į Bišop Leisį. Žinojau, kad kai grįšiu namo į Bukų giraitę, turėsiu įsėlinti į namą, nusigauti laiptais aukštyn ir išskalauti suknelę savo laboratorijos kriauklėje.

Mano kojų po vandeniu sukeltas dumblo debesėlis greitai sklaidėsi.

Buvo keista – nors aiškiai mačiau savo kojas ant upės dugno, nesimatė jokių akmenų. Bet vis dėlto aš tikrai užkliuvau už kažko kieto. Vos nenusilaužiau kojos piršto į tą kvailą daiktą. *Kaip yra buvę anksčiau!*

Pastovėjau akimirką, jausdama vėsą rugsėjo ore.

Vandenyje kažkas pasislinko: burbuliukas... vandens raibuliavimas... šviesa.

Lėtai pasilenkiau per juosmenį ir atsargiai įmerkiau ranką į upės gelmes.

Truputį giliau... truputį toliau kairėn. Nors jo nemačiau, mano pirštai sugniaužė kažką kieta. Tvirtai įsikibau ir pakėliau jį į paviršių.

Artėdamas prie manęs per vandenį, jis tapo matomas. Tai buvo klaiku.

Kietas... permatomas... po vandeniu nematomas... tapo matomas, kai pateko į orą.

Staigus silpnumo jausmas man pasakė, kad mano širdis jau suprato, koks tai daiktas, anksčiau nei mano galva, ir jose abiejose ėmė dunksėti, kai supratau, kad objektas, kurį laikiau šlapiose rankose, buvo Fenelos krištolo rutulys – rutulys, kuriuo kažkoks nežinomas žmogus sumušė jai kaukolę: rutulys, kuriuo kažkas mėgino ją nužudyti.

Tas daiktas gulėjo upės dugne ištisas dienas, dėl savo skaidrumo nematomas vandenyje, nors buvo akivaizdžiai prieš akis. Nieko keista, kad policija jį pražiopsojo!

Tik jeigu jie būtų pabraidę seklumose – ir tik jeigu būtų netyčia jį užmynę kaip aš – būtų radę objektą, kurio ieškojo.

Aš, žinoma, iškart nunešiu jį inspektoriui Hjuitui.

Kai išlipau ant kranto, pastebėjau, kad Statiniuose įsivyravo tyla, tarsi paukščiai bijotų net cyptelti.

Krištolo rutulys mano rankose buvo šaltas, jame atsispindėjo iškreipti žemės, medžių ir dangaus vaizdai, spalvos sūkuriavo tarsi dažai, įlašinti į vandenį.

Jeigu ne stiklas, gal būčiau pražiopsojusi mėlyną blyksnį tarp medžių – spalvą, kurios ten neturėjo būti.

Sustojau vietoje, tarsi susimąsčiusi. *Nežiūrėk tiesiai į tai*, pamaniau.

Beprasmiškai susukau savo suknelės kraštą, tarsi mėginčiau sausai ją išgręžti, tada pasidariau iš medžiagos hamaką, į kurį įsidėjau krištolo rutulį.

Ar nuo mano šlapių rankų liks pirštų atspaudų? Kas žino? Nieko geriau negalėjau padaryti.

– Velniop viską! – garsiai tariau, daugiausia dėl efekto, rodydama, kad manausi esanti viena.

Periferine rega mačiau, kad krūmuose yra spalvingas lopinėlis. Truputį pakreipusi žvilgsnį, įžiūrėjau, kad tai panašu į šaliką – gėlėtą šaliką.

Galbūt tai viena iš laumių, apie kurias man sakė Dafi ir Filė – viena iš tų piktavalių vandens fėjų, vagiančių kūdikius? Galbūt čia ta pati, kuri pavogė ponios Bul vaiką! Bet ne... laumių nebūna. Ar būna?

Lėtai nukreipiau akis dešinėn.

Staiga tarsi magiškai vaizdas stojo į vietą. Tai buvo kaip viena iš tų optinių iliuzijų iš *Mergaitės žinyno*, kurioje dviejų veidų profilių siluetas staiga pasirodo esąs kiaušinio taurelė.

Žili plaukai... pilkos akys, spoksančios tiesiai į mane... šalikas prie gerklės... jojiko kelnės – netgi monoklis, kabantis ant juodos virvelės ant kaklo.

Tai buvo Vanetos Heirvud kompanionė Ursula, kuri stovėjo nejudėdama tarp krūmų, tikėdamasi, kad ramybės kamufliažas neleis man jos pastebėti, – Ursula, kuri rinko gluosnių vyteles nuo upės kranto ir pynė iš jų savo klaikius krepšius.

Leidau savo akims pažvelgti į jos, tada nuslinkti toliau, tarsi jos nepamačiusi. Pažiūrėjau jai iš dešinės – iš kairės – ir galiausiai virš jos, atpalaiduodama burną, kad prasižiotų.

Pasikasiau galvą, o tada, deja, užpakalį.

– Ateinu, Gledis! – sušukau. – Ten tik voverė.

Tai pasakius, nuėjau per tiltą, murmėdama pati sau tarsi išprotėjusi ekscentriško dvarininko dukra.

Prakeikimas! pagalvojau. Praleidau progą apžiūrėti policijos iškastą vietą.

Vis dėlto ši diena man buvo nepaprastai produktyvi. Kišenėje turėjau sidabrinį de Liukų omarų krapštiklį, kuriuo, buvau beveik

tikra, buvo pribaigtas Brukis Heirvudas, o į sijoną buvau susukusi krištolinį rutulį, kuriuo, beveik be abejonių, buvo pridaužta Fenela. Pagaliau, jeigu ne juo, tai kodėl jį tada įmetė į upę?

Ėmė dėliotis idėja.

Žinoma, iškart šiuos ginklus perduosiu inspektoriui Hjuitui – planavau taip pasielgti nuo pradžių dėl įvairių priežasčių.

Bet pirmiausia, pamaniau, ar įmanoma paimti pirštų atspaudus nuo objekto, kuris ištisas dienas mirko tekančiame vandenyje?

DVIDEŠIMT TREČIAS

Užkopiau ne daugiau nei tuziną laiptų, kai Tėvo balsas, kažkur iš fojė po manimi, tarė:

– Flavija...

Sutrukdė man!

Sustojau, atsisukau ir iš pagarbos nusileidau vieną laiptelį. Jis stovėjo prie įėjimo į vakarinį priestatą.

– Mano studijon, prašau.

Jis nusisuko ir dingo.

Nusivilkau laiptais žemyn ir nuslinkau jam iš paskos, tyčia gerokai atsilikdama.

– Uždaryk duris, – tarė jis ir atsisėdo už savo stalo.

Tai rimta. Tėvas paprastai skaitydavo savo pamoksliukus, stovėdamas prie lango, žvelgdamas į teritoriją.

Pritūpiau ant kėdės krašto ir nutaisiau dėmesingą išraišką.

– Man paskambino seselė Hamond šituo... – Jis parodė maždaug į telefono pusę, bet negalėjo prisiversti ištarti to žodžio, – ...instrumentu. Ji man sakė, kad tu išvežei daktarą Kisingą laukan per lietų.

Ta ragana! Nieko panašaus nepadariau.

– Jis nebuvo po lietum, – užprotestavau, – jis sėdėjo po skėčiu ant pievos, ir jis jau buvo lauke, kai ten pasirodžiau.

– Jokio skirtumo, – tarė Tėvas, pakeldamas ranką tarsi policininkas, reguliuojantis eismą.

– Bet...

– Jis – senas žmogus, Flavija. Jo negalima trukdyti, dėl nesąmonių trikdant jo privatumą.

– Bet...

– Turi baigti bastytis po apylinkes. Daraisi kaip kokia sumauta įkyruolė.

Įkyruolė! Nieko sau!

Užsinorėjau spjauti jam ant kilimo.

– Pastaruoju metu apie tai labai daug galvojau, – tarė jis, – ir nusprendžiau, kad tu turi gerokai per daug laisvo laiko.

– Bet...

– Iš dalies tai mano paties kaltė, pripažįstu. Tau nebuvo suteikta pakankamai priežiūros, ir dėl to tavo pomėgiai pasidarė kiek... nesveiki.

– Nesveiki?

– Dėl tos priežasties, – užsispyręs tęsė Tėvas, – aš nusprendžiau, kad tau reikia daugiau būti tarp žmonių – savo bendraamžių kompanijoje.

Apie ką jis kalba? Viena vertus, aš pernelyg daug bastausi po kaimą, o dabar, kita vertus, man trūksta žmonių kompanijos. Skamba taip, tarsi kalbėtų apie atsiskyrėlį aviganį šunį.

Bet man nespėjus užprotestuoti, Tėvas nusiėmė akinius, labai lėtai sulankstė jų juodas tarsi voro kojeles prie lęšių ir pasidėjo juos į kieto kiauto dėklą. Tai buvo ženklas, kad pokalbis artėja prie pabaigos.

– Vikaras man sako, kad chorui reikia kelių papildomų balsų, ir aš jį užtikrinau, kad tu mielai prisidėsi. Jie rengia papildomą repeticiją šį vakarą, lygiai šešios trisdešimt.

Buvau taip priblokšta, kad nesugalvojau ištarti nė žodžio.

Vėliau vieną sugalvojau.

– Nedykinėk, – tarė Filė, kai mes žygiavome laukais link bažnyčios. Ji buvo iškviesta padirbėti, kaip kartais nutikdavo, vietoj pono Kolikuto.

– Tai kur tas senis Kokis, – paklausiau ir laukiau neišvengiamo sprogimo. Filė, man rodos, yra pusiau įsimylėjusi tą gražų jaunuolį, kurį neseniai paskyrė Šv. Tankredo vargonininku. Jinai netgi įsigudrino įstoti į chorą, nes nuo sėdynės presbiterijoje geriau matyti jo šokčiojančios šviesios garbanos.

Bet Filė jauko negriebė – tiesą sakant, buvo keistai rami.

– Jis teisėjauja Hinlio muzikos festivalyje, – tarė ji beveik taip, tarsi būčiau uždavusi mandagų klausimą.

– Do, re, mi, fa, tai kas? – garsiai uždainavau, ir tyčia ne į toną.

– Pataupyk nusidėjėliams, – maloniai pasakė Filė ir toliau ėjo tylėdama.

Pustuzinis berniukų skautų uniformomis, visi – Šv. Tankredo choro nariai, stumdė vieni kitus po šventorių, šiurkščiai žaisdami futbolą kažkieno skrybėle. Vienas iš jų buvo Kolinas Prautas.

Filė įsikišo burnon smilių ir bevardį pirštus ir stulbinamai šaižiai, nemoteriškai sušvilpė. Žaidimas iškart pasibaigė.

– Į vidų, – įsakė Filė. – Pirma giesmės, paskui paišdykausit.

Kadangi skautų būrio vadas ir keletas jo berniukų priklausė ir chorui, skautų būrio susirinkimas bus tik po choro repeticijos.

Pasigirdo pora anoniminių atodūsių ir kuždesių, bet berniukai jai pakluso. Kolinas bandė prasmukti pro šalį, tvirtai įsmeigęs akis į žemę.

– Ei, Kolinai, – tariau, žengdama priešais jį ir užstodama kelią, – nežinojau, kad tu skautas.

Jis nuleido galvą, susigrūdo rankas į džinsų kišenes ir apėjo aplink mane. Nusekiau paskui jį į bažnyčią.

Vyresnieji choro nariai jau buvo savo vietose, plepėdami tarpusavyje, kol laukė ateinant vargonininkės, vyrai viename presbiterijos šone, o moterys priešais juos kitame. Panelė Kūl, kuri buvo ir Bišop Leisio pašto viršininkė, ir konditerė, blykstelėjo man akinama šypsena, o panelės Padok, Lavinija ir Aurelija, kurioms priklausė Šv. Nikolajaus arbatinė, identiškai pamojavo man pirštais.

– Labas vakaras, choro nariai, – tarė Filė. Tai buvo tradicija, pradėta krikščionybės istorijos miglose.

– Labas vakaras, panele de Liuka, – automatiškai atsakė jie.

Filė atsisėdo ant vargonų suoliuko ir vos amtelėjusi per petį: „Giesmė numeris trys šimtai aštuoniasdešimt trys“, pasileido groti pirmuosius „Ariame laukus ir renkame“ taktus, o man teko skubiai ieškotis puslapio giesmyne.

Ariame laukus ir sėjam, užgiedojome mes,
Gerąsias sėklas į žemes,
Bet jas laisto ir maitina
Dievo Visagalė ranka;
Jisai siunčia sniegą žiemą,
Šilumą, kad grūdai išbrinktų,
Vėjelius ir saulės šviesą,
Ir gaivinantį švelnų lietų.

Giedodama galvojau apie Brukio kūną, tabaluojantį ant Poseidono tridančio liūtyje. Ta konkreti audra nebuvo nei švelni, nei gaivinanti – tiesą sakant, prapliupo kaip iš pragaro.

Pasižiūrėjau į Koliną kitame presbiterijos šone. Jis giedojo smarkiai susikaupęs, užmerkęs akis, pakėlęs veidą į besibaigiančią dienos šviesą, kuri skverbėsi pro temstančius vitražinius langus. Užsiimsiu juo vėliau.

Jis vienintelis Kūrėjas
Visko, kas arti ar toli;
Jis nudažo gėles prie kelio,
Jis įžiebia vakaro žvaigždes;
Jam paklūsta bangos ir vėjai...

Vargonai žviegdami sustojo viduryje natos, tarsi kažkas juos pasmaugė.

– De Liuka, – gaižiai tarė balsas, ir aš supratau, kad jis – Filės.

Ji kreipėsi į mane!

– Balsas negali sklisti iš užčiauptos burnos.

Galvos atsisuko į mane, pora nusišypsojo ir sukikeno.

– Na tai dar kartą – „Jam paklūsta bangos ir vėjai..."

Ji sugrojo vedančią natą klavišais, o tada vargonai vėl gausdami atgijo ir mes vėl pragydome.

Kaip ji drįsta šitaip mane išskirti? Ta ragana! *Tu tik palauk, Ofelija Gertrūda de Liuka... tu tik palauk, po galais!*

Man rodėsi, kad choro repeticija tęsėsi amžinai, gal todėl, kad nieko smagaus tiesiog žiopčioti žodžius – tiesą sakant, tai stebėtinai sunkus darbas.

Bet pagaliau viskas buvo baigta. Filė rinkosi gaidas ir smagiai malė liežuviu su Sintija Ričardson, vikaro žmona, kurios gerbėjų klubui aš nepriklausiau. Pasinaudosiu proga nepastebėta išsmukti ir prispausti Koliną šventoriuje pora įdomių klausimų, atėjusių galvon.

– Flavija...

Po šimts!

Filė pertraukė savo pokalbį ir metėsi prie manęs. Per vėlu apsimesti, kad jos neišgirdau.

Ji čiupo mane už alkūnės ir slapta ją papurtė.

– Nebandyk išsėlinti, – pusbalsiu tarė ji, kita ranka linksmai modama Sintijai atsisveikindama. – Tėvas bus čia už kelių minučių, ir jis ypač prašė, kad tu palauktum.

– Tėvas čia? Kažin ko?

– Oi, baik, Flavija – žinai ne blogiau už mane. Šiandien kino vakaras, ir Tėvas visai neklydo – jis sakė, kad tu bandysi išsisukti.

Ji buvo teisi abiem klausimais. Nors buvau išmetusi tai iš galvos, Tėvas *iš tikro* prieš keletą savaičių staiga paskelbė, kad mes, kaip šeima, nepakankamai būname kartu: šią situaciją jis ketino taisyti, užsirašydamas į vikaro pasiūlytą kino seansų seriją parapijos salėje.

Ir žinoma – štai ir Tėvas su Dafi pasirodė prie bažnyčios durų, spausdamas ranką vikarui. Per vėlu sprukti.

– A, Flavija, – tarė vikaras, – ačiū, kad prisidėjai balsu prie mūsų mažojo angelų choro, kaip sakoma. Kaip tik sakiau tavo tėvui, kaip malonu man buvo matyti Ofeliją ant vargonų suolelio. Ji taip puikiai groja, ar ne? Vienas smagumas žiūrėti, kaip ji šitaip pakiliai veda chorą. „Ir mažas vaikas juos ganys“, kaip mums sakė pranašas Izaijas... žinoma, Ofelija nėra mažas vaikas, tikrai ne! Toli gražu. Bet eime, Mažasis kinas laukia!

Mums žingsniuojant šventoriumi link parapijos salės, pastebėjau, kaip Kolinas šmėsčioja nuo antkapio prie antkapio, panašu, žaisdamas kažkokį sudėtingą paties susikurtą žaidimą.

– Man neramu dėl to berniuko. – Išgirdau, kaip vikaras pasakojasi Tėvui. – Jis neturi tėvų, o dabar, kai Brukis Heirvudas, kaip

sakoma, nebegali juo pasirūpinti... bet aš užsiplepėjau... ach, štai ir atėjom... eime vidun?

Parapijos salės viduje buvo nemaloniai šilta. Ruošiantis žiūrėti filmus, buvo užtrauktos užuolaidos nuo vakaro šviesos, ir patalpoje jau kaupėsi toks drėgnas troškus oras, kuris atsiranda, kai uždaroje erdvėje būna pernelyg daug perkaitusių kūnų.

Gan aiškiai galėjau atskirti daugelį Bišop Leisio kvapų, įskaitant įvairius kvepalus ir skutimosi losjonus: talko miltelių (vikaras), bergamotės kvepalų (panelės Padok), trinamojo alkoholio (mūsų kaimynas Maksimilianas Brokas), virtų kopūstų (ponia Deleini), stipraus „Gineso" (ponas Danbis) ir olandiško pypkės tabako (Džordžas Karju, kaimo stalius).

Kadangi panelės Mauntdžoi ir jos įkyraus žuvų taukų aromato niekur nebuvo matyti, aš lėtai sukiojausi po salę, nepastebimai uostinėdama bent menkiausio žuvies kvapelio.

„O, sveiki, pone Spirlingai. Malonu jus matyti. (Šniukšt) *Kaip sekasi poniai Spirling nerti vąšeliu? Dievuliau, kaip daug darbo, ar ne? Nežinau, kur ji randa laiko."*

Kambario viduryje ponas Mičelas, fotografijos reikmenų parduotuvės pagrindinėje gatvėje savininkas, grūmėsi su besirangančiomis juodos kino juostos gyvatėmis, mėgindamas sukišti jas į projektoriaus nasrus.

Negalėjau nesusimąstyti, kad kai paskutinį kartą buvau parapijos salėje, tai buvo tą kartą, kai Rupertas Porsonas paskutinįsyk surengė lėlių teatro spektaklį – šitoje pačioje scenoje – apie „Džeką ir pupos stiebą". *Vargšas Rupertas,* pamaniau, ir mano pečiai truputį suvirpėjo iš pasitenkinimo.

Bet ne laikas mėgautis – turėjau, kaip sakoma, darbuotis be atvangos.

Grįžau prie Tėvo, Dafi ir Filės kaip tik tada, kai buvo išjungta priešakinė palubės lempų eilė.

Nesivarginsiu cituoti įžanginių vikaro žodžių apie „augančią filmų svarbą mūsų jaunųjų žmonių švietime“ ir taip toliau. Jis nepaminėjo nei Brukio mirties, nei Fenelos užpuolimo, nors galbūt ten ir nebuvo tam tinkama vieta ir laikas.

Tada mes trumpam panirome į tamsą, ir po kelių akimirkų ekrane sumirgėjo pirmasis filmas – juodai baltas animuotas filmukas, kuriame klaikiai išsišiepusių kačių su katiliukais choras sutartinai linksėjo aukštyn žemyn, kaukdamos: „Argi mums nelinksma?“, grojant mažyčiam džiazo orkestrui.

Pasisekė, kad tai ilgai netruko.

Trumpos pauzės metu, per kurią užsidegė šviesos ir buvo pakeistas filmas, pastebėjau, kad atvyko ponia Bul su Timofiu ir mažyliu. Jeigu ji pamatė mane tarp žiūrovų, neišsidavė.

Kitas filmas, „Saskačevanas: pasaulio aruodas“, buvo dokumentinis, kuriame rodė dideles derlių renkančias mašinas, ropojančias plokščiu Kanados prerijų paviršiumi, o tada grūdų upes, pilamas į automatinius geležinkelio hoperius ir į pravirus laukiančių krovininių laivų liukus.

Jo pabaigoje ištempusi kaklą žvilgtelėjau, ieškodama Kolino Prauto – taip, štai jis, pačiame salės gale, vėl tvirtai žvelgė į mane. Truputį jam pamojavau, bet jis nesureagavo.

Trečiasis filmas, „Aviacinių variklių priežiūra: III dalis,“ tikriausiai buvo likęs nuo karo – filmas, kurį rodė tiesiog todėl, kad jis pasitaikė toje pačioje dėžėje kartu su kitais. Šviesoje, kuri atsispindėjo nuo ekrano, pastebėjau, kaip Tėvas ir Filė suglumę susižvalgė, prieš įsitaisydami žiūrėti taip, tarsi jis jiems atrodytų nepaprastai pamokomas.

Paskutinė programos dalis buvo dokumentinis filmas „Lanksčioji citrina“, kuris, išskyrus tai, kad pasakotojas paminėjo, jog citrinos kadaise buvo naudojamos kaip daugelio nuodų priešnuodis, buvo baisi nuobodybė.

Žiūrėjau jį užsimerkusi.

Jaunas mėnulis tebuvo sidabro skiedra danguje, kai mes laukais patraukėme į namus. Tėvas, Dafi ir Filė truputį aplenkė mane, o aš vilkausi paskui juos, pasinėrusi savo mintyse.

– Negaišuok, Flavija, – tarė Filė kantriu, pusiau linksmu balsu, kuris varė mane iš proto. Ji apsimetinėjo prieš Tėvą.

– Aštuonkoje! – atrėžiau nusičiaudėdama.

Dvidešimt ketvirtas

Mano sapnuose siautėjo sidabriniai vaizdiniai. Sidabrinis arklys sidabrinėje laukymėje sidabriniais dantimis kramtė sidabrinę žolę.

Sidabrinis Mėnulio žmogus švietė danguje virš sidabrinio vežimo. Sidabrinės monetos išsidėstė kryžiumi lavono rankoje. Slinko sidabrinė upė.

Kai prabudau, mano mintys iškart nuskriejo atgal pas Fenelą. Ar ji dar gyva? Ar atgavo sąmonę? Porceliana tvirtino, kad atgavo, o vikaras sakė, kad ne.

Ką gi, yra tik vienas būdas sužinoti.

– Atleisk, senute, – tariau Gledis pilkoje lyg pamazgos ankstyvo ryto šviesoje, – bet teks palikti tave namie.

Mačiau, kad ji nusivylė, nors ir sugebėjo nutaisyti narsų veidą.

– Man reikia, kad liktum čia kaip jaukas, – sukuždėjau. – Kai jie pamatys tave, atremtą į šiltnamį, manys, kad aš dar lovoje.

Gledis bematant nušvito, pagalvojusi apie konspiraciją.

– Jeigu nežiopsosiu, pavyks nudumti per laukus ir pagauti pirmąjį Hinlio autobusą šiapus Oukšoto kalvos.

Prie daržo kampo atsisukau ir be garso ištariau žodžius: „Nedaryk nieko, ko aš nedaryčiau“, ir Gledis parodė, kad nedarys.

Nuskuodžiau kaip kulka.

Laukuose tvyrojo migla, o aš skriejau per suartas vagas, grakščiai šokinėdama nuo grumsto ant grumsto. Kai pagausiu autobusą kaimo kelyje, manęs nepamatys niekas, išskyrus keleivius, kurie jau bus viduje, ir nebus daug grėsmės, kad kuris nors iš jų praneš apie mane Tėvui, nes jie visi važiuoja tolyn nuo Bišop Leisio.

Kai tik perlipau paskutinę tvorą, linguodamas pasirodė Kotesmoro autobusas, barškėdamas ir mojuodamas sparnais tarsi didelis susitaršęs paukštis, ir atvažiavo šokčiodamas keliuku link manęs.

Sustojo, gergždžiamai atsidusęs, ir nuo jo nikeliuoto radiatoriaus dangčio pakilo garų srovelė.

– Lipk! – tarė Ernis, vairuotojas. – Lipk čia. Lipk čia. Žiūrėk kojų.

Padaviau jam užmokestį ir įslinkau į sėdynę trečioje eilėje nuo priekio. Kaip ir įtariau, tokiu dienos metu buvo mažai kitų keliaujančių: pora pagyvenusių moterų, susiglaudusių gale, pernelyg susidomėjusių savo paskalomis, kad atkreiptų į mane nors trupučiuką dėmesio, ir fermos darbininkas su kombinezonu ir kauptuku, liūdnai spoksantis pro langą į tamsius ūkanotus laukus. Saulėtekio nebus dar ketvirtį valandos.

Ligoninė Hinlyje buvo gale stačios gatvės, pavojingai kylančios iš už turgaus aikštės, o jos langai niūriai spoksojo žemyn į juodus grindinio akmenis, vis dar šlapius po naktinio lietaus. Už aukštų kaltinės geležies vartų ant šveicoriaus būdelės buvo skelbimas, parašytas dailyliškomis raidėmis: *Visų lankytojų prašome prisistatyti.*

Nedykinėk, kažkas pasakė man, ir aš jo patarimo paklausiau.

Kairėje buvo arkinis įėjimas iš dažytų akmenų, vedantis į siaurą koridorių, kuriame blankia šviesa mirgėjo pora stačiakampių dujinių lempų.

Tik katafalkams, buvo parašyta ant diskretiškos lentelės, ir aš supratau, kad einu teisingu keliu.

Nors stengiausi eiti tyliai, mano žingsniai aidėjo nuo šlapio grindinio ir varvančių mūrinių sienų. Pamačiau, kad tolimajame gale koridorius atsiveria į nedidelį vidinį kiemelį. Stabtelėjau pasiklausyti.

Nieko, išskyrus mano pačios kvėpavimą. Atsargiai pažvelgiau už kampo...

– Bekai! – garsiai tarė balsas vos ne man į ausį. Atsitraukiau ir prisiplojau prie sienos.

– Bekai, eikš čionai. Kvenčo žmogus tuoj bus čia, ir mes turim būti pasiruošę ją perduoti. Žinai ne blogiau nei aš, kas būna, kai verčiame juos laukti.

Elis ir Kvenčas, kaip žinojau, buvo didžiausia ir seniausia Hinlio laidojimo firma, plačiai garsėjanti savo „Rols-Roisų" katafalkų blizgesiu ir automobilių „Daimler" gedėtojams švytėjimu.

– Jeigu laidoja Elis ir Kvenčas, tai palaidota, – kartą man pasakė ponia Malet. Lengva patikėti, kad jiems nepatiktų, jeigu juos verstų laukti.

– Senė vyresnioji pasiunta, – tęsė balsas, – jei krovinių platformoje trūksta tvarkos ir Bristolio manierų. O kai senė vyresnioji nepatenkinta, ir aš – nepatenkintas, o kai aš nepatenkintas, tai ir tu nepatenkintas. Bekai? Eikš čionai, ką?

Pasigirdo batų, šliurinančių platformos rąstais, garsas.

Tada balsas (nelauktai jaunas balsas; galbūt berniuko balsas) tarė:

– Atsiprašau, pone Martinai. Pamiršau pasakyti. Jie skambino prieš kokias dvidešimt minučių. Sakė, atvažiuos vėliau. Juos iškvietė į Senąją ligoninę, va.

– Ak juos iškvietė, ką? Šunsnukiai! Nė negalvoja apie tokius kaip mes, paliktus mataruoti pavėjui, kol jie zylioja po kaimus savo sumautais „Bentliais". Ką gi, einu į katilinę puodelio arbatos, su Kvenču ar be jo. Vyresnioji – Ansono palatoje su paskutine seselių slaugių laida. Vargšės mažulės – tikiuosi, jos nepamiršo asbesto uniformų!

Palaukiau, kol išgirsiu užsidarant sunkiąsias duris, tada greitai, kol nespėjau apsigalvoti, užsiropščiau ant krovimo platformos.

„Po galais", – sumurmėjau po nosimi, kai kelį pervėrė medžio atplaiša. Ištraukiau ją ir įsigrūdau kišenėn, kad nepalikčiau po savęs įrodymų. Brūkštelėjau besisunkiantį kraują nosinaite, bet nebuvo laiko kompresams. Bus gerai ir taip.

Atsikvėpiau, patraukusi praviriau sunkiąsias duris ir įžengiau į blausiai apšviestą koridorių.

Grindys buvo marmurinės, o sienos dažytos – rudai pirmąsias keturias pėdas, o tada žaliai nuo ten iki pat lubų, kurios atrodė baltintos praeitame amžiuje.

Man iš dešinės buvo trys maži kambariukai, iš kurių viename stovėjo vežimėlis su ratais, ant kurio gulėjo marška uždengtas pavidalas. Neprireikė baisiai įtempti vaizduotės, kad atspėčiau, kas po ja. Šitas dalykas buvo tikras: autentiškas egzempliorius!

Mirtinai nesitvėriau atsegti diržų sagtis ir žvilgtelti po marška, bet nebuvo laiko.

Dar ne. Ne taip.

Iš ten, kur stovėjau, mačiau visą ilgį koridoriaus, besitęsiančio tolyn nuo manęs. Jis atrodė begalinis.

Ėmiau lėtai judėti, statydama vieną koją priešais kitą: dešinė koja... kairė koja. Viename koridoriaus šone buvo dvigubos durys, pažymėtos „Skalbykla". Iš už jų sklido prislopintas mašinų gaudesys ir moters juokas.

Kitos durys buvo į virtuvę: barškėjo indai, tarškėjo balsai, sklido stiprus, kibus riebios kopūstų sriubos kvapas.

Sriuba pusryčiams? Susivokiau nevalgiusi nuo vakar, ir mano skrandis trūktelėjo.

Kiti tuzinas žingsnių sienos buvo nepaaiškinamo samanų žalumo, o tada, lygiai taip pat staiga, garstyčių geltonumo. Kad ir kas išrinko dažus, nusprendžiau, norėjo užtikrinti, kad bet kas nesirgęs, kai užėjo į ligoninę, tikrai susirgtų prieš išeidamas.

Kitos durys kairėje, sprendžiant iš gaivinančio formalino dvelksmo, priklausė morgui. Truputį suvirpėjau praeidama: ne iš baimės, o veikiau iš džiaugsmo.

Kitas kambarys buvo pažymėtas „Rentgenas", o toliau po jo – abiejose koridoriaus pusėse daug pravirų durų, ir ant kiekvienų po kambario numerį. Kiekviename kambaryje kažkas miegojo arba vartėsi. Kažkas knarkė, kažkas dejavo, ir man pasirodė, kad girdžiu verkiant moterį.

Čia palatos, pamaniau, *ir jų dar turi būti antrajame ir trečiajame aukšte.*

Bet kaip galėčiau rasti Fenelą? Iki tol nebuvau apie tai susimąsčiusi nė akimirkos. Kaip galima greitai rasti adatą šieno kupetoje?

Tik ne tikrinant kiekvieną šiaudą po vieną!

Dabar priėjau duris, atsiveriančias į didžiulę fojė, kurios viduryje moteris, susisupusi į juodą vilnonį megztinį, įtemptai žiūrėjo į žaidimo kortas, paskleistas ant stalo. Ji negirdėjo, kaip priėjau už jos.

– Atsiprašau, – tariau, – bet jūs galite padėti būgnų penkiukę ant juodo šešeto.

Moteris vos iš kėdės neiškrito. Ji pašoko ant kojų ir atsisuko į mane.

– *Niekada...* – Jos veidas pasidarė burokėlių spalvos. – ...niekada *nedrįsk...*

Jos kumščiai mėšlungiškai susigniaužė ir atsigniaužė.

– Atsiprašau, kad jus išgąsdinau. Nenorėjau, tikrai...

– Ką tu čia veiki? – paklausė ji. – Šiandien jokių lankytojų iki pusės dviejų popiet, o dabar dar tik po...

Ji žvilgtelėjo į savo laikrodį, neįmanomai mažytį gumbelį, užsegtą ant riešo.

– Laukiu savo pusseserės, – paaiškinau. – Ji tik užšoko atnešti mūsų senelei truputį...

Giliai įkvėpiau ir ėmiau laužyti galvą įkvėpimo, bet vienintelis dalykas, pasipainiojęs mintyse – tiesą sakant, šnervėse, – buvo šleikštus kvapas, tebesisunkiantis koridoriumi iš virtuvės.

– Sriubos! – tariau. – Mes atnešėm savo senelei sriubos.

– Sriubos? – Moters balsas – ir jos antakiai – pakilo tarsi apversta „V". – Atnešėt *sriubos? Čia? Į ligoninę?*

Aš romiai linktelėjau.

– Kas tavo senelė? – paklausė ji. – Koks jos vardas? Ar ji čia gydosi?

– Fenela Faa, – atsakiau nedvejodama.

– Faa? Ta čigonė? – paklausė ji, įtraukdama oro.

Aš bukai linktelėjau.

– O tavo pusseserė, sakai, atnešė jai *sriubos*?

– Taip, – tariau, rodydama bet kur. – Ji nuėjo ten.

– Kuo tu vardu? – paklausė moteris, čiupdama mašinėle rašytą sąrašą nuo savo stalo.

– Flavija. Flavija Faa.

Tai buvo pakankamai neįtikėtina, kad atrodytų tiesa. Prunkštelėjusi tarsi lenktyninis arklys, moteris pasileido plačiu koridoriumi tolimojoje fojė pusėje.

Nusekiau jai iš paskos, bet nemanau, kad ji pastebėjo. Vis dėlto laikiausi atokiau, tikėdamasi, kad ji neatsisuks. Man pasisekė.

Nė nežvilgtelėjusi atgal, ji dingo antrajame kambaryje iš kairės ir aš išgirdau atitraukiamas užuolaidas. Nesustojau, bet nuėjau toliau pro praviras duris. Vieną kartą žvilgtelėjusi, pamačiau Fenelą tolimiausioje lovoje bintu aptvarstyta galva.

Pritūpusi pasislėpiau už užtiesto vežimėlio, pastatyto prie sienos.

– Na gerai, išeik iš ten, – išgirdau moterį sakant, o tada pasigirdo atidaromų durų trakštelėjimas – tikriausiai tos palatos tualeto.

Patylėjo – tada tyliai, murmėdama pasišnekėjo. Ar ji kalba su Fenela – ar su savimi?

Vienintelis žodis, aiškiai pasiekęs mano ausis, buvo „sriuba".

Dar trumpai patylėjo, o tada pasigirdo, kaip jos batai tolsta aidinčiu koridoriumi.

Suskaičiavau iki trijų, tada nuskriejau lyg šikšnosparnis į Fenelos kambarį, uždarydama paskui save duris. Eterio gūsis man išdavė, kad tai tikriausiai chirurginė palata.

Fenela gulėjo ant nugaros nejudėdama, užmerktomis akimis. Tokia trapi atrodė – tarsi paklodės būtų sugėrusios jos syvus iki paskutinės uncijos.

– Labas, – sušnabždėjau. – Čia aš, Flavija.

Nieko neatsakė. Pasiekiau ir paėmiau ją už rankos.

Jos akys kuo lėčiausiai atsimerkė, mėgindamos susifokusuoti.

– Tai aš, Flavija, – pakartojau. – Atsimenate?

Jos susiraukšlėjusios lūpos susiraukė ir pasirodė liežuvio galiukas. Atrodė tarsi vėžlio galva, išnirusi iš kiauto po ilgos žiemos tvenkinio dugne.

– Ta... melagė, – sukuždėjo ji, ir aš išsišiepiau taip kvailai, tarsi ką tik būčiau gavusi pirmąjį prizą pavasario gėlių parodoje.

Silpnai laižydamasi lūpas Fenela pasuko galvą link manęs, o jos juodos akys įdubusiose akiduobėse staiga tapo nuožmios ir maldaujamos.

– Cretę, – ganėtinai aiškiai tarė ji, spusteldama man ranką.

– Atsiprašau, nesuprantu.

– Cretę, – pakartojo ji. – Rūk.

Man už smegenų užsižiebė lemputė.

– Cigaretę? – paklausiau. – Ar tą sakote?

Ji linktelėjo.

– Cretę. Rūk.

– Atsiprašau, aš nerūkau.

Jos akys maldaujamai smigo į manąsias.

– Štai ką pasakysiu. Eisiu jums jos surasti, bet pirmiausia man reikia paklausti jūsų poros svarbių klausimų.

Nedaviau jai laiko pagalvoti.

– Pirmas yra toks: ar tikrai tikite, kad aš jums taip padariau? Mirčiau, jeigu taip.

Jos antakiai susiraukė.

– Taip padarei?

– Kad jus čia paguldžiau – į ligoninę. Prašau, Fenela, man reikia sužinoti.

Neketinau pavadinti ją tikruoju jos vardu – tiesiog išsprūdo. Tokia akimirka tuo metu buvo. Dafi kartą man sakė, kad jeigu žinai ir naudoji kieno nors vardą, tai gauni galios prieš juos.

Nebuvo jokios abejonės, kad bent jau kol kas aš turėjau galios prieš šią vargšę sužeistą būtybę, net jeigu tai tebuvo galia neduoti cigaretės.

– Prašau, Fenela! – maldavau.

Jeigu tai galia, nenoriu su ja turėti nieko bendro. Jausmas klaikus.

Neatitraukdama akių nuo manųjų, ji lėtai pajudino galvą į šonus.

– Ne, – galiausiai sukuždėjo ji, atsakydama į mano klausimą.

Ne? Aš ne tokio atsakymo tikėjausi. Jeigu Fenela negalvojo, kad aš ją užpuoliau, tai Porceliana sumelavo!

– Tai kas taip padarė? – pareikalavau pasakyti tokiu šiurkščiu balsu, kad net pati nustebau. Nejaugi tas laukinis urzgimas ištrūko iš mano gerklės?

– Kas taip padarė? Pasakykit, kas jums taip padarė!

Dėl nepaaiškinamos priežasties užsinorėjau ją pagriebti ir išpurtyti atsakymą iš jos. Su tokia pykčio rūšimi dar niekad nebuvau susidūrusi.

Fenela išsigando. Tai buvo matyti apsvaigusiose jos akyse.

– *Raudonasis Bulius*, – tarė ji, pabrėždama kiekvieną iš tų dviejų žodžių. – Tai buvo... *Raudonasis Bulius.*

Raudonasis Bulius? Visiška nesąmonė.

– Kas čia dedasi?

Balsas pasigirdo iš tarpdurio. Apsisukau ir akis į akį susidūriau su sesele slaugytoja. Ji atrodė baugi ne tik dėl baltos uniformos ir kojinių: dėl mėlyno apsiausto raudonu pamušalu ir apvadais ji atrodė tarsi gyva Jungtinės Karalystės vėliava.

– Flavija?

Pažįstamas balsas užklupo mane netikėtai.

Tai buvo Flosė Foster, Filės draugės Šeilos sesuo!

– Flose? Čia tikrai tu?

Buvau pamiršusi, kad Flosė įstojo mokytis slaugos. Tai buvo vienas iš tų menkniekių, kuriuos prie vakarienės stalo paminėjo Filė, maždaug tarp salotų ir susuktų dešrelių, išmestas iš galvos dar prieš nukraustant lėkštes.

– Tai aišku, kad aš, tu žąsele. Ką po galais *tu* čia veiki?

– Aš... am... atėjau aplankyti draugės, – tariau, plačiai pamodama link Fenelos.

– Bet lankymo valandos – tik šiandien po pietų. Jei vyresnioji tave pagaus, suės tave su skrebučiais.

– Klausyk, Flose, man reikia paslaugos. Man reikia cigaretės, ir kuo greičiau.

– Cha! – tarė Flosė, – kaip aš nežinojau! Mažoji Filės sesutė – tabako vergė!

– Nieko panašaus. Prašau, Flose – ką nori pažadėsiu.

Flosė įsikišo ranką kišenėn ir išsitraukė pakelį „Du Mauriers“ ir emale dekoruotą metalinį žiebtuvėlį su monograma.

– Dabar uždek, – pasakiau jai.

Stebėtina, bet ji padarė kaip paliepta, nors ir truputį nedrąsiai.

– Mes rūkome tik slaugančių seselių arbatos kambaryje, – tarė ji, paduodama man cigaretę. – Ir tik tada, kai nėra vyresniosios.

– Čia ne man, – pasakiau, rodydama į Fenelą. – Duok jai.

Flosė įsispoksojo į mane.

– Turbūt išprotėjai.

– Greitai tik, duok jai... arba pasakysiu vyresniajai, ką turėjai plokščiame butelyje prie šlaunies per vikaro vakarėlį sode.

Tik erzinau, bet nespėjau jai net šyptelti, o Flosė jau įkišo cigaretę Fenelai tarp sudžiūvusių lūpų.

– Tu bjaurybė, – burbtelėjo ji. – Visiškai klaiki maža bjaurybė!

Mačiau, kad jai norisi trenkti man antausį, kai triumfuodama jai nusišypsojau.

Bet tada mes abi liovėmės ir sužiurome į Fenelą. Ji buvo užsimerkusi, o dūmai kilo jai iš burnos debesėliais, tarsi dūmų signalai iš apačių stovyklos laužo. Galbūt juose buvo užkoduotas žodis „p–a–l–a–i–m–a“.

Kaip tik tą akimirką vyresnioji įsibrovė į patalpą.

Dėl savo įmantrios pakreiptos kepuraitės ir krakmolytos baltos prijuostės ji atrodė kaip Napoleonas – tik daug didesnė.

Ji žvilgsniu įvertino situaciją.

– Sesele Foster, susitiksime mano kabinete.

– Ne, palaukit, – išgirdau save sakant, – aš galiu paaiškinti.

– Tai paaiškink.

– Seselė ką tik užėjo mums pasakyti, kad rūkyti draudžiama. Ji čia niekuo dėta.

– Tikrai!

– Išgirdau jus ateinant, – pasakiau, – ir įkišau savo cigaretę tai vargšei moteriai į burną. Kvailai pasielgiau. Atsiprašau.

Čiupau tai, kas buvo likę iš cigaretės, Fenelai iš lūpų ir įsikišau tarp savųjų. Giliai patraukiau ir iškvėpiau, laikydama ją tarp antrojo iš trečiojo pirštų kontinento stiliumi, kaip mačiau Čarlį Bojerį darant kine, ir visą tą laiką maldydama norą užsikosėti.

– Kaip tada paaiškinsi šitą? – paklausė vyresnioji, pakeldama Flosės žiebtuvėlį nuo Fenelos apkloto ir kaltinamai atkišdama jį į mane.

– Jis mano. „F“ reiškia Flavija. Flavija de Liuka. Tai aš.

Man pasirodė, kad įžiūrėjau ją beveik nepastebimai prisimerkiant – o gal tai panašiau į krūptelėjimą?

– Iš Bukų giraitės de Liukų?

– Taip. Tai Tėvo dovana. Jis įsitikinęs, kad viena kita cigaretė sustiprina plaučius prieš garus iš kanalizacijos.

Nepasakyčiau, kad vyresnioji išsižiojo, bet ji *įsispoksojo* į mane taip, tarsi man staiga būtų išdygęs snapas ir uodegos plunksnos.

Tuomet staiga neperspėjusi ji įgrūdo žiebtuvėlį man į rankas ir nusišluostė pirštus į sijoną.

Koridoriuje pasigirdo profesionalių odinių batų garsas ir į patalpą ramiai užėjo daktaras Darbis.

– Ak, Flavija, – tarė jis. – Kaip malonu tave matyti. Čia, vyresnioji, yra ta jaunoji panelė, kurios skubūs veiksmai išgelbėjo ponios Faa gyvybę.

Atkišau ranką taip skubiai, kad senė drakonė buvo priversta ją paspausti.

– Malonu susipažinti, vyresnioji. Tiek daug esu girdėjus apie jus.

DVIDEŠIMT PENKTAS

– Bet kaip ji jaučiasi? – paklausiau. – Aš apie Fenelą – iš tikrųjų?

– Bus gerai, – tarė daktaras Darbis.

Mes važiavome mašina į Bišop Leisį, ir daktaro „Morisas“ laimingas dūzgė tarp gyvatvorių tarsi atostogaujanti siuvimo mašina.

– Lūžusi kaukolė, – tęsė jis, kai aš nieko nepasakiau. – Įdubęs pakaušinis kaukolės lūžis, kaip tai vadinam mes, daktarai. Neblogai skamba, ar ne? Ačiū tau, mums pavyko laiku nugabenti ją į operacinę ir iškelti lūžusią dalį be didelių bėdų. Manau, kad ji tikriausiai visiškai pasveiks, bet turėsim palaukti ir pažiūrėti. Kaip tu jautiesi?

Jis nepražiopsojo to fakto, kad aš siurbiau ryto orą dideliais giliais gurkšniais, mėgindama išsivalyti iš organizmo cigaretės dūmus ir šlykščius ligoninės kvapus. Morgo formalinas buvo dar ne taip blogai – tiesą sakant, visai malonus, – bet kopūstų sriubos smarvė iš virtuvės būtų pravimdžiusi ir hieną.

– Gerai, ačiū, – tariau, deja, blausokai nusišypsodama.

– Tavo tėvas tavimi labai didžiuosis... – tęsė jis.

– Oi, prašau jam nesakyti! Pažadėkit, kad nesakysite!

Daktaras klausiamai žvilgtelėjo į mane.

– Tiesiog jam ir taip jau daugybė rūpesčių...

Kaip jau sakiau, Tėvo finansinės bėdos Bišop Leisyje nebuvo paslaptis, ypač jo draugams, o daktaras Darbis buvo vienas iš jų. (Vikaras – kitas.)

– Suprantu, – tarė daktaras. – Tada jis apie tai iš manęs neišgirs.

– Vis dėlto, – pridūrė kikendamas, – naujienos, žinok, tikriausiai pasklis.

Nieko kito nesugalvojau, tik pakeisti temą.

– Kai kas mane gerokai glumina, – tariau. – Policija nuvežė Fenelos anūkę Porcelianą pasimatyti su ja ligoninėje. Ji tvirtina, kad Fenela jai pasakė, kad tai aš jai trenkiau per galvą.

– O tu trenkei? – gudriai paklausė daktaras.

– Vėliau, – tariau, nekreipdama dėmesio, kad erzina, – vikaras man pasakė, kad jis irgi ją aplankė, bet Fenela dar buvo neatgavusi sąmonės. Kuris iš jų sakė tiesą?

– Vikaras – brangus žmogus, – paaiškino daktaras Darbis. – Labai brangus žmogus. Kartais jis man atneša gėlių iš savo sodo, kad priimamajame būtų jaukiau. Bet įspaustas į kampą turėčiau prisipažinti, kad kartais palatose mes priversti jam sumeluoti. Trupučiukas balto melo baltu švarkeliu. Paciento labui, žinoma. Manau, kad supranti.

Pasaulyje yra vienas dalykas, kurį suprantu geriau nei bet ką kita: tam tikrus tiesos fragmentus reikia pasilaikyti sau. Neperdėčiau sakydama, kad esu šio amato aukščiausio laipsnio meistrė.

Kukliai linktelėjau galva.

– Jis *labai* atsidavęs savo darbui, – tariau.

– Taip jau nutiko, kad dalyvavau ir tada, kai anūkė atvažiavo į ligoninę, ir kai vikaras. Nors vikaras net nenusigavo iki jos palatos, ponia Faa jo apsilankymo metu buvo visiškai sąmoninga.

– O Porceliana?

– Kai apsilankė Porceliana, buvo be sąmonės. Matai, kaukolės lūžių aukos gali atgauti ir prarasti sąmonę taip lengvai, kaip tu arba aš judu iš vieno kambario į kitą – įdomus fenomenas, kai apie tai pagalvoji.

Bet aš vos klausiausi. Porceliana man sumelavo.

Ta ragana!

Melagiai labiau už viską nekenčia sužinoti, kad jiems pamelavo kitas melagis.

– Bet kam jai kaltinti mane?

Tie žodžiai tikriausiai išsprūdo. Visai neketinau pagalvoti garsiai.

– Ak, – atsiduso daktaras Darbis. – „Danguje ir žemėje, Horacijau, yra dalykų, apie kuriuos tavo filosofija tik svajoja." Tai reiškia, kad didelio streso metu žmonės kartais elgiasi keistai. Ji – komplikuota jauna moteris, ta tavo draugė Porceliana.

– Ji man ne draugė! – šiurkštokai tariau.

– Tu ją priėmei ir maitinai, – paprieštaravo daktaras Darbis, pašaipiai žvilgtelėjęs. – O gal aš neteisingai supratau.

– Man buvo jos gaila.

– Akx. Tik gaila, nieko daugiau?

– Norėjau, kad ji man patiktų.

– Aha! Kodėl?

Atsakymas, žinoma, tas, kad tikėjausi susidraugauti, bet kažin ar galėjau prisipažinti.

– Visad norisi pamilti tuos, kam teikiame labdarą, – tarė daktaras, įveikdamas staigų kelio posūkį ir stebėtinai pademonstruodamas sugebėjimą vairuoti, – bet tai nebūtina. Iš tikrųjų tai kartais neįmanoma.

Staiga pajutau norą išsipasakoti tam mielam žmogui – papasakoti jam viską. Bet negalėjau.

Kai pajunti, kad visiškai be priežasties tvenkiasi ašaros, geriausiai yra pakeisti temą.

– Kada nors girdėjote apie Raudonąjį Bulių?

– Raudonąjį Bulių? – paklausė jis, mesdamasis į šoną, kad išvengtų terjero, kuris lodamas iššoko ant kelio. – Kurį Raudonąjį Bulių turi omenyje?

– Ar jų yra daugiau nei vienas?

– Jų yra daug. Pirmas į galvą ateina Raudonasis Bulius iš Šv. Elfridos.

Jo veidu nuslinko šypsena, tarsi būtų prisiminęs jaukų smiginio vakarą ir porą malonių pintų pusiau maišyto alaus.

– Ir?

– Na, duok pagalvoti... buvo Raudonasis Bulius žaliame lauke iš „Kim“, kuris buvo devynių šimtų velnių dievas. Bordžijų Raudonasis Bulius, kuris buvo vėliava, kurios fonas buvo auksinis, o ne žalias... liūdnai pagarsėjęs Raudonojo Buliaus žaidimų namelis, kuris sudegė per Didįjį Londono gaisrą 1666-aisiais... dar buvo mitinis Anglijos Raudonasis Bulius, kuris kovėsi su Škotijos Juoduoju Buliumi iki mirties... ir, žinoma, tais laikais, kada kunigai užsiiminėjo medicina, jie dalindavo raudono buliaus plaukus kaip vaistus nuo epilepsijos. Ar ką nors praleidau?

Neatrodė tikėtina, kad nors vienas iš jų būtų tas Raudonasis Bulius, kuris užpuolė Fenelą.

– Kodėl klausi? – susidomėjo jis, matydamas, kad akivaizdžiai suglumau.

– Oi, šiaip sau. Tiesiog kažkur apie tai išgirdau... gal per belaidį radiją.

Mačiau, kad jis manimi netiki, bet jis buvo toks džentelmenas, kad nemėgino spausti.

– Štai ir Šv. Tankredas. Galite išleisti mane prie šventoriaus.

– Ak, – tarė daktaras Darbis, spausdamas „Moriso" stabdžius. – Laikas truputį pasimelsti?

– Kažkas panašaus.

Tiesą sakant, man reikėjo pagalvoti.

Šiaip ar taip, galvoti ar melstis – beveik tas pats, jeigu gerai apie tai pagalvotum, jeigu suprantamai pasakiau. Maldos kyla aukštyn, o mintys leidžiasi žemyn – ar bent taip atrodo. Kiek galiu spręsti, tai vienintelis skirtumas.

Apie tai galvojau, eidama laukais į Bukų giraitę. Galvoti apie Brukį Heirvudą – ir kas jį nužudė ir kodėl, – tai tik dar vienas būdas melstis už jo sielą, ar ne?

Jeigu tai tiesa, tai ką tik nustačiau tiesioginį ryšį tarp krikščioniško gerumo ir kriminalinio tyrimo. Nesitvėriau pasakyti vikarui!

Už ketvirčio mylios į priekį ir šiek tiek į šoną buvo siauroji gatvelė ir gyvatvorė, kur Porceliana slėpėsi krūmuose.

Beveik to nesuvokdama pastebėjau, kad mano kojos neša mane ta kryptimi.

Jeigu ji melavo, teigdama apie Fenelą, tai tikrai negalėjo manęs bijoti, kaip apsimetė. Vadinasi, turėjo būti kokia nors kita priežastis, kodėl ji nėrė į gyvatvorę, – tokia, apie kurią tuo metu nepagalvojau.

Jeigu taip, tai ji sėkmingai mane pergudravo.

Perlipau vartelius į gatvelę. Maždaug kaip tik šioje vietoje ji įlindo į krūmus. Akimirką pastovėjau tylėdama, klausydama.

– Porceliana? – pratariau, ir man ant sprando pasišiaušė plaukai.

Kažin kodėl pamaniau, kad ji vis dar čia?

– Porceliana?

Niekas neatsakė.

Giliai įkvėpiau, suprasdama, kad tai laisvai gali būti paskutinis kartas. Bendraujant su Porceliana, galima labai greitai atsidurti su peiliu prie gerklės.

Dar kartą giliai įkvėpiau – šį kartą kad apsidrausčiau – ir žengiau į gyvatvorę.

Iškart pamačiau, kad ten niekas nesislepia. Truputį lygesnis plotas ir pora sutryptų piktžolių aiškiai rodė, kur aną dieną tupėjo Porceliana.

Pasilenkiau tarp šakų ir įsirangiau į tą pačią poziciją, kurią tikriausiai užėmė ji, kad atsidurčiau jos vietoje ir žvelgčiau į pasaulį tarsi jos akimis. Kai taip padariau, mano ranka palietė kažką tvirtą... kažką kietą.

Jis buvo įkištas į mažą palapinę iš žolių. Suėmiau objektą pirštais ir ištraukiau į matomą vietą.

Jis buvo juodas ir apskritas, gal truputį daugiau nei trijų colių skersmens ir pagamintas iš kažkokios tamsios egzotiškos medienos – galbūt juodmedžio. Jo pakraštyje buvo išpjaustyti zodiako ženklai. Lėtai perbraukiau pirštu išdrožinėtą dviejų žuvų, susiglaudusių galva prie uodegos, paveikslėlį: Žuvys.

Paskutinį kartą šį medinį žiedą mačiau per iškylą. Jis buvo ant stalo Fenelos palapinėje ir laikė krištolinį rutulį.

Beveik neabejotina, kad Porceliana nukniaukė rutulio pagrindą iš vežimo ir spruko juo nešina, kai užklupau ją gatvelėje.

Bet kodėl? Ar čia suvenyras? Ar jis turi sentimentalią reikšmę?

Porceliana tiesiog siutino. Tai, ką ji darė, buvo nesuprantama.

Radusi pagrindą, prisiminiau, kad pats rutulys, saugiai paslėptas atviroje vietoje tarp mano laboratorinių indų, tebelaukia, kada jį rūpestingai ištyrinėsiu.

Ketinau ištirti, ar yra pirštų atspaudų, nors dauguma pėdsakų tikriausiai nusiplovė, panardinus į upę. Prisiminiau, kaip Filipas Odelas, belaidžio radijo detektyvas, kartą paaiškino inspektoriui Hanliui, kad delnų ir pirštų liaukų išskyras daugiausia sudaro vanduo ir vandenyje tirpstančios medžiagos.

Tad matote, inspektoriau, – pasakė jis. – *Lemiama Garvino klaida buvo persibraukti pirštais plaukus. Kirpėjas juos buvo iškvėpinęs briliantinu, kuriame yra lauro aliejaus, kuris, be abejo, tirpsta alkoholyje, bet ne vandenyje. Net po nakties malūno upelio dugne pirštų atspaudai ant peilio rankenos tebebuvo pakankamai aiškūs, kad jo niekšingas kaklas patektų kilpon.*

Nekalbant apie Filipą Odelą, turėjau ir savo idėjų apie pirštų atspaudus po vandeniu. Pavyzdžiui, yra visai lengvai prieinama namų ūkio medžiaga, kuria galima fiksuoti ir sukietinti bet kokius likusius nešvarumų pėdsakus, kuriuos galėjo palikti žudiko rankos. Jei turėčiau laiko, atlikčiau darbus laboratorijoje, surašyčiau ir patiekčiau inspektoriui Hjuitui ant sidabrinės lėkštės. Jis, žinoma, iškart nusineštų mano rašinius namo ir parodytų savo žmonai Antigonei.

Tačiau laiko neturėjau. Privalomas kino vakaras ir choro repeticija Šv. Tankrede, o paskui – mano apsilankymas pas Fenelą ligoninėje atėmė iš manęs progą atlikti būtinus tyrimus.

Nuskubėsiu namo ir iškart pradėsiu.

Buvau iškišusi iš tankmės ne daugiau nei vieną koją, kai išgirdau artėjančio variklio garsą. Nėriau atgal į slėptuvę ir prisiminiau nusukti veidą, jam pralekiant pro šalį. Kai jau nuspren-

džiau, kad saugu vėl išlįsti, mašina buvo dingusi Bukų giraitės kryptimi.

Nepastebėjau inspektoriaus mėlynojo „Voksholo,“ kol neįkėliau kojos tarp Mulfordo vartų grifų. Jis stovėjo šone po kaštainiais, o jis pats kantriai laukdamas rėmėsi į jį.

Per vėlu apsisukti ir sprukti. Teks su tuo susitaikyti.

– Oi, inspektoriau, – tariau, – kaip tik ruošiausi jums paskambinti ir pasakyti, ką radau!

Jaučiau, kad per daug kalbu, bet tarsi negalėjau susilaikyti. Ištiesiau jam medinį pagrindą per rankos ilgį.

– Šitas buvo brūzgynuose prie gatvelės. Man atrodo, kad tai – Fenelos krištolinio rutulio dalis.

Jis išsitraukė šilkinę nosinaitę iš vidinės kišenės ir paėmė medinę „O“ man iš rankų.

– Reikėjo neliesti jo. Reikėjo palikti ten, kur buvo.

– Aš suprantu, – pasakiau jam. – Bet buvo per vėlu. Paliečiau jį prieš pamatydama – nenorėdama. Jis buvo paslėptas po žolėmis. Tiesiog trumpam įlindau į krūmus...

Iš jo veido supratau, kad žaidžiu su ugnimi: jau kartą pasiteisinau „gamtos šaukimu“, tad neverta būtų kartotis.

– Jūs, žinoma, mane pamatėte, ar ne? Todėl sustojote ir čia palaukėte manęs.

Inspektorius nekreipė dėmesio į šią grakščią išvadą.

– Prašau į vidų, – pakvietė jis, praverdamas galines „Voksholo“ dureles. – Laikas pasikalbėti.

Seržantas Greivsas atsisuko ir skubiai klausiamai žvilgtelėjo į mane iš vairuotojo sėdynės, bet nenusišypsojo. Tik tada supratau, į kokią bėdą pakliuvau.

Prie paradinių Bukų giraitės durų nuvažiavome tylėdami.

Tai buvo antroji mano išpažintis per tiek pat dienų.

Mes sėdėjome svetainėje – tai yra mes visi, išskyrus Tėvą, kuris stovėjo prie lango, taip spoksodamas laukan už dekoratyvinio ežero, tarsi nuo to priklausytų jo gyvybė.

Jis pareikalavo, kad mes visos dalyvautume, ir pakvietė Filę ir Dafi, kurios atėjo erzinamai skubiai ir dabar santūriai kartu sėdėjo ant gėlėtos sofos tarsi pora rupūžių, atėjusių arbatos.

– Apgailestautina, – kalbėjo inspektorius Hjuitas, – kad mūsų tyrimas buvo taip smarkiai sukompromituotas. Nusikaltimo vietos sujudintos... įrodymai sugadinti... esminė informacija nuslėpta... Net nežinau, nuo ko pradėti.

Jis, žinoma, kalbėjo apie mane.

– Mėginau duoti suprasti Flavijai, kokie rimti šitie reikalai, bet nelabai pavyko. Todėl, deja, turiu pareikalauti, pulkininke de Liuka, kad iki tol, kol mūsų darbas neužbaigtas, laikytumėte ją uždarytą Bukų giraitėje.

Negalėjau patikėti savo ausimis! Uždaryta Bukų giraitėje? Tai kodėl iškart neišplukdžius manęs į Australiją?

Ką gi, galas choro prievolėms ir kino vakarams ateityje. Galas Tėvo įsakymui, kad mums, kaip šeimai, reikia dažniau kur nors išeiti.

Tėvas kažką sumurmėjo ir nukreipė žvilgsnį nuo dekoratyvinio ežero į tolimas kalvas.

– Tiek pasakius, – tęsė inspektorius, – pereikime prie tikrosios priežasties, kodėl esame čia.

Tikrosios priežasties? Man taip nudiegė širdį, tarsi ji jau žinotų kažką, ko aš nežinau.

Inspektorius išsitraukė užrašų knygelę.

– Buvo paimti parodymai iš panelės Ursulos Vipond, kuri teigia, kad matė, kaip iš upės buvo ištraukta tai, ką ji apibūdino kaip... – Jis atvertė knygelę ir pervertė porą puslapių. – ...stiklinį rutulį...

Man išsiplėtė akys.

– Tai padarė vaikas, kurio vardas, kaip ji turi priežasčių manyti, yra Flavija de Liuka.

Kad ją galai, tą moterį! Iškart supratau, kad šita landūnė bus ne kas kita kaip ta trolė Ursula, įsitaisiusi Vanetos Heirvud trobelėje Malden Fenvike. Buvau užsirašiusi apie tą šlykščią būtybę savo užrašų knygelėje, bet nežinojau jos pavardės.

Ji stovėjo pasislėpusi tarp krūmų Statiniuose ir žiūrėjo, kaip iš upės ištraukiau Fenelos krištolinį rutulį.

– Tai ką?

Iš jo tono supratau, kad inspektorius ima nekantrauti.

– Ketinau iškart jį atiduoti jums, – tariau.

– Kur jis?

– Mano laboratorijoje. Einu, paimsiu ir...

– Ne! Būk, kur esi. Seržantas Greivsas tuo pasirūpins.

Nustebintas seržantas nustojo žvelgęs į Filę ir pašoko.

– Minutėlę, seržante, – sušuko ji. – Parodysiu jums kelią.

Išdavikė! Įžūlėlė! Net kai užpulta jos mažoji sesutė, Ofelija negalėjo galvoti apie nieką, tik apie meilikavimus.

– Palaukite, – tariau. – Laboratorija užrakinta. Turėsiu nueiti atnešti raktą.

Niekam dar nespėjus sugalvoti manęs sulaikyti, pralėkiau pro Filę ir seržantą, pro duris ir nuskuodžiau pusę kelio koridoriumi.

Tiesa ta, kad raktas buvo mano kišenėje, bet neapvertę manęs žemyn galva ir nepapurtę jie to negalėjo sužinoti.

Užlėkiau aukštyn laiptais, šokdama po du iškart, tarsi man ant kulnų mintų visi Hado demonai. Nubėgau į rytinį priestatą ir tolyn ilguoju koridoriumi.

Sugraibiau laboratorijos spyną, bet kažkas mechanizmo viduje buvo tarsi sugadinta, tarsi...

Niršiai pastūmiau ir durys atsilapojo, o aš vos neįlėkiau... Porcelianai į glėbį!

DVIDEŠIMT ŠEŠTAS

– Ką tu čia darai? – sušnypščiau, o širdis tebesidaužė tarsi mechaninis kūjis. – Maniau, tu Londone.

– Gal ir buvau, – tarė Porceliana, – bet kažkas mane privertė grįžti ir atsiprašyti.

– Tai jau kartą padarei ir viską sugadinai. Kaip nors išgyvensiu be dar vieno tavo vadinamojo atsiprašymo.

– Žinau. Ir atsiprašau. Nepasakiau tau tiesos apie Fenelą. Ji buvo be sąmonės, kai nuvažiavau į ligoninę. Ir ji man nesakė, kad tu ją užpuolei. Aš viską išsigalvojau, nes norėjau tave įskaudinti.

– Bet kodėl?

– Nežinau. Norėčiau žinoti, bet nežinau.

Staiga ji apsipylė ašaromis, taip kūkčiodama, tarsi plyštų širdis. Negalvodama priėjau, apkabinau ją rankomis ir priglaudžiau jos galvą sau ant peties.

– Viskas gerai, – pasakiau, nors taip ir nebuvo.

Bet kažkas mano viduje staiga persimainė, tarsi manyje netikėtai būtų perstatyti baldai, ir supratau, apimta keistos naujos ramybės, kad viską išsiaiškinsime vėliau.

– Palauk čia, kol grįšiu. Tėvas laukia manęs apačioje, o aš negaliu versti jo laukti.

O tai buvo tiesa, tiek kiek jos pasakiau.

Kai grįžau į svetainę, seržantas Greivsas stovėjo visai šalia Filės, o jo veide buvo matyti nusivylimas.

– Įdėjau jį į šitą, – paaiškinau, paduodama inspektoriui Hjuitui stačiakampę kartoninę dėžę, – kad būtų pats mažiausias skaičius taškų, besiliečiančių su stiklo paviršiumi.

Nepaaiškinau, kad, kadangi jos dydis buvo tiksliai toks, kokio reikia, nukniaukiau tą dėžę iš Filės miegamojo, ir taip pat nepaminėjau, kad į tualetą nuleidau svarą „Jardlio" levandų vonios druskos, nes neturėjau daugiau kur ją taip skubiai padėti.

Inspektorius atsargiai pakėlė viršutinį skydelį ir žvilgtelėjo vidun.

– Ant stiklo rasite žiedą iš blankių dėmelių, – pasakiau. – Tikriausiai tai, kas liko iš pirštų atspaudų...

– Ačiū, Flavija, – tarė jis bejausmiu balsu, paduodamas dėžę seržantui Greivsui.

– ...ir gal keletas maniškių, – pridūriau.

– Nuvežk juos tiesiai seržantui Vulmeriui į Hinlį, – paliepė inspektorius, nekreipdamas dėmesio į mano juokelį. – Paskui grįžk pasiimti manęs.

– Taip, sere, – išpyškino seržantas Greivsas. – Tiesiai į Hinlį.

– Palūkėk minutėlę, – tariau. – Dar ne viskas.

Atsargiai iš kišenės išsitraukiau vieną iš Filės siuvinėtųjų nosinaičių.

– Šitas visai gali būti sidabrinio omarų krapštiklio, kuriuo buvo nužudytas Brukis Heirvudas, kopija. O galbūt ir originalas. Ant jo yra de Liukų monograma. Vienas iš Bulių vaikų kapstėsi juo Dauboje. Jeigu ant jo *yra* kokių nors pirštų atspaudų, išskyrus jo ir mano, tai visai tikėtina, kad paaiškės, kad jie sutampa su tais, kurie ant krištolinio rutulio.

Apsižvalgiau po kambarį, stebėdama reakcijas visų veiduose, kai padaviau tą daiktą inspektoriui Hjuitui.

Kaip kartą pasakė ponia Malet, būtum išgirdęs krentančią adatą.

– Gerasis Viešpatie! – sušuko Tėvas, žengdamas į priekį ir siekdamas to daikto tuo pat metu, kai inspektorius jį tebevyniojo.

Vos neišpoškinau, kad likę šeimos sidabro įrankiai keliauja į „Sotbį“, bet kažkas privertė mane prikąsti liežuvį. Koks būtų žiaurus smūgis Tėvui, jeigu *tai* būčiau išplepėjusi.

– Prašau, pulkininke, nelieskite jo, – paprašė inspektorius. – Deja, jį dabar reikia laikyti įrodymu.

Tėvas stovėjo ir spoksojo į sidabrinį omarų krapštiklį, tarsi būtų gyvatė, netikėtai susidūrusi akis į akį su mangusta.

Dafi sėdėjo lyg mietą prarijusi ant sofos, spoksodama į mane su, kaip man pasirodė, neapykanta akyse – tarsi laikytų mane kalta dėl visų Tėvo nesėkmių.

Filės ranka buvo prie burnos.

Visos šios smulkmenos akimirką sustingo, tarsi būtų švystelėjusi fotografo blykstė ir amžiams išsaugojusi ploną ir nemalonų laiko gabalėlį. Galėjai išgirsti tylą kambaryje.

– Nužudytas Brukis Heirvudas? – galiausiai tarė inspektorius Hjuitas, atsisukdamas į mane. – Šituo omarų krapštikliu? Prašau paaiškinti, ką nori tuo pasakyti.

– Jis buvo jo nosyje, kai radau jo kūną kabantį ant Poseidono fontano. Tikriausiai jį matėte?

Dabar buvo inspektoriaus eilė nepatikliai spoksoti į objektą savo rankoje.

– Tu tikrai įsitikinusi? – paklausė jis.

– Visiškai, – atsakiau truputį suirzusi, kad jis manimi abejoja.

Mačiau, kaip atsargiai inspektorius rinkosi žodžius prieš prabildamas.

– Nusikaltimo vietoje mes neradome jokio omarų krapštiklio – ir vėliau tokio neatsirado.

Nusikaltimo vietoje nebuvo omarų krapštiklio? Koks absurdiškas teiginys! Tai tarsi neigtum saulę danguje! Tas daiktas ten buvo, aiškus kaip dieną, įsmeigtas Brukiui į šnervę tarsi strėliukė į kamštinę lentą.

Jeigu krapštiklis būtų iškritęs, pavyzdžiui, dėl gravitacijos jėgos, policija būtų jį radusi fontane. Faktas, kad nerado, galėjo reikšti tik vieną dalyką: kad kažkas jį pašalino. Ir tas kažkas, labiausiai tikėtina, buvo Brukio žudikas.

Nuo to laiko, kai mes su Porceliana nuėjome nuo fontano, iki tada, kai atvažiavo policija – ne daugiau nei, tarkim, dvidešimt minučių – žudikas atsėlino atgal, užlipo ant fontano ir išėmė ginklą Brukiui iš nosies.

Bet kodėl?

Inspektorius įdėmiai tebespoksojo į mane. Mačiau, kaip sukasi jo sraigteliai.

– Tikrai nemanote, kad aš nužudžiau Brukį Heirvudą? – aiktelėjau.

– Tiesą sakant, ne, – paneigė inspektorius Hjuitas, – bet kažkas man sako, kad tu žinai, kas tai padarė.

Nepajudinau nė raumens, bet viduje tiesiog pasipūčiau!

Žiūrėk tu man! – pamaniau. *Pagaliau pripažino!*

Būčiau galėjusi jį apkabinti, bet susilaikiau. Jis būtų pasijutęs nepatogiai, kaip ir aš – tik vėliau, žinoma.

– Turiu įtarimų, – prabilau, stengdamasi išlaikyti balsą, kad nepereitų į aukštesnį registrą.

– Ak, – tarė inspektorius, – tada būtinai kada nors turėsi jais su mumis pasidalinti. Ką gi, ačiū jums visiems. Viskas pasidarė kur kas aiškiau.

Jis antakiais pakvietė seržantą Greivsą ir nuėjo link durų.

– Ai, ir pulkininke, – tarė jis, atsisukdamas, – juk *sulaikysite* Flaviją namie?

Tėvas neatsakė ir dėl to, kaip nusprendžiau tiesiog vietoje, jo vardas bus amžiams įrašytas mano asmeninėje šventųjų ir kankinių knygoje.

O tada, biurokratiškai šlamėdami, policininkai pasišalino.

– Manai, aš jam patinku? – paklausė Filė, pasukdama tiesiai prie veidrodžio ant židinio atbrailos.

– Manyčiau, kad taip, – atsakė Dafi. – Jo akys buvo visiškai žalios tarsi pabaisos sepijos iš *Dvidešimt tūkstančių mylių po vandeniu*.

Tėvas tik pažvelgė apstulbęs ir išėjo iš kambario.

Žinojau, kad po kelių minučių jis jau pasiners į savo pašto ženklų kolekciją, vienišas tarp kažin kokių kalmarų ir sepijų, gyvenančių jo minčių gelmėse.

Tą akimirką prisiminiau Porcelianą.

Man buvo nelengva prisiversti pasibelsti į savo laboratorijos duris, bet pasibeldžiau. Nėra prasmės išgąsdinti Porcelianą, kad perpjautų gerklę nuo ausies iki ausies.

Bet kai įžengiau vidun, laboratorijoje buvo tuščia, ir pajutau kylant pyktį. Kad ją kur! Argi nesakiau jai likti vietoje, kol grįšiu?

Bet kai pravėriau miegamojo duris, radau ją sėdinčią ant mano lovos, sukryžiavusią kojas tarsi išbadėjęs Buda, skaitančią mano užrašų knygelę.

To jau per daug.

– Ką tu čia sau *darai*? – sušukau, perbėgdama per kambarį ir griebdama knygelę jai iš rankos.

– Skaitau apie save.

Pripažinsiu: akyse pasidarė raudona.

Ne, ne visai tiesa: pirmiausia akyse tapo balta – toks tylus, ryškus baltumas, kuriame viskas dingsta – tarsi nuo atominių bombų, kurios buvo numestos ant Hirošimos ir Nagasakio. Tik po to, kai šis mirtinas gėlių žiedlapių pliūpsnis ėmė vėsti ir blankti, pirmiausia tapdamas geltonas ir oranžinis, galiausiai jis atvėso iki raudonumo.

Anksčiau yra tekę supykti, bet šį kartą tai buvo tarsi kažkas išplėštas iš *Apokalipsės knygos* puslapių. Galbūt tai koks slaptas de Liukų markės defektas, kuris pirmą kartą išryškėjo manyje?

Iki šiol mano įtūžis visad būdavo kaip tie linksmi Karibų karnavalai, kurių teko matyti kelionių filmuose kine, – triukšmingas spalvų ir karščio sprogimas, kuris dienai bėgant vis silpnėdavo. Bet dabar jis staiga tapo lediniu šalčiu: frigidiška dykyne, kurioje aš buvau nepasiekiama. Ir kaip tik tą akimirką, manau, pradėjau suprasti savo tėvą.

Tik tiek buvo aišku: turėjau pasišalinti – pabūti viena – kol potvynio banga praeis.

– Atsiprašau, – šiurkščiai tariau, nustebindama net save, ir išėjau iš kambario.

Kurį laiką pasėdėjau ant laiptų – nėjau nei aukštyn, nei žemyn.

Tiesa, kad Porceliana pažeidė mano privatumą, bet mano reakcija mane išgąsdino. Tiesą sakant, vis dar truputį drebėjau.

Tuščiai pavarčiau savo užrašų knygelės lapus, nesusitelkdama į tai, kas joje parašyta.

Ką skaitė Porceliana, kai aš jai sutrukdžiau? Ji skaitė apie save, ar bent taip sakė.

Vos beprisiminiau, ką buvau parašiusi. Greitai susiradau tą vietą.

PORCELIANA (parašiau užrašų knygutėje) – niekaip negali būti savo senelės užpuolikė, nes tuo metu buvo Londone. Bet ar tikrai? Tą žinau tik iš jos pačios. Bet kodėl jai būtinai prireikė išsiskalbti drabužius?

Atsakymas į tai tebebuvo mįslė, bet tikriausiai, jei Porceliana būtų grįžusi pribaigti manęs, būtų jau tai padariusi.

Kai užverčiau knygelę, prisiminiau, kad tuo metu, kai rašiau paskutiniuosius užrašus, dar nebuvau susipažinusi su Petibounais. Pažadėjau bitei motinėlei, kad parnešiu jai iš Bukų giraitės dokumentų apie Nikodemą Fličą ir Šlubius.

Faktas, kad tuos pikantiškus dokumentus išsigalvojau vietoje, neturėjo jokios reikšmės: tokioje bibliotekoje, kaip Bukų giraitės, visai galėtų slypėti dokumentų, kurie patenkintų akivaizdų tos moters godulį.

Jeigu bibliotekoje nieko nėra, galėčiau pradėti paieškas iškart.

Jau pasijutau geriau.

Klausiausi, neatplėšdama ausies nuo durų. Jei Dafi skaito viduje, kaip ji paprastai daro, galėčiau nuryti arbatinį šaukštelį išdidumo ir paklausti jos nuomonės, galbūt prisidengdama įžeidimu, nes tokį jauką ji beveik visada griebdavo.

Jeigu tai nepadės, visada galima griebtis Iškilmingų Paliaubų. Pagal jų taisykles, aš, vos tik įėjusi į kambarį, priklaupdavau ant vieno kelio ant kilimo ir pareikšdavau: *Pax vobiscum*, ir jeigu Dafi atsakydavo *Et cum spiritu tuo*, penkių minučių laikotarpį pagal

židinio atbrailos laikrodį įsigaliodavo ugnies nutraukimo sutartis, ir per tą laiką nė vienai iš mūsų nebuvo galima kaip nors nemandagiai pasielgti su kita.

Jeigu, kita vertus, jinai sviestų į mane rašalinę, tuomet taikos pypkė būtų atmesta ir viskas atšaukiama.

Bet kitoje įsprūdos pusėje nebuvo nė garso. Atidariau duris ir žvilgtelėjau iš už jų.

Bibliotekoje buvo tuščia.

Užėjau vidun ir uždariau paskui save duris. Dėl saugumo pasukau raktą spynoje ir, nors jis tikriausiai nebuvo naudojamas paskutiniuosius šimtą metų, skląstis įslydo į vietą idealiai tyliai.

Senas geras Dogeris, pamaniau. Jis sugeba užtikrinti, kad būtų pasirūpinta būtiniausiais dalykais.

Jei kas nors manęs paklaustų, tvirtinčiau, kad pasijutau šiek tiek išsekusi ir tikėjausi pasnausti niekam netrukdant.

Atsisukau ir gerai apsidairiau po biblioteką. Tiesiog amžius nebuvau šiame kambaryje viena.

Knygų lentynos kilo iki lubų sluoksniais, tarsi būtų susiformavusios geologiškai, rietuvėmis, žemei judant aukštyn.

Prie grindų ir arčiausiai po ranka buvo knygos, kurios priklausė dabartinei de Liukų kartai. Virš jų, nepasiekiamos, buvo tos, kurias kaupė namo gyventojai Viktorijos laikais, o virš šių, sukrautas iki lubų, buvo šlamštas, paliktas nuo Jurgių laikų: šimtų šimtai oda ir veršenomis įrištų tomų plonais, sukirmijusiais lapais ir tokiu smulkiu šriftu, kad akys išsvarvėtų.

Kartą anksčiau buvo tekę pažvairuoti į kai kurias iš tų atgyvenų, bet pasirodė, kad jos daugiausia apie gyvenimus ir pamokslus krūvos senų sausų žmogėnų, kurie gyveno ir mirė tuo metu, kai Mocartas dar šliaužiojo vystykluose.

Jeigu egzistuoja religinių biografijų kapinės, tai jos čia.

Dirbsiu metodiškai, nutariau, po vieną sieną, pirmiausia imsiuosi šiaurinės sienos viršaus, tada rytinės sienos viršaus, ir taip toliau.

Nepasakytum, kad Bukų giraitėje knygos apie dvasininkus sektantus būtų laikomos tiesiai po ranka. Be to, nebuvau visiškai tikra, ko ieškau, bet žinojau, kad tikriausiai rasiu tai arčiau palubės.

Atsitempiau riedančiąsias bibliotekos kopėčias į vietą ir ėmiau kopti: aukštyn, aukštyn, aukštyn – su kiekvienu žingsniu vis netvirčiau statydama kojas.

Taip suprojektuotose bibliotekose, pamaniau, *turėtų būti parūpinta deguonies balionų ties tam tikru aukščiu, jeigu ištiktų aukščio liga.*

Tai man priminė Harietą, ir staiga apėmė liūdesys. Harieta kadaise karstėsi šitomis pačiomis knygų lentynomis. Tiesą sakant, mano gyvenimas pasikeitė tada, kai užkliuvau už vieno iš jos chemijos rašinių kaip tik šiame kambaryje.

– Judinkis, Flave, – tarė griežtas balsas manyje, – Harieta mirusi, o tavęs laukia darbai.

Lipau aukštyn, vis dar pakreipusi galvą nepatogiu kampu, skaitydama pavadinimus ant knygų nugarėlių žemesniuose lygiuose. Laimė, šiame aukštesniame lygyje senesniųjų tomų nugarėlėse buvo giliai horizontaliai įspausti praktiški, dalykiški pavadinimai paauksuotomis raidėmis, ir dėl to jie atrodė trimačiai ir santykinai lengvai įskaitomi nuolatinėje palubės prieblandoje:

Simeono Hoksio gyvenimas; Užrašai apie septyniasdešimtmetį; Malda ir atgaila; Pju mintys apie dievotumą; Gamtiški ir atrasti astronominiai religijos principai; Tristamo Šandžio, džentelmeno, gyvenimas ir nuomonės; Polikarpas iš Smirnos ir taip toliau.

Tiesiai virš jų buvo *Hidraulika ir hidrostatika,* be abejonės, Liucijaus „Siusijaus“ de Liukos palikimas. Ištraukiau knygą iš lentynos

ir atverčiau. Kaip ir tikėjausi, štai ir Liucijaus ekslibrisas: de Liukų šeimos herbas, o po juo parašytas jo vardas nelauktai vaikišku braižu. Gal jam ta knyga priklausė, kai jis buvo berniukas?

Titulinis puslapis buvo beveik visas prirašytas tankių, rašaluotų skaičiavimų: sumų, kampų, algebros lygčių, viskas parašyta labiau skubotai, nei tvarkingai, sunkiai įskaitoma, sugrūsta, ištęsta per visą lapą. Visa knyga buvo šiek tiek banguota, tartum kadaise buvusi sušlapinta.

Tarp puslapių buvo įkištas perlenktas popieriaus lapas, kuris, kai atverčiau jį, pasirodė esąs ranka pieštas žemėlapis – bet toks žemėlapis, kokio niekada nebuvau mačiusi anksčiau.

Ant lapo buvo primėtyta įvairaus dydžio apskritimų, kiekvienas sujungtas su kitais linijomis, iš kurių kai kurios tęsėsi tiesiai į savo taikinius, o kitos ėjo stačiakampiais ir aplinkiniais keliais. Kai kurios linijos buvo storos, kai kurios plonos. Kai kurios pavienės, kitos dvigubos, o kelios buvo nuspalvintos įvairiais brūkšniavimo būdais.

Linijos buvo tokios tankios, kad iš pradžių pamaniau, kad tai geležinkelio žemėlapis – galbūt ambicingas netoliese esančios Bukų giraitės stotelės plėtros planas, kur anksčiau traukiniai sustodavo išlaipinti svečius ir iškrauti prekes, skirtas didžiajam namui.

Tik kai pamačiau, kad siluetas žemėlapio apačioje yra dekoratyvinio ežero, ir kai pažinau su niekuo nesupainiojamą pačios Bukų giraitės kontūrą, tik tada supratau, kad šis dokumentas, tiesą sakant, visai ne žemėlapis, o diagrama: Liucijaus „Siusijaus“ de Liukos požeminių hidraulinių darbų planas.

Įdomu, pamaniau, *bet tik šiek tiek*. Įsikišau popierių kišenėn, kad galėčiau peržiūrėti vėliau, ir ėmiau toliau ieškoti knygų, kuriose galėtų būti paminėti Šlubiai.

Pamokslai jūreiviams; Dievo planas Indijai; Aleksandro Nokso, eskvairo, palikimas.

Ir staiga – štai ji: *Anglijos sektantai.*

Turiu pripažinti – ji atvėrė akis!

Manau, tikėjausi sauso lyg dulkės aprašymo apie pragaro ugnies pamokslautojus ir snaudžiančius parapijiečius. Bet tai, ką netikėtai aptikau, buvo pavydo, apkalbų, tuštybės, pagrobimų, šiurpių pabėgimų vidurnaktį, korimų, suluošinimų, išdavysčių ir raganavimo lobynas.

Kada tik septynioliktojo ir aštuonioliktojo amžių Anglijos istorijoje buvo žiauriai pralietas kraujas, viso to centre būtinai būdavo sektantas. Priminiau sau pasiimti keletą šių tomų į savo miegamąjį šiek tiek paskaityti siaubo prieš miegą. Jie tikrai bus įspūdingesni nei *Vėjas gluosniuose*, kuris džiūvo ant mano naktinio stalelio nuo tada, kai teta Felicitė man jį atsiuntė per Kalėdas, apsimesdama įsitikinusi, kad tai fizinių bausmių istorija.

Laikydama *Anglijos sektantus* rankoje, nulipau kopėčiomis žemyn, išsidrėbiau apmuštame fotelyje, kuriame paprastai tūnodavo Dafi, ir pradėjau vartyti jos lapus, ieškodama Šlubių.

Kadangi nebuvo rodyklės, buvau priversta neskubėti, ieškoti žodžio „Šlubiai“ ir nesileisti išblaškoma smurto šiame religiniame tekste.

Tiktai link knygos pabaigos radau tai, ko ieškojau. Bet tuomet staiga – štai jis, lapo apačioje, išnašoje, pažymėtoje žvaigždute tarsi sutraiškytas voras, užrašytas neįprastu senamadišku šriftu.

Kūdikių krikšto piktadarybė, – rašė ten, – *„yra primityvios bažnyčios praktikos inovacija: vienas iš sugedimų iš antrojo ar trečiojo amžiaus. Dar daugiau, tai dažnai tampa nuodėmingu įvykiu arba pavirsta farsu, kaip, pavyzdžiui, paprotys tos sektos, žinomos kaip*

Šlubiai, kurių laikomo už kulno vaiko panardinimas į tekantį vandenį turi būti suvokiamas kaip ne daugiau nei keistuoliška, jeigu ne barbariška, graikų mito apie Achilą atgyvena.

Užtrukau keletą akimirkų, kol ėmiau suprasti šiuos žodžius.

Ponia Malet buvo teisi!

DVIDEŠIMT SEPTINTAS

Užlėkiau laiptais aukštyn, rankoje įsitvėrusi *Anglijos sektantus*.

Negalėjau susitvardyti.

– Pasiklausyk, – sušukau, įsiverždama į savo miegamąjį. Porceliana sėdėjo lygiai taip pat, kaip buvau ją palikusi, ir spoksojo į mane taip, tarsi būčiau beprotė.

Garsiai perskaičiau jai išnašą apie kūdikių krikštą, o žodžiai virste virto man iš burnos.

– Tai kas? – nesujaudinta tarė ji.

– Ponia Bul, – išpoškinau. – Ji melavo! Jos kūdikis nuskendo! Fenela čia niekuo dėta!

– Nesuprantu, apie ką tu kalbi, – atkirto Porceliana.

Aišku kad nesupranta! Aš jai nepasakojau apie susidūrimą Dauboje su įniršusia ponia Bul.

Iki šiol mintyse girdėjau jos gąsdinamus, pilnus neapykantos žodžius:

– *Čigonė! Čigonė! Dink iš čia!* – klykė ji ant Fenelos. – *Tai tu pagrobei mano mažylę! Tomai, ateik čia! Ta čigonė prie vartų!*

Stengdamasi neužgauti Porcelianos jausmų, aš skubiai prabėgomis papasakojau, kaip dingo Bulių mažylė, ir apie įsiūčio protrūkį, kurį jos motina nukreipė į Fenelą Dauboje.

Ponios Malet draugė jai buvo sakiusi, kad Šlubiai nardina savo kūdikius už kulno, tarsi Achilą į Stikso upę. Ji papasakojo ne visai taip, bet būtent tą turėjo omenyje.

– Matai, – triumfuodama užbaigiau, – Fenela buvo niekuo dėta.

– Tai aišku, niekuo dėta, – prunkštelėjo Porceliana. – Ji yra nekalta senutė, o ne grobikė. Tik nesakyk, kad tiki bobučių pasakomis apie čigonus, kurie vagia vaikus?

– Aišku, kad netikiu, – tariau, bet sakiau netiesą. Giliai širdyje aš iki pat šios minutės tikėjau tuo, kuo buvo įtikinėjamas kiekvienas Anglijos vaikas.

Porceliana jau vėl ėmė susierzinti, ir aš nenorėjau rizikuoti dar vienu protrūkiu, tiek iš jos pusės, tiek dar blogiau – iš manosios.

– Tai ji – ta raudonplaukė? – staiga paklausė ji, grįždama prie ponios Bul. – Ta, kuri gyvena toje gatvelėje?

– Ta pati! Iš kur žinai?

– Mačiau kažkokią panašią... besitrinant aplink, – išsisukinėdama tarė Porceliana.

– Kur?

– Aplink, – tarė ji, atremdama mano žingsnį, mesdama iššūkį pasigalynėti akimis.

Teisybė man tvojo tarsi delnu per veidą.

– Tavo sapne! Tai buvo ji! Savo sapne tu matei, kaip ji stovi virš tavęs vežime, ar ne?

Viskas buvo aišku. Jeigu Fenela tikrai *galėjo* matyti praeitį ir ateitį, o jos dukra Lunita savo galiomis padarė įspūdį Oro ministerijai, nebuvo jokios priežasties, kodėl Porceliana negalėtų miegodama iškviesti tokią nemalonią moterį.

– Tai buvo nepanašu į jokį kitą mano sapną, – tarė Porceliana. – Oi, bet, Dieve... kaip gaila, kad apskritai jį susapnavau!

– Ką tu nori pasakyti?

– Tai neatrodė kaip sapnas. Užmigau ant Fenelos lovos – net nesivarginau nusirengti rūbų. Tikriausiai mane prižadino kažkoks triukšmas – kažkur šalia – vežimo viduje.

– Susapnavai, kad užmigai?

Porceliana linktelėjo.

– Dėl to ir buvo taip siaubinga. Nepajudinau nė raumens. Tiesiog toliau kvėpavau giliai ir tyliai, tarsi miegočiau, nes, žinoma, ir miegojau. Oi, prakeikimas! Kaip sunku paaiškinti.

– Tęsk. Suprantu, apie ką tu. Buvai mano lovoje ir sapnavai, kad esi Fenelos lovoje.

Ji dėkinga pažvelgė į mane.

– Nebuvo nė garso. Ilgai klausiausi, kol pamaniau, kad nieko nebėra, o tada atsimerkiau – ne daugiau nei plyšelį, ir...

– Ir?

– Ten buvo veidas! Didelis veidas – prie pat – vos už kelių colių! Beveik lietė mane!

– Gerasis Viešpatie!

– Taip arti, kad negalėjau sufokusuoti žvilgsnio, – tęsė Porceliana. – Man pavyko truputį sudejuoti, tarsi sapnuočiau – truputį pravėriau burną...

Turiu pripažinti, kad mane užplūdo susižavėjimas.

Tikėjausi, kad net ir sapne man užtektų proto pasielgti lygiai taip pat.

– Lempa vos švietė. Švietė pro plaukus. Įžiūrėjau tik plaukus.

– O jie buvo raudoni, – tariau aš.

– Jie buvo raudoni. Ilgi ir garbanoti. Jie buvo susitaršę. O tada aš atsimerkiau!

– Taip, taip! Tęsk!

– Ir turėjo paaiškėti, kad žiūriu į tavo veidą, ar ne? Bet taip nebuvo! Tai buvo veidas to vyro raudonais plaukais. Tai todėl aš puoliau tave ir vos mirtinai nepasmaugiau!

– Palauk! *Vyro* raudonais plaukais?

– Jis buvo žvėriškas... visas suodinas. Atrodė tarsi būtų miegojęs šieno kupetoje.

Papurčiau galvą. Atrodė keistai logiška, mano manymu, kad sapne Porceliana pavertė ponią Bul, kurią galbūt pastebėjo Dauboje, į sulaukėjusį raudonplaukį vyriškį. Dafi ne taip seniai skaitė profesoriaus Jungo knygą ir mums staiga pareiškė, kad sapnai yra simboliai, slypintys pasąmoningoje atmintyje.

Įprastai būčiau nurašiusi sapno turinį kaip šlamštą, bet atrodė, kad pastaruoju metu mano gyvenimą užplūdo nepaaiškinami priešingi atvejai.

Visų pirma buvo ta Fenelos vizija – jos krištoliniame rutulyje – apie Harietą, norinčią, kad padėčiau jai grįžti iš šalčio namo, ir nors Fenela tvirtino, kad ją sukurstė Filė ir Dafi, visa tai mane sukrėtė; tiesą sakant, spėliojau, ar pats jos prisipažinimas nebuvo melas.

Paskui dar buvo Brukio pasakojimas apie nerimstančią Pilkąją damą iš Bukų giraitės. Vis dar nebuvau nusprendusi, ar jis mane mulkino apie vadinamąją legendą, bet paprasčiausiai neužteko laiko pačiai jos patikrinti.

Tačiau turiu pripažinti, kad visi tie antgamtiniai reiškiniai, graužiantys mano smegenų pagrindą, buvo kaip reikiant bauginami.

– Kodėl anksčiau man šito nepasakojai?

– Oi, nežinau, viskas taip painu. Dalis manęs nepakankamai tavimi pasitikėjo. Ir žinojau, kad tu nė kiek ne daugiau pasitiki manimi.

– Nebuvau tikra dėl tavo drabužių. Buvo įdomu, kodėl tau teko juos išskalbti upėje.

– Taip, užsirašei apie tai užrašų knygelėje, ar ne? Tu manei, gal galbūt aš buvau permirkusi Fenelos krauju.

– Na, aš...

– Nagi, Flavija, prisipažink. Tu manei, kad aš suskaldžiau Fenelai kaukolę, kad... kad... paveldėčiau vežimą, ar ką.

– Na, tai galimas daiktas, – tariau išsišiepusi, tikėdamasi, kad tai persiduos jai.

– Esmė tokia, – prabilo ji, atmesdama plaukus, o tada vyniodama ir išvyniodama ilgą jų sruogą apie smilių, – kad moterys, būdamos toli nuo namų, kartais jaučia poreikį šį tą išskalauti.

– Oi.

– Jei būtum pasivarginusi manęs paklausti, aš būčiau tau pasakiusi.

Nors ji to ir nenorėjo pasakyti, priėmiau tai kaip kvietimą klausinėti tiesmukai.

– Na gerai. Tada leisk paklausti štai ko: kai sapne tas vyras vežime pasilenkė prie tavęs, ar pastebėjai dar ką nors, išskyrus plaukus?

Maniau, kad žinau atsakymą, bet nenorėjau jai pasakinėti.

Porceliana suraukė antakius ir papūtė lūpas.

– Nemanau – aš... palauk! *Pastebėjau* dar kai ką. Buvo taip šlykštu, kad tikriausiai pamiršau, kai tu mane taip staiga prižadinai.

Entuziastingai palinkau į priekį.

– Taip? – paklausiau. Mano pulsas jau ėmė greitėti.

– Žuvis! Kuo klaikiausiai dvokė negyva žuvimi. Ak!

Užsinorėjau ją apkabinti. Užsinorėjau apkabinti ją ranka apie juosmenį ir – jei ne tas keistas oficialumas de Liukų kraujyje,

kuris laiko mane tarsi nematoma grandinė, – ir šokti su ja aplink kambarį.

– Žuvis, – tariau. – Taip ir maniau.

Mano protas jau virė tarsi mėgintuvėlis, o didžiausi burbulai buvo: Brukis Heirvudas ir jo dvokiantis bučius, Ursula Vipond ir jos pūvančios gluosnių vytelės, panelė Mauntdžoi ir jos žuvų taukų atsargos iki gyvos galvos.

Bėda tokia: nė vienas iš jų nebuvo raudonais plaukais.

Kol kas vieninteliai raudonplaukiai mano tyrime buvo Buliai: ponia Bul ir du mažieji Buliukai. Apie mažuosius nebuvo ko galvoti – jie buvo tikrai per maži, kad būtų užpuolę Fenelą ar nužudę Brukį.

Tad liko tik bjaurioji ponia B., kuri, nepaisant kitų jos trūkumų, kiek man žinoma, nedvokė žuvimi. Jei būtų dvokusi, ponia Malet nebūtų susilaikiusi to nepaminėjusi.

Tačiau su žuvim ar be žuvies ponia Bul akivaizdžiai laikė nuoskaudą prieš Fenelą, kuri, jos įsitikinimu, pagrobė jos mažylę.

Bet tas, kas paliko žuvies kvapą tvyroti vežime, nebūtinai buvo tas pats asmuo, kuris sulaužė Fenelai kaukolę krištoliniu rutuliu.

O tas, kas padarė *tai*, nebūtinai nužudė Brukį.

– Kaip gerai, kad aš negalvoju taip smarkiai kaip tu, – tarė Porceliana. – Tavo akys nukrypsta visai tolyn ir tu atrodai kaip kažkas kitas – kažkas vyresnis. Tai iš tikro visai baisoka.

– Taip, – sutikau, nors man tai buvo naujiena.

– Aš bandžiau, bet atrodo, kad tai paprasčiausiai neveikia. Negaliu galvoti apie tai, kas norėtų pakenkti Fenelai. O tas vyras – kurį mes radome kabantį nuo fontano – kažin kas galėtų norėti *jį* nužudyti?

Tai ir yra klausimas. Porceliana kaip pirštu pataikė.

Visko esmė buvo tai, ką inspektorius Hjuitas vadintų „motyvu“. Brukis darė gėdą savo motinai ir vogė iš panelės Mauntdžoi. Kiek aš žinau, jis nebuvo susijęs su Petibounais, išskyrus faktą, kad tiekė jiems vogtus daiktus. Būtų tikrai keista, jeigu jį būtų nužudę tie du seni keistuoliai. Be savo vyro pagalbos ponia Petiboun niekad nebūtų užtempusi Brukio kūno į vietą, kurioje mes su Porceliana jį radome. Net ir *padedant* jos vyrui – senasis Petibounas toks trapus – jiems būtų prireikę motorizuoto krano.

Arba jų draugo Edvardo Sampsono pagalbos, kuriam priklausė ištisi akrai surūdijusių mechanizmų Rytų Finčinge.

– Sugalvoju tik vieną galimą žmogų, – tariau.

– Ir kas tai galėtų būti?

– Deja, negaliu tau pasakyti.

– Tiek to pasitikėjimo, – sumurmėjo ji bejausmiu balsu.

– Tiek to pasitikėjimo.

Buvo skaudu šitaip ją atstumti, bet turėjau tam priežasčių, iš kurių viena – kad galbūt ją privers viską išpasakoti inspektoriui Hjuitui. Negalėjau leisti niekam kištis, būdama taip arti sprendimo.

Kita priežastis – kad Brukio žudikas ir Fenelos užpuolikas tebebuvo laisvėje, ir niekaip negalėjau leisti, kad Porcelianai kiltų grėsmė.

Jai pakankamai saugu čia, Bukų giraitėje, bet kaip ilgai man pavyks nuslėpti jos buvimą čia?

Apie tai aš galvojau, kai į duris lengvai pasibeldė.

– Taip? – šūktelėjau.

Po akimirkos į kambarį įėjo Tėvas.

– Flavija... – pradėjo jis, tada sustingo vietoje.

Porceliana pašoko nuo lovos ir atsitraukė atbula į kambario kampą.

Tėvas akimirką spoksojo į ją, tada į mane, tada vėl į Porcelianą.

– Atsiprašau, – tarė jis, – aš nežinojau...

– Tėve, norėčiau pristatyti Porcelianą Ly.

– Sveika! – šūktelėjo Tėvas po beveik nepastebimos pauzės, tada iškart atkišo ranką, nelaukdamas, kol ji tai padarys pirma. Akivaizdu, kad buvo sutrikęs.

Porceliana žengė porą netvirtų žingsnių į priekį ir vieną kart papurtė jo ranką: aukštyn ir žemyn.

– Koks puikus oras pastaruoju metu, – tęsė Tėvas, – tik kai nelyja, žinoma.

Pamačiau progą ir pasinaudojau ja.

– Tai Porcelianos senelę, ponią Faa, užpuolė Dauboje, – tariau.

Tėvo veidu prabėgo ištisa begalybė šešėlių.

– Man buvo labai gaila, kai apie tai išgirdau, – galiausiai pasakė jis. – Bet man leido suprasti, kad ji kuo puikiausiai pasveiks.

Nė vienas iš jų nežinojo, ką sakyti toliau, tad jiedu stovėjo ir įdėmiai spoksojo vienas į kitą, o tada Tėvas pasakė:

– Jūs, žinoma, pavakarieniausite su mumis?

Galėtum nuversti mane kandžių suėsta plunksna!

Senas geras Tėvas! Kaip aš juo susižavėjau. Ištisų kartų auklėjimas ir jo natūralus galantiškumas pavertė tai, kas būtų galėję tapti nemalonia situacija, į visišką triumfą, ir mano miegamasis, užuot tapęs, kaip tikėtasi, mūšio lauku, staiga tapo priimamąja sale.

Porceliana nuleido akių vokus, rodydama, kad sutinka.

– Gerai! – šūktelėjo Tėvas. – Tai tada sutarta.

Jis atsisuko į mane.

– Ponia Malet grįžo vos prieš dešimt minučių pasiimti rankinuko. Paliko podėlyje. Jeigu ji dar čia, paklausiu jos, ar ji nieko prieš – manau, kad ji gal dar bus virtuvėje.

Tai pasakęs, jis dingo.

– Vaje! – tarė Porceliana.

– Greitai. Negalim švaistyt nė minutės! Tau tikriausiai norėsis apsiprausti ir persirengti kažką... šviežesnio.

Ji ištisas dienas nešiojo prastą juodą Fenelos aprangą ir atrodė, jei visiškai nuoširdžiai, tarsi gėlių pardavėja Kovent Gardene.

– Mano daiktai tau netiks, bet Dafi arba Filės – tiks.

Pamojau jai sekti, tada nuvedžiau ją girgždančiais viršutiniojo aukšto koridoriais.

– Ten Dafi kambarys, – tariau, rodydama, kai pasiekėme vakarinį namo priestatą. – O ten – Filės. Imk, ką nori – esu tikra, kad jos neprieštaraus. Susitiksim per vakarienę. Nusileisk, kai suskambės gongas.

Nežinau, kas verčia mane šitaip elgtis, bet paslapčia nekantravau pamatyti, kaip mano seserys sureaguos, kai Porceliana nusileis vakarienės apsirengus vieną iš jų mėgstamiausių suknelių. Iš tikrųjų dar nebuvo progos joms kaip reikiant atsilyginti už pažeminimą rūsiuose. Mano suktybė su veidrodžiu man klaikiai atsirūgo, bet dabar staiga, iš giedro dangaus, senas geras Likimas suteikė man antrą šansą.

Negana to, ponia M. netikėtai pasirodė virtuvėje, o tai reiškė idealią progą užduoti jai klausimą, po kurio ant šios bylos galbūt jau galima bus dėti antspaudą „Išspręsta“.

Nuskriejau laiptais žemyn ir nustraksėjau į virtuvę.

Aleliuja! Ponia Malet buvo viena.

– Kaip gaila girdėti, kad pamiršote rankinuką, – tariau. – Jei būčiau sužinojusi anksčiau, būčiau jums jį atnešusi. Būtų visai nesunku.

Tai vadinasi „kaupti reputaciją“, ir tai veikia tuo pačiu principu kaip ir Romos Katalikų bažnyčios indulgencijos arba tai, kas Londono parduotuvėse vadinama „Taupymo planu“.

– Ačiū, brangute, – padėkojo ponia M., – bet ir gerai, kad grįžau. Pulkininkas manęs paprašė padėti keletą dalykų ant stalo, o aš tikrai nieko prieš, kadangi šiandien Alfui klubo vakaras, ir vis tiek nebūčiau turėjusi ką veikti, tik megzti ir dresuoti papūgėlę. Mes mokome ją pasakyti: „Eeei, kaip skaudėjo, Aivi!“ Turėtum pasiklausyti, brangute. Alfas sako, kad tai baisiai juokinga.

Kalbėdama ji bruzdėjo po virtuvę, ruošdamasi patiekti vakarienę.

Aš giliai įkvėpiau ir šokau.

– Ar Brukis Heirvudas buvo Šlubis? – paklausiau.

– Brukis? Tikrai negalėčiau pasakyti, brangute. Žinau tik tiek, kad, kai paskutinį kartą mačiau jį slankiojantį bažnyčioje, pasakiau vikarui, kad verčiau užrakintų komunijos lėkštę. Taip ir pasakiau: „Verčiau užrakink komunijos lėkštę, kol ji nedingo kaip žebenkštis.“

– O kaip Edvardas Sampsonas? Ką nors apie jį žinote?

– Tedas Sampsonas? Tai tikrai žinau! Jis yra Regio pusiau brolis, tikras nenaudėlis. Turi tą antrinių žaliavų aikštelę Rytų Finčinge, ir Alfas sako, kad pro tuos vartus išvažiuoja ne vien senos skardos. Neturėčiau tau to sakyti, brangute. Gležnos ausys ir visa kita.

Man viskas gražiai dėliojosi į vietas. Petibounas ir kompanija, naudodamiesi kaip priedanga tykia parduotuve, nuošalia žaliavų aikštele ir ekscentriška religija, valdė gaują, vagiančią ir padirbinėjančią antikvarinius daiktus. Nors aš įtariau tai jau kurį laiką, iki šiol negalėjau įžvelgti, kaip visa tai sutampa.

Iš tikrųjų, Brukis vogė, Edvardas kopijavo, o Redžinaldas pardavinėjo brangenybes, pavogtas iš didingų namų. Tačiau išmoningas posūkis buvo šis: po to, kai originalius daiktus nukopijuodavo, juos grąžindavo jų savininkams, todėl jeigu jų kada ir pasigesdavo, tai retai.

O gal originalus pakeisdavo kopijomis? Dar neturėjau laiko tą sužinoti, bet kai turėsiu, pradėsiu nuo cheminės Salės Lapės ir Šopo metalų sudėties analizės. Iš pradžių ketinau pradėti nuo de Liukų omarų krapštiklio, kurį radau Timočio – o gal tikrai „Timofio" – Buliaus rankose. Tačiau dėl laiko trūkumo tai buvo neįmanoma.

Pilna burna saldumynų Timofį buvo labai sunku suprasti.

Nusišypsojau, prisiminusi, kaip tas vaikas kapstėsi gatvelėje.

„Bėdžio kišenėj", – atsakė jis, kai paklausau jo, kur gavo savo gražųjį kastuvėlį. Dabar pagalvojus, jis atrodė beveik mielas.

– Ir, žinoma, ponia Bul. Ar ji irgi Šlubė?

– Negalėčiau pasakyti, – tarė ponia Malet. – Man yra sakę, kad Tilda Mauntdžoi – viena iš jų, bet niekad negirdėjau, kad būtų ir Margareta Bul, nors jos abi tiesiog neatskiriamos! Tie Šlubiai valkiojasi vieni pas kitus į namus sekmadieniais, ten dainuoja savo giesmes ir rėkauja, ir voliojasi ant grindų, tarsi bandytų užgesinti degančius apatinius rūbus, ir Dievas žino, ką dar ten.

Bandžiau įsivaizduoti panelę Mauntdžoi besivoliojančią ant grindų, apimtą religinės ekstazės, bet mano vaizduotė, kad ir kokia ji gyva, nebuvo nusiteikusi.

– Jie – įtartina kompanija, – tęsė ponia M., – bet nė vienas iš jų neįsileistų Margaretos Bul pas save pro vartus. Kad ir kiek sekmadienių praeitų! Daugiau ne.

– Kodėl ne?

– Kažkas atsitiko, kai pagrobė tą jos kūdikį. Jinai po to nebebuvo tokia kaip anksčiau – nors ir anksčiau ji buvo ne stebuklas...

– O kaip jos vyras?

– Tomas Bulius? Jam buvo baisiai sunku. Sako, tai jo vos neužmušė. Netrukus po to jis išėjo, ir mano draugė ponia Voler sakė, kad jo žmona jai sakė, kaip paslaptį, turėk galvoj, kad jis nebegrįš.

– Galbūt jis išėjo ieškoti darbo. Dogeris sako, kad daug vyrų taip pasielgė po to, kai baigėsi karas.

– Jis turėjo užtektinai darbo. Dirbo Petibouno svainiui.

– Tedui Sampsonui?

– Tam pačiam, apie kurį kalbėjom. Liejikas buvo Tomas Bulius, ir geras, kalbama, nors ir turėjo bėdų su policija. Bet kai tą jo mažylę dukrelę pagrobė, kažkas pasidarė, atseit, viduje, ir jis išsikraustė iš galvos. Neilgai trukus po to jis ėmė ir išėjo.

Kaip aš troškau išpoškinti, kad Tomo Buliaus mažylės dukrelės kūną rado Statiniuose, bet nedrįsau nė žodžio prasitarti. Ši naujiena dar buvo nepasiekusi kaimo, ir aš nenorėjau, kad mane apkaltintų atskleidus informaciją, kurią policija norėjo pasilaikyti sau – bent jau kol kas.

– Tu verčiau bėk nusiprausk prieš vakarienę, brangute, – staiga pasakė ponia Malet, nutraukdama mano minčių tėkmę. – Pulkininkas sako, kad turėsite vakarienei svečių, todėl nenoriu prie stalo matyti purvinų rankų.

Prikandau liežuvį. Įprastomis aplinkybėmis būčiau atkirtusi į tokią akiplėšišką pastabą, bet šiandien turėjau kitą ginklą.

– Visiškai teisingai, ponia M., – išgirdau save tariant, kai iškart paklusniai nurisnojau prie durų.

Ten stabtelėjau, dramatiškai atsisukau ir tada pačiu nekalčiausiu lyg ėriukas balsu tariau:

– Ak, beje, ponia Malet, Vaneta Heirvud man parodė savo Harietos portretą.

Indų barškesys nutilo ir kelias akimirkas virtuvėje tvyrojo nustėrusi tyla.

– Žinojau, kad ateis ši diena, – ponia Malet staiga tarė keistu balsu – nepažįstamojo balsu. – Aš to beveik tikėjausi.

Ji staiga susmuko kėdėje prie stalo, užsidengė veidą prijuoste ir prapliupo gailiai kūkčioti.

Aš bejėgiškai stovėjau, nelabai žinodama ką daryti.

Galiausiai prisitraukiau kėdę priešais, atsisėdau prie stalo ir žiūrėjau, kaip ji rauda.

Mane ypač domina ašaros. Chemiškai analizuodama savo pačios ir kitų ašaras sužinojau, kad ašaros yra tiršta ir nuostabi sriuba, kurios pagrindinės sudedamosios yra vanduo, kalis, proteinai, manganas, įvairūs rūgimo enzimai, riebalai, aliejai ir vaškai, ir dar įmestas geras šlakelis natrio chlorido, galbūt dėl skonio. Pakankamais kiekiais jos būtų stiprus valiklis.

Ne taip ir skiriasi, pagalvojau, *nuo ponios Malet vištienos sriubos,* kurios ji griebdavosi prieš menkiausią slogą.

Dabar ponia Malet ėmė rimti ir tarė, neatitraukdama prijuostės nuo veido:

– Tai buvo dovana. Ji norėjo padovanoti pulkininkui.

Pasiekiau per stalą ir padėjau ranką jai ant peties. Netariau nė žodžio.

Prijuostė lėtai nusileido, atidengdama kupiną kančios jos veidą. Ji drebėdama įkvėpė.

– Jinai norėjo jį nustebinti. Oi, kiek privargo jinai! Buvo tokia laiminga. Jus visas angeliukes šiltai aprengdavo ir veždavo į Malden Fenviką pozuoti – kviesdavo tą Heirvud moterį čionai, į Bukų giraitę, kai tik pulkininkas išvažiuodavo. Buvo geliamai šalta. Geliamai.

Ji nusišluostė akis, o man staiga pasidarė bloga.

Kam aš apskritai paminėjau tą paveikslą? Ar padariau tai be jokios priežasties, tik norėdama šokiruoti ponią Malet? Pamatyti, kaip ji reaguos? Tikiuosi, kad ne.

– Kaip aš norėjau pasakyti apie jį pulkininkui, – tyliai tęsė ponia Malet, – bet negalėjau. Man tai nedera. Pagalvojus, kad jis visus tuos metus gulėjo ten, jos studijoje, man širdis plyšta. Tai jau tikrai – man širdis plyšta.

– Man irgi plyšta, ponia M., – sutikau, ir tai buvo tiesa.

Kai ji atsistojo, jos veidas tebebuvo šlapias ir raudonas, ir kažkas sujudėjo man atmintyje.

Raudona.

Raudoni plaukai... Timofis Bulius... Jo burna pilna saldumynų, sidabrinis omarų krapštiklis rankoje.

– Bėdžio kišenėje, – pasakė jis, kai paklausiau, kur jį gavo. – Bėdžio kišenėje.

Ir aš neteisingai išgirdau.

Tėčio kišenėj!

Raudona ir sidabrinė. Štai ką man bandė pasakyti mano sapnai ir mano sveikas protas!

Staiga pasijutau taip, tarsi mano stuburu aukštyn lėtai ropotų sraigė.

Ar galėtų būti, kad Tomas Bulius vis dar Bišop Leisyje? Galbūt jis paslapčia tebegyvena dūmuose, kurie dengia jo namą Dauboje?

Jei taip, tai galbūt *jis* rūkė lauke, kai aš su Grajumi sėlinau pro jo namą tamsoje. Galbūt *jis* stebėjo iš miško, kai inspektorius Hjuitas ir jo vyrai nukėlė Brukio kūną nuo Poseidono fontano – jis išėmė krapštiklį Brukiui iš nosies, kai mes su Porceliana...

Gerasis Viešpatie!

O Timofis rado omarų krapštiklį savo tėvo kišenėje, ir tai galėjo reikšti tik...

Kaip tik tą akimirką suskambėjo gongas fojė, skelbdamas vakarienę.

– Verčiau jau eik, brangute, – tarė ponia Malet, baksnodama savo plaukus pirštu ir paskutinį kartą persibraukdama veidą prijuoste. – Žinai, kaip tavo tėvas tikisi punktualumo. Negalime versti jo laukti.

– Taip, ponia Malet, – pritariau.

DVIDEŠIMT AŠTUNTAS

Buvo sukviesti namiškiai, ir mes visi laukdami stovėjome fojė. Iškart supratau, kad Tėvas nusprendė Porcelianos pasirodymą name paversti įvykiu, galbūt, kaip man atrodė, todėl, kad jautė kaltę dėl to, kaip pasielgė su jos seneliais. Jis iki šiol, žinoma, nežinojo, apie tragiškąją Džonio Faa mirtį.

Stovėjau laiptų apačioje, truputį atsitraukusi nuo kitų, tarsi pirmąkart apžiūrinėdama liūdnąją de Liukų protėvių namų didybę.

Buvo laikai, kada Bukų giraitė skambėjo nuo juoko, ar bent man taip sakė, bet jei visai atvirai, net negalėjau to įsivaizduoti. Atrodė, kad pats namas laikytųsi nepritariamai sustingęs ir atspindėtų tiktai kuždesių garsą – taip nustatydamas blausias, bet nepajudinamas gyvenimo ribas mums visiems, kas gyvename tarp jo sienų. Išskyrus Tėvo Gorgonę seserį, tetą Felicitę, kuri kasmet atvykdavo į ekspediciją jo išplūsti, Bukų giraitėje nebuvo svečių taip ilgai, kaip tik galėjau prisiminti. Dafi ir Filė stovėjo, nutaisiusios erzinamai idealią laikyseną, iš abiejų Tėvo pusių, abi bjauriai idealiai nusipraususios, tarsi puikiai išauklėtos bet kvailokos vietinio dvarininko dukterys saloninėje dramoje. Palauk, kol jos pamatys Porcelianą!

Viename šone lūkuriavo Dogeris, beveik nematomas tamsių apmušalų fone, išskyrus jo baltą veidą ir baltus plaukus – tarsi bekūnė galva sklandytų patamsyje.

Žvilgtelėjęs į savo karišką rankinį laikrodį, Tėvas trupučiuką nevalingai susiraukė, bet puikiai tai pridengė, išsitraukdamas nosinaitę ir neįtikinamai išpūsdamas nosį.

Jis nerimavo!

Mes stovėjome tylėdami, kiekvienas žvelgdamas į skirtingas puses.

Tiksliai po penkiolikos minučių nuo tada, kai suskambėjo gongas, kažkur viršuje užsidarė durys ir mes sutelkėme dėmesį į laiptų viršų.

Kai Porceliana pasirodė, mes kartu aiktelėjo, o ponia Malet, kuri ką tik atėjo iš virtuvės, sukliko tarsi mažas naktinis žvėrelis. Akimirką pamaniau, kad ji pabėgs.

Porceliana pasirinko ne iš Dafi ir ne iš Filės drabužinių. Ji dėvėjo turbūt labiausiai įsimenamą mano motinos aprangą: ugniaspalvę suknelę iki kelių iš oranžinio šilko šifono, kurią Harieta dėvėjo per Karališkosios Oro Bendrijos balių, likus metams iki jos paskutinės kelionės. *Times* tą vakarą nufotografavo, kaip Harieta atvyko į „Savoją“ – ta nuotrauka sukėlė sąmyšį, kuris nepasimiršo net iki šios dienos.

Bet kalta ne tik suknelė: Porceliana susisegė plaukus lygiai taip pat, kaip Harieta, kai medžiojo su šunimis. Tikriausiai nukopijavo šukuoseną nuo juodai baltos nuotraukos ant Harietos stalo.

Kadangi pati esu kuitusis po savo motinos papuošalų skrynelę, iškart atpažinau antikvarinį gintarinį vėrinį, gulintį ant Porcelianos stebėtinai gerai išsivysčiusios krūtinės, ir akmenis, žėrinčius ant jos pirštų.

Harietos – jie visi Harietos!

Porceliana stabtelėjo ant viršutinio laiptelio ir pažvelgė į mus tokia išraiška, kurią tuo metu palaikiau drovumu, bet vėliau nutariau, kad galėjo būti ir panieka.

Turiu pripažinti, kad Tėvas elgėsi nuostabiai, nors iš pradžių buvau tikra, kad jis nualps. Kai Porceliana ėmė ilgai, lėtai leistis, jo žandikaulių raumenys pradėjo refleksiškai susitraukinėti ir vėl atsipalaiduoti. Kaip ir daugelio vyrų kariškių atveju, tai yra vienintelis leistinas būdas parodyti emocijas, ir todėl tai tuo pat metu atrodė ir kankinama, ir labai miela.

Ji artinosi prie mūsų vis žemyn ir žemyn, plevendama ore tarsi nemirtinga fėja – galbūt laumė, beprotiškai pagalvojau. Galbūt pati Karalienė Mabė!

Kai priartėjo prie apačios, Porceliana nušvito labiausiai širdį draskančia šypsena, kokią tik kada nors esu mačiusi žmogaus veide: šypsena, kuri apėmė mus visus, tačiau tuo pat metu sugebėjo ypatingai apakinti kiekvieną iš mūsų atskirai.

Jokia karalienė – net pati Kleopatra – niekada taip nebuvo pasirodžiusi, ir aš pajutau, kad spoksau susižavėjusi ir išsižiojusi nuo šitokio įžūlumo.

Kai ji lengvai praplaukė pro mane laiptų apačioje, pasilenkė artyn prie mano kaklo, beveik liesdama lūpomis ausį.

– Kaip aš atrodau? – sukuždėjo ji.

Jai trūko tiktai rožės dantyse, bet aš nedrįsau to pasakyti.

Tėvas žengė vieną žingsnį pirmyn ir pasiūlė jai savo ranką.

– Eime vakarieniauti? – paklausė jis.

– Migdoliniai sausainiai! – tarė Porceliana. – Kaip aš juos mėgstu!

Ponia Malet nušvito.

– Duosiu tau receptą, brangute, – pasiūlė ji. – Jie dar sotesni pasidaro nuo konservuoto pieno.

Aš vos neužspringau, bet keliskart mikliai mostelėjusi savo stalo servetėle, puikiai nukreipiau dėmesį.

Dafi ir Filė, garbė joms, atrodo – išskyrus pradžioje išverstas akis – nė nemirktelėjo dėl Porcelianos pasiskolinto kostiumo, nors ir negalėjo atitraukti nuo jos akių.

Prie stalo jos uždavinėjo įdomius klausimus – daugiausia apie jos gyvenimą Londone per karą. Apskritai, nepaisant visko, mano seserys buvo neįtikėtinai žavingos.

O Tėvas... šaunuolis Tėvas. Nors Porceliana, netikėtai pasirodžiusi Harietos suknele, tikriausiai jį giliai šokiravo, jis kažkaip sugebėjo stebuklingai tvirtai susivaldyti. Tiesą sakant, keletą valandų atrodė, kad Harieta būtų grįžusi pas jį iš mirusiųjų.

Jis šypsojosi, jis dėmesingai klausėsi, ir vieną kartą net papasakojo jai gan linksmą istoriją apie senutės pirmąjį susidūrimą su bitininku.

Tarytum keletą valandų Porceliana būtų mus visus užkerėjusi.

Pasitaikė tik viena nejauki akimirka, ir tai buvo į vakaro pabaigą.

Filė ką tik baigė groti puikią Antonino Dvoržako „Čigonų dainų“ kūrinio 55: „Dainos, kurių mane išmokė prosenelis“ pianino aranžuotę, vieną iš savo mėgstamiausių.

– Na, – paklausė ji, stodamasi nuo pianino ir atsisukdama į Porcelianą, – ką tu manai? Aš visad norėjau išgirsti *tikros* čigonės nuomonę.

Stojusią tylą galėtum pjauti peiliu.

– Ofelija... – tarė Tėvas.

Aš sulaikiau kvapą, išsigandusi, kad Porceliana įsižeis, bet nevertėjo nerimauti.

– Vietomis visai gražu, – pagyrė ji, akinamai nusišypsodama Filei. – Žinoma, aš ne daugiau nei pusiau čigonė, tad man patiko tik kas antra dalis.

– Maniau, kad ji peršoks pianino kėdutę ir iškabins man akis!

Mes vėl buvome viršuje, mano miegamajame, po to, kas mums abiem buvo šioks toks išmėginimas.

– Filė taip nepasielgtų, – tariau. – Bent jau kol Tėvas kambaryje.

Niekas nepaminėjo Brukio Heirvudo ir, išskyrus mandagų Tėvo klausimą („Tikiuosi, tavo senelė jaučiasi gerai?“), visiškai nieko nebuvo pasakyta apie Fenelą.

Tai ir gerai, nes aš nedegiau noru atsakinėti į nepatogius, ir galbūt netgi nesmagius, klausimus apie tai, kuo užsiiminėjau pastaruoju metu.

– Bet jos atrodo tikrai malonios, tos tavo seserys, – pagyrė Porceliana.

– Cha! Matai, kaip tu nieko nežinai! Aš jų nekenčiu!

– Nekenti jų? Man pasirodė, kad turėtum jas mylėti.

– Aišku, kad aš jas myliu, – tariau, išsidrėbdama ant lovos visu ūgiu. – Todėl ir moku taip puikiai jų nekęsti.

– Man atrodo, tu iš manęs šaipaisi. Ką jos tau tokio padarė?

– Jos mane kankina. Bet prašau, neklausinėk kaip.

Kai supratau, kad patraukiau visą jos dėmesį, apsiverčiau ant pilvo, kad galėčiau ją matyti.

Ir taip jau buvo keista kalbėtis su kažkuo, kas apsirengė mano motinos drabužiais, o čia dar – pasakoti jai apie kančias, kurias man sukėlė seserys.

– Kankina tave? – paklausė ji. – Kokiu būdu? Papasakok man.

Ilgą laiką buvo girdėti tik mano varinis žadintuvas, tiksintis ant stalelio šalia lovos, kuris kapojo ilgas minutes į lengviau valdomus segmentus.

Tuomet viskas staiga pasipylė. Pajutau, kad pasakoju jai apie savo išbandymą rūsiuose: kaip jos nuvilko mane žemyn laiptais, numetė ant akmeninių grindų ir gąsdino klaikiais balsais; kaip jos man pasakė, kad esu pakeistukė, kurią paliko laumės, kai pagrobė tikrąją Flaviją de Liuką.

Kol neišgirdau savęs pasakojant to Porcelianai, nė nežinojau, kaip smarkiai mane sukrėtė tas išbandymas.

– Ar tiki manimi? – paklausiau, kažkodėl desperatiškai tikėdamasi išgirsti „taip".

– Norėčiau, bet sunku įsivaizduoti, kad tokios jaunos gerų manierų moterys galėtų turėti savo privatų požeminį kalėjimą.

Jaunos gerų manierų moterys? Deja, vos neištariau tokio žodžio, kuris šokiruotų ir jūreivį.

– Eime, – tariau, pašokdama ir tempdama ją už rankos. – Parodysiu tau, kuo užsiiminėja jaunos gerų manierų moterys, kai niekas nemato.

– Dievuliau! – sušuko Porceliana. – Čia sumauta kripta!

Nepaisant vienos kitos elektrinės lemputės, pakabintos šen bei ten ant nušiurusių laidų, rūsiuose tvyrojo tamsos jūra. Iš podėlio buvau atsinešusi alavinę žvakidę, laikomą tiems retiems atvejams, kai Bukų giraitėje dingdavo elektra, ir laikiau ją virš galvos, judindama mirksinčią šviesą į šonus.

– Matai? Ten maišas, kurį jos man užmovė ant galvos.

– Ir žiūrėk, – parodžiau, laikydama žvakę žemai, prie akmenų. – Štai jų pėdsakai dulkėse.

– Atrodo lyg ir daugoka jų porai jaunų gerų manierų moterų, – skeptiškai tarė Porceliana. – Ir dar didoki jie.

Ji buvo teisi. Iškart tai pamačiau.

Tolyn į tamsą vedė aiškūs pėdsakai, per dideli, kad būtų Dafi ar mano, ar Filės, kurie buvo susimaišę ties laiptų apačia. Jie nebuvo ir Tėvo: jis nenusileido laiptais iki pat apačios, ir net jei būtų nusileidęs, jo batai odiniais padais palikdavo savitus pėdsakus, kuriuos aš ganėtinai gerai pažinojau.

Dogerio pėdsakai irgi buvo nesupainiojami: ilgi ir siauri, dedami tiksliai vienas priešais kitą tarsi raudonodžio indėno.

Ne, tai buvo ne Tėvo pėdsakai ir ne Dogerio. Jei mano įtarimai teisingi, juos paliko kažkas, apsiavęs guminius botus.

– Pažiūrėkim, kur jie veda, – tariau.

Porcelianos dalyvavimas be galo pakėlė man drąsą, ir aš buvau pasirengusi sekti pėdsakus, kad ir kur tik jie mus nuvestų.

– Manai, tai išmintinga? – paklausė ji, o jos akių baltymai sublyksėjo žvakės šviesoje. – Niekas nežino, kad mes čia. Jei įkristume į duobę ar ką, mirtume, niekam nespėjus mūsų rasti.

– Čia nėra jokių duobių. Tik daugybė senų rūsių.

– Tu tikra?

– Tai aišku, kad tikra. Esu čia buvusi šimtus kartų.

Tai buvo melas: prieš mano tardymą buvau rūsiuose tik vieną kartą su Dogeriu, kai buvau penkerių, ir mes ieškojome poros aštuonioliktojo amžiaus alebastro urnų, kurios buvo paslėptos karo pradžioje, kad būtų apsaugotos nuo galimų oro antpuolių.

Aukštai iškėlusi žvakę, nuėjau vienu juodu koridoriumi. Porceliana galėjo tiek sekti, tiek likti kur yra, tamsiuose šešėliuose tarp toli išdėstytų elektros lempučių.

Neverta ir sakyti, kad ji nusekė paskui.

Jau buvau suformulavusi teoriją, kad pėdsakus paliko Brukis Heirvudas – *velionis* Brukis Heirvudas – bet neverta to minėti Porcelianai, kuri turbūt išsigąstų vien minties apie sekimą mirusiojo pėdsakais.

Bet ką, po galais, galėjo Brukis veikti Bukų giraitės rūsiuose?

„Brakonieriai žino visus trumpiausius kelius“, – kartą pasakė Tėvas, ir vėlgi, jis tikriausiai buvo teisus.

Kai praėjome po žema mūrine arka, paleidau savo protą skrieti atgal į tą naktį, kai vidurnaktį pagavau Brukį šmižinėjant svetainėje. Buvo sunku patikėti, kad tai įvyko tik prieš penkias dienas.

Vis dar puikiai prisiminiau mūsų keistąjį pokalbį, kurio pabaigoje Brukis perspėjo mane apie įsilaužėlius, kurie galėtų būti įsižiūrėję Tėvo sidabrą. „Šiais laikais dažnai taip būna, nuo karo laikų“, – pasakė jis.

O tada aš atidariau prancūziškąsias duris ir ganėtinai aiškiai leidau suprasti, kad noriu, kad jis išeitų.

Ne – palauk! – aš pirmiausia *atrakinau* duris!

Durys buvo *užrakintos*, kai užėjau į svetainę. Ir nebuvo nė menkiausios priežasties manyti, kad Brukis jas užrakino po savęs, jeigu į namą įsilaužė iš terasos. Būtų norėjęs, kad pro jas būtų galima greitai sprukti, jeigu grėstų, kad jį pagaus.

Tad buvo logiška manyti, kad Brukis į namą pateko kažkokiu kitu keliu: pavyzdžiui, pro rūsius.

O dabar pėdsakai priešais mus, dingstantys tamsoje – ganėtinai aiškūs guminių žvejo botų atspaudai, kai jau stabtelėjus apie tai pagalvojau – rodė, kad mano prielaida buvo teisinga.

– Nagi, – tariau, jausdama, kad Porceliana atsilieka, – laikykis prie manęs.

Man pasirodė, kad išgirdau truputį inkščiant, bet gal suklydau.

Mes praėjome elektrinių lempučių grandinės pabaigą ir dabar buvome arkiniame koridoriuje, abiejose pusėse apstatytame dūlančiais baldais. Čia pėdsakai – daugiau nei viena jų eilė, bet visi palikti tos pačios batų poros – rodė, kad kažkas daugiau nei vieną

kartą rizikavo patekti į Bukų giraitę ir vėl išeiti. Paskutinieji pėdsakai buvo ryškūs lyg skustuvu išpjauti, o senesni atspaudai buvo truputį suminkštinti nesiliaujamo dulkių judėjimo.

– Kas ten? – sušuko Porceliana, skaudžiai griebdama ir įsikibdama man į petį.

Priešais mus koridorių pusiau užstojo uždengtas objektas.

– Nežinau.

– Maniau, kad tu čia buvai šimtus kartų, – sukuždėjo ji.

– Buvau, bet ne šiame konkrečiame koridoriuje.

Jai nespėjus pradėti klausinėti, ištiesiau ranką, pačiupau marškos kampą ir nutraukiau ją šalin.

Pakilo besipučiantis dulkių debesis ir mus abi apakino – mes ėmėme kosėti, tarsi būtume staiga patekusios į smėlio audrą.

– Oooi! – suklykė Porceliana.

– Tai tik dulkės, – tariau, nors pati dusau.

O tada žvakė sumirksėjo – ir užgeso.

Tylomis nusikeikiau ir paieškojau kišenėje.

– Palaikyk, – paprašiau, susirasdama jos rankas tamsoje ir apvyniodama jos pirštus apie žvakidę. – Uždegsiu ją akimirksniu.

Pasikuičiau giliau kišenėje. Po šimts!

– Nepasisekė. Atrodo, palikau degtukus podėlyje.

Pajutau, kaip žvakidę įgrūdo man atgal į rankas. Po minutėlės pasigirdo brūkštelėjimas ir ryškiai įsižiebė degtukas.

– Kaip gerai, kad aš pagalvojau juos paimti, – tarė Porceliana, pridėdama degtuką prie žvakės. Kai liepsna paūgėjo ir išsilygino, pamačiau tą objektą, kuris prieš tai buvo uždengtas marška.

– Žiūrėk! Čia palankinas.

Tas daiktas atrodė kaip ankstyvo modelio uždaras automobilis pavogtais ratais. Mediniai apmušalai buvo nudažyti šviesiai žaliai, o

kampuose buvo rankomis pieštų gėlių kekės. Auksiniame medalione ant durelių buvo de Liukų herbas.

Palankino viduje heraldinių lelijų tapetai buvo nusilupę ir tarsi liežuviai karojo ant žalio velveto sėdynės apmušalų.

Nuo palankino dvelkė keistas priplėkęs kvapas, ir ne vien nuo pelių.

Tik pagalvok, kad kai kurie mano protėviai sėdėjo kaip tik šioje kabinoje ir buvo kitų žmonių nešiojami gatvėmis kokiame nors aštuonioliktojo amžiaus mieste!

Nieko taip nenorėjau, kaip įlipti vidun ir tapti savo šeimos istorijos dalimi. Tik pasėdėti ir nieko daugiau.

– Jis priklausė moteriai, – tarė Porceliana žemu keistu balsu, kuris skambėjo panašiausiai į užkalbėjimą. – Šilkinė suknelė... pudruotas perukas... baltas veidas ir juodas taškas – lyg žvaigždė – ant jos žando. Ji nori...

– Liaukis! – sušukau, atsisukdama tiesiai į ją. – Nenoriu žaisti tavo kvailų žaidimų.

Porceliana stovėjo visiškai nejudėdama, beprotiškai švytinčiomis juodomis akimis baltame veide. Ji buvo visiškai padengta dulkėmis, o Harietos ugniaspalvė suknelė išblukusi iki pelenų oranžinės spalvos, mirgančios žvakės šviesoje.

– Pažiūrėk į save, – tarė ji tokiu balsu, kuris man pasirodė kaltinamas. – Tik pažiūrėk į save!

Negalėjau susilaikyti nepagalvojusi, kad esu savo motinos šmėklos akivaizdoje.

Tą akimirką iš koridoriaus priešais atsklido metalinis *barkšt*, ir mes abi pašokome.

Garsas buvo kaip geležies į geležį: tarsi grandines vilktų narvo grotomis.

– Nagi, – paragino Porceliana, – dingstam iš čia.

– Ne, palauk. Noriu sužinoti, kas ten yra.

Ji pagriebė žvakidę man iš rankos ir skubiai nuėjo atgal link laiptų.

– Arba eime atgal su manimi, arba lik čia viena tamsoje.

Neturėjau pasirinkimo, tik sekti paskui.

Dvidešimt devintas

Ugnies spalva ėmė ryškėti, kai tik sukišau medžiagą į menzūrą.

– Matai? Veikia.

– Kas čia per daiktas? – paklausė Porceliana.

– Sauso valymo skystis, – atsakiau, baksteldama Harietos suknelę stikline lazdele ir atsargiai pamaišydama. – Tiesą sakant, anglies tetrachloridas.

Negalėjau ištarti šio vardo, su pasimėgavimu neprisiminusi, kad šią medžiagą 1839-aisiais pirmąkart susintetino prancūzas, vardu Henris Viktoras Regnault, buvęs baldų apmušėjas, kuris pagamino anglies tetrachloridą, sukeldamas reakciją tarp chloro ir chloroformo. Vienas iš ankstyvųjų šio išradimo naudojimo būdų buvo dezinfekuoti maisto statines, kuriose apsigyveno visokių nemalonių vabzdžių; pastaruoju metu jis buvo naudojamas pripildyti ugnies gesintuvus.

– Tėvas jį naudoja, kai apžiūrinėja vandens ženklus ant pašto ženklų.

Nepaminėjau; kad neseniai išvadavau tą butelį iš vienos jo sandėliavimo spintos eksperimentui, susijusiam su kambarinėmis musėmis.

– Pažiūrėk į suknelę. Matai, kokia ji jau švari? Dar kelios minutės ir bus kaip nauja.

Porceliana, kuri buvo susivyniojusi į vieną mano seną chalatą, pažvelgė su pagarba.

Aš buvau persirengusi apyšvare suknele, o dulkėtąją palikusi mirkti vienoje laboratorijos kriauklėje. Vėliau pakabinsiu ją ant vieno dujinio kandeliabro džiūti.

– Jūs, de Liukos, esat keistuoliai, – tarė Porceliana.

– Cha! Prieš mažiau nei valandą tu manei, kad bent dvi iš mūsų yra jaunos gerų manierų moterys.

– Taip buvo prieš tai, kai parodei man rūsius.

Pastebėjau, kad po mūsų išvykėlės į siaubo kambarius jinai persigalvojo.

– Kalbant apie rūsius, – pasakiau jai, – mane nelengva išgąsdinti, bet man nelabai patiko tas šlamštas apie ponią, kuriai priklausė palankinas.

– Ten ne šlamštas. Aš tau sakiau, ką mačiau.

– Matei? Tu nori, kad aš patikėčiau, kad matei moterį pudruotu peruku ir šilkine suknele?

Mokslinio mąstymo žmogui, tokiam kaip aš, sunku tuo patikėti. Dar nebuvau nusprendusi, ką galvoti apie Brukio Heirvudo Pilkąją damą iš Bukų giraitės ir apie Fenelos šaltąją moterį, kuri norėjo grįžti namo nuo kalno. Jau nekalbant apie laumes. Argi visi mane laiko patiklia kvaiša, o gal tikrai yra kitų pasaulių tiesiog už mūsų matymo ribų?

– Tam tikra prasme taip, – tarė Porceliana. – Mačiau ją savo mintimis.

Tą aš galėjau suprasti – bent iš dalies. Aš pati mintimis daug ką matydavau: pavyzdžiui, kokiu būdu galima būtų pagaminti trimetilamino, leidus *Bacillus prodigiosus* išaugti ant ponios Malet bulvių košės mėginio karštą vasaros popietę. Gaunami kraujo raudonumo

taškeliai (kuriuos viduramžiais vadino „Wunderblut“, arba „keistu krauju“, ir kurių 1819-aisiais visą savaitę atsirasdavo ant visokių maisto produktų Padujoje) skleisdavo ne tik amoniako kvapą, bet ir nesupainiojamą trimetilamino aromatą.

Kai pakankamai įsigilini, man atrodo, nėra didelio skirtumo tarp šmėklų ir nematomojo chemijos pasaulių.

Gerai, kad prisiminiau seną gerą trimetilaminą: savo cheminį draugą žuvies kvapu. Prieš kelias dienas jį aptariau su Dogeriu ir susidariau tam tikrų nuomonių, bet pagal jas veikti man buvo sutrukdyta.

Dabar jau laikas susirinkti galus ir jais sekti, kad ir kur jie nuvestų.

– Pavargau, – pasakiau Porcelianai, plačiai nusižiovaudama.

Po penkių minučių mes gulėjome apsikamšiusios lovoje, ir viena iš mūsų sparčiai grimzdo užmarštin.

Palaukiau, kol ji užmigs, o paskui tyliai išlindau iš lovos.

Buvo ką tik po vidurnakčio, kai švelniai uždariau miegamojo duris ir tyliai nusėlinau lenktaisiais laiptais žemyn.

Prisiminiau, kad Dogeris laiko galingą prožektorių liokajaus podėlyje, skirtą, kaip jis vadina, „netikėtiems atvejams vidurnaktį“, ir vos akimirką užtrukusi jį susiradau.

Šįkart jokių nepatvarių žvakių, pagalvojau: po ranka turėjau pakankamai galios apšviesti Rūmų prieplauką Braitone. Tikėjausi, kad šito pakaks.

Rūsiai atrodė šaltesni nei prisiminiau. Reikėjo apsirengti megztinį, bet dabar jau per vėlu.

Netrukus buvau toje vietoje, kur baigėsi elektros lemputės: už jų požeminė tamsa vedė – kas žino kur?

Įjungiau prožektorių ir nukreipiau jį į koridorių. Toli priekyje įžiūrėjau palankino kontūrą. Nebeviliojo mintis įlipti į jį ir prisiminti praėjusius laikus; tiesą sakant, man palengvės, kai praeisiu pro jį.

– Nėra jokios damos, – garsiai tariau. Mano laimei, jų ir nebuvo.

Priešais koridorius truputį pakrypo į dešinę. Kadangi iš esmės aš pasukau į dešinę tiesiai nuo virtuvės laiptų apačios, judėjau rytų kryptimi: dabar truputį į pietryčius, link Perspektyvos ir Poseidono fontano.

Dabar buvo lengva sekti guminių botų pėdsakais, nes jų nebedengė mano ir Porcelianos pėdsakai. Pastebėjau keletą eilių pėdsakų: tris įeinančias, dvi išeinančias. Jeigu, kaip aš įtariau, jie buvo Brukio, jis pirmąkart atėjo pavogti vieną malkų atramą, antrąjį – grąžinti ją ir išsinešti kitą. Po paskutinio apsilankymo jis išėjo pro prancūziškąsias duris.

Staiga pro mane praskriejo šaltas skersvėjis. Gerai, kad atsinešiau prožektorių – žvakė tikrai būtų užgesusi.

Skersvėjis atnešė tamsų ir šaltą kvapą: kvapą, kurio aš negalėjau iškart atpažinti, bet kuris priminė apleistų vandens klozetų rezervuarus: žaliąsias rūdis ir stiproką cinko kvapelį.

Ką gi, pagalvojau, *cinko aš nebijau, o žaliosios rūdys – tai, kas visad mane domino.*

Broviausi pirmyn.

Kai anksčiau čia buvau su Porceliana, išgirdau aiškų metalinį *barkšt,* bet dabar koridoriuje – kuris ėmė siaurėti – buvo tylu kaip kape.

Priešais mane buvo arkinis įėjimas atviromis durimis, už kurio, kaip atrodė, buvo kambarys.

Atsargiai žengiau du žingsnius į kambarį ir pamačiau esanti iš visų pusių apsupta metalinių vamzdžių: cinko vamzdžių, geležinių vamzdžių, bronzinių vamzdžių, varinių vamzdžių; vamzdžių, besidriekiančių aukštyn, žemyn ir į šonus, sujungtų stačiomis alkūnėmis ir didžiuliais metaliniais varžtais, o šen bei ten – milžiniški vožtuvai sulig automobilio vairu.

Buvau pačioje Liucijaus de Liukos požeminio vandentiekio sistemos šerdyje!

O tada išgirdau tai – metalinį barškėjimą, aidintį po visą kambarį.

Prisipažinsiu – sustingau.

Dar vienas *barkšt.*

– Alio, – sušukau drebančiu balsu. – Čia kas nors yra?

Ir kažkur atsklido kitas garsas: tikrai gyvūno garsas, bet negalėjau suprasti, ar žmogaus.

O kas, jeigu į tunelį pateko lapė? Arba barsukas?

Jeigu taip, tai jis tikriausiai pabėgs nuo žmogaus su prožektoriumi – bet kas, jeigu nepabėgs?

– Alio? – sušukau vėl. – Ar yra ten kas nors?

Vėl prislopintas garsas, silpniau. Gal jis nutolo, o gal aš tik įsivaizduoju? Vienu dalyku neabejojau: jis galėjo sklisti tik iš kažkur už didžiulio vamzdžio, kuris kilo aukštyn iš akmenų, pasiekęs tam tikrą aukštį sukosi devyniasdešimt laipsnių ir vedė tolyn į tolimąjį patalpos galą.

Užsiropščiau ant jo, akimirką apsižergiau – tada nušokau į kitą pusę.

Koridorius, į kurį vedė tas vamzdis, buvo žemesnis, siauresnis ir drėgnas. Drėgmės lašai kaupėsi ant sienų, o grindyse tarp plytų buvo šlapia žemė.

Tiesiai priešakyje tunelį kirto geležiniai vartai: geležiniai vartai, sukaustyti grandine ir užrakinti iš kitos pusės didele senamadiška spyna.

Pabarškinau juos, bet jie buvo visiškai tvirti. Be rakto nebuvo vilčių prasibrauti.

– Prakeikimas! Prakeikimas, dvigubas prakeikimas!

– Flavija? – sukvarkė kažkas.

Turiu pripažinti, kad nedaug trūko, kad apsigėdinčiau.

Pašviečiau spindulį tarp grotų ir įžiūrėjau figūrą, susigūžusią ant žemės.

Kiek gyva būsiu, nepamiršiu jo balto veido, spoksančio į mane iš apačios, apakinto prožektoriaus spindulio. Jis kažkaip sugebėjo pamesti akinius, ir jo blyškios akys, apakintos ir mirksinčios, atrodė kaip kurmio jauniklio, ištraukto iš urvo ir staiga ištempto į dienos šviesą.

– Kolinai? – tariau. – Kolinai Prautai?

– Išjunk jį! – paprašė jis išvargusiu balsu, nusigręždamas nuo šviesos.

Nusukau prožektorių šalin, tad koridoriuje už grotų vėl tapo beveik tamsu.

– Padėk man, – tarė Kolinas graudžiu balsu.

– Negaliu. Vartai užrakinti.

Papurčiau tą masyvų daiktą viena ranka, tikėdamasi, kad atsivers – galbūt dėl kokios nors dar neatrastos magijos – bet taip nenutiko.

– Pamėgink iš savo pusės, – pasakiau jam. – Gal ten bus velkė...

Suvokiau, dar tebetardama tuos žodžius, kad jos ten nebus, bet verta bet ką išmėginti.

– Negaliu, – tarė Kolinas, ir netgi tamsoje aš pajutau, kad jis tuoj apsiverks. – Aš surištas.

– Surištas?

Tai atrodė neįmanoma, nors aš pati esu vieną kitą kartą buvusi tokioje padėtyje.

– Bet aš turiu raktą. Jis mano kišenėj.

Pagarbintas! – pagalvojau. *Pagaliau bent truputį pasisekė.*

– Prisirangyk prie vartų. Pabandysiu pasiekti raktą.

Stojo skausminga tyla, o tada jis tarė:

– Aš... aš prie kažko pririštas.

Ir jis ėmė verkšlenti.

Nuo to net šventasis imtų spjaudytis!

Bet palauk: spyna – Kolino vartų pusėje, ar ne? Pastebėjau tai, bet neatkreipiau prideramo dėmesio.

– Ar tu pats ten užsirakinai?

– Ne, – sušnarpštė Kolinas.

– Taip kaip ten patekai?

– Mes įėjome pro fontano duris.

Fontano durys? Mes?

Nusprendžiau pirmiausia užduoti svarbiausią klausimą.

– Kas tie „mes“, Kolinai? Kas tau taip padarė?

Girdėjau jį sunkiai kvėpuojant tamsoje, bet jis neatsakė.

Iškart supratau, kad visa tai – beprasmiška. Nesiruošiu praleisti likusio gyvenimo, bandydama iškamantinėti atsakymus iš belaisvio, kurį nuo manęs skiria geležinių grotų siena.

– Na gerai tada. Nesvarbu. Papasakok man apie fontano duris. Aš apeisiu aplink ir tave išleisiu.

Tiesą sakant, mane siutino mintis, kad turėčiau pašalinio klausinėti apie slaptas Bukų giraitės duris – ir jos tikriausiai slaptos, nes

aš pati niekad nebuvau apie tokį dalyką girdėjusi. Be abejo, tokie slėpiniai turėtų būti perduodami iš lūpų į lūpas, iš vieno šeimos nario kitam, o ne kone išlupinėjami iš beveik nepažįstamojo, kuris landžioja po apylinkes kartu su brakonieriumi.

– Simono kojos pirštas, – tarė Kolinas.

– Ką? Kalbi nesąmones.

Iš pasigirdusio kūkčiojimo supratau, kad nieko iš jo daugiau neišpešiu.

– Lik čia, – paliepiau, nors tai buvo nesąmonė. – Aš grįšiu tau nespėjus atsitokėti.

– Ne, palauk! – suriko jis. – Duok man prožektorių. Nepalik manęs vieno!

– Reikia, Kolinai. Prožektoriaus man reikia pasišviesti kelią.

– Ne, prašau! Aš bijau tamsos!

– Žinai ką pasakysiu. Užsimerk ir skaičiuok iki penkių šimtų penkiasdešimt. Kol būsi užsimerkęs, bus netamsu. Kai pabaigsi, aš grįšiu. Klausyk – padėsiu tau pradėti. Vienas... du... trys...

– Negaliu, – nutraukė Kolinas, – nesimokiau iki šimto.

– Gerai tada, padainuokim. Nagi, dainuojam kartu:

Dieve, saugok mūsų gailestingą karalių,
Tegyvuoja ilgai mūsų kilnusis karalius,
Tegul jis ilgai...

– Nagi, Kolinai, tu nedainuoji.

– Nemoku žodžių.

– Na gerai, tada dainuok, ką moki. Jei dainuosi, aš grįšiu greičiau.

Stojo ilga pauzė, tada jis pradėjo lūžinėjančiu ir virpančiu balsu:

Londono tiltas griūva
Griūva, griūva
Londono tiltas griūva...

Apsisukau ir ėmiau atsargiai ieškotis kelio atgal koridoriumi, o iš Kolino balso netrukus liko ne daugiau nei silpnas aidas. Palikti jį ten vieną tamsoje buvo vienas iš sunkiausių dalykų, kokius tik man yra tekę padaryti, nors nežinau kodėl. Gyvenimas pilnas tokių staigmenų.

Užlipau laiptais į virtuvę. Nors name buvo idealiai tylu, vis tiek stabtelėjau pasiklausyti prie durų.

Nieko.

Žinojau, kad teoriškai nesielgiu nepaklusniai. Man buvo uždrausta išeiti iš namų, ir aš neketinau to daryti. Poseidono fontanas buvo visiškai Bukų giraitės ribose, ir todėl man pavyko ir avis išsaugoti, ir vilką pašerti.

Tyliai išsėlinau pro galines duris, palikdama jas neužrakintas, ir į virtuvės daržą. Virš galvos žvaigždės mirgėjo lyg milijonas bepročių akių, o mėnulis, jau įpusėjęs pirmąjį ketvirtį, kabėjo tarsi nulaužtas sidabrinis nagas nakties danguje.

Įprastai, nors iki Poseidono fontano ir netoli, būčiau kartu pasiėmusi Gledis, kad ir dėl kompanijos. Bet dabar, kai namiškius galėtų prižadinti nors vienas jos barkštelėjimas ar cyptelėjimas susijaudinus, tiesiog negalėjau rizikuoti.

Skubiai nužingsniavau šlapia žole per rytinę veją link Perspektyvos. Kažkur suūkė pelėda ir kažkas mažytis nuskuodė negyvais lapais.

Tada staiga, beveik be perspėjimo, virš manęs iškilo Poseidonas, spindintis žvaigždžių šviesoje keistais savo anatomijos kampais, tarsi kokia senovinė galaktikos dalis būtų nukritusi į Žemę.

Užlipau laipteliais ant pamato. Ką ten Kolinas pasakė?

– *Simono kojos pirštas.*

Taip, būtent taip – bet ką jis turėjo omenyje?

Žinoma! *Poseidono* kojos pirštas!

Jis turbūt išgirdo tą vardą iš Brukio ir supainiojo jį.

Užsiropščiau ant žemesniojo fontano dubens. Dabar didžiulė Poseidono koja buvo man beveik priešais veidą, išriestu didžiuoju pirštu, tarsi kas kutentų jam pilvą.

Ištiesiau ranką ir paliečiau jį – pastūmiau taip stipriai, kaip tik galėjau. Kojos pirštas krustelėjo – tarsi ant slaptų vyrių – ir kažkur iš apačios pasigirdo aiškus metalinis *čekšt.*

– Simono kojos pirštas, – garsiai tariau, šypsodamasi ir purtydama galvą, didžiuodamasi savimi, kad išsprendžiau galvosūkį.

Nulipau ant žemės ir – taip! – štai! Viena iš didžiųjų bareljefinių plokščių su vandens nimfomis, iš kurių buvo sudarytas dekoratyvinis fontano pamatas, buvo šiek tiek atšokusi nuo kitų.

Kaip velniškai pasielgė senasis „Siusijus“ de Liuka, paslėpęs spynos svirtį vienoje statulos kojoje, kur ją nelengva rasti.

Liukas girgždėdamas prasivėrė ir aš atsargiai įžengiau į fontano pamatą. Kaip aš ir tikėjausi, iš vienos ertmės apačioje kyšojo vienintelis švininis vamzdis, kuris kilo stačiu kampu aukštyn ir tiekė fontanui vandenį. Didžiulė rankinė sklendė buvo akivaizdžiai skirta reguliuoti srovę, ir nors dėl gausaus voratinklių užkloto mačiau, kad ji nenaudojama jau amžinybę, mane supo kapsinčio vandens garsai, kurie baugiai aidėjo toje drėgnoje uždaroje patalpoje.

Tuzinas nesaugių laiptelių vedė į plačią stačiakampę duobę fontano dugne.

Jie buvo aptaškyti krauju!

Ant apatinio laiptelio krašto buvo didžiulė dėmė, o mažėjančiais lašais buvo paženklinti aukštesnieji.

Kraujas čia buvo jau kurį laiką, tai buvo akivaizdu, nes jis atrodė rudas, kaip reikiant oksidavęsis.

Tai tikriausiai ta vieta, kur Brukį ištiko mirtis.

Apeidama dėmes, atsargiai nusigavau iki dugno.

Duobėje buvo stebėtinai erdvu.

Vienoje pusėje virš galvos pro geležines groteles buvo matyti naktinio dangaus rėželiai: žvaigždės tebešvietė ryškiai, tiesą sakant, skleisdamos tiek daug šviesos, kad net aukštojo Poseidono siluetas buvo matyti aukštai viršuje. Žiopsodama aukštyn į šį neįprastą žiūrėjimo kampą, aš kažkaip sugebėjau žengdama apsirikti. Kryptelėjau čiurną.

– Prakeikimas! – tariau, nukreipdama prožektorių į žemę pažiūrėti, kas mane sužeidė.

Tai buvo virvė, ir ji gulėjo susisukusi šviesos rate tarsi savimi patenkinta gyvatė, besideginanti saulėje po ypač sočių pietų.

Nepasakyčiau, kad nustebau, nes jau buvau padariusi išvadą, kad tikriausiai pasitaikys virvė. Tiesiog buvau apie tai pamiršusi, kol už to kvailo daikto neužkliuvau.

Tačiau *stebino* tai, kad policija neatrado tokio esminio įkalčio: stulbinama klaida, ne tik mano, bet ir jų.

Porą kartų nedrąsiai žengtelėjusi, nušlubčiojau link atvirojo tunelio.

Bet palauk! Kuri iš šių angų nuves mane atgal pas Koliną?

Ta, kuri kairėje, pamaniau, bet kažin ar galėjau būti tikra. Liucijaus de Liukos plane buvo pavaizduotas painus požeminių vandens įrengimų sistemos labirintas, ir tik dabar, kai apie jį pagalvojau, prisiminiau, kaip įsikišau sulankstytą žemėlapį kišenėn.

Išsišiepiau, supratusi, kad pagalba čia pat, po ranka. Bet kai siektelėjau jos, mano kišenė buvo tuščia.

Žinoma! Buvau persirengusi iš dulkėtosios savo suknelės į švarią, ir man mintyse išsprūdo keiksmažodis, kai supratau, kad neįkainojamasis Liucijaus ranka pieštas žemėlapis kaip tik šią akimirką mirksta laboratorijos kriauklėje, kol visai išbluks!

Nieko dabar nepadarysi, beliko sekti savo instinktus ir pasirinkti tunelį: tą, kuris kairėje.

Čia, pačiame rytiniame gale, koridorius buvo ne tik žemesnis ir siauresnis, bet ir skandalingai prastos būklės. Mūrinės sienos ir stogo gabalai buvo vietomis subyrėję, dalį grindų nubarstę sutrupėjusiomis nuolaužomis.

Atsargiai, pamaniau. *Visa tai gali įgriūti ir...*

Kažkas plojo man per veidą – kažkas kabantis nuo stogo tarsi negyva balta ranka. Viauktelėjau ir sustojau vietoje.

Šaknis! Mane išgąsdino kvaila šaknis, kurią tikriausiai išleido kokia nors seniai išnykusi gyvatvorė, ankstesniais laikais teikusi pavėsį Perspektyvos takeliams.

Nors ir pasilenkiau po ja, ji vis tiek sugebėjo paglostyt man veidą gličiu pirštu, tarsi nebegalėtų gyventi be žmonių kompanijos.

Šlubčiojau toliau, prožektoriaus šviesa pašėlusiai mojuodama priešais save.

Čia abiejose tunelio pusėse buvo palikta visokių dulkėtų kopėčių, virvių, kibirų, laistytuvų ir cinkuotų piltuvų, tarsi landšafto prižiūrėtojai, kurie juos naudojo, būtų iškeliavę į karą ir pamiršę sugrįžti.

Staiga sustojau pamačiusi raudoną blyksnį. Kažkas parašyta ant sienos. Lėtai pajudinau šviesą virš dažais rašytų raidžių: *H. d. L.*

Harieta de Liuka! Mano motina čia buvo prieš mane – rado kelią į šitą patį tunelį – stovėjo ant šitų pačių plytų – parašė savo inicialus ant sienos.

Mane apėmė kažkas panašaus į drebulį. Mane supo Harietos dvasia. Kaip aš galiu būti jos taip pasiilgusi, jeigu niekada jos nepažinojau?

Tuomet mano ausis iš tunelio gilumos pasiekė silpnas balsas – dainavimas:

– *Londono tiltas griūva... mano gražioji ledi.*

– Kolinai! – sušukau ir staiga man akys prisipildė ašarų. – Kolinai! Čia aš, Flavija.

Nusvirduliavau pirmyn, kliūdama už iškritusių akmenų, jausdama savo batuose dumblą, įsisunkusį iš tunelio. Nusibrozdinau rankas, įsitvėrusi šiurkščios sienos vietoj atramos. O tada radau jį...

– *Mano gražioji ledi*, – dainavo jis.

– Viskas gerai, Kolinai. Gali jau nustoti. Kur raktas?

Jis krūptelėjo nuo šviesos, tada įsispoksojo į mane keistu įžeistu žvilgsniu.

– Pirma atrišk mane, – šiurkščiai tarė.

– Ne – pirma raktas. Tada nepabėgsi su juo.

Kolinas sudejavo ir truputį virstelėjo ant kairiojo šono. Aš įkišau ranką jam kišenėn – fui! – ir ištraukiau geležinį raktą.

Kai jis pasisuko, pamačiau, kad Kolino riešai tvirtai surišti jam už nugaros ir pririšti prie geležinio vamzdžio, kylančio vertikaliai ir dingstančio stoge.

Gal tas vargšas padaras išbuvo čia surištas ištisas dienas!

– Tai turbūt skausminga, – tariau, ir jis pažvelgė į mane tokiu suglumusiu bereikšmiu žvilgsniu, kad suabejojau, ar jis žino, ką tas žodis reiškia.

Mazgų neįveikiau. Dėl Kolino pastangų išsilaisvinti ir nuo drėgmės iš tekančių sienų jie buvo siaubingai susitraukę.

– Turi peilį?

Kolinas papurtė galvą ir nusuko žvilgsnį.

– Ką? Neturi peilio? Klausyk, Kolinai, skautai gimsta su peiliais.

– Paėmė iš manęs. „Dar susižeisi." Taip jie ir pasakė.

– Tada tiek to. Pasilenk į priekį. Pamėginsiu raktu.

Pasidėjusi prožektorių ant žemės taip, kad šviesa atsispindėtų nuo sienos, griebiausi mazgų darbiniu rakto galu.

Kolinas sudejavo ir ėmė inkščioti kiekvieną kartą, kai paspausdavau jo virves. Nepaisant tunelio šalčio, man nuo kaktos varvėjo prakaitas ant jau permirkusios virvės.

– Laikykis. Jau beveik pavyko.

Paskutinį galą ištraukiau – ir jis laisvas.

– Stokis. Tau reikia judėti.

Jis apsivertė, negalėdamas atsistoti.

– Įsikibk, – tariau, siūlydama jam ranką, bet jis papurtė galvą.

– Tau reikia išjudinti apytaką. Patrink rankas ir kojas kuo smarkiau. Duok, padėsiu tau.

– Nieko nebus. Negaliu.

– Aišku, gali, – tariau, trindama smarkiau. – Reikia, kad kraujas imtų tekėti į kojų ir rankų pirštus.

Jo apatinė lūpa virpėjo ir mane staiga užplūdo gailestis.

– Žinai ką. Pailsėkim.

Net prietemoje buvo sunku nepastebėti jo dėkingumo.

– Na gerai. Papasakok man apie kraują ant fontano laiptų.

Gal tai ir nesąžininga, bet man reikėjo sužinoti.

Nuo žodžio „kraujas" Kolinas pasibaisėjęs susigūžė.

– Aš nieko nedariau, – sukvarkė jis.

– Ko nedarei, Kolinai?

– Neužlenkiau Brukio. Nesmeigiau to smaigalio jam į nosį.

– Jis tau aplamdė šonus, ar ne? Neturėjai iš ko rinktis.

– Ne, – tarė Kolinas, kažkaip įmanydamas atsistoti ant kojų. – Nieko panašaus. Viskas buvo visai ne taip.

– Papasakok, kas atsitiko, – pasakiau, pati save stebindama šaltakraujiškumu tokioje situacijoje, kuri galėjo ir komplikuotis.

– Mes buvome bičiuliai, Brukis ir aš. Jis man pasakojo istorijas, kai nesipešdavom.

– Istorijas? Kokias istorijas?

– Žinai, apie karalių Artūrą ir panašiai. Mes kartais kaip reikiant pasikalbėdavom. Jis man pasakodavo apie senį Nikodemą Fličą ir kaip jis galėjo negyvai pritvoti nusidėjėlius kada tik užsimanęs.

– Brukis buvo Šlubis?

– Aišku ne! – suprunkštė Kolinas. – Bet norėjo būti. Jam patiko jų stilius, kaip jis sakydavo.

Tai štai kas: reikėjo paklausti Kolino paties pirmo.

– Pasakojai apie smaigalį, – priminiau, mėgindama švelniai nukreipti Koliną atgal prie Brukio mirties akimirkos.

– Jisai man jį parodė. Toks gražus... sidabras... kaip piratų lobis. Iškasė jį už jūsų namo, tas Brukis. Sakė, padarys jų tuzinus. Užteks sodo pobūviui Bakingamo rūmuose.

Nedrįsau įsiterpti.

– „Duok jį čia, – pasakiau jam. – Leisk pažiūrėti. Tik minutėlę. Atiduosiu.“ Bet jis nedavė. „Dar įsismeigsi“, – pasakė. Juokėsi iš manęs.

– „Ei, tu žadėjai! – pasakiau jam. – Sakei, kad eisim per pusę, jeigu panešiu tą šunpalaikį.“

– Griebiau jį... Nieko nenorėjau – tik norėjau pažiūrėti, ir viskas. Jis griebė atgal ir kaip patraukė! Aš paleidau per greitai, ir...

Jo veide buvo grynas siaubas.

– Nieko nepadariau, – tarė jis. – Nieko nepadariau.

– Suprantu. Tai buvo nelaimingas atsitikimas. Padarysiu, ką galėsiu, kad padėčiau, bet pasakyk man štai ką, Kolinai – kas tave surišo?

Jis taip suaimanavo, kad man vos kraujas nesustingo, nors atsakymą jau žinojau.

– Tai Tomas Bulius, ar ne?

Kolino akys išsiplėtė kaip lėkštutės ir jis įsispoksojo man už peties.

– Jis grįš! Jis sakė, kad grįš.

– Nesąmonė. Buvai čia visą amžinybę.

– Užlenks mane Tomas Bulius, nes aš mačiau, ką jis padarė vežime.

– Matei, ką jis padarė vežime?

– Girdėjau tai tikrai. Girdėjau visus klyksmus. Tada jis išėjo ir įmetė kažką į upę. Jis užmuš mane.

Kolino akys buvo plačios kaip lėkštutės.

– Jis tavęs neužmuš. Jei norėtų, jau būtų tai padaręs.

O tada išgirdau garsą tunelyje už manęs.

Kolino akys išsiplėtė dar labiau, beveik ėmė kristi iš orbitų.

– Jis čia!

Staigiai apsigręžiau su prožektorium ir pamačiau griozdišką figūrą, skuodžiančią link mūsų tarsi milžiniškas sausumos krabas: tokią didelę, kad ji beveik užpildė koridorių nuo stogo iki grindų ir nuo sienos iki sienos; figūrą, beveik perlinkusią pusiau, kad tilptų į ankštą tunelį.

Tai galėjo būti tik Tomas Bulius.

– Raktas! – sušukau, ir dar bešaukdama suvokiau, kad jis – mano rankoje.

Šokau prie spynos ir pasukau jį ten.

Velniop viską, kas mechaniška! Spyna atrodė visiškai užrūdijusi.

Ne daugiau nei už tuzino žingsnių didysis vyriškis lėkė koridoriumi link mūsų, jau buvo klaikiai girdėti jo gergždžiantis kvėpavimas, o jo išsitaršę raudoni plaukai atrodė lyg įsiutusio bepročio.

Staiga mane nustūmė šalin. Kolinas čiupo raktą man iš rankos.

– Ne, Kolinai!

Jis įgrūdo jį spynon, įnirtingai pasuko ir skląstis atšoko. Po akimirkos jis trūktelėjęs atidarė vartus ir įstūmė mane – įvilko mane – beveik įnešė mane – vidun.

Jis užtrenkė vartus, užkirto spyną ir pastūmė mane kuo toliau nuo grotų.

– Žiūrėk jo, – tarė jis. – Jo rankos ilgos.

Akimirką mes su Kolinu stovėjome sunkiai kvėpuodami, su siaubu žiūrėdami į kraujo pritvinkusį Tomo Buliaus veidą, o jis nuožmiai žvelgė į mus iš už geležinių grotų.

Savo didžiulėmis rankomis jis sugriebė sunkiuosius vartus, papurtydamas juos taip, tarsi mėgintų išrauti su šaknimis.

Raudonasis Bulius!

Fenela buvo teisi!

Pasibaisėjusi mečiausi atbula į šlapią sieną, ir kai taip padariau, mano nikstelta kulkšnis pakrypo ir man iškrito prožektorius.

Mes iškart panirome į rašalo juodumo tamsą.

Kritau ant kelių, čiupinėdama šlapias grindis ištiestais pirštais.

– Nesiartink prie grotų, – sukuždėjo Kolinas. – Kitaip jis pagriebs tave!

Nežinodama, kas kurioje pusėje, aš naršiau tamsoje, bijodama, kad bet kurią akimirką mane gali sugriebti už riešo.

Po, kaip atrodė, amžinybės, plaštaka brūkštelėjau prožektorių. Suėmiau jį pirštais... pakėliau... paspaudžiau mygtuką nykščiu... nieko.

Papurčiau jį – padaužiau į dilbį... vis tiek nieko.

Prožektorius sudužęs.

Vos neapsiverkiau.

Netoli savęs tamsoje išgirdau čežant. Nedrįsau sujudėti.

Suskaičiavau dešimt širdies dūžių.

Tada pasigirdo brūkštelėjimas – ir įsižiebė degtukas.

– Turėjau juos kišenėje, – išdidžiai tarė Kolinas. – Visą tą laiką.

– Eik lėtai, – pasakiau jam. – Į tą pusę. Neleisk, kad degtukas užgestų.

Kai atsitraukėme atbuli nuo vartų į tunelį, o Tomo Buliaus veidas išnyko tamsoje, jo burna sujudėjo ir jis ištarė vienintelius žodžius, kokius tik kada girdėjau jį tariant:

– Kur mano kūdikis? – suriko jis.

Jo žodžiai tarsi peiliai atsimušė į akmenines sienas.

Klaikioje tyloje, kuri stojo po to, mes toliau traukėmės tuneliu atgal. Kai sudegė pirmasis degtukas, Kolinas išsiėmė kitą.

– Kiek tu jų turi? – paklausiau.

– Dar vieną, – tarė jis ir uždegė jį.

Mes šiek tiek pasistūmėjome į priekį, bet iki rūsių dar buvo toli.

Kolinas laikė paskutinį degtuką aukštai iškėlęs, vėl judėjo lėtai, rodydamas kelią.

– Šaunuolis. Išgelbėjai mus.

Staigus šalto oro gūsis užpūtė degtuką ir mes vėl pasinėrėme į juodumą.

– Judėk toliau, – paraginau jį. – Laikykis sienos.

Kolinas sustingo.

– Negaliu. Bijau tamsos.

– Viskas gerai. Aš su tavim. Neleisiu, kad kas nutiktų.

Pastūmiau jį, bet jis nepasidavė išjudinamas.

– Ne. Negaliu.

Būčiau galėjusi eiti toliau be jo, bet nesugebėjau palikti jo čia vieno.

Ir lėtai suvokiau, kad kažkodėl net ir tamsoje galiu vos vos įžiūrėti baltą Kolino veidą. Po akimirkos pastebėjau, kad koridorių staiga užplūdo stiprėjanti šviesa.

Apsisukau aplink ir savo nuostabai pamačiau Dogerį, iškėlusį virš galvos didelį žibintą. Porceliana pažvelgė iš už jo, iš pradžių baikščiai, o tada, kai pamatė, kad aš visai saugi, atbėgo pas mane ir beveik sutraiškė glėbyje.

– Deja, apskundžiau tave, – tarė ji.

TRISDEŠIMTAS

– O Dogeris, supranti, jau buvo užrakinęs fontano duris. Jos atsidaro tik iš lauko, todėl Tomas Bulius niekaip negalėjo ištrūkti.

– Šaunuolis, Dogeri, – pagyrė Tėvas. Dogeris nusišypsojo ir pažvelgė pro svetainės langą.

Dafi neramiai sujudėjo ant sofos. Tėvas ją atplėšė nuo knygos, reikalaudamas, kad ir ji, ir Filė dalyvautų pokalbyje. Atrodė beveik taip, tarsi jis didžiuotųsi manimi.

Filė stovėjo prie židinio atbrailos, apsimetinėdama, kad nuobodžiauja, paslapčia skubiai, godžiai žvilgčiodama į save veidrodyje, o likusį laiką maivydamasi prieš seržantą Greivsą.

– Tie visi reikalai apie Šlubius suintrigavo, – tarė inspektorius Hjuitas. – Tavo užrašai pasirodė labai naudingi.

Truputį sušnypščiau viduje.

– Kaip suprantu, jie užsiiminėjo savo krikštynomis Dauboje nuo maždaug septynioliktojo amžiaus?

Aš linktelėjau.

– Ponia Bul norėjo, kad jos kūdikį pakrikštytų pagal senąją madą, o jos vyras, man atrodo, tikriausiai tą uždraudė.

– Tikrai uždraudė, – patvirtino seržantas Greivsas. – Tiek jis mums pasakė.

Inspektorius nuožmiai jį nužvelgė.

– Ji nuėjo į Daubą su panele Mauntdžoi – daktaras Kisingas matė jas drauge. Galbūt ten dalyvavo ir kitų Šlubių, aš iš tikro nežinau.

– Bet kažkas siaubingai nepasisekė. Jie įmerkė kūdikį už kulno, kaip reikalauja Šlubių tradicija, ir kažkas atsitiko. Mažylė išslydo ir nuskendo. Jie palaidojo ją Statiniuose – prisiekė tiesą pasilaikyti sau. Bent jau aš manau, kad taip atsitiko.

Seržantas Greivsas linktelėjo, o inspektorius jį perliejo *tokiu* žvilgsniu!

– Ponia Bul iškart sumanė apkaltinti Fenelą. Vis dėlto juk ji ką tik pravažiavo vežimu gatvele. Ji grįžo namo ir pasakė savo vyrui Tomui, kad jų kūdikį pagrobė čigonai. O jis ja patikėjo – ir toliau ja tikėjo – iki dabar.

Giliai įkvėpiau ir tęsiau.

– Fenela spėjo ponios Bul ateitį per iškylą praeitą savaitę – pasakė jai tą pačią nesąmonę, kurią sako visiems: kad kažkas palaidota jos praeityje – kažkas, kas nori, kad jį iškastų.

Tik tą akimirką, man bekalbant, mano galvą užgriuvo visa Fenelos žodžių jėga ir visiškas tinkamumas: „*Pasakiau, kad jos praeityje yra kažkas palaidota; pasakiau, kad jis nori, kad jį iškastų – kad būtų kaip priklauso.*“ Tiesą sakant, aš tuos žodžius užsirašiau į savo užrašų knygelę, nesupratusi, ką jie reiškia.

Neįmanoma, kad ji būtų sužinojusi apie Bulių mažylės tariamą pagrobimą iki daug vėliau – ji buvo iškeliavusi iš Daubos, prieš prasidedant nepavykusioms krikštynoms.

Ponia Bul, kad sustiprintų savo melą, turbūt buvo priversta imtis tolesnių veiksmų ir pateikti policijai melagingą pareiškimą. Tomas dėl savo abejotinų ryšių turbūt sugebėjo pasilikti kuo toliau

antrajame plane. Argi ponia Malet neišplepėjo, kad jis turėjo bėdų su teisėsauga?

Kaip gailėjausi, kad negaliu paklausti inspektoriaus, ar patvirtintų mano spėjimą – ypač tą dalį apie Tomą Bulių – bet žinojau, kad jis nenorės – ir negalės – man pasakyti. Galbūt kada kitąkart...

Bet kuriuo atveju Fenelą beveik iškart surado ir apklausė valdžios atstovai, tirdami vaiko dingimą – surado, apklausė ir išteisino. Tai atrodė akivaizdu.

Todėl, kai ponia Bul netikėtai užėjo į jos palapinę praeitą savaitę per iškylą, turbūt pasirodė, tarsi Likimas būtų ją atsiuntęs įvykdyti teisingumo.

„Tavo praeityje yra kažkas palaidota. Kažkas, kas nori, kad jį iškastų – kad būtų kaip priklauso“, – jai pasakė Fenela, bet ji kalbėjo ne apie kūdikį – o apie ponios Bul kaltinimą pagrobimu!

„Kerštas – mano profesija“, – pasakė Fenela.

Tai jau tikrai kerštas!

Bet jis kainavo.

Juk ta moteris tikrai atpažino Fenelos vežimą iškyloje? Kažin kas ją apsėdo, kad užėjo į palapinę?

Sugalvojau tik vieną priežastį: kaltė.

Galbūt ponios Bul melas vyrui ir policijai jos pačios galvoje pradėjo irti – galbūt kokiu keistu būdu ji tikėjo, kad naujas susidūrimas atmuštų bet kokį Tomui bekylantį įtarimą dėl jos kaltumo.

Kaip ten man sakė daktaras Darbis? *„Didelio streso metu žmonės kartais elgiasi keistai.“*

– Na? – tarė inspektorius, pertraukdamas mano mintis. Jis laukė, kol aš pratęsiu.

– Ką gi, ponia Bul, be abejo, nutarė, kad Fenela pažiūrėjo į krištolinį rutulį ir pamatė nuskandinimą. Ji turbūt nuėjo tiesiai namo ir

pasakė savo vyrui, kad čigonė, pagrobusi jų kūdikį, vėl stovyklauja Statiniuose. Tomas tą pačią naktį nuėjo į vežimą ir pabandė ją užmušti. Jis tikriausiai tebetiki savo žmonos melu. Netgi nepaisant to, kad paskui buvo surastas kūdikio kūnas, lažinčiausi, kad jis tebekaltina čigonus.

Žvilgtelėjau į seržantą Greivsą, kad patvirtintų, bet jo veidas buvo tarsi išskaptuotas iš akmens.

– Kodėl tu taip įsitikinusi, kad jis buvo vežime? – paklausė inspektorius Hjuitas, versdamas kitą savo užrašų knygelės lapą.

– Nes jį ten matė Kolinas Prautas. O jeigu to nepakanka, dar buvo tie visi klausimai dėl žuvies kvapo. Man atrodo, paaiškės, kad Tomas Bulius serga liga, dėl kurios kūnas skleidžia žuvies kvapą. Dogeris sako, kad yra užregistruota nemažai tokių atvejų.

Inspektorius Hjuitas truputį kilstelėjo antakius, bet nieko nepasakė.

– Todėl, ligai sunkėjant, jis pastaruosius metus ar ilgiau laikėsi namo viduje. Ponia Bul pripasakojo, kad jis išėjo, bet jis visą tą laiką buvo čia, Bišop Leisyje, ir dirbo sutemus. Jis liejikas, žinote, ir turbūt labai nagingai lydė geležies atliekas ir liejo iš jų antikvarinius dirbinius.

– Taip, – tarė inspektorius Hjuitas, nustebindamas mane. – Nieko slapto, kad jis anksčiau dirbo Sampsono dirbtuvėse Rytų Finčinge.

– Ir tebedirba, – pareiškiau. – Bent jau sutemus.

Inspektorius Hjuitas užvertė užrašų knygelę ir atsistojo.

– Džiaugiuosi galėdamas jums pranešti, pulkininke, kad jūsų malkų atramos bus netrukus grąžintos. Mes jas radome karietinėje, kurioje Heirvudas laikė savo antikvarinius daiktus.

Aš buvau teisi! Salė Lapė ir Šopo pas Brukį *buvo* Harietos! Pakeitęs juos reprodukcijomis, Brukis telaukė progos parduoti originalus Londone.

– Yra ir kitų, įsitraukusių į tai, kas pasirodė labai rafinuota vagių ir klastotojų gauja. Esu įsitikinęs, kad, atėjus laikui, apie tai perskaitysite laikraščiuose.

– O kaip panelė Mauntdžoi? – išpyškinau. Vargšės Tildos Mauntdžoi man buvo visai gaila.

– Ji gali būti apkaltinta bendrininkavimu, – tarė inspektorius. – Tai priklausys nuo nuovados viršininko. Aš jam nepavydžiu tos užduoties.

– Vargšas Kolinas. Jo gyvenimas nebuvo lengvas, ar ne?

– Galbūt bus lengvinančių aplinkybių, – tarė inspektorius Hjuitas. – Išskyrus tai, nieko pasakyti negaliu.

– Iškart supratau, kad jis čia įsipainiojęs, kai radau virvę.

Pasigailėjau iškart, kai tik žodžiai išėjo iš burnos.

– Virvę? Kokią virvę?

– Tą virvę, kuri įkrito pro Poseidono fontano groteles.

– Vulmeri? Greivsai? Ką mes apie tai žinome?

– Nieko, sere, – sutartinai tarė jie.

– Tai galbūt padarykite mums paslaugą, tuoj pat nusinešdinkite prie fontano ir ištaisykite tą neapsižiūrėjimą.

– Taip, sere, – atsakė jie ir išžygiavo iš svetainės raudonais veidais.

Inspektorius vėl sutelkė savo įnirtingą dėmesį į mane.

– Virvė. Papasakok man apie virvę.

– Ten turėjo būti virvė, – paaiškinau. – Brukis buvo gerokai per sunkus, kad jį ant fontano užkeltų bet kas, išskyrus patį stipriausią žmogų. Arba skautą su virve.

– Ačiū, – tarė inspektorius Hjuitas. – To pakanka. Aš visai įsitikinęs, kad sugebėsime užpildyti, ko trūksta.

– Be to, – pridūriau, – nutrinta vieta ant tridančio ganėtinai aiškiai rodė, kur virvė buvo nušveitusi dėmes.

– Ačiū. Esu tikras, kad tą mes jau pastebėjome.

Ką gi, tuomet, pagalvojau, *kaltinkite tik save, jeigu nepagalvojote paieškoti virvės, kuria tai padaryta. Kolinas juk skautas, dėl Dievo meilės.* Kartais būna, kad net aš nesuprantu biurokratų.

– Vienas paskutinis klausimas, – tarė inspektorius, trindamas nosį. – Galbūt tu galėtum būti gera ir paaiškinti vieną klausimėlį, kurio aš niekaip nesuprantu.

– Pasistengsiu, inspektoriau.

– Kodėl, po galais, Kolinas pakabino Brukį ant fontano? Kodėl nepaliko jo ten, kur buvo?

– Jie susigrūmė dėl omarų krapštiklio fontano pamato viduje. Kai Kolinas staiga tą daiktą paleido, Brukis dėl savo paties jėgos įsismeigė į šnervę. Tai, žinoma, buvo nelaimingas atsitikimas.

Nors šitaip man papasakojo Kolinas, aš turiu prisipažinti, kad prieš inspektorių nemažai stengiausi pagražinti istoriją. Tikėjau Kolino istorijos versija ne daugiau, nei tikiu, kąd kinkomi arkliai moka skraidyti. Mano vertinimu, Brukio mirtis buvo Kolino kerštas už tai, kad tiek metų buvo skriaudžiamas. Tai buvo nužudymas, tiesiai šviesiai.

Bet kas aš tokia, kad teisčiau? Net neketinau pridėti nė vienos uncijos į Kolino bėdų naštą.

– Brukis nugriuvo atbulas akmeniniais laiptais į patalpą. Tikriausiai kaip tik tai jį ir užmušė.

O Viešpatie, atleisk man už šį vieną geraširdišką prasimanymą!

– Kolinas atsinešė gabalą virvės iš tunelio ir užtempė jį ant Poseidono tridančio. Jam teko surišti Brukio riešus, kad rankos paskui neišsprūstų iš palto. Jis nenorėjo rizikuoti, kad kūnas nukris.

Inspektorius pažvelgė į mane tokia išraiška, kurią galėčiau apibūdinti tik kaip skeptišką.

– Brukis, – tęsiau aš, – buvo sakęs Kolinui apie Šlubių tikėjimą, kad dangus yra tiesiai ten, mums virš galvos. Matote, jis norėjo paskubinti Brukį aukštyn.

– Gerasis Viešpatie! – tarė Tėvas.

Inspektorius Hjuitas pasikasė nosį.

– Hmmm. Atrodo truputį dirbtina.

– Visai ne taip jau ir dirbtina, inspektoriau. Kaip tik šitaip Kolinas man paaiškino. Aš tikra, kad kai daktaras Darbis ir vikaras jums leis toliau jį apklausti...

Inspektorius liūdnai linktelėjo, tarsi taip ir būtų galvojęs nuo pradžių.

– Ačiū, Flavija, – padėkojo jis, stodamasis ir užversdamas užrašų knygelę. – Ir ačiū *jums*, pulkininke de Liuka. Jūs daugiau nei dosniai padėjote mums prisikasti prie šio reikalo esmės.

Jis nuėjo link svetainės durų.

– Ak ir, Flavija, – tarė jis kiek drovokai, atsisukdamas atgal. – Vos nepamiršau. Šiandien čia atvykau iš dalies ir kaip pasiuntinys. Mano žmona Antigonė būtų sužavėta, jeigu kitą trečiadienį ateitum arbatos... jeigu būsi neužsiėmusi, žinoma.

Antigonė? Arbata? Tada ėmiau suprasti.

Oi nuostiabi diena! Valiū! Valei! Ta nuostabioji deivė Antigonė kviečia mane, Flaviją Sabiną de Liuką, į savo vijokliais apaugusią trobelę!

– Ačiū, inspektoriau, – santūriai ištariau. – Aš pasižiūrėsiu į savo kalendorių ir bus matyt, ar galėsiu skirti laiko.

Užskriejau laiptais. Nekantravau pasakyti Porcelianai!

Galėjau ir atspėti, kad jos nebebus. Ji išplėšė tuščią lapą iš mano užrašų knygelės ir prisegė jį prie vienos mano pagalvės žiogeliu.

Ačiū už viską. Aplankyk kada mane Londone.

Tavo draugė

Porceliana.

Tik tiek ir nieko daugiau.

Iš pradžių mane apėmė liūdesys. Nepaisant mūsų pykčių ir susitaikymų, niekad nebuvau sutikusi nieko panašaus į Porcelianą Ly. Jau pradėjau jos ilgėtis.

* * *

Man sunku rašyti apie Harietos portretą.

Nebuvo net kalbos, kad būtų galima palikti paveikslą Vanetos Heirvud studijoje, nusuktą veidu į sieną. Juk ji vis dėlto man jį pasiūlė, o kadangi Harieta buvo sumokėjusi už darbą, jis buvo teisėta Bukų giraitės turto dalis.

Paslapčia jį pakabinsiu, nusprendžiau, svetainėje. Atidengsiu jį prieš savo šeimą taip ceremoningai, kaip tik sugebėsiu. Vos galėjau to sulaukti.

Galiausiai pasirodė ne itin sunku organizuoti pervežimą. Paprašiau ponios Malet šnektelti su Klarencu Mandžiu, kuris vairavo vienintelį Bišop Leisio taksi, ir Klarencas sutiko „parūpinti transportą“, kaip jis pasakė.

Tamsią ir lietingą vėlyvo rugsėjo popietę mes atriedėjome prie trobelės-studijos Malden Fenvike vartų, ir Klarencas palydėjo mane prie durų su didžiuliu juodu lietsargiu.

– Užeikite, – tarė Vaneta Heirvud, – aš jūsų laukiau.

– Atsiprašau, kad truputį vėluojame. Lietus ir visa kita...

– Nieko tokio. Tiesą sakant, pastebėjau, kad dienos trunka ilgiau nei paprastai.

Mes su Klarencu palaukėme prieškambaryje, kol rūsčioji Ursula pasirodė nešina dideliu objektu, suvyniotu į rudą popierių.

– Nesušlapinkit, – perspėjo Vaneta. – Tai geriausias mano darbas.

* * *

Ir taip mes pargabenome Harietos portretą į Bukų giraitę.

– Palaikyk man lietsargį, – paprašė Klarencas, pasiruošdamas ištempti paketą iš galinės taksi sėdynės. – Man reikės abiejų rankų.

Dengdami ryšulį nuo nuožulnaus lietaus, mes nubėgome prie durų nerangiai tarsi trikojai lenktynininkai.

Padaviau Klarencui užmokestį ir perėjau pusę fojė, kai Tėvas staiga išėjo iš savo studijos.

– Ką dabar parvilkai namo? – paklausė jis, ir man širdis nebeleido meluoti.

– Tai paveikslas. Jis tavo.

Tėvas atrėmė jį į sieną ir grįžo į savo studiją, iš kurios pasirodė nešinas žirklėmis, kuriomis nukirpo mėsininko špagatą, apvyniotą keliskart.

Jis pasitraukė ir popierius nukrito šalin.

Tai įvyko prieš dvi savaites.

Harietos ir jos trijų vaikų portreto nebėra fojė, bet jo nėra ir svetainėje. Iki šiandien tuščiai ieškojau po visą namą.

Bet šį rytą, kai atrakinau savo laboratorijos duris, radau paveikslą, pakabintą virš židinio atbrailos.

Niekam apie tai neužsiminiau.

Tėvas žino, kad jis ten, ir aš žinau, kad jis ten, ir kol kas tai svarbiausia.

Pastaba skaitytojui

Kad suteikčiau šiam pasakojimui pakankamai dramatiško apšvietimo, turiu pripažinti, kad truputį šen bei ten pakaitaliojau mėnulio fazes, nors skaitytojas gali būti ramus, kad pabaigęs vėl viską padėjau taip, kaip buvo.

Padėka

Rašydamas šią knygą, be kita ko, tarytum ilgokai keliavau su draugais: tarsi piligrimas į šventąsias vietas. Mes pakeliui susitikome, kartais išsiskirdavome, kartu valgėme, pasakojome vieni kitiems istorijas, idėjas, anekdotus ir nuomones. Taip darydami, tie draugai neatskiriamai įsipynė į pasakojimo audinį.

Širdingai dėkoju daktarui John Harland ir Janet Harland, kuriems dedikuota ši knyga, už daugelį metų draugystės ir nesuskaičiuojamus puikius pasiūlymus.

Nora ir Don Ivey, kurie ne tik man atvėrė savo namus, bet ir asmeniškai pasirūpino, kad išsipildytų viena mano gyvenimo svajonė.

Savo redaktoriams: Bill Massey iš „Orion Books“ Londone, Kate Miciak iš „Random House“ Niujorke ir Kristin Cochrane iš „Doubleday Canada“ Toronte. Ir ypač dėkoju Loren Noveck ir Connie Munro iš „Random House“ Niujorke, taip pat mano leidybos redaktorei ir teksto redaktorei, kurios tyliai darbuojasi užkulisiuose ir atlieka didžiumą darbo, už kurį pagerbiamas būnu aš.

Denise Bukowski, savo agentei, ir Susan Morris iš „Bukowski Agency“, kurios stulbinamai efektyviai ir bebaimiškai žongliruoja visais smulkmenų kalnais.

Brad Martin, „Random House Canada“ direktoriui, už jo neblėstantį tikėjimą.

Susan Corcoran ir Kelle Ruden iš „Random House“ Niujorke ir Sharon Klein iš „Random House“ Toronte už jų fenomenalų palaikymą.

Natalie Braine, Jade Chandler, Juliet Ewers, Jessica Purdue ir Helen Richardson iš „Orion Books“ Londone, kurios padėjo man atsikratyti tiek daug rūpesčių.

Jennifer Herman ir Michael Ball už tai, kad mylios lėkė pro šalį, o aš saugiai buvau pristatytas į vietą.

Ken Boichuk ir jo „Grimsby Author Series“ dėkingas už labiausiai įsimintiną vakarą.

Mano senam draugui Robert Nielsen iš „Potlatch Publications“, kuris išleido kai kuriuos iš mano ankstyviausių kūrinių ir atrodė taip pat nuoširdžiai laimingas, mane matydamas, kaip aš – matydamas jį.

Ted Barris, rašytojui ir senam draugui, kurio sutelkta energija visada labai įkvepia.

Marion Misters iš „Sleuth of Baker Street“ Toronte ir Wendy Sharko iš „The Avid Reader“ Koburge, kurios pasitiko mane, grįžusį į gimimo vietą ir į gimtąjį miestelį.

Rita ir Hank Schaeffer, kurie lepino mane Monrealyje.

Andreas Kessaris iš „Paragraphe Bookstore“ Monrealyje.

„Random House“ „Vestminsterio ponioms“: Cheryl Kelly, Lori Zook, Sherri Drechsler, Pam Kaufman, Judy Pohlhaus, Camille Marchi, Sherry Virtz, Stacey Carlinia, Emily Bates, Amiee Wingfield ir Lauren Gromlowicz, su kuriomis aš dalijausi toną knygų ir dvi tonas juoko.

Kim Monahan, Randall Klein ir David Weller iš „Random House“, Niujorko mieste.

Tony Borg, Mary Rose Grima, daktarui Joe Rapa, Doris Vella ir daktarui Raymond Xerri, kurie turbūt niekada nesuvoks, kaip nepaprastai jie padėjo. Niekada nepamiršiu jų gerų ir mandagių poelgių, man rašant šią knygą.

Mary Jo Anderson, Stan Ascher, Andrea Baillie, Tim Belford, Rebecca Brayton, Arlene Bynon, Stephen Clare, Richard Davies, Anne Lagace Dowson, Mike Duncan, Vanessa Gates, Kathleen Hay, Andrew Krystal, Sheryl MacKay, Hubert O'Hearn, Mark Perzel, David Peterson, Ric Peterson, Craig Rintoul, M. J. „Mike“ Stone, Scott Walker, Lisa Winston ir Carolyn Yates, kurie uždavinėjo visus reikiamus klausimus ir dėl to ėmė atrodyti, kad viskas paprasta.

Skip Prichard ir George Tattersfield iš „Ingram Books Company“ La Verne, Tenesyje; ir Claire Tattersfield, kuri suteikė man didžiulę garbę, praleidusi pamokas, kad pasirašyčiau jai knygą, ir Robin Glennon, kuris surengė labai įsimintiną dieną.

Kolegoms rašytojams Annabel Lyon, Michael McKinley, Chuck Palahniuk ir Danielle Trussoni, kurie dalį kelionės keliavo drauge.

Paul Ingram iš „Prairie Lights Books“ Ajova Sityje, Ajovoje, ir Wes Caliger. Nepaisant to, kad dieną prieš man atvykstant jis bendravo su prezidentu Obama, pasitiko mane taip, kaip svajoja kiekvienas rašytojas.

Mano „piktajai dvynei“ Barbara Peters iš „The Poisoned Pen“ Skotsdeile, Arizonoje, kuri mano balso pašte palieka ypač stulbinančių idėjų.

Mano brangaus draugo David Thompson iš „Murder by the Book“ Hiustone, Teksase, atminimui, kurio šokiruojamai ankstyva

mirtis 2010-ųjų rugsėjį atėmė iš detektyvų literatūros pasaulio vieną iš jo kertinių akmenų. Žinomas dėl savo enciklopedinio detektyvų literatūros išmanymo, David buvo visur mylimas ir rašytojų, ir skaitytojų.

Ir David žmonai McKenna Jordan iš „Murder by the Book“ ir McKenna mamai Brenda Jordan už nesuskaičiuojamai švelnų gerumą.

Dan Mayer ir Bob Weitrack iš „Barnes and Noble“ Niujorke; Ellen Clark, Richard Horseman, Dane Jackson ir Eric Tsai iš „Borders“ Ann Arbore, Mičigane.

Barb Hudson, Jennie Turner-Collins ir Michal Fraser iš „Joseph-Beth Booksellers“ Cincinatyje, Ohajuje, ir Kathy Tirschek, kuri saugiai mane gabeno, kur man reikėjo.

Su meile Bryson: Jean, Bill, Barbara, John, Peter ir David, kurie visad buvo kartu.

Ball Streeto gaujai: Bob ir Pat Barker, Lillian Barker Hoselton, Jane McCraig, Jim Thomas ir garbės narei Linda Hutsell-Manning: vėl kartu po pusės amžiaus. Thomas Wolfe klydo: namo grįžti *įmanoma.*

Evelyn ir Leigh Palmer ir Robert Bruce Thompson, kurie padėjo dėl chemijos. Jei liko klaidų, jos – mano.

Taip pat turiu pripažinti, kad lieku ypač skolingas knygoms, kurios įkvėpė išrasti tą keistąją sektą, Šlubius: *Atskilusių bažnyčių ir maldyklų Londone, Vestminsteryje ir Soutverke istorija ir liekanos; įskaitant jų pastorių gyvenimus, nuo nonkonformizmo pakilimo iki šių laikų*, Walter Gibson, Londonas, 1814, ir *Krikštijimo istorija*, Robert Robinson, Bostonas, 1817.

Ir galiausiai, kaip visada, išreiškiu meilę savo žmonai Shirley, kuri palengvina man gyvenimą, darydama viską, ką aš palieku ne-

padaręs, ir dar eina mano asmeninės kompiuterių technikės pareigas. Niekas neturi tokio puikaus talento atgaivinti nusidėvėjusias klaviatūras ir, kol tai daro, pašalinti iš jų trupinius.

Bradley, C. Alan
Br-17 *Rūkyta silkė be garstyčių:* romanas / Alan Bradley; iš anglų kalbos vertė Lina Krutulytė. – Vilnius: Vaga, 2011. – 368 p.
ISBN 978-5-415-02212-0

Tai – Lietuvos skaitytojų jau pamėgtų knygų *Saldumas pyrago dugne* ir *Koriko maišo virvė* tęsinys. Veikėja Flavija De Liuka sugrįžta, ir, pasitelkusi savo žinias, sumanumą ir intuiciją, vėl įmena suktą detektyvinę mįslę.

UDK 821.111(71)-31

Alan Bradley

RŪKYTA SILKĖ BE GARSTYČIŲ

Viršelio dailininkė Agnė Kananaitienė

Maketavo Ernestas Vinickas

Leidykla VAGA, Gedimino pr. 50, LT-01110 Vilnius

El. p. info@vaga.lt; www.vaga.lt

tel. +370 5 249 8121; faks. +370 5 249 8122

Spausdino UAB BALTO print / Logotipas, Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Tiražas 2000 egz.

Detektyvų autorių asociacijos apdovanojimas
Debut Dagger

Agatha Award

Arthur Ellis Award

Barry Award

„Kvepia Agata Kristi ir Adamsų šeimynėle!"
The Globe and Mail

„Žavinga ir taip išradinga"
People Magazin

Alano Bredlio (Alan Bradley) knygose „Saldumas pyrago dugne" ir „Koriko maišo virvė" mįsles lyg mylimos chemijos formules gliaudžiusi ir į detektyvų verpetą skaitytojus įsukusi Flavija de Liuka vėl čia!

Trečiojoje trilogijos knygoje „Rūkyta silkė be garstyčių" smalsioji Flavija susipažįsta su čigone ir paprašo jos išburti ateitį, o netrukus tampa pasikėsinimo nužudyti liudininke ir net įtariamąja. Flavija ir vėl sukasi namuose, kur nuolat kariauja su seserimis, o laboratorijoje vienas po kito vyksta atradimai; ir vėl ilgisi motinos, kurios atvaizdas atgimsta ir čigonės krištoliniame rutulyje, ir dailininkės nutapytame portrete; ir vėl įsivelia į netikėtų įvykių grandinę, bet galiausiai nušluosto nosį detektyvui ir išaiškina nusikaltimą. Tikėkimės, ne paskutinį kartą...

Kur dingo kriš

Ką slepia font

Kodėl ore nuo

ISBN 978-5-415-02212-0

www.leidykla.vaga.lt